

Mötesbok: Individ- och familjenämnden (2026-06-17)

Individ- och familjenämnden

Datum: 2026-06-17

Plats: Nolia Showroom

Kommentar:

Dagordning

Tid: Onsdagen den 17 juni kl.08.30

Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum (KS)

Upprop

Beslut om justeringstid

Dagordning

115/26 Godkännande av dagordning och anmälan om jäv 4

Sekretessärenden

116/26 Upphandling hemtjänst LOU - Tilldelning 5

117/26 Yttrande till Diskrimineringsombudsmannen i anmälningsärende 6

Allmänna ärenden

118/26 Begäran om yttrande över ansökan om serveringstillstånd – Bowlinghallens restaurang - Miljö- och hälsoskydd 2026-1940 9

119/26 Ekonomirapport maj individ- och familjenämnden 2026 24

120/26 Yttrande över motion 2/2026: Stärk tryggheten inom äldreomsorgen – låt äldre välja vem som ska hjälpa dem; Anders Ågren (M) 39

121/26

Pilot samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet 47

122/26 Uppdrag – fördjupat samarbete och samverkan kring barn och unga med Region Västerbotten 60

123/26 Återrapportering -Utreda möjligheten att bevilja insats till kvinnor utan medföljande barn utan föregående individuell behovsprövning 63

124/26 Rapport lokalförsörjning individ- och familjenämnden 2026 67

125/26 Hemlöshetssituationen i Umeå 2025 99

126/26 Statistikrapport ej verkställda beslut SoL individ- och familjenämnden kvartal 1 2026 100

127/26 Statistikrapport ej verkställda beslut LSSindivid- och familjenämnden kvartal 1 2026 110

128/26 Åtgärdsplan för nollvision av avhysning av barn inom Umeå kommun 119

129/26 Återkoppling kurser och konferenser 128

130/26 Uppdrag - Dialog med Kvinno- och tjejjouren i Umeå om projektet Under radarn 129

131/26 Övriga frågor 130

Ärenden under handläggning (ej offentliga)

132/26 Anmälan av delegerade beslut/anmälningssärenden individ- och familjenämnden 2026	131
133/26 Riskbedömning och handlingsplan myndighetsutövning	264
134/26 Socialdirektören informerar	267
135/26 Information - Omställning till nya socialtjänstlagen	268

Sekretessärende (forts.)

136/26 Anmälan av ordförandebeslut	269
------------------------------------	-----

Tjänsteskrivelse

2026-06-04

Individ- och familjenämnden

Diarienummer: IFN-2026/00048

Godkännande av dagordning och anmälan av jäv

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner dagordningen för dagens sammanträde.

Individ- och familjenämnden noterar att jäv föreligger för:

Ärendebeskrivning

Fastställande av föredragningslista för individ- och familjenämndens sammanträde den 17 juni 2026 och anmälan av jäv. En ledamot eller en ersättare som är jävig får inte delta i handläggningen av ärendet och inte heller närvara när ärendet avgörs.

Beslutsunderlag

Kallelse/föredragningslista 2026-06-17

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Emma Skörd
Nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

Individ- och familjenämnden

Diariennr: IFN-2025/00312

Upphandling hemtjänst LOU - Tilldelning

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden beslutar om tilldelning av avtal för bedrivande av hemtjänst i Umeå Kommun enligt beslutsprotokoll och uppdrar till ordförande att signera avtalen.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Individ- och familjenämnden och äldrenämnden genomför en gemensam upphandling av hemtjänst för vuxna enligt LOU, lag om offentlig upphandling. Nämnderna beslutade i april om de upphandlingsdokument inklusive utvärderingskriterier som ligger till grund för upphandlingen.

Förvaltningarnas gemensamma upphandlingsgrupp har utvärderat inkomna anbud och sammanställt ett beslutsprotokoll som grund för tilldelning.

Avtalen träder i kraft 1 november 2026.

Beslutsunderlag

Beslutsprotokoll

Beredningsansvariga

Patrik Sandström, upphandlare

Carina Nylander, samordnare

Beslutet ska skickas till

Upphandlingsbyrån

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Anna Karlander
Kanslichef

Tjänsteskrivelse

2026-06-01

Individ- och familjenämnden

Diarienumr.: IFN-2026/00186

Yttrande till Diskrimineringsombudsmannen i anmälningssärende

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till Diskrimineringsombudsmannen i enlighet med yttrande daterat 2026-06-01.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Diskrimineringsombudsmannen har begärt ett yttrande från individ- och familjenämnden med anledning av anmälan om diskriminering.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-06-01

Beredningsansvariga

Fanny Andersson, FUT-utredare och socialsekreterare

Beslutet ska skickas till

Diskrimineringsombudsmannen

Camilla Thunell, biträdande verksamhetschef myndighetsutövning

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Emma Skörd
Nämndsekreterare

Individ- och familjenämndens
IFO-utskott

Sammanträdesprotokoll
2026-06-03

§ 367

Diariennr: IFN-2026/00186

Yttrande till Diskrimineringsombudsmannen i anmälningssärende, dnr 2026/3202

IFO-utskottets förslag

Individ- och familjenämndens IFO-utskott yttrar sig till Diskrimineringsombudsmannen i enlighet med förvaltningens förslag i yttrande 2026-06-01.

Ärendebeskrivning

Diskrimineringsombudsmannen har begärt individ- och familjenämndens yttrande med anledning av anmälan om diskriminering.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-06-01

Beredningsansvarig

Fanny Andersson, FUT-utredare och socialsekreterare

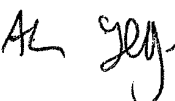
Förslag till beslut från Individ- och familjenämndens IFO-utskott ska skickas till

Fanny Andersson, FUT-utredare och socialsekreterare

Beslutet från Individ- och familjenämnden ska skickas till

Diskrimineringsombudsmannen

Camilla Thunell, biträdande verksamhetschef Myndighetsutövning

Kommunicering har skett enligt 25 § FL ☐	Omedelbar justering ☒	Hur man överklagar ☐
Justerares sign: 	Utdraget bestyrks:	Exp. 2026-06-04/CK

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Yttrande till Diskrimineringsombudsmannen 2026-06-01

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Tjänsteskrivelse

2026-05-21

Individ- och familjenämndens arbetsutskott

Diarienummer: IFN-2026/00170

Yttrande över ansökan om serveringstillstånd – Bowlinghallens restaurang

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till Miljö- och hälsoskydd i enlighet med yttrande 2026-05-21.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

City Clean Sweden AB har den 7 april 2026 ansökt om tillstånd att servera starköl, vin, spritdrycker och annan jäst alkohol dryck vid Bowlinghallens restaurang. Miljö- och hälsoskydd önskar individ- och familjenämndens yttrande över ansökan.

Yttrandet bör särskilt avse om alkoholservice på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-05-21

Verksamhetsbeskrivning

Information

Komplettering till remiss 2026-1940 – Planritning

Beredningsansvariga

Tilda Molin, utredare

Beslutet ska skickas till

Miljö- och hälsoskydd

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Tilda Molin
Utredare

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

§ 59

Diarienum: IFN-2026/00170

Begäran om yttrande över ansökan om serveringstillstånd – Bowlinghallens restaurang - Miljö- och hälsoskydd 2026–1940**Arbetsutskottets förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden yttrar sig till Miljö- och hälsoskydd i enlighet med stöd- och omsorgsförvaltningens förslag, med ändringen att sista meningen i sista stycket i yttrandet ändras till: *Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen restriktiv till försäljning av alkohol på Bowlinghallens restaurang och nämnden avstyrker förslaget.*

Reservationer

Igor Hell (M) och Hanna Lundin Jernberg (L) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

City Clean Sweden AB har den 7 april 2026 ansökt om tillstånd att servera starköl, vin, spritdrycker och annan jäst alkohol dryck vid Bowlinghallens restaurang. Miljö- och hälsoskydd önskar individ- och familjenämndens yttrande över ansökan.

Yttrandet bör särskilt avse om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-05-21

Verksamhetsbeskrivning

Information

Komplettering till remiss 2026–1940 – Planritning

Beredningsansvariga

Tilda Molin, utredare

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

Stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till Miljö- och hälsoskydd i enlighet med yttrande 2026-05-21.

Förslag till beslut under överläggningarna

Andreas Lundgren (S) yrkar att sista meningen i sista stycket i yttrandet ändras till: *Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen restriktiv till försäljning av alkohol på Bowlinghallens restaurang och nämnden avstyrker förslaget.*

Hanna Lundin Jernberg (L) och Igor Hell (M) yrkar bifall till stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut och avslag till Andreas Lundgrens (S) ändringsförslag.

Arbetsutskottets beslutsordning

Ordförande uppfattar att det finns två förslag till beslut.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar i enlighet med Andreas Lundgrens (S) förslag.

Beslutet ska skickas till

Miljö- och hälsoskydd

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Miljö och Hälsoskydd Umeå
Kommun

Yttrande över ansökan om serveringstillstånd – Bowlinghallens restaurang

City Clean Sweden AB har den 7 april 2026 ansökt om tillstånd att servera starköl, vin, spritdrycker och annan jäst alkoholdryck vid Bowlinghallens restaurang. Miljö- och hälsoskydd önskar Individ- och familjenämndens yttrande över ansökan.

Yttrandet bör särskilt avse om alkoholserving på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Individ- och familjenämndens yttrande

Bowlinghallens Restaurangs belägenhet

Restaurangen bedrivs i lokal som hyrs i anslutning till Bowlingcentrum på Björnvägen 17 i Umeå. I verksamhetsbeskrivningen framgår att restaurangen kommer att servera dagens lunch riktad främst till företag och yrkesverksamma i närområdet med ambitionen att erbjuda husmanskost och andra lunchalternativ. Under eftermiddagar och kvällar kommer restaurangen att erbjuda en à la carte-menü med klassiska rätter samt pizza. Målgruppen inkluderar bowlinghallens besökare som vill kombinera sin aktivitet med mat och dryck. I ansökan framgår inte ålder på målgruppen men nämnden utgår från att barnfamiljer och unga under 18 år utgör en betydande andel av besökarna.

Ansökan gäller stadigvarande serveringstillstånd mellan kl. 11.00-01.00 alla dagar för starköl, vin, spritdrycker och annan jäst alkoholdryck, till exempel cider och fruktviner.

Stöd- och omsorgsförvaltningens synpunkter

Stöd- och omsorgsförvaltningen har en restriktiv hållning avseende serveringstillstånd i miljöer där barn och unga vistas. Detta är i linje med de riktlinjer som beslutats i Kommunfullmäktige och som utgår från att barn och unga ska ha rätt till alkoholfria miljöer. Serveringstillstånd bör enligt riktlinjerna därför inte ges till serveringsställen som ligger i närhet till skola,

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Ledning och stab IFN

Tilda Molin
tilda.molin@umea.se

fritidsgård eller annan ungdomsverksamhet. Riktlinjerna anger undantag om serveringsstället ligger utanför Umeå tätort i en lokal där möjligheten att samnyttja lokalen som fest-, förenings- och ungdomslokal är en förutsättning för lokalens existens. Med mindre kontaktytor mellan ungdomsverksamhet och alkoholförtäring kan alkoholdebuten fördröjas, vilket innebär att risken för alkoholskador och beroende minskar.

Bowlinghallens Restaurang anger inte vilka åldrar de riktar sig till i ansökan men verksamheten ligger i direkt anslutning till bowlingbanorna i lokalen där barn och familjer kan vistas även om de inte besöker restaurangen såväl dag- som kvällstid. I ansökan anges att verksamheten söker tillstånd för alkoholservering från kl. 11.00 till 01.00 alla dagar i veckan. Förvaltningen vill understryka att det under större delen av dessa tider kan vistas barn och unga i lokalen.

Kommunens riktlinjer kring serveringstillstånd anger vidare att återhållsamhet beträffande serveringstillstånd ska råda vid sport- och idrottsanläggningar. Serveringstillstånd vid sådana anläggningar bör endast medges om alkoholserveringen är skild från evenemanget, sker i ändamålsenliga och avgränsade restauranglokaler. Stöd och omsorgsförvaltningen vill understryka vikten av att serveringsutrymmet är avgränsat och ändamålsenligt. Utifrån planritningen är det svårt att avgöra hur tydligt avgränsade serveringsområdena är i praktiken, särskilt med hänsyn till lokalens ombyggnation. För att kunna göra en bedömning av lokalen skulle förvaltningen önska en tydligare beskrivning av vad de olika ytorna har för funktion.

Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen restriktiv till försäljning av alkohol på Bowlinghallens Restaurang. Om serveringstillstånd beviljas bör det säkerställas att serveringsytan avgränsas på ett sådant sätt att barn och unga inte riskerar att möta berusade personer i anslutning till toaletter eller övriga ytor i lokalen. Det är också viktigt att serveringsytan är utformad så att tillståndsinnehavaren kan ha uppsikt över hela serveringsytan. Vidare bör det övervägas under vilka tider serveringstillstånd ska beviljas med hänsyn till barn och ungas rätt till alkoholfria miljöer.

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Tilda Molin
Utredare

Vi avser att bedriva restaurangverksamhet i anslutning till bowlinghallen i Umeå, med fokus på att erbjuda ett brett och attraktivt matutbud för både lunchgäster och kvällsbesökare.

Verksamheten kommer att servera dagens lunch riktad främst till företag och yrkesverksamma i närområdet, med ambitionen att erbjuda vällagad, prisvärd och varierad husmanskost samt moderna lunchalternativ. Utöver lunchservering kommer restaurangen att erbjuda en à la carte-meny under eftermiddagar och kvällar, med ett urval av klassiska rätter, moderna favoriter samt pizza.

Målgruppen inkluderar dels företag i området som söker ett smidigt lunchalternativ, dels besökare till bowlinghallen som vill kombinera sin aktivitet med mat och dryck i en trivsamt miljö. Restaurangen ska fungera som en naturlig samlingsplats för både vardag och fritid.

Verksamheten planerar även att inneha fullständiga rättigheter, vilket innebär att alkoholhaltiga drycker såsom öl, vin och sprit kommer att serveras i enlighet med gällande lagstiftning. Detta möjliggör en komplett restaurangupplevelse, särskilt under kvällstid och vid event eller gruppbokningar.

Ambitionen är att skapa en välkomnande och familjär atmosfär med hög servicegrad, där kvalitet, tillgänglighet och kundnöjdhet står i fokus

Serveringstillstånd till allmänheten, ansökan

<https://e.umea.se/foretagare-ansokan-serveringstillstand-till-allmanheten>

Ansökan

Firma

City clean Sweden AB

Organisationsnummer

559280-8108

Adress

Umedalsallen 25

Postnummer

903 64 Umeå

Ort

Umeå

Telefon

-

Mejl

Nyamatbiten@gmail.com

Fakturering

Faktureringsadress

-

Serveringsställe

Namn

Bowlinghallens Restaurang

Fastighetsbeteckning

Huggormen 1

Adress

Björnvägen 17

Postnummer

90640

Ort

Umeå

Telefon

0739324933

Serveringslokaler

Restaurangs delen i Bowlinghallen

Bilaga för planritning där serveringsytan markeras. Märk ritningen med datum.

31519.jpg

Högsta antal personer

150

Antal sittplatser

80

Serveringstillstånd

Ansökan avser

stadigvarande serveringstillstånd

Planerat startdatum (stadigvarande serveringstillstånd)

2026-06-01

Serveringens omfattning

Ange de klockslag då serveringen påbörjas och avslutas (kl. 11.00-01.00 om inget annat anges).

Serveringstider

11.00-01.00

Verksamhetsbeskrivning

Restaurang verksamhet mrd servering av luncher, ala carte och pizza

Önskade alkoholdrycker?

- Starköl
- Vin
- Spritdrycker
- Annan jäst alkoholdryck, t. ex. cider och fruktviner

Ange den meny som ska serveras

Luncher svensk husmanskost samt olika grillrätter, pasta, sallader och pizza

Bifoga meny

-

Tidigare beslut

Finns tidigare beslut om serveringstillstånd?

- Ja, i Umeå kommun.

Datum på tidigare beslut i Umeå kommun

2025-10-22

Diarienummer på beslut i Umeå kommun

2025-2927

Ägarnas kunskap i alkohollagstiftning

Kunskapsprov i Alkohollagen med godkänt resultat ska genomföras. Kontakta miljoochhalsoskydd@umea.se för att boka tid. Om ni har genomfört ett godkänt kunskapsprov för högst fem år sedan behöver ni inte genomföra ett nytt prov.

Behöver ägarna genomföra kunskapsprov i alkohollagstiftning?

Nej, ägarna har genomfört godkänt kunskapsprov inom de senaste 5 åren.

Ange personnummer och namn för den som avlagt prov

Personnummer	Förnamn	Efternamn

Bilagor

Verksamhetsinriktning

Skicka in en beskrivning av matutbud och dryckesutbud (meny) samt en beskrivning av målgrupp, inriktning (dans/pub/restaurang) och eventuell underhållning (musik eller dylikt).

Bilagor för beskrivning av verksamhetsinriktning

verksamhets_beskrivning.doc

Registreringsbevis (från Bolagsverket)

Om registreringsbevis ännu inte erhållits kan nyregistrerings-/ändringsanmälan till bolagsverket skickas in. Skicka även in registreringsbevis för andra eventuella bolag som ingår i ägarstrukturen till sökandebolaget.

Bilaga för registreringsbevis

Registreringsbevis__.pdf

Styrkta ägarförhållanden

Kan exempelvis aktiebok för aktiebolag eller bolagsavtal för handelsbolag eller kommanditbolag. Om bolaget ingår i en koncern ska en organisationsskiss bifogas. I skissen ska det framgå ägarförhållandena mellan bolagen samt vilka personer som slutligen är ägare. Skicka även in styrkta ägarförhållanden för andra eventuella bolag som ingår i ägarstrukturen till sökandebolaget.

Bilagor för styrkta ägarförhållanden

Aktiebok.jpg

Kontaktuppgifter

Personnummer

Förnamn

AWARA

Efternamn

GULANI

Adress

Postnummer

90788

Postort

TÄFTEÅ

Telefon

E-post

Uppgifterna har skickats in av: AWARA GULANI, 2026-04-07, klockan 19:11
Identiteten har bekräftats av BankId, ref id: 0cbba04b-65ab-4faf-80d3-c0a4d5189a75

Mottagare

Miljö- och hälsoskydd

<https://www.umea.se/kommunochpolitik/kommunensorganisation/forvaltningarverksamheter/stadsbyggnad/miljoochhalsoskydd.4.88db09b1724ee319ca187.html>

Nämnder

Behandling av personuppgifter, miljö- och hälsoskydd

<https://www.umea.se/kommunochpolitik/overklagabeslutattssakerhet/dataskyddsforordningengdpr/behandlinmiljoochhalsoskydd.4.27a2de8b172da059ace6c1.html>

Finansiering

Köpeavtal, eventuella lånehandlingar samt kvittenser på köpeskilling ska skickas in. Om eget kapital används ska det redovisas var dessa pengar funnits tidigare. Om privat långivare bidragit med pengar ska personnummer på dessa långivare anges. Det ska även redovisas var eventuella privata långivare erhållit pengarna.

Bilagor för beskrivning av finansiering

-

Dispositionsrätt till lokal

Skicka in ägarbevis, hyreskontrakt, arrendeavtal eller annat dokument som styrker dispositionsrätten. Om hyreskontraktet inte är klart, kan intyg från hyresvärden om detta skickas.

Bilagor som styrker dispositionsrätt till lokal

31522.jpg, 31523.jpg, 31524.jpg

Planritning över lokalen

Bifoga en planritning i A4-format över serveringslokalen där de serveringslokaler som ska omfattas av tillståndet finns tydligt markerade.

Bilaga för planritning överlokalen

31519.jpg

Intyg om registrerat kassaregister

Bifoga intyg om att de kassaregister som används har anmälts till Skatteverket.

Bilaga för intyg om registrerat kassaregister

-

Registrering av livsmedelsanläggning

Verksamheten ska registreras som livsmedelsanläggning hos Miljö- och hälsoskyddsnämnden i e-tjänst Livsmedel och folköl, anmälan av verksamhet och försäljning.

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

§ 59

Diariernr: IFN-2026/00170

Begäran om yttrande över ansökan om serveringstillstånd – Bowlinghallens restaurang - Miljö- och hälsoskydd 2026–1940

Arbetsutskottets förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till Miljö- och hälsoskydd i enlighet med stöd- och omsorgsförvaltningens förslag, med ändringen att sista meningen i sista stycket i yttrandet ändras till: *Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen restriktiv till försäljning av alkohol på Bowlinghallens restaurang och nämnden avstyrker förslaget.*

Reservationer

Igor Hell (M) och Hanna Lundin Jernberg (L) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

City Clean Sweden AB har den 7 april 2026 ansökt om tillstånd att servera starköl, vin, spritdrycker och annan jäst alkoholdryck vid Bowlinghallens restaurang. Miljö- och hälsoskydd önskar individ- och familjenämndens yttrande över ansökan.

Yttrandet bör särskilt avse om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-05-21

Verksamhetsbeskrivning

Information

Komplettering till remiss 2026–1940 – Planritning

Beredningsansvariga

Tilda Molin, utredare

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

Stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig till Miljö- och hälsoskydd i enlighet med yttrande 2026-05-21.

Förslag till beslut under överläggningarna

Andreas Lundgren (S) yrkar att sista meningen i sista stycket i yttrandet ändras till: *Sammanfattningsvis ställer sig förvaltningen restriktiv till försäljning av alkohol på Bowlinghallens restaurang och nämnden avstyrker förslaget.*

Hanna Lundin Jernberg (L) och Igor Hell (M) yrkar bifall till stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut och avslag till Andreas Lundgrens (S) ändringsförslag.

Arbetsutskottets beslutsordning

Ordförande uppfattar att det finns två förslag till beslut.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar i enlighet med Andreas Lundgrens (S) förslag.

Beslutet ska skickas till

Miljö- och hälsoskydd

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Diarienummer: IFN-2026/00003

Ekonomirapport maj individ- och familjenämnden 2026

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner ekonomirapporten.

Ärendebeskrivning

Sammanfattning

Individ- och familjenämndens resultat för perioden (-16,0 mnkr) förklaras av funktionshinderomsorg (-3,6 mnkr), gemensamma kostnader (+0,6 mnkr), ensamkommande barn (-2,5 mnkr), försörjningsstöd (-0,4 mnkr) samt individ- och familjeomsorg (-8,7 mnkr). Individ- och familjenämndens nettokostnader (801 mnkr) har ökat med 5,6 % (43 mnkr) i jämförelse med 2025. För att ha en budget i balans kunde nettokostnaderna öka med 3,6% (27 mnkr) vilket innebär en negativ budgetavvikelse om -16,0 mnkr.

Gemensamma kostnader och affärsverksamhet

Individ- och familjenämndens gemensamma kostnader uppvisar ett överskott på grund mindre personalkostnader än budgeterat samt kostnader som förväntas komma under året som ej fakturerats ännu för helårslicenser. Under året har viten utdömts med 112 tkr för kontaktperson och 192 tkr för ledsagning.

Funktionshinderomsorg

Inom funktionshinderomsorgen, FO beror resultatet (-3,6 mnkr) på flertalet verksamheter. Generellt sett handlar det fortsatt om påverkan på verksamhetsområdet i form av minskning av timmar utförda inom hemtjänsten jämfört med budgeterat samt högre kostnader för LSS-boenden. De HVB-placeringar som kostnadsförs mot FO uppvisar ett svagt underskott om (-0,4 mnkr).

Boendestöd och hemtjänst uppvisar ett kombinerat överskott om sammanlagt 14,5 mnkr. Volymen inom boendestöd har fortsatt öka under året.

De verksamheter som har störst effekt är hemtjänsten och LSS-boende.

Tjänsteskrivelse

Dnr: IFN-2026/00003

- Hemtjänst **+12,0 mnr**. Överskottet inom hemtjänsten fortsätter öka i takt med att volymerna minskar och ett stort överskott inom hemtjänstområdet prognostiseras i takt med att volymerna fortsätter migrera från hemtjänstinsatser till boendestöd.
- Boendestöd **+2,5 mnr**. Boendestödets överskott växer med +0,2 mnr mellan april och maj trots att volymerna fortsätter öka. Inflödet under maj och början på juni har dock varit väldigt stort varvid överskottet beräknas minska.
- Övriga insatser LSS **+3,2 mnr**. Nämnden fortsätter ha låga kostnader för ledsagare och kontaktpersoner men emottar mindre viten.
- LSS-boende **-20,8 mnr**. LSS-boende fortsätter vara en ekonomisk utmaning för nämnden där även fast extra resurser tillskjutits så uppvisas ett underskott. Den interna verkställigheten belastas med -9,2 mnr i kostnader på grund av semesterlöneskuldens beräkning. Denna kostnad försökte kompenseras i budget men på grund av den nya beräkningen är kostnaderna större än compensation. Dessa kostnader kommer fortsätta under våren och vända uppåt efter sommaren. Avräknat denna kostnad uppvisar den interna verkställigheten ett överskott.

Individ- och familjeomsorg

Underskottet inom individ- och familjeomsorgen, IFO (-8,7 mnr) beror dels på barn- och ungdomsvården (-19,4 mnr) där behov av konsultstödda familjehem och av extern institutionsvård är fortsatt större än budget med extern institutionsvård som fortsätter se prisökningar även om verksamheten lyckats minska antalet dygn och individer. Den ökning av dygn som setts under T1 håller i sig vilket leder till ökade kostnader. Den minskning av dygnskostnader som började ses i april håller i sig och den totala avvikelsen för IFO-området minskar.

Inom vuxna missbruksvården är det ett underskott på (-4,7mnr) där nämnden ser att öppna insatser i Umeå ökat och många av dessa insatser riktar sig mot tidigare kända individer som blivit äldre.

Verksamheten ser att det är fler individer inom lokala verksamheter och placeringar som är billigare i snittygnspris men volymerna är höga samt budgeten för denna verksamhetsgren låg vilket bidrar till underskottet.

Tjänsteskrivelse

Dnr: IFN-2026/00003

Verksamheten har flera lokala verksamheter i planerings- och uppstartsstadie vilka förväntas minska kostnaderna på sikt när dessa kommer på plats med lokaler och uppstart.

Överskottet under administration/ledning/utredning (+14,4 mnkr) beror till övervägande del på pengar från UVTS som budgeterats centralt under IFO-området men använts inom verksamheten inom olika aktiviteter.

Ensamkommande barn

Underskottet inom verksamheten för ensamkommande barn (-2,5 mnkr) beror till stor del på kostnader för placeringar av ensamkommande barn. Färre kommuner har skrivit avtal inför 2026 vilket kommer innebära mindre intäkter för nämnden. Verksamheten ser även att tidigare anvisade ensamkommande barn blir äldre vilket leder till att dessa skrivs ut ur verksamhet.

Försörjningsstöd

Försörjningsstödet resultat för perioden är (-0,4 mnkr). Mängden hushåll inom försörjningsstöd har under april minskat något till 818. Det utbetalade beloppet har under april månad minskat från 7,7 mnkr till 7,6 mnkr. Minskningen mellan april och maj med 40 hushåll ses som stor och undersöks vidare för att avgöra om det är en enskild avvikelse eller en trend.

Analys

Nämnden såg under andra halvan av 2025 en förbättring av resultatet och tendenser till fortsatta förbättringar av resultatet syns. Den ekonomiska prognosen för helåret 2026 ser en utmanande bild uppvisa sig där placeringsdyggen jämfört med samma period 2025 ligger cirka 30% högre. De höga dygnskostnaderna gör att prognosen sätts till -10 mnkr totalt. Prognosen bygger på att dyggen stabiliserat sig på denna nivå samt att FO-områdets kostnader inom verkställigheten förbättrar sig som tidigare år uppvisat. Risken för viten inom FO-området kvarligger och kan påverka prognosen negativt utifrån. Nämnden ser även att en mängd statsbidrag kommer bidra till att stärka det ekonomiska resultatet under hösten när dessa betalats ut.

Beslutsunderlag

Ekonomirapport maj 2026

Tjänsteskrivelse

Dnr: IFN-2026/00003

Beredningsansvariga

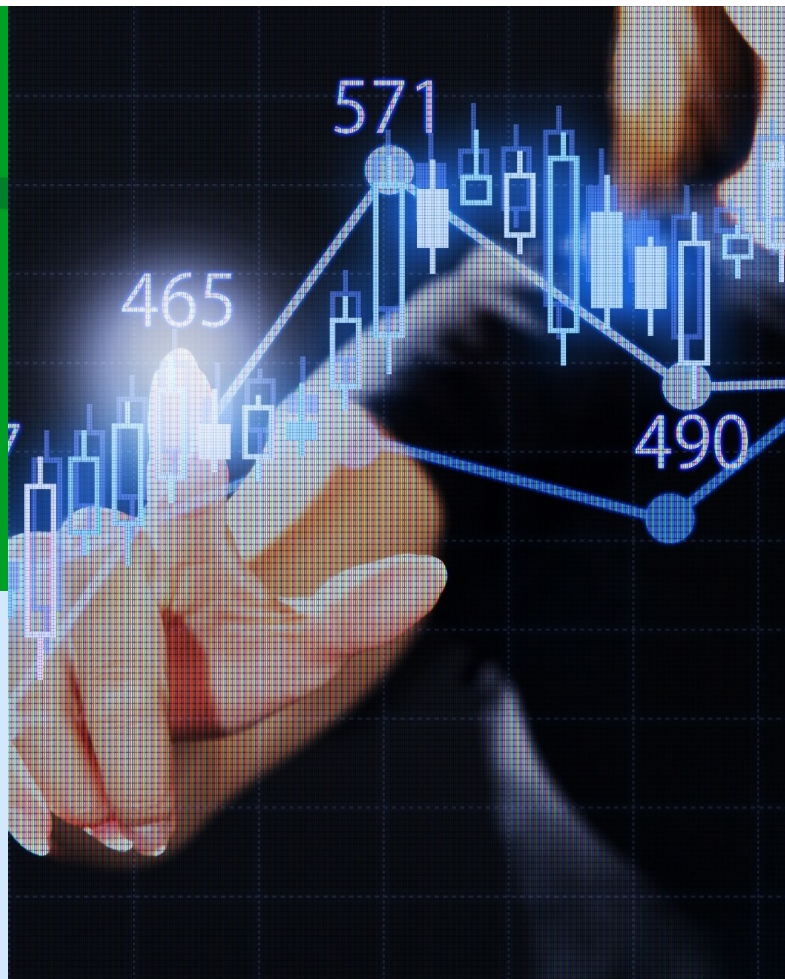
Simon Blomberg, ekonomichef

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Simon Blomberg
Ekonomichef

Ekonomisk utveckling 2026

Individ- och familjenämnden

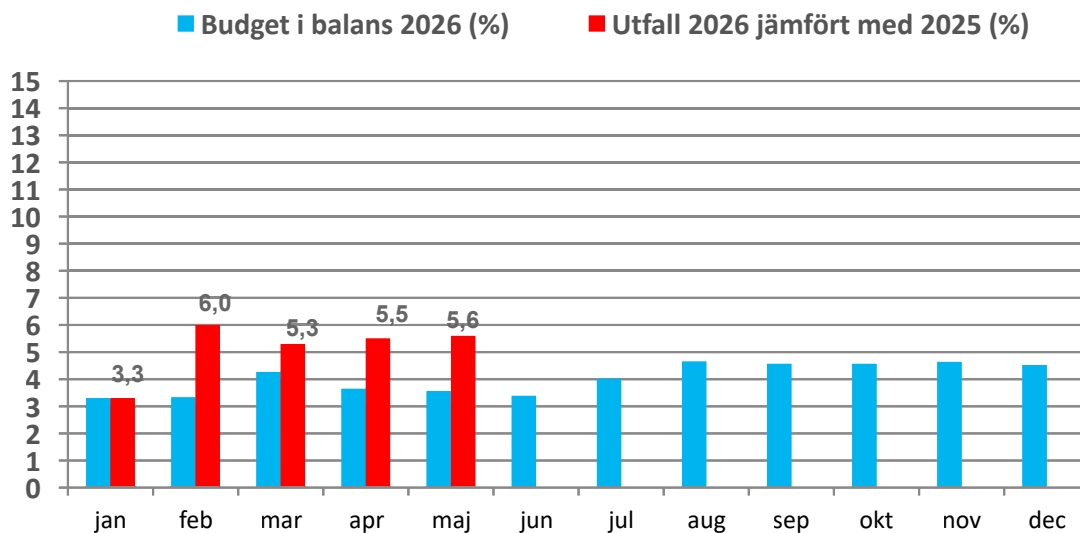

Verksamhetens nettokostnadsutveckling 2026 (ack)

Individ- och familjenämnd

Akkumulerad nettokostnadsökning för perioden uppgår till 5,6%

För en budget i balans kunde nettokostnaden ökat med 3,6%

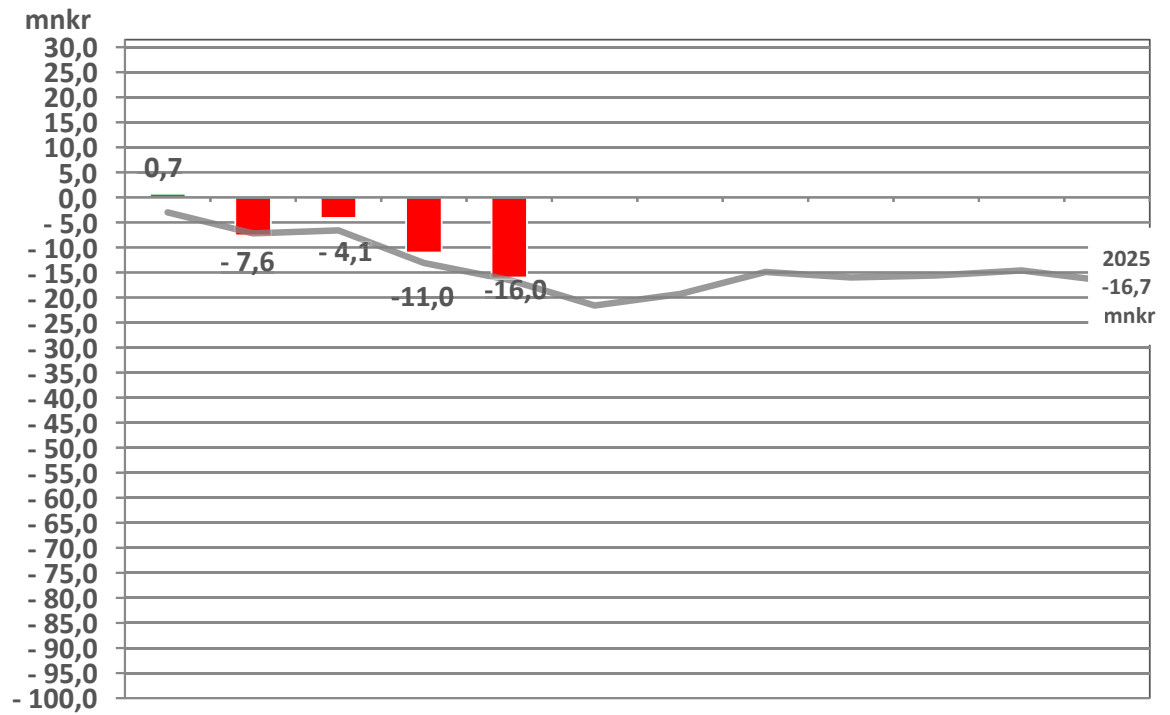
Akkumulerade värden	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Budget 2026 (mnkr)	-155	-310	-464	-624	-785	-946	-1 087	-1 237	-1 395	-1 555	-1 713	-1 872
Utfall 2025 (mnkr)	-150	-300	-445	-602	-758	-915	-1 045	-1 182	-1 334	-1 487	-1 637	-1 791
Budget i balans 2026 (%)	3,33	3,33%	4,3%	3,7%	3,6%	3,4%	4,0%	4,7%	4,6%	4,6%	4,64%	4,52%
Utfall 2026 (mnkr)	-155	-318	-469	-635	-801							
Utfall 2026 jämfört med 2025 (%)	3,3%	6,0%	5,3%	5,5%	5,6%							
Utfall 2025 jämfört med 2024 (%)	4,1	5,2%	3,5%	2,2%	1,7%	3,8%	3,9%	3,5%	3,5%	3,2%	3,1%	3,1%

Verksamhetens nettokostnader: verksamhetens intäkter och kostnader samt avskrivningar

Ackumulerad budgetavvikelse 2026

Individ- och familjenämnden
Årets budgetavvikelse (-16,0 mnkr) innebär en förbättring med +0,5 mnkr i jämförelse med samma period 2025 (-16,5 mnkr).

Månadsavvikelse (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
2026	0,7	-7,6	-4,1	-11,0								
2025	-3,0	-7,2	-6,6	-13,1	-16,5	-21,6	-19,3	-14,9	-16,0	-15,6	-14,6	-16,7
2024	-3,4	-4,3	-9,9	-23,4	-34,5	-25,6	-21,4	-22,9	-28,8	-36,0	-40,7	-48,1

UMEÅ
KOMMUN

Budgetavvikelse verksamhet 2026

Ack budgetavvikelse (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Prognos
1. Funktionshinderomsorg	3,1	-4,1	2,6	0,7	-3,6								7,5
2. Individ och familjeomsorg	-2,9	-4,2	-6,7	-9,9	-8,7								-25
3. Försörjningsstöd	0,1	0,3	-0,3	-0,4	-0,4								1
4. Gemensamma kostnader	0,8	0,9	1,2	0,6	0,6								8
Ack budgetavvikelse 2026 exkl EKB	1,1	-7,1	-3,1	-9,0	-9,0								-8,5
Ack budgetavvikelse 2025 exkl EKB	-2,7	-6,7	-6,0	-12,6	-15,2	-20,2	-17,6	-13,5	-14,0	-13,4	-12,1	-13,8	
5. Ensamkommande barn	-0,4	-0,5	-1,1	-2,1	-2,5								-1,5
Ack budgetavvikelse 2026 inkl EKB	0,7	-7,6	-4,1	-11,0	-16,0								-10
Ack budgetavvikelse 2025 inkl EKB	-3,0	-7,2	-6,6	-13,1	-16,4	-21,6	-19,3	-14,9	-16	-15,6	-14,6	-16,7	

Budgetavvikelse Funktionshinderomsorg 2026 (ackumulerad)

Ackumulerat resultat (mnkr)	Jan	Feb	Mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
1. Funktionshinderomsorg	3,1	-4,1	2,8	0,7	-3,6							
- Daglig verksamhet LSS	-0,2	-0,1	-0,1	-0,4	-0,2							
- LSS-boende	-6,0	-10,7	-12,3	-15,7	-20,8							
Varav SoL	-0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,4							
Varav mynd	-2,9	-5,8	-7,8	-8,8	-12,1							
Varav verkställighet	-3,1	-5,0	-4,1	-5,9	-7,4							
Varav viten	0	0	-0,3	-0,8	-0,9							
- Hemtjänst i ordinärt boende	1,8	4,6	6,8	9,1	12,0							
- Boendestöd	1,0	1,3	1,9	2,3	2,5							
- Personlig assistans LSS	0,7	-0,7	0,8	-0,8	-2,2							
- Personlig assistans SFB	4,9	0,1	3,3	3,5	1,6							
- Övriga insatser LSS	0,7	1,4	2,1	2,6	3,2							
Ackumulerad budgetavvikelse 2026	3,1	-4,1	2,8	-0,7	-3,6							
Ackumulerad budgetavvikelse 2025	-3,1	0,0	2,7	0,1	-0,9	-2,3	0,3	0,5	1,0	2,4	4,9	6,4

Budgetavvikelse individ- och familjeomsorg 2026 (ackumulerad)

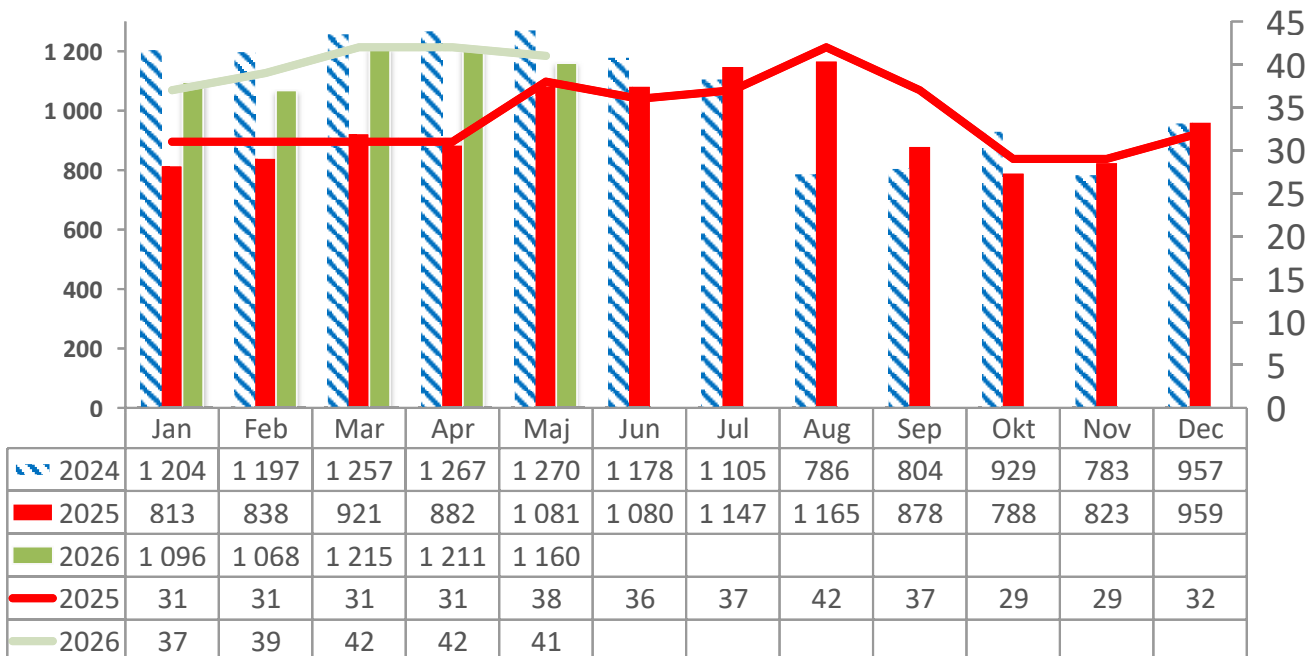
Ackumulerat resultat (mnkr)	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	Nov	dec
2. Individ och familjeomsorg	-2,9	-4,2	-6,7	-9,9	-8,7							
- Administration/ledning/utredning	2,5	5,4	8,3	11,3	14,4							
- Barn- och ungdomsvård	-4,0	-7,5	-12,1	-17,1	-19,4							
- Vuxna missbruksvård	-1,5	-2,3	-3,2	-4,6	-4,7							
- Öppen verksamhet ej bistånd	0,2	0,2	0,3	0,5	1,0							
Ackumulerad budgetavvikelse 2026	-2,9	-4,2	-6,7	-9,9	-8,7							
Ackumulerad budgetavvikelse 2025	-3,7	-6,3	-8,5	-12,9	-14,6	-18,5	-21,9	-24,1	-27,5	-31,5	-34,8	-37,6

Individ och familjenämnden – Uppföljning barnfattigdom 2019-2026

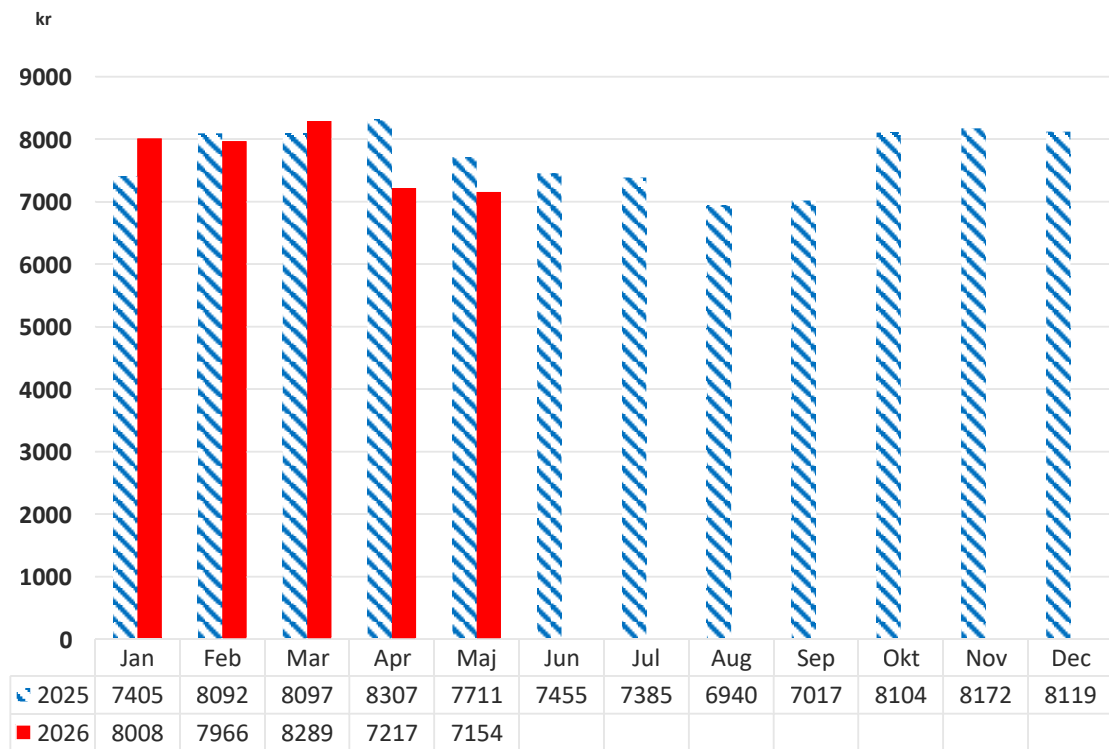
2019-2026	2019	2020	2021	2022	2023	2025	2026
Antal hushåll med barn	412	451	450	391	346	288	292
- varav ensamstående kvinnor	208	217	229	197	183	161	161
- varav ensamstående män	79	95	89	78	71	60	71
- varav sammanboende	125	139	132	116	92	67	60
Antal barn	763	800	759	663	527	444	444
- varav flickor	48,5%	49,5%	47,4%	51,0%	49,1%	50,7%	50,9%
- varav pojkar	51,5%	50,5%	52,6%	49,0%	50,9%	49,3%	49,1%
Förändring i antal barn	-93	37	-41	-96	-136	-83	0
Förändring i %	-11,0%	5,0%	-5,0%	-13,0%	-21%	-16%	0%
Genomsnitt antal barn per hushåll	1,9	1,8	1,7	1,7	1,5	1,5	1,5

Antal dygn externt HVB

Antal dygn

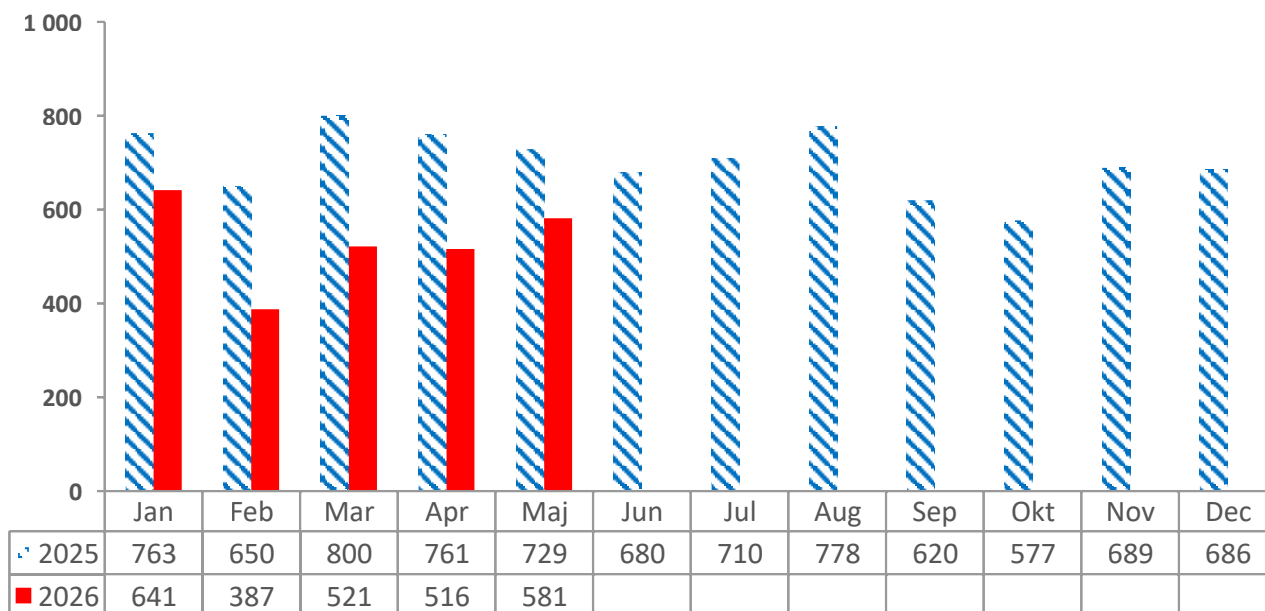

Snittkostnad/dygn HVB

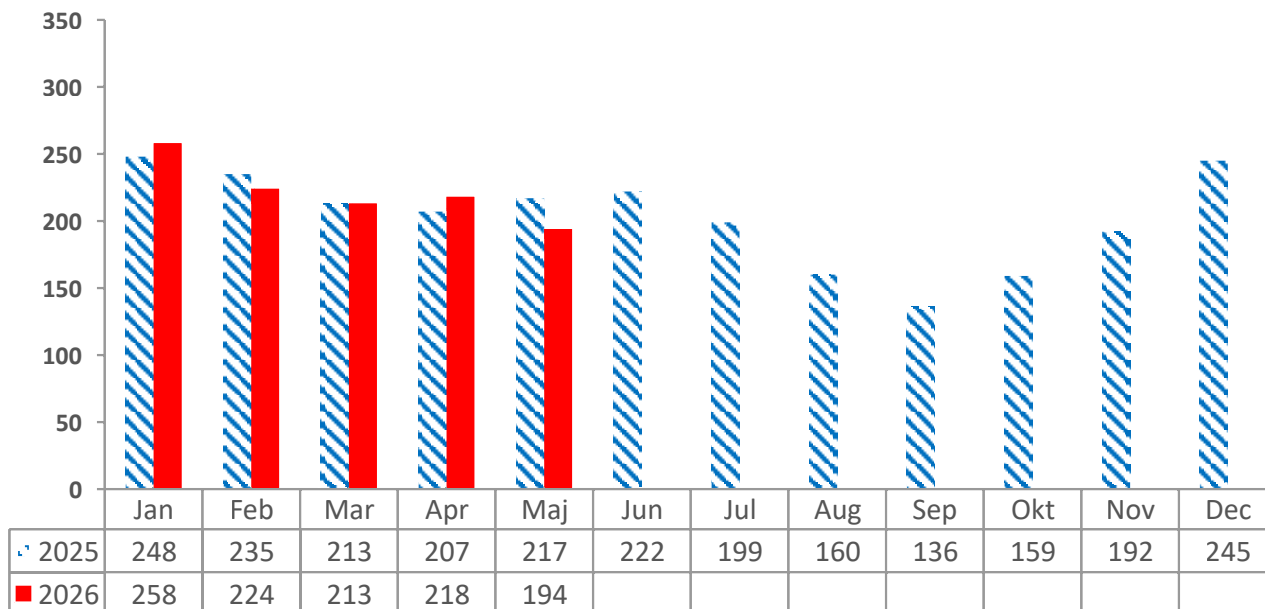
Antal dygn externt HVB (vuxna)

Antal dygn

Antal dygn SIS (vuxna)

Antal dygn

Tjänsteskrivelse

2026-03-16

Individ- och
familjenämndens
arbetsutskott

Diarienumr.: IFN-2026/00074

Yttrande över motion 2/2026: Stärk tryggheten inom äldreomsorgen – låt äldre välja vem som ska hjälpa dem; Anders Ågren (M)

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig i enlighet med yttrande 2026-03-16 och föreslår att Kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Ärendebeskrivning

Moderaterna yrkar i en motion till Kommunfullmäktige att uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att göra det möjligt för äldre att välja om kvinnlig eller manlig personal ska hjälpa till vid intima insatser, som vid intymhygien, dusch eller liknande.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-03-16
Motion 2/2026

Beredningsansvariga

Camilla Nilsson, utredare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Camilla Nilsson
Utredare

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

§ 58

Diariernr: IFN-2026/00074

Yttrande över motion 2/2026: Stärk tryggheten inom äldreomsorgen – låt äldre välja vem som ska hjälpa dem; Anders Ågren (M)

Arbetsutskottets förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig i enlighet med yttrande 2026-03-16 och föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Reservation

Igor Hell (M) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Moderaterna yrkar i en motion till kommunfullmäktige att uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att göra det möjligt för äldre att välja om kvinnlig eller manlig personal ska hjälpa till vid intima insatser, som vid intimhygien, dusch eller liknande.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-03-16
Motion 2/2026

Beredningsansvariga

Camilla Nilsson, utredare

Stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig i enlighet med yttrande 2026-03-16 och föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Förslag till beslut under överläggningarna

Hanna Lundin Jernberg (L) och Igor Hell (M) yrkar bifall till motionen.

Liv Zetterberg och Andreas Lundgren (S) yrkar bifall till stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

Arbetsutskottets beslutsordning

Ordförande uppfattar att det finns två förslag till beslut.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar i enlighet med stöd- och omsorgsförvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Kommunstyrelsen

Yttrande över motion 2/2026: Stärk tryggheten inom äldreomsorgen – låt äldre välja vem som ska hjälpa dem; Anders Ågren (M)

Moderaterna yrkar i en motion till Kommunfullmäktige att uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att göra det möjligt för äldre att välja om kvinnlig eller manlig personal ska hjälpa till vid intima insatser, som vid intimhygien, dusch eller liknande.

Individ- och familjenämndens yttrande

Individ- och familjenämnden delar motionärens syn på att övergrepp mot äldre är en allvarlig fråga. Precis som motionären framhåller är det viktigt att äldre får känna sig trygga med personalen som ska hjälpa dem. Detta är även viktigt för personer inom funktionshinderomsorgen.

Aktuella bestämmelser

I 10 kapitel 3–4 §§ socialtjänstlagen (2025:400) framgår att den enskildes önskemål och självständighet ska vägas in. Insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde och när en insats utförs i boendet ska den enskilde så långt det är möjligt kunna välja när och hur insatsen ges.

Funktionshinderomsorgen i Umeå kommun

Inom LSS-boendena i Umeå kommun har brukarna, som kan ge uttryck för sina önskemål, möjlighet att välja kvinnlig eller manlig personal i samband med intimhygien. LSS-boendena försöker i möjligaste mån tillgodose önskemålen men det är inte alltid praktiskt möjligt med anledning av bemanningssituationen.

När assistentberättigade väljer Umeå kommun som utförare av personlig assistans har de som rutin att fråga dessa personer om de önskar stöd av manlig eller kvinnlig personal vid intimhygien. Önskemålet dokumenteras i genomförandeplanen. Personlig assistans har för avsikt att göra allt de kan för att bemöta detta önskemål. När byte av assistent sker i en arbetsgrupp har personlig assistans brukarens önskemål kring intimhygien i fokus. Vid

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Ledning och stab IFN

Camilla Ulrika Nilsson
camilla.nilsson@umea.se

nyrekrytering av assistenter har det varit praktiskt möjligt att följa brukarens önskemål.

Inom Boendestöd utförs inga intima insatser.

Slutsatser

Mot bakgrund av att funktionshinderomsorgen redan i den mån det är möjligt tillgodoser önskemål om stöd av kvinnlig eller manlig personal vid intimhygien föreslår individ- och familjenämnden att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Camilla Nilsson
Utredare

Motion till Umeå kommunfullmäktige

Stärk tryggheten inom äldreomsorgen – låt äldre välja vem som ska hjälpa dem

Media har rapporterat om sexuella övergrepp och våldtäkter inom äldreomsorgen över hela landet. Även i Umeå har äldre kvinnor drabbats. I somras dömdes en man som tidigare varit anställd inom hemtjänsten för grov våldtäkt och grovt sexuellt ofredande mot äldre kvinnor som han har vårdat. Det är fruktansvärt. Ingen kvinna ska behöva utsättas för våld, övergrepp eller våldtäkt i äldreomsorgen.

Äldre måste känna sig trygga med personalen som ska hjälpa dem. Något som skulle kunna öka tryggheten för kvinnor är möjligheten att välja om det är kvinnlig eller manlig personal som ska hjälpa dem vid exempelvis påklädning, intimhygien, dusch eller liknande situationer.

Britt-Inger Saveman skrev om detta i sin rapport *Äldrevården i Umeå kommun – reflektioner utifrån en pensionerad omvårdnadsprofessors perspektiv*. Saveman kommenterar händelser som berört henne, där en av dessa handlar om en våldtäkt som skett i hemtjänsten. I rapporten skriver hon: "Hur ska vi se på att män i hemtjänsten hjälper äldre kvinnor med intimhygien, tex dusch?"

Nu har även regeringen aviserat att de anser att äldre ska ha rätt att välja om de vill ha en kvinnlig eller manlig hemtjänstpersonal som utför den mest intima omsorgen i hemmet. Kommunen borde redan nu börja arbeta med frågan, för att stärka tryggheten och säkerheten för äldre.

Om man inte känner sig trygg med den personal som duschar, klär av eller rör vid ens kropp, ska man inte tvingas till det.

Med anledning av ovanstående yrkar jag fullmäktige att besluta

att uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att göra det möjligt för äldre att välja om kvinnlig eller manlig personal ska hjälpa till vid intima insatser, som vid intimhygien, dusch eller liknande.

Umeå 2026-01-23

Anders Ågren

Kommunalråd (M)

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

§ 58

Diariernr: IFN-2026/00074

Yttrande över motion 2/2026: Stärk tryggheten inom äldreomsorgen – låt äldre välja vem som ska hjälpa dem; Anders Ågren (M)

Arbetsutskottets förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig i enlighet med yttrande 2026-03-16 och föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Reservation

Igor Hell (M) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Moderaterna yrkar i en motion till kommunfullmäktige att uppdra till äldrenämnden och individ- och familjenämnden att göra det möjligt för äldre att välja om kvinnlig eller manlig personal ska hjälpa till vid intima insatser, som vid intimhygien, dusch eller liknande.

Beslutsunderlag

Yttrande 2026-03-16
Motion 2/2026

Beredningsansvariga

Camilla Nilsson, utredare

Stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig i enlighet med yttrande 2026-03-16 och föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Förslag till beslut under överläggningarna

Hanna Lundin Jernberg (L) och Igor Hell (M) yrkar bifall till motionen.

Liv Zetterberg och Andreas Lundgren (S) yrkar bifall till stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

Arbetsutskottets beslutsordning

Ordförande uppfattar att det finns två förslag till beslut.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar i enlighet med stöd- och omsorgsförvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

Individ- och familjenämndens arbetsutskott

Diarienumr: IFN-2026/00135

Pilot samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att ingå samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet under perioden 2026-09-01 till och med 2026-12-31.

Ärendebeskrivning

Med den nya socialtjänstlagen i ryggen ser individ- och familjenämnden behov av att utöka och tillgängliggöra aktiviteter som möjliggör för personer att ta del av skapande i syfte att skapa inkludering och stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt och meningsfullt liv. Bakgrunden till samverkansinitiativet med Folkuniversitetet är att föreningen genom tidigare arbete skaffat erfarenhet och skapat ett upplägg för målgruppen som utgår från deltagarnas behov. Studieförbundet har även kunnat visa på evidens för kurserna genom följeforskning med goda resultat. Vidare finns goda förutsättningar genom lokal förankring med centrala lokaler lättillgängliga för målgruppen.

Individ- och familjenämnden och Folkuniversitetets gemensamma mål med samverkan är att möjliggöra för den enskilde att kunna delta i aktiviteterna dans och keramik på sina egna villkor. Genom de aktiviteter som Folkuniversitetet i Umeå erbjuder skapas en mötesplats för personer i ensamhet och psykisk ohälsa som stärker förutsättningarna för ett ökat socialt kapital. Parternas gemensamma målsättning med samverkan är att bryta den sociala isoleringen och ge människor ett sammanhang genom konst och skapande.

Ersättning utgår till Folkuniversitetet för aktiviteter riktade till målgruppen under hösten 2026. Stöd och omsorg ansvarar för att informera och sprida material om grupperna till möjliga deltagare. Stöd och omsorg kan delta på en träff per grupp för att informera om Socialtjänstens arbete. Total kostnad för en termin med totalt 4 kurser inom avtalet är beräknat till 138 000 kr.

Avtalet har även kommunicerats med kommunjurist.

Tjänsteskrivelse

Dnr: IFN-2026/00135

Möjlighet till förlängning av samverkan finns efter utvärdering när två kurser genomförts i början av avtalsperioden. Om parterna ska ingå fortsatt samverkan som gäller under en längre tidsperiod behöver formen för det samt finansiering ses över. Hänsyn behöver även tas till gällande konkurrenslagstiftning inom området.

Beslutsunderlag

Samverkansöverenskommelse mellan individ- och familjenämnden och Folkuniversitetet i Umeå

Beredningsansvariga

Kristina Larsson, processledare

Lena Bolin, utredare

Marie Thomas, biträdande verksamhetschef

Beslutet ska skickas till

Folkuniversitetet i Umeå, kontaktperson Kristina Jannerbo

Marie Thomas, biträdande verksamhetschef

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Kristina Larsson
Processledare

§ 60

Diariernr: IFN-2026/00135

Pilot samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet**Arbetsutskottets förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden beslutar att ingå samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet under perioden 2026-09-01 till och med 2026-12-31.

Ärendebeskrivning

Med den nya socialtjänstlagen i ryggen ser individ- och familjenämnden behov av att utöka och tillgängliggöra aktiviteter som möjliggör för personer att ta del av skapande i syfte att skapa inkludering och stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt och meningsfullt liv.

Bakgrunden till samverkansinitiativet med Folkuniversitetet är att föreningen genom tidigare arbete skaffat erfarenhet och skapat ett upplägg för målgruppen som utgår från deltagarnas behov. Studieförbundet har även kunnat visa på evidens för kurserna genom följeforskning med goda resultat. Vidare finns goda förutsättningar genom lokal förankring med centrala lokaler lättillgängliga för målgruppen.

Individ- och familjenämnden och Folkuniversitetets gemensamma mål med samverkan är att möjliggöra för den enskilde att kunna delta i aktiviteterna dans och keramik på sina egna villkor. Genom de aktiviteter som Folkuniversitetet i Umeå erbjuder skapas en mötesplats för personer i ensamhet och psykisk ohälsa som stärker förutsättningarna för ett ökat socialt kapital. Parternas gemensamma målsättning med samverkan är att bryta den sociala isoleringen och ge människor ett sammanhang genom konst och skapande.

Ersättning utgår till Folkuniversitetet för aktiviteter riktade till målgruppen under hösten 2026. Stöd och omsorg ansvarar för att informera och sprida material om grupperna till möjliga deltagare.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Stöd och omsorg kan delta på en träff per grupp för att informera om socialtjänstens arbete. Total kostnad för en termin med totalt 4 kurser inom avtalet är beräknat till 138 000 kr. Avtalet har även kommunicerats med kommunjurist.

Möjlighet till förlängning av samverkan finns efter utvärdering när två kurser genomförts i början av avtalsperioden. Om parterna ska ingå fortsatt samverkan som gäller under en längre tidsperiod behöver formen för det samt finansiering ses över. Hänsyn behöver även tas till gällande konkurrenslagstiftning inom området.

Beslutsunderlag

Samverkansöverenskommelse mellan individ- och familjenämnden och Folkuniversitetet i Umeå

Beredningsansvariga

Kristina Larsson, processledare

Lena Bolin, utredare

Marie Thomas, biträdande verksamhetschef

Stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att ingå samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet under perioden 2026-09-01 till och med 2026-12-31.

Förslag till beslut under överläggningarna

Andreas Lundgren (S), Hanna Lundin Jernberg (L), Igor Hell (M) och Liv Zetterberg (V) yrkar bifall till stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet beslutar i enlighet med stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Beslutet ska skickas till

Folkuniversitetet i Umeå

Marie Thomas, biträdande verksamhetschef

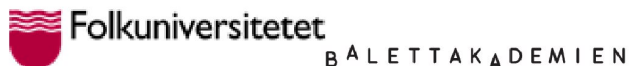
Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Samverkansöverenskommelse mellan individ- och familjenämnden och Folkuniversitetet i Umeå

1. Parter

Umeå Kommun
Stöd och omsorg
901 84 Umeå
Organisationsnummer:
212000 – 2627
(Kontaktperson: Marie Thomas)

Folkuniversitetet i Umeå
Nygatan 43
903 30 Umeå
Organisationsnummer:
894001-2498
(Kontaktperson: Kristina Jannerbo)

2. Bakgrund

Ofrivillig ensamhet är en betydande riskfaktor för psykisk ohälsa i Sverige och social isolering kan ge samma negativa effekter som dåliga levnadsvanor. Mest skadlig är den ensamhet som är långvarig. Om ensamheten blir kronisk är det lätt att den enskilde till slut hamnar i en ond cirkel och undviker andra människor och sociala sammanhang. Ensamhet kan också leda till en lägre självkänsla.¹ Att bryta situationen av ensamhet och isolering är därför oerhört viktigt ur ett individperspektiv, men också ur ett samhällsperspektiv.

Studier visar på att det finns positivt samband mellan konstnärligt skapande och mående, där skapandet kan fungera som en ventil för känslor och vara en plats för gemenskap. Dans är ett kraftfullt och socialt uttrycksmedel och genom rörelse till musik kan dansen öka välbefinnandet, minska stress och motverka psykisk ohälsa. Även skapande i form av

¹ <https://www.rodakorset.se/var-hjalp-i-sverige/psykisk-halsa-och-psykisk-ohalsa/ensamhet/>. Hämtad 2026-05-19.

keramik kan fungera som verktyg för att främja psykisk hälsa och motverka ensamhet, då det ökar kreativiteten i ett socialt sammanhang².

Studieförbunden i Umeå kommun har en viktig roll när det gäller att skapa tillfällen för människor att mötas på sina egna villkor och de bidrar till ett rikt utbud av både aktiviteter och sammanhang.

I ett led att arbeta för att stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv ingår att ta hand om sin hälsa och kunna delta i aktiviteter. Individ- och familjenämnden och Folkuniversitetets gemensamma mål med samverkan är att möjliggöra för den enskilde att kunna delta i aktiviteterna dans och keramik på sina egna villkor. Genom de aktiviteter som Folkuniversitetet i Umeå erbjuder skapas en mötesplats för personer i ensamhet och psykisk ohälsa som stärker förutsättningarna för ett ökat socialt kapital. Parternas gemensamma målsättning med samverkan är att bryta den sociala isoleringen och ge människor ett sammanhang genom konst och skapande.

3. Samverkansöverenskommelsens giltighet

Avtalet mellan parterna är giltigt från terminsstart 2026-09-01 till och med 2026-12-31 och omfattar en termins aktiviteter på Folkuniversitetet. Möjlighet till förlängning av samverkan finns efter utvärdering när två kurser genomförts i början av avtalsperioden. Om parterna ska ingå fortsatt samverkan som gäller under en längre tidsperiod behöver formen för det samt finansiering ses över.

Verksamhetsbeskrivning

Umeå kommun

Stöd och omsorg

Stöd och omsorg, socialtjänsten, är en del av kommunen och politiskt ansvarig nämnd för området är individ- och familjenämnden. Socialtjänsten arbetar med att ge stöd och omsorg till barn/unga, vuxna och äldre som bor eller befinner sig i Umeå. Viktiga grundpelare i detta arbete är att främja människors sociala och ekonomiska trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor samt verka för goda uppväxtförhållanden för barn och unga...

Funktionshinderomsorgen

Umeå kommuns funktionshinderomsorg ger stöd och service till personer med funktionsnedsättning, så att de ska kunna leva ett så självständigt och meningsfullt liv som möjligt. Stöd kan innebära till exempel personlig assistans, daglig verksamhet, boendestöd eller boende.

Folkuniversitetet i Umeå

Folkuniversitetet är ett studieförbund som är aktivt i hela landet vars verksamhet ligger i linje med regeringens fyra syften för folkbildningen. Den nationella verksamhetsidén är

² [Hem - Den Kulturella Hjärnan](#). Hämtad 2026-05-19.

"att genom kunskap och skapande ge människor förutsättningar för ett rikare liv". Folkuniversitetet verkar för demokrati, mänskliga rättigheter och alla människors lika värde och rätt att delta i samhället och kulturlivet. Folkbildningens pedagogik är väl anpassad att skapa mötesplatser, meningsfulla aktiviteter och forum för människor att komma i kontakt med varandra. Detta är viktigt, inte minst för de människor som dagligdags inte har ett naturligt sammanhang att finnas och verka i och därmed redan är eller riskerar bli ofrivilligt ensamma. I Umeå finns Folkuniversitetet i egna lokaler på Nygatan 43 där en omfattande verksamhet bedrivs inom bland annat hantverk, konst, musik, dans (Balettakademien), språk, forskarföreläsningar, föreningsarbeten med mera.

4. Målgrupper

Fokus är personer som idag har eller riskerar psykisk ohälsa och som befinner sig i ensamhet och isolering. Det kan bland annat vara personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, är sjukskrivna och/eller hemmasittare och som har sociala utmaningar. Målgruppen identifieras tex. via verksamheter som Stadsmissionen, Kärngården, Bakfickan, Kraftverket, Habiliteringen, kuratorer inom Region Västerbotten, Autism Västerbotten samt via nätverk av personer som deltagit i aktiviteten.

5. Parternas åtaganden samt finansiering

Folkuniversitetet

Folkuniversitetet tillhandahåller under höstterminen 2026 aktiviteterna nedan. Folkuniversitetet ansvarar för att ta fram marknadsföringsmaterial och att rekrytera deltagare.

Dans

2 grupper à 15 personer
 Gruppen går 6 tillfällen à 1 tim 15 min
 Personal: danspedagog + stödperson, närvarar hela tiden
 Lokal: Balettakademins dansstudio (Folkuniversitetet)
 Övriga kostnader: Exempelvis kaffe, te, mm
 Pris för ovanstående: 50 000 kr (= ca 1 667 kr per person)

Keramik:

2 grupper à 12 personer
 Varje grupp går 5 tillfällen à 3 timmar
 Material: lera 1 kg/person/kurs
 Personal: Keramiklärare + stödperson, närvarar hela tiden

Lokal: Folkuniversitetets keramikverkstad Övriga kostnader: Exempelvis kaffe, te, mm Pris för ovanstående: 88 000 kr (= ca 3 667 kr per person)
Summa totalt: 138 000 kr

Stöd och omsorg

Ersättning utgår till Folkuniversitetet för aktiviteter riktade till målgruppen under hösten 2026 enligt ovanstående upplägg. Stöd och omsorg ansvarar för att informera och sprida material om grupperna till möjliga deltagare. Stöd och omsorg kan delta på en träff per grupp för att informera om Socialtjänstens arbete. Total kostnad för en termin med totalt 4 kurser inom avtalet är beräknat till 138 000 kr.

6. Uppföljning

Målsättningar för samverkan:

- Att sammanlagt 54 personer ska erbjudas plats på de fyra kurser som genomförs under hösten 2026.
- Att 60% av deltagarna fullföljer kursen.
- Att minst 8 personer deltar i fortsatt aktivitet hos Folkuniversitetet (ex kurs eller studiecirkel), under innevarande eller följande två terminer.

Folkuniversitetet ska redovisa resultat för respektive genomförd kurs till Umeå kommun terminsvis:

- Antal deltagare som erbjudits att delta i kursen
- Antal deltagare som fullföljt kursen
- Antal deltagare som tagit del av annan aktivitet efter avslutad kurs under innevarande eller följande två terminer samt kort om vilken aktivitet deltagaren deltar i.

Uppföljningen för de två första genomförda kurserna under hösten 2026 utgör underlag för en möjlig ny samverkansöverenskommelse.

7. Uppsägning/ omförhandling/tvist

Parterna ingår i överenskommelsen med en intention om att testa en ny form för samverkan.

Om betydande avvikelser från parternas åtaganden och budget sker ska parterna medverka i en dialog innan förändringar görs. Förändringar i överenskommelsen ska vara skriftliga och underskrivna.

Uppstår en tvist kring någon fråga som rör avtalet ska det primärt lösas genom dialog mellan parterna. Vid en sådan förhandling ska god vilja att nå samförstånd visas. Sekundärt ska tvist lösas av allmän domstol.

Denna överenskommelse är upprättad i två likalydande exemplar varav parterna erhållit var sitt.

Undertecknande

Umeå den / 2026

Umeå den / 2026

.....

Andreas Lundgren

Ordförande individ- och familjenämnden

.....

Martin Höög

Stiftelserektor Folkbildning
Folkuniversitetet

§ 60

Diarienum: IFN-2026/00135

Pilot samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet**Arbetsutskottets förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden beslutar att ingå samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet under perioden 2026-09-01 till och med 2026-12-31.

Ärendebeskrivning

Med den nya socialtjänstlagen i ryggen ser individ- och familjenämnden behov av att utöka och tillgängliggöra aktiviteter som möjliggör för personer att ta del av skapande i syfte att skapa inkludering och stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt och meningsfullt liv.

Bakgrunden till samverkansinitiativet med Folkuniversitetet är att föreningen genom tidigare arbete skaffat erfarenhet och skapat ett upplägg för målgruppen som utgår från deltagarnas behov. Studieförbundet har även kunnat visa på evidens för kurserna genom följeforskning med goda resultat. Vidare finns goda förutsättningar genom lokal förankring med centrala lokaler lättillgängliga för målgruppen.

Individ- och familjenämnden och Folkuniversitetets gemensamma mål med samverkan är att möjliggöra för den enskilde att kunna delta i aktiviteterna dans och keramik på sina egna villkor. Genom de aktiviteter som Folkuniversitetet i Umeå erbjuder skapas en mötesplats för personer i ensamhet och psykisk ohälsa som stärker förutsättningarna för ett ökat socialt kapital. Parternas gemensamma målsättning med samverkan är att bryta den sociala isoleringen och ge människor ett sammanhang genom konst och skapande.

Ersättning utgår till Folkuniversitetet för aktiviteter riktade till målgruppen under hösten 2026. Stöd och omsorg ansvarar för att informera och sprida material om grupperna till möjliga deltagare.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Stöd och omsorg kan delta på en träff per grupp för att informera om socialtjänstens arbete. Total kostnad för en termin med totalt 4 kurser inom avtalet är beräknat till 138 000 kr. Avtalet har även kommunicerats med kommunjurist.

Möjlighet till förlängning av samverkan finns efter utvärdering när två kurser genomförts i början av avtalsperioden. Om parterna ska ingå fortsatt samverkan som gäller under en längre tidsperiod behöver formen för det samt finansiering ses över. Hänsyn behöver även tas till gällande konkurrenslagstiftning inom området.

Beslutsunderlag

Samverkansöverenskommelse mellan individ- och familjenämnden och Folkuniversitetet i Umeå

Beredningsansvariga

Kristina Larsson, processledare

Lena Bolin, utredare

Marie Thomas, biträdande verksamhetschef

Stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att ingå samverkansöverenskommelse med Folkuniversitetet under perioden 2026-09-01 till och med 2026-12-31.

Förslag till beslut under överläggningarna

Andreas Lundgren (S), Hanna Lundin Jernberg (L), Igor Hell (M) och Liv Zetterberg (V) yrkar bifall till stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Arbetsutskottets beslutsordning

Arbetsutskottet beslutar i enlighet med stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut.

Beslutet ska skickas till

Folkuniversitetet i Umeå

Marie Thomas, biträdande verksamhetschef

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-06-11

Individ- och familjenämnden

Diarienumr.: IFN-2026/00174

Uppdrag - fördjupad samverkan och samarbete kring barn och unga med Region Västerbotten

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden ställer sig bakom uppdraget.

Ärendebeskrivning

Region Västerbotten och Umeå kommun har sedan lång tid tillbaka ett etablerat samarbete kring barn och unga med sammansatta behov. Mot bakgrund av ett ökat behov av samordning, tidiga insatser samt långsiktigt hållbara vård- och stödformer har ordförandena i respektive nämnd bitt berörda verksamheter att ta fram ett uppdrag om att vidareutveckla och fördjupa det samarbete som redan finns. Ett gemensamt fokus i uppdraget är att säkerställa att insatser ges i rätt tid, utgår från barnets bästa och i så stor utsträckning som möjligt bidrar till en trygg uppväxt i hemmiljö.

Beslutsunderlag

Uppdrag – Fördjupat samarbete och samverkan kring barn och unga

Beredningsansvariga

Annette Forsberg, verksamhetschef IFO

Viviann Dannelöv Nilsson, verksamhetschef Myndighet

Beslutet ska skickas till

Region Västerbotten

Ulrika Gustafsson, stabschef

Karolina Lundqvist

Socialdirektör

Annette Forsberg

Verksamhetschef IFO

Uppdrag – Fördjupat samarbete och samverkan kring barn och unga

Region Västerbotten och Umeå kommun

Bakgrund

Region Västerbotten och Umeå kommun har sedan lång tid tillbaka ett etablerat samarbete kring barn och unga med sammansatta behov. Mot bakgrund av ett ökat behov av samordning, tidiga insatser samt långsiktigt hållbara vård- och stödformer har ordförandena i respektive nämnd bett berörda verksamheter att ta fram ett uppdrag för att vidareutveckla och fördjupa det samarbete som redan finns. Ett gemensamt fokus i uppdraget är att säkerställa att insatser ges i rätt tid, utgår från barnets bästa och i så stor utsträckning som möjligt bidrar till en trygg uppväxt i hemmiljö.

Uppdragets syfte

Syftet med uppdraget är att behålla, fördjupa och vidareutveckla samarbetet mellan Region Västerbotten och Umeå kommun med inriktning på barn och unga. Särskilt fokus ska ligga på att:

- stärka barnets perspektiv och delaktighet
- skapa sammanhållna och samordnade insatser
- minska behovet av placeringar utanför hemmet
- utveckla gemensamma vård- och stödformer nära barnet och familjen

Inriktning och mål

Arbetet ska inriktas på följande övergripande mål:

1. **Vidareutveckla och implementera SIP – Barnets plan**
 - Gemensamt fortsätta utveckla och implementera samordnade individuella planer (SIP), benämnda *Barnets plan*.
 - Säkerställa att Barnets plan används konsekvent och tidigt vid behov av samordning.
 - Stärka strukturer för uppföljning, ansvarsfördelning och gemensamt lärande kring Barnets plan.
2. **Fördjupad samverkan för tidiga och samordnade**
 - Utveckla gemensamma arbetssätt mellan regionens och kommunens verksamheter.
 - Förbättra informationsöverföring och samordning kring barn och unga med komplexa behov.
 - Identifiera hinder i samverkan och föreslå gemensamma lösningar.

3. Förebygga och minska placeringar utanför hemmet

- Arbeta gemensamt för att utveckla insatser som stärker barnet och familjen i hemmiljö.
- Tidigt identifiera riskfaktorer och sätta in samordnade stödinsatser.
- Säkerställa att alternativ till placering prövas i samverkan mellan huvudmännen.

4. Utveckla gemensamma vård- och stödformer

- Utforska och utveckla gemensamma vårdformer för barn och unga med omfattande behov.
- Skapa förutsättningar för integrerade team och samordnade insatser över huvudmannagränser.
- Säkerställa att insatser är långsiktiga, samordnade och barnanpassade.

Målgrupp

Barn och unga i åldern 0–18 år (samt vid behov upp till 21 år) med behov av samordnade insatser från både Region Västerbotten och Umeå kommun, samt deras familjer och nätverk.

Genomförande och ansvar

- Uppdraget genomförs i gemensam samverkan mellan berörda verksamheter inom Region Västerbotten och Umeå kommun.
- Tydliga kontaktvägar, ansvarsfördelning och samverkansforum ska säkerställas.
- Arbetet ska präglas av barnets bästa, tillitsfull samverkan och gemensamt ansvarstagande.

Uppföljning

Uppdraget ska följas upp regelbundet utifrån gemensamt fastställda mål och indikatorer, med fokus på kvalitet, samsyn och den nytta som barnen upplever av insatserna.

Uppföljning sker med presidierna efter sex månader och därefter i respektive nämnd efter ett år. Uppföljning kommer även att genomföras inom samverkansgruppen för barn och unga i Umeå.

Diariernr: IFN-2025/00281

Återrapportering – Utreda möjligheten att bevilja insats till kvinnor utan medföljande barn utan föregående individuell behovsprövning

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Individ- och familjenämnden beslutade den 22 oktober 2025 att förvaltningen skulle utreda om hur man kan erbjuda plats på kvinnojouren för kvinnor utan medföljande barn som en insats utan föregående individuell behovsprövning. Vid dagens sammanträde återrapporteras detta utredningsuppdrag.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag individ- och familjenämnden 22 oktober 2025 § 227

Beredningsansvariga

Annette Forsberg, verksamhetschef

Charlotta Landström, socialt ansvarig samordnare

Beslutet ska skickas till

Ulrika Gustafsson, stabschef

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Annette Forsberg
Enhetschef

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag
2025-10-22

§ 227

Diarienum: IFN-2025/00281

Kvinno- och tjejjourens arbete i Umeå

Beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att förvaltningen uppdras att utreda och ta fram ett underlag och tjänsteskrivelse för upphandling av skyddat boende av ideella kvinnojourer och andra ideella aktörer. Särskilt användande av reserverat kontrakt och hur man kan erbjuda plats för kvinnor utan medföljande barn som insats utan föregående individuell behovsprövning ska utredas som ett alternativ.

Individ- och familjenämnden beslutar att förvaltningen uppdras ta fram ett förslag till skrivelse att skicka till regeringen för att uppmärksamma på att ideella Kvinnojourer lägger ned sina skyddade boende som en följd av införandet av den nya lagstiftningen med tillståndsplikt vid placering, samt kräva att staten tar initiativ för att säkerställa kvinnojourernas fortlevnad.

Reservation

Igor Hell (M) reserverar sig till förmån för eget yrkande

Ajournering

Ajournering begärs och verkställs 09.55-10.05.

Jäv

Till följd av jäv deltar inte Linda Lotare (V) i handläggningen och beslut i ärendet.

Ärendebeskrivning

Ideella Kvinnojourer lägger ned sina skyddade boende som en följd av införandet av den nya lagstiftningen med tillståndsplikt vid placering.

Umeå

kommun har ej avtal med Kvinno- och tjejjouren i Umeå, vilket gör att

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-10-22

Umeås våldsutsatta därmed behöver placeras på annan ort än i Umeå.

Arbetsutskottets beslutsordning**Yrkande**

Andreas Lundgren (S) yrkar för Socialdemokraterna tillsammans med Andreas Sellstedt (V) som yrkar för Vänsterpartiet:

Att förvaltningen uppdras ta fram ett underlag och tjänsteskrivelse för upphandling av skyddat boende av ideella kvinnojourer och andra ideella aktörer. Särskilt användande av reserverat kontrakt ska utredas som ett alternativ.

Att förvaltningen uppdras ta fram ett förslag till skrivelse att skicka till regeringen för att uppmärksamma på att ideella Kvinnojourer lägger ned sina skyddade boende som en följd av införandet av den nya

lagstiftningen

med tillståndsplikt vid placering, samt kräva att staten tar initiativ för att säkerställa kvinnojourernas fortlevnad.

Arbetsutskottets beslutsgång

Individ- och familjenämndens arbetsutskottet beslutar i enlighet med Lundgren (S) och Sellstedts (V) yrkande.

Individ- och familjenämndens beslutsordning**Yrkande**

Ajournering begärs och verkställs 09.55-10.05.

Andreas Lundgren (S) och Andreas Sellstedt (V) reviderar sitt yrkande ett och yrkar därmed följande:

-Att förvaltningen uppdras *att utreda och* ta fram ett underlag och tjänsteskrivelse för upphandling av skyddat boende av ideella kvinnojourer och andra ideella aktörer. Särskilt användande av reserverat kontrakt *och hur man kan erbjuda plats för kvinnor utan medföljande barn som insats utan föregående individuell behovsprövning* ska utredas som ett alternativ.

-Att förvaltningen uppdras ta fram ett förslag till skrivelse att skicka till regeringen för att uppmärksamma på att ideella Kvinnojourer lägger ned sina skyddade boende som en följd av införandet av den nya

lagstiftningen

med tillståndsplikt vid placering, samt kräva att staten tar initiativ för att säkerställa kvinnojourernas fortlevnad.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-10-22

Ahmed Hersi (MP), Hanna Lundin -Jernberg (L) och Veronica Kerr (KD) yrkar bifall till Lundgrens (S) och Sellstedts (V) reviderade yrkande i attsats ett och yrkandet i attsats två.

Igor Hell (M) yrkar bifall till Lundgrens (S) och Sellstedts (V) reviderade yrkande attsats 1 och avslag till yrkandet i attsats två.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Ordförande frågar om yrkandena är rätt uppfattade och finner så.

Ordförande ställer bifall Lundgrens (S) och Sellstedts (V) mfl yrkande mot bifall till Hells (M) yrkande och finner att Lundgrens (S) och Sellstedts (V) mfl yrkande bifalls.

Reservation

Igor Hell (M) reserverar sig till förmån för eget yrkande enligt följande:
På den föreslagna skrivelsen till Regeringen yrkar jag avslag.

Jäv

Till följd av jäv deltar inte Linda Lotare (V) i handläggningen och beslut i ärendet.

Beslutsunderlag

Protokoll AU 2025-10-08

Beslutet ska skickas till

Ulrika Gustafsson, kvalitetschef
Annette Forsberg, verksamhetschef

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Diarienum: IFN-2026/00024

Rapport lokalförsörjning för individ- och familjenämnden 2026

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner Rapport lokalförsörjning individ- och familjenämnden 2026.

Individ- och familjenämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen, och uppmärksammar därmed behovet av kommunövergripande hantering av de brister i styrning och ledning inom lokalförsörjningen som beskrivs i rapporten.

Ärendebeskrivning

Rapporten beskriver hur stöd- och omsorgsförvaltningen arbetar med lokalförsörjning. Nuläge, kommande budgetår och såväl nuvarande som framtida utmaningar beskrivs kortfattat.

Individ- och familjenämndens möjlighet att utföra sitt grunduppdrag är beroende av ändamålsenliga lokaler. I dagsläget saknas det på övergripande nivå tillräcklig styrning och ledning som säkerställer utfallet inom lokalförsörjning, vilket får till följd att leveranser av lokaler uteblir eller försenas, och behov lämnas olösta. Problemet är strukturellt på kommunövergripande nivå. I praktiken styrs leveransen av lokaler inte av verksamhetens samlade behov, utan av tillgänglig och kapacitet hos tekniska nämnden.

Gällande administrativa ytor syns ett redan uppdämt behov som saknar lösning. Samtidigt måste nya arbetssätt och nyttjandegrad av befintliga ytor undersökas och utvecklas parallellt med att behov av nya lokaler utreds. Socialtjänstens nya entré är levererad och uppstart pågår under Q2 2026.

Gällande lokalförsörjning som rör brukare så pågår ett stort arbete kring vakans och kö till LSS-bostäder mellan förvaltningarna, vilket har resulterat i en tillfälligt ökad leverans av grupp- och servicebostäder. Projekt kring samlokaliserade gruppboenden i en tvåplanslösning är uppstartat med två projekt. Arbetet med lokaler för ett SoL-boende är tillfälligt avstannat. Ett boende enligt LSS 9§8 levererades under 2025, och ytterligare ett levereras

Tjänsteskrivelse

Dnr: IFN-2026/00024

under 2026. Ett HVB-hem projekteras med förväntad leverans preliminärt i slutet av 2027.

Beslutsunderlag

Rapport lokalförskörning individ- och familjenämnden 2026

Beredningsansvariga

Johan Tovetjärn, strateg

Beslutet ska skickas till

Johan Tovetjärn, strateg
Kommunstyrelsen

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Johan Tovetjärn
Strateg

Rapport lokalförsörjning Individ- och familjenämnden 2026

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

Sammanfattning

Rapporten beskriver hur Stöd och omsorgsförvaltningen arbetar med lokalförsörjning. Nuläge, kommande budgetår och såväl nuvarande som framtida utmaningar beskrivs kortfattat.

Individ- och familjenämndens möjlighet att utföra sitt grunduppdrag är beroende av ändamålsenliga lokaler. I dagsläget saknas det på övergripande nivå tillräcklig styrning och ledning som säkerställer utfallet inom lokalförsörjning, vilket får till följd att leveranser av lokaler uteblir eller försenas, och behov lämnas olösta. Problemet är strukturellt på kommunövergripande nivå. I praktiken styrs leveransen av lokaler inte av verksamhetens samlade behov, utan av tillgänglig kapacitet hos Tekniska nämnden.

Gällande administrativa ytor syns ett redan uppdämt behov som saknar lösning. Samtidigt måste nya arbetssätt och nyttjandegrad av befintliga ytor undersökas och utvecklas parallellt med att behov av nya lokaler utreds. Socialtjänstens nya entré är levererad och uppstart pågår under Q2 2026.

Gällande lokalförsörjning som rör brukare så pågår ett stort arbete kring vakans och kö till LSS-bostäder mellan förvaltningarna, vilket har resulterat i en tillfälligt ökad leverans av grupp- och servicebostäder. Projekt kring samlokaliserade gruppboenden i en tvåplanslösning är uppstartat med två projekt. Arbetet med lokaler för ett SoL-boende är tillfälligt avstannat. Ett boende enligt LSS 9§8 levererades under 2025, och ytterligare ett levereras under 2026. Ett HVB-hem projekteras med förväntad leverans preliminärt i slutet av 2027.

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Inledning	5
Nämndens möjlighet att utföra sitt grunduppdrag.....	5
Strukturer och processer	5
Ledtider och förutsägbarhet samt kvalitet på leverans.....	6
Prognosarbete, vakanser och köer	7
Inventarier och reinvesteringar	7
Generella principer för investerings- och förhyrningsbudget	7
Hyresvärd, hyresgäst, och att ge stöd och omsorg	7
Generellt gällande administrativa ytor	8
Ljudkrav i kontorsmiljöer för socialt arbete.....	9
Administrativa ytor, i urval	10
Socialtjänstens hus	10
Jägarvägen.....	11
Rådhusplanaden.....	11
Centrum mot våld	11
Familjecentralerna	11
Korttidsvistelse enligt LSS 9§6	11
Korttidstillsyn enligt LSS 9§7.....	12
Boendeformer enligt LSS 9§8	12
Boendeformer enligt LSS 9§9	13
Annan särskilt anpassad bostad.....	13
Vakanser och kö till bostäder enligt LSS 9§9.....	13
Individuella anpassningar i bostäder enligt LSS 9§9.....	13
Renovering av gruppboende och serviceboenden	14
Brandskydd i behovsprövade boenden.....	14
Planerade leveranser av gruppboenden och serviceboenden	15
Prognos	16
Daglig verksamhet enligt LSS 9§10.....	17
Övriga boendeformer, i urval	18
Sociala kontrakt	18
SoL-boende	18
HVB.....	19
Riksgymnasiet elevhem	19
Pers ass boenden	19

Rapport lokalförskörning IFN 2026

Övriga lokaler, i urval	20
Boendestöds lokaler	20
Skyddat boende för våldsutsatta	20
Övrigt	20
Rumsfunktionsprogram	20
Detaljplaner	21
Utredningar kring enskilda fastigheter	21
Lokalfrågor i samverkansavtal med föreningar	21
Lärcentra	22
Ny Socialtjänstlag och lokalförskörning	22
Bilaga 1, Inventering av IFN kontorspersonal och kommande öknings	24
Bilaga 2, Exempel på tertialvis sammanställning av vakanser inom LSS 9§9	26
Bilaga 3, Prognos LSS 9§9	27

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

Inledning

Den här rapporten är en årlig sammanställning över lokalförsörjningsarbetet för Individ- och familjenämndens och Stöd och omsorgsförvaltningens verksamhetsområden och perspektiv. Den är i huvudsak framåtsyftande och beskriver kortfattat nuläget, kommande budgetår och framtida utmaningar på en övergripande nivå. Varje enskilt objekt redogörs inte för, men ett urval av objekt eller ärenden finns med.

Nämndens möjlighet att utföra sitt grunduppdrag

Individ- och familjenämndens möjlighet att utföra sitt grunduppdrag är starkt begränsat av att det på övergripande nivå saknas tillräcklig styrning och ledning som säkerställer utfallet inom lokalförsörjning. Konsekvenserna blir att leveranser uteblir eller försenas, och behov lämnas olösta. Dessa utmaningar ska inte förenklas till att vara enskildheter av operativ karaktär, de utgör ett strukturellt problem i kommunens ledning och styrning på kommunövergripande nivå. I praktiken styrs leveransen av lokaler inte av verksamhetens samlade behov, utan av tillgänglig kapacitet hos Tekniska nämnden.

Individ- och familjenämnden är beroende av Tekniska nämnden för att få tillgång till ändamålsenliga lokaler, men har ingen reell möjlighet att påverka Tekniska nämndens budget eller prioriteringar. Samtidigt är nämnden fullt ut beroende av att ändamålsenliga lokaler tillhandahålls för att nämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrag.

Nuvarande modell säkerställer inte att detta beroende bejakas och hanteras. I praktiken innebär nuvarande ordning att identifierade behov endast realiserar i den utsträckning de ryms inom befintlig kapacitet och prioritering hos Tekniska nämnden, övriga behov kan i praktiken avslås eller lämnas olösta.

Konsekvensen blir att en betydande andel behov inte åtgärdas, vilket direkt påverkar Individ- och familjenämndens och Stöd- och omsorgsförvaltningens förmåga att genomföra sitt uppdrag, med negativa följder ända ner till enskilda hyresgäster, brukare och klienter.

Problemet är därmed inte att enskilda behov prioriteras bort, utan att det saknas en fungerande styrning som säkerställer att rätt behov faktiskt prioriteras och genomförs utifrån ett kommunövergripande ansvar. De strukturer för samordning och prioritering som finns på övergripande nivå har dessutom inte tillräckliga mekanismer för att säkerställa att behov som inte ryms inom en nämnds förutsättningar hanteras. Åtgärder som fokuserar på enskilda ärenden eller förbättrad dialog har prövats, men har inte förändrat utfallet förutom gällande vissa leveranser av LSS-boenden, och problemet kvarstår därför på systemnivå.

Dessa kända brister i ledning och styrning ligger på kommunövergripande nivå, och kan inte lösas inom Individ- och familjenämnden eller Stöd och omsorgsförvaltningen.

Strukturer och processer

Under 2023 infördes rollen som lokalstrateg på Stöd och omsorgsförvaltningen, och parallellt med det genomgick rollen som lokalplanerare en förändring och ett förtydligande, som en del

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

i att säkerställa att Stöd och omsorgsförvaltningen tar ansvar för sina delar i lokalförsörjningsprocessen. Det övergripande uppdraget för båda rollerna är *att säkerställa att Stöd och omsorgsförvaltningen har effektiva, transparenta och säkra processer för att möjliggöra att förvaltningen vid varje given tidpunkt har tillgång till tillräcklig kapacitet av ändamålsenliga och effektiva lokaler.*

Lokalstrategen arbetar i huvudsak i ett mer strategiskt perspektiv med att utifrån prognoser framställa faktiska behov till Fastighetsförvaltningen, utreda och utforma nya möjligheter, ett övergripande ansvar för processer och strukturfrågor kring lokalförsörjningen, och med komplexa frågor och principbeslut, och är främst ett stöd till verksamhetschefer och deras biträdande verksamhetschefer. Lokalplaneraren arbetar med aktiviteter såsom logistik och lokalanpassningar under innevarande år, byggprojekt och renoveringar enligt fastställda standards, och till stor del med upphandling av inventarier. Lokalplaneraren är ett nära stöd till enhetscheferna.

Både rollen som strateg och lokalplanerare fortsätter att utvecklas för att möta upp de behov som finns hos Stöd och omsorgsförvaltningen. Fastighetsförvaltningen har dessutom stärkt upp med ytterligare fastighetsförvaltare för att bland annat ha kapacitet att hantera den mängd objekt och ärenden som Stöd och omsorgsförvaltningen har. Genom ett fördjupat samarbete och en bättre samsyn mellan förvaltningarna gällande kö och vakanser ökades tillfälligt leveransen av LSS-boenden.

Det finns trots detta mycket stora utmaningar mellan förvaltningarna och nämnderna avseende tolkningar av uppdrag, ansvar, kostnadsfördelning och förväntningar på varandra. Dessa utmaningar ska som ovan nämnts inte förenklas till att vara enskildheter av operativ karaktär, de utgör ett strukturellt problem i kommunens ledning och styrning på förvaltningsövergripande nivå.

Ledtider och förutsägbarhet samt kvalitet på leverans

I nuvarande implementering av lokalförsörjning så finns det en stor inbyggd osäkerhet i hur långa ledtiderna är, och om lösningar levereras så att behoven tillgodoses. Det innebär att Stöd och omsorgsförvaltningen inte kan lita på att behov blir lösta eller kan planera sin verksamhet (resonemanget är undantaget de naturliga förseningar som ett byggprojekt har, handläggningen som avses här är den handläggning och utredning som sker innan ett formellt byggprojekt de facto startat). När det väl är ett formellt byggprojekt hålls rimlig leveranstid, men där finns utmaningar med att säkerställa att de behov och krav som verksamheten har faktiskt fylls – och där syns en stor skillnad mellan olika projekt.

Problembilden genomsyrar hela lokalförsörjningsprocessen. Vid utvärderingar och uppföljningar riskerar icke lösta behov att utelämnas, vilket innebär att fokus endast ligger på det som blir utfört. Det saknas även en strukturerad återkoppling och uppföljning från slutkund eller användare att det som levererats fyller krav och behov. Fastighetsförvaltningen inför under 2026 ett nytt systemstöd, Pythagoras, som förhoppningsvis underlättar viss administration. Det kommer inte lösa hela problemet eftersom det även har med kapacitet att göra.

Rapport lokalförskörning IFN 2026

Prognosarbete, vakanser och köer

Prognosarbetet för LSS 9§9 är relativt etablerat. I övriga delar har prognosarbetet varierat i framgång och är under utveckling. Nytt för 2024 var att förvaltningen tog ett helhetsgrepp även om administrativa ytor och påbörjade en prognos även för det. För att kugga in i den kommundemensamma lokalförskörningsprocessen behöver Stöd och omsorgsförvaltningen ha en framförhållning på minst 5 år. Nytt för 2026 är att enheten för Systematisk Kvalitetsarbete har ett uttalat ansvar för brukarprognoser, och att Stöd och omsorgsförvaltningen valt ut lokalförskörning som fokusområde för "datadriven kommun" – det är två aktiviteter som på sikt kan ge bättre prognoser, mer lättillgängliga uppföljningar av utfall, och möjligheten att skissa på troliga framtidsscenarios.

Inventarier och reinvesteringar

Individ- och familjenämnden har en egen budgetram för inventarier för nya verksamheter, främst nyproduktion av gruppboenden, och en budgetram för reinvesteringar i befintliga verksamheter. Lokalplaneraren ansvarar för att inventera behov, planera och utföra åtgärder inom dessa budgetramar.

Generella principer för investerings- och förhyrningsbudget

Tekniska nämnden skiljer i sitt budgetarbete på investeringar och förhyrningar. Förenklat kan man säga att ett egenägt objekt är en investering, och även anpassningar, renoveringar och tillbyggnader blir en investering på sådana objekt. Ett objekt som ägs av en annan part, till exempel Bostaden AB, är en förhyrning och alltid en kostnad. Åtgärder, anpassningar och renoveringar i en förhyrning blir då också alltid kostnader.

Umeå kommuns fastighetspolicy styr mot ett ökat eget ägande och ett minskat förhyrande. Budgeten för förhyrningar kommer vara en begränsande faktor såväl 2027 som framåt. Trots en successiv övergång till att verksamheter finns i egenägda objekt, så kommer del av Individ- och familjenämndens och Stöd och omsorgsförvaltningens behov alltid behöva lösas i förhyrningar. Det gäller främst olika slags lägenheter i flerfamiljshus, men även stora administrativa lokaler.

En särskilt stor utmaning finns i budgetprocessen och de begränsningar som blir av att budgeten för till exempel förhyrningar inte räcker till för att lösa behoven i rätt tid, eller att investeringsbudgeten stramas åt. Det finns då stor risk att Individ- och familjenämndens grunduppdrag omöjliggörs på grund av begränsningar i Tekniska nämndens medel.

Hyresvärd, hyresgäst, och att ge stöd och omsorg

Det pågår ett arbete med att förtydliga att Individ och familjenämnden och därmed Stöd och omsorgsförvaltningen *inte* är hyresvärd eller hyresvärdens representant gällande

Rapport lokalförörjning IFN 2026

hyresförhållandet i de fall där Tekniska nämnden genom Fastighetsförvaltningen står för hyresavtalen. Stöd och omsorgsförvaltningen ger stöd och omsorg, vilket är frivilligt att ta emot, och kan i vissa fall hjälpa till att förmedla eller tolka information, men är inte en part i dessa hyresförhållanden.

Hyresgästerna behöver ha en fungerande hyresvärd som ger dem information, kontaktvägar för ärenden, möjlighet att beställa tillägg osv till sin hyresrätt. Konsekvensen av att det saknas en funktion som tydligt äger sin roll som hyresvärd är att det t ex är komplicerat och kan ta över 6 månader för en hyresgäst tillika brukare att få en diskmaskin installerad mot ett hyrestillägg, trots att installationen är tekniskt möjlig. Exemplet kan tyckas banalt, men går igen i olika skepnader och frågor.

Generellt gällande administrativa ytor

Med administrativa ytor avses här kontorsplatser, besöksrum och liknande. Personalytor insprängda i olika boendeformer (till exempel gruppboende, serviceboende eller korttidsboende) är inte inräknat.

Det finns ett stadigt ökande behov av kontorsplatser, vilket tidigare har varit svårt att prognosticera. Det finns indikationer på att Stöd och omsorgsförvaltningen är trångbodda i en del av de administrativa ytorna, samtidigt som det finns en oklarhet i hur väl ytor faktiskt nyttjas i och med ett ökat flexibelt arbete med till exempel distansarbete. Ett större arbete med att se över hur vi arbetar i och nyttjar våra kontorsytor inom förvaltningen är inlett, i syfte att skapa en vägledning kring flexibla arbetsplatser och nyttjandegrad.

Stöd och omsorgsförvaltningen förhåller sig till de nyckeltal som Fastighetsförvaltningen använder, där ett generellt riktvärde är 17 kvm/person (alla biytor och delade ytor såsom mötesrum, toaletter, korridorer, med mera är inkluderade) och även de principer som gäller enligt till exempel AFS för fysisk arbetsmiljö. Avsteg från nyckeltal och allmänna principer behöver vara väl motiverade. Nyckeltal kan dock ibland missa att ta hänsyn till verksamhets specifika förutsättningar som till exempel behov av kombinerat kontor och behandlingsrum, vilket gör att nyckeltalen ofta behöver utmanas.

2026 gjordes en ny inventering av antalet kontorspersonal och en uppskattning av nettoökningen på 2, 5 respektive 10 års sikt (tabell 1).

	Behov av kontorsplatser 2026	Platser som saknas 2026	Behov av kontorsplatser 2028	Behov av kontorsplatser 2031	Behov av kontorsplatser 2036	Felmarginal i antal personer uttryckt i intervall [min, max]
Summa	622	41	703	760	820	[-36, 42]

Tabell 1. Summering över ökning av kontorspersonal inom Stöd och omsorgsförvaltningen på 2, 5 respektive 10 års sikt, med utgångspunkt 2026.

Rapport lokalförskörning IFN 2026

Med kontorspersonal menas här till exempel administrativ personal, stödfunktioner/perspektiv, handläggare, socialsekreterare, chefer osv, som har sin huvudsakliga arbetsplats i en kontorsmiljö, ibland även kallat administrativa ytor. Boendestöd och personal på till exempel gruppboenden ingår inte. Se bilaga 1 för mer underlag till summeringen.

Summeringen visar på en stor ökning av kontorspersonal. Allt annat lika, omsatt till ytor med nyckeltal 17 kvm/person, kan man se ett ökat behov av administrativa ytor enligt:

- 2028: ökning med ca 2074 kvm jämfört med 2026
- 2031: ökning med ca 3043 kvm jämfört med 2026
- 2036: ökning med ca 4063 kvm jämfört med 2026

Notera att det redan 2026 finns en upparbetad brist på kontorsytor som inte har hanterats, ca 40 platser, vilket motsvarar ca 680 kvm. Även om prognosen är grovhuggen med stor felmarginal så visar den tydligt på ett behov som måste hanteras.

Den planering som i dagsläget finns är Sofiehem 5:2 med ca 35 kontorsplatser under 2027, förutsatt att budget beviljas, samt en potentiell utökning med ca 35 kontorsplatser på Socialtjänstens hus etapp 2 efter 2027. Det är i skrivande stund osäkert vilken förvaltning som ska få nyttja de 35 kontorsplatserna på Sofiehem 5:2, och det är osäkert om etapp 2 på Socialtjänstens hus kommer kunna bli av givet Tekniska nämndens budget. Utöver det finns i dagsläget ingen konkret planering för hur Tekniska nämnden och Fastighetsförvaltningen ska hantera den här ökningen.

Med nya arbetsätt som innefattar bland annat flexibla arbetsplatser och distansarbete, så kan det faktiska behovet av ytor påverkas något. Ytbehovet behöver då inte öka linjärt med ökningen av personal. Det är för tidigt att spekulera mer i det, eftersom förvaltningen än så länge inte fastställt några generella riktlinjer kring till exempel flexibla arbetsätt – ett stort arbete med att utreda och hitta vägledande principer för flexibla arbetsplatser inom förvaltningen pågår.

Fastighetsförvaltningen har börjat avslå större ärenden gällande behov av förbättringar i administrativa ytor i förhyrda lokaler, med åtgärder som rör såväl akustik och behov av fler toaletter, som behov av att dela upp större rum till mindre – även där tekniska möjligheterna finns och är rationella. Behoven kvarstår men saknar nu förslag på lösning.

Ljudkrav i kontorsmiljöer för socialt arbete

Generellt sett finns en utmaning med ljudkrav i redan befintliga kontorslokaler. Tidigare har inte tillräcklig hänsyn tagits till arbetets särart, som bland annat ställer krav på ljuddämpning för att säkerställa att sekretess eller enskildas integritet kan upprätthållas.

Arbetsgången för att åtgärda detta bör vara att man mäter ljuddämpningen innan åtgärder, genomför åtgärder, och mäter ljuddämpningen efter åtgärder. Mätningarna görs för att säkerställa att rätt nivå nås, och för att undvika subjektiva bedömningar. I redan befintliga lokaler kan det vara svårt att nå samma nivå som vid nyproduktion, därför kan mindre avsteg

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

från kraven göras för att inte behöva göra en total ombyggnation. Riktvärde för ljuddämpning bör vara $R'w$ 44 dB för att kunna upprätthålla sekretess och enskildas integritet (figur 1).

Fastighetsförvaltningen är dock inte överens med Stöd och omsorgsförvaltningen om nivå eller omfattning av vilka ljudkrav som ska ställas ur vare sig sekretess, integritet eller arbetsmiljöperspektiv, vilket gör att behov av akustiska åtgärder kan lämnas olösta.

$R'w, D_{stik}$	Sort	Normalt tal, kontorsmaskiner i lugn miljö	Normalt tal, kontorsmaskiner	Högröstat samtal	Skrik	Högtalarljud, måttlig nivå	Diskodunk
35							
40							
44							
48	Röd – hörs						
52	vit – hörs inte						
60	Grå – kan höras men stör inte under normala omständigheter						

Figur 1 visar ljuddämpning i lokaler för till exempel tal och musik, inte stegljud. För att säkerställa att sekretess och integritet bevakas i rum med "normalt tal" så bör dämpningen vara $R'w$ 44 dB. Om det är högljudsa samtal eller skrik höjs kraven avsevärt. Notera att dB är en logaritmisk skala.

Administrativa ytor, i urval

Socialtjänstens hus

Socialtjänstens hus genomgår stora förändringar, uppdelat i två etapper. Etapp 1, som avser ny entré med skalskydd och säkra samtalsrum, är i slutfasen där verksamheten under Q2 2026 flyttar in och färdigställer alla tekniska lösningar, rutiner och nya arbetssätt som den nya lokalen medför. Mycket fokus i den nya entrén har lagts på säkerhet, till exempel vandalsäkerhet, skottsäkra glas i reception, ljudisolering för att undvika överhörning, och flyktvägar för personal för inrymning och utrymning.

Etapp 2 är inte finansierad, och avser åtgärder i gamla besöksrummen för att skapa ca 35 nya kontorsplatser, fler tysta rum och mer fikarumsutrymme. Finansiering för etapp två hanterades inte som tänkt i Tekniska nämndens budget för 2026, med uppstart efter att nya entrén i etapp 1 står klar, utan har förblivit olöst. De före detta besöksrummen kommer därför verksamheten få börja nyttja i befintligt skick, utan skäligen anpassningar, och utan att kända brister i lokalerna åtgärdas.

Personalgrupperna på Socialtjänstens hus rapporterar återkommande om arbetsmiljöproblem som delvis kan härröras till lokalernas utformning och hur lokalerna används. Utredning pågår kring nyttjandegrad och vilka åtgärder som är lämpliga eller behövs utifrån respektive enhets uppdrag och krav. Sett till nyckeltal bör lokalen inte vara för trång, därför behöver det

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

analyseras djupare kring hur ytor disponeras och används. Budget för förhyrningar är en begränsande faktor kommande år och framåt.

Jägarvägen

Jägarvägen har delvis förtätats, och en utredning gjordes kring nyttjandegrad och vilka åtgärder som är lämpliga eller behövs utifrån respektive enhets uppdrag och krav, vilket resulterade i ett behov om ljuddämpning av kontor och fler mindre samtalsrum. Behovet avsågs av Fastighetsförvaltningen med hänvisning till kostnader och utan alternativt förslag på lösning.

Rådhusplanaden

En utredning skulle startas upp kring vilka åtgärder som är lämpliga eller behövs utifrån respektive enhets uppdrag och krav, och ett behov har lämnats till Fastighetsförvaltningen gällande ljudisolering, fler toaletter, dela av stora rum till mindre, med mera. Behovet avsågs av Fastighetsförvaltningen med hänvisning till kostnader och utan alternativt förslag på lösning.

Centrum mot våld

Centrum mot våld (CMV) är sedan flera år tillbaka något trångbudda. Förslag fanns kring 2018 på att flytta in i ett tilltänkt nybygge som skulle förhyras. Planerna på nybygget lades ner, och behovet av större lokaler för CMV blev inte hanterat. Frågan aktualiserades igen under 2024, och finns med i Individ- och familjenämndens yttrande kring Tekniska nämndens budget för förhyrningar 2027. Fastighetsförvaltningen har utrett vilken typ av lokal som behövs och kommit fram till att en förhyrning är nödvändig. Budget för förhyrningar är en begränsande faktor kommande år och framåt.

Familjecentralerna

Familjecentralen i Holmsund är renoverad och i drift igen. Flera av familjecentralerna har en del utmaningar med trångboddhet och överhörning, vilket åtgärdas fortlöpande. Budget för förhyrningar är en begränsande faktor kommande år och framåt.

Korttidsvistelse enligt LSS 9§6

Korttidsvistelse bedrivs ofta som korttidsboende i olika slags lägenheter och lokaler som sällan är byggda för ändamålet från början, vilket ofta innebär stora anpassningar av lokalerna eller att verksamhetens kvalitet påverkas negativt. En stor utmaning med korttidsverksamheten är att sätta en relevant prognos och med framförhållning säkerställa att ändamålsenliga lokaler finns. I dagsläget finns ingen säkerställd prognos. Det finns extremt stora fluktuationer på

Rapport lokalförskörning IFN 2026

behov av korttidsvistelse, särskilt inom målgruppen NPF, vilket gör prognosarbetet mycket osäkert. Nyttjandegraden av enskilda korttidsboenden kan därmed också variera kraftigt under verksamhetsåret.

Korttidsboendet på Älgvägen 7 är en förhyrning med rivningskontrakt med ej fastställt stoppdatum. Utredning pågår för att ersätta lokalen, och i det arbetet ingår att ta fram en framtidssäkrad behovs- och kravställning för korttidsboende, och i förlängningen även ett rumsfunktionsprogram. Ersättningslokal för Älgvägen och ytterligare ett korttidsboende har tidigare funnits med explicit i förslaget till investeringsbudget, för att säkerställa tillgången till ändamålsenliga och väl anpassade lokaler, men har strukits eftersom Fastighetsförvaltningen inte utsett lämplig tomt.

Efterlevnad av brandskyddskrav utreds på samtliga korttidsboenden. I de flesta fall kan det vara aktuellt med verksamhetsklass Vk5b, precis som på gruppboenden enligt LSS 9§9, vilket bland annat innebär boendesprinkler.

Korttidstillsyn enligt LSS 9§7

Korttidstillsyn enligt LSS 9§7 är ännu ett område som kan vara svårt att sätta prognos på, vilket påverkar förutsättningarna att i god tid hitta bra lösningar på lokaler. Nyttjandegraden av befintliga lokaler kan variera kraftigt under ett läsår. En del av lokalerna samnyttjas med skolor, vilket ställer stora krav på samarbetsförmåga mellan inblandade parter.

Carlslundsskolan stod klar under 2024, och där integrerades korttidstillsyn med skolans verksamhet och fritids. Dragonskolans korttidstillsyn fick nya lokaler under 2024, i närheten av Dragonskolan. Korttidstillsynen är trots nya lokaler redan trångbodda, och försöker lösa situationen i dialog med skolorna.

Arbetet med att ta fram träffsäker prognos och skapa framförhållning fortsätter.

Boendeformer enligt LSS 9§8

LSS 9§8 kan verkställas i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar. I dagsläget har Individ- och familjenämnden och Stöd och omsorgsförvaltningen två sådana boenden, båda två i lokaler som inte är ändamålsenliga. Den ena byggnaden ska rivas. En tidig prognos visar att vi inom närmsta åren bör vara redo med 5 platser för mindre barn och 5 platser för tonåringar.

Ett tidigare mindre gruppboende enligt LSS 9§9 byggdes under 2025 om till boende enligt LSS 9§8. Ett nyproducerat boende för barn och ungdomar enligt LSS 9§8 på Teg byggs och beräknas vara inflyttningsklart Q2 2026.

För att möta behoven i prognosen för LSS 9§8 behövs inom 5 till 8 år ytterligare ett nyproducerat boende på lämplig tomt inom centralorten, det är en av den boendeformer som kommer redogöras för i KF tilläggsuppdrag 2025:3 "Annan boendeform".

Boendeformer enligt LSS 9§9

Boendeformer enligt LSS 9§9 är hos Individ- och familjenämnden och Stöd och omsorgsförvaltningen: bostad med särskild service i form av gruppboendestad eller serviceboendestad, och annan särskilt anpassad bostad.

Annan särskilt anpassad bostad

Annan särskilt anpassad bostad är en insats utan bemanning. Brukaren anvisas en grundanpassad lägenhet och får ett förstahandskontrakt med hyresvärden. Det finns oklarheter med hur Stöd och omsorgsförvaltningen ska utföra insatsen, och ett arbete görs för att förtydliga och förenkla arbetsgången. Problemområdena rör bland annat administrationen kring förmedling av lägenheter, kostnadsfördelning vid anpassningar och återställande, vad begreppet "grundanpassning" innebär i praktiken, och ansvarsfrågor gällande tidigare utförda anpassningar. En riktlinje som beskriver Stöd och omsorgsförvaltningens syn på vad som ingår i insatsen och vad "viss grundanpassning" innebär är framtagen och har börjat implementeras hos LSS-handläggare och boendekonsulenter.

Insatsen är förhållandevis liten med ett 40-tal beslut, men kan ta mycket tid i anspråk då arbetsätt och förutsättningar är oklara.

Vakanser och kö till bostäder enligt LSS 9§9

Ett relativt nytt arbetsätt som redan gett resultat är en kvartalsvis avstämning mellan förvaltningarna gällande lägenheter inom LSS 9§9. Under 2025 ändrades intervallet till tertialvis uppföljning. Avstämningen tar upp vakanta objekt och köer, indelat i serviceboendestad, gruppboendestad samt målgrupper. Arbetsättet har gett en bättre överblick över var och varför lägenheter står tomma och var behovet finns av fler lägenheter. Det ger signaler till respektive förvaltning om matchningsprocessen eller åtgärder (renovering med mera) på lägenheter behöver skyndas på, och dessutom förtydligas och förklaras varför det finns ett stort behov av fler lägenheter samtidigt som det finns lediga lägenheter.

Utveckling av sammanställningen pågår för att även kunna följa utfallet av prognosen för LSS 9§9.

Se bilaga 2 för exempel på sammanställning.

Individuella anpassningar i bostäder enligt LSS 9§9

Individuella anpassningar i bostäder enligt LSS 9§9 har varit en utmaning för både Stöd och omsorgsförvaltningen och Fastighetsförvaltningen att hantera, eftersom det kan innebära stora kostnader för såväl anpassningarna som återställandet av lägenheter. Det har tidigare även funnits en viss osäkerhet kring vilka lagrum som reglerar anpassningar i bostäder enligt

Rapport lokalförskörning IFN 2026

LSS 9§9, eftersom det sen 2018 inte har med Bostadsanpassning att göra och det regelverket inte är aktuellt att gå efter.

Stöd och omsorgsförvaltningen har förtydligat arbetsgång och flöde och även tagit fram vilka lagrum som styr anpassningar inom LSS 9§9, för att på sikt skapa samsyn mellan förvaltningarna kring hur vi tillsammans ska ta oss an individuella anpassningar och säkerställa att Tekniska nämnden har erforderligt budgetutrymme. Anpassningarna tar fortfarande tid att få utförda, och budgeten riskerar att inte räcka till.

Trots förtydligande från Stöd och omsorgsförvaltningen kring lagstiftarens intention gällande anpassningar inom LSS, så saknas samsyn med Fastighetsförvaltningen kring vad som ska genomföras och vilka kostnader som kan accepteras. Det innebär i praktiken att behov av anpassningar kan fördröjas och även lämnas olösta.

Renovering av gruppboende och serviceboenden

Stöd och omsorgsförvaltningen har tillsammans med Fastighetsförvaltningen en arbetsgrupp för revision av befintliga gruppboenden, med den tidigare ambitionen att renovera och åtgärda ca 1 gruppboende per år. En kravlista finns som beskriver hur ett äldre gruppboende ska fungera och vara utformat för att fungera för verksamheten på lång sikt och därmed vara värt att bekosta ändringar i. Såväl brukarutrymmen som personalutrymmen är inkluderade i översynen. En del åtgärder är mycket små, till exempel att komplettera brukarlägenheter med litet kylskåp. Även brandskyddet ses över, särskilt med avseende på sprinkling, och takten på åtgärder är nu snarare 5 gruppboenden per år.

Brandskydd i behovsprövade boenden

Brandförsvaret har i egenskap av tillsynsmyndighet initierat en stor översyn av samtliga behovsprövade bostäder inom Stöd och omsorgsförvaltningen, för att säkerställa att rätt brandskydd finns. Man skiljer då på främst två verksamhetsklasser, Vk5b och Vk3a, där den tidigare bland annat kräver någon form av sprinklersystem. Även brandcellsgränser och liknande skiljer sig åt mellan verksamhetsklasserna. Gruppboenden tillhör Vk5b, och eventuella åtgärder kring sprinkling kommer att hanteras inom ramen för revision av gruppboenden (se föregående rubrik). Serviceboenden generellt är Vk3a, och behöver därmed inte sprinkler, men undantag kan finnas beroende på hur boendet används.

Sprinkler är en dyr och omfattande installation, som dessutom ställer krav på dimension och tryck i vattenledningarna. Det är långt ifrån självklart att det går att sprinkla en redan befintlig byggnad. Konsekvenserna kan i förlängningen bli att Stöd och omsorgsförvaltningen blir tvungna att lämna ett fåtal gruppboenden som saknar möjlighet att nå rätt brandskydd. Användandet av mobila sprinklers kan bli aktuellt som en tillfällig lösning i enskilda fall, till exempel då en brukare i ett serviceboende på kort tid får ökade svårigheter med utrymning.

Att befintliga byggnader som används för särskilda boenden behöver ha ett brandskydd som närmar sig eller motsvarar Vk5b enligt BBR är inget nytt – det har varit etablerad praxis i tillsyn

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

enligt LSO i över tio år. Fastighetsförvaltningen har i dagsläget ingen verifierad överblick eller sammanställning över hur många gruppboenden som saknar adekvat brandskydd. Nuvarande tillämpning av ansvarsfördelning får till följd att brister i det tekniska brandskyddet inte alltid systematiskt identifieras, åtgärdas och följs upp.

Planerade leveranser av gruppboenden och serviceboenden

Planerade leveranser av gruppboenden och serviceboenden är för 2026-2028 enligt tabell 2 (OBS, ändringar kan ske!).

Boendeform	Objekt	Platser	Prel inflytt
Gruppboende	Ersmark 3:234 (Tillskapa 2 nya lgh)	2	2026
Gruppboende	Handlaren	6	2027
Gruppboende	Prydnadsbusken 1	12	2027
Gruppboende	Holmsund 2:42	12	2028
Gruppboende	Gimoplan (Gruppboende?)	6	2027/2028?
Gruppboende	Stenmogärdet	6 alt 12	2028/2029
Förstärkt Serviceboende	Malmen 27	12	2027
Förstärkt Serviceboende	Socionomen 1	12	2027
Serviceboende	Guldskrinet	12	2027/2028?
Serviceboende	Pinnen/Struten	12	2027/2028?

Tabell 2 visar en preliminär planering över leverans av LSS 9§9 gruppboende och serviceboende 2026-2028.

Planeringen för gruppboenden har varit att till och med 2028 få leverans av 2 st nyproducerade gruppboende á 5+1 platser per år, och ett serviceboende á 10 platser per år. Utökning av redan befintliga boenden utreds fortlöpande. Utifrån prognosen kan fördelningen mellan nya gruppboenden och serviceboenden komma att behöva revideras. Från 2029 och framåt saknas en tydlig plan hos Tekniska nämnden.

Gruppboenden som är integrerade i flerfamiljshus är i enstaka fall en möjlig lösning där detaljplaner inte tillåter vanliga gruppboenden. Dock förutsätter det att det finns externa fastighetsägare som vill bygga på det sättet och att Tekniska nämnden har utrymme i budgeten för förhyrningar. Med nuvarande marknadsläge och konjunktur har mycket av nyproduktionen av bostäder bromsats in, vilket ytterligare försvårar lösningen med den typen av integrerade gruppboenden. Ett integrerat gruppboende, "Handlaren", är beställt med beräknad leverans 2027.

Gällande samlokaliserade gruppboenden i tvåplanslösning finns ett beslut av Individ- och familjenämnden att påbörja en testperiod. En byggnad med samlokaliserade gruppboenden i tvåplanslösning är beställd med beräknad leverans 2027 (Prydnadsbusken 1), och ytterligare

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

en byggnad är beställd med beräknad leverans under 2028 (Holmsund 2:42). En tredje och sista byggnad kommer att beställas under 2026, med leverans 2028 eller 2029 (eventuellt Stenmogårdet).

Ännu ett boende av typen "förstärkt serviceboende" är beställt, med Melonen 3 (Tranbärsvägen 6 C) som referensobjekt. Beräknad leverans är preliminärt 2027. Ytterligare ett "förstärkt serviceboende" planeras i lokalerna där före detta Skogsdungen (Socionomen 1) var.

Fastighetsförvaltningen och Stöd och omsorgsförvaltningen har, utifrån tidigare nämnda avstämning av vakanser och köer, i ett gemensamt arbete tydligare åskådliggjort hur behovet av LSS-bostäder är fördelat på olika målgrupper och varför en del objekt är vakanta. Arbetet har resulterat i en ökad samsyn kring var behovet av LSS-bostäder finns. Fastighetsförvaltningen arbetar nu mer aktivt med att försöka komma i kapp med leverans av LSS-servicebostäder där behovet är som störst. Det finns även en förståelse hos båda förvaltningarna om att servicebostäder företrädesvis ska vara integrerade i flerfamiljshus och därför av sådan typ att de inte lämpar sig för egenägda fastigheter utan måste hyras in, trots att det går emot den kommunövergripande Fastighetspolicyn.

På grund av förskjutningar och förseningar så ser det ut att återigen bli en större leverans av LSS-boenden under 2027, i stället för mer utspritt 2026–2027. Det här kan komma att påverka hur viten sen faller ut för icke verkställda beslut enligt 9§9; lång tid i kö riskerar att generera högre viten, och om kön betas av under ett och samma år i stället för successivt så riskerar vitena att aggregeras under ett år i stället för att komma mer jämnt fördelade.

Om flera boenden levereras samma år är det naturligt att själva uppstart verksamhet och inflytt av brukare planeras så att det inte sammanfaller för fler än två boenden under samma kvartal, för att säkerställa att uppstarterna blir av god kvalitet sett till rekrytering, introduktion, leverans av möbler, mm.

Prognos

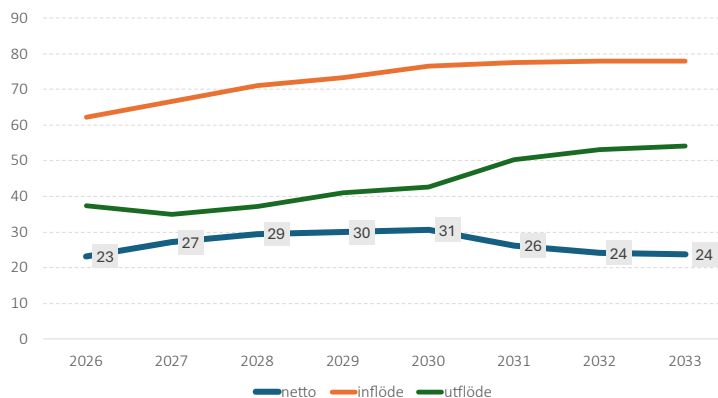
Prognosen visar på ett behov av 23 till 30 (i genomsnitt med genomsnitt 26,75) nya platser på LSS 9§9 grupp- och serviceboenden per år perioden 2026-2033 (figur 2). Fördelningen mellan gruppboende och serviceboende är mycket osäker och behöver säkerställas. En tidigare uppskattning är att det behövs ca 65% gruppboende och 35% serviceboende, en ny uppskattning är att det fördelas 50% gruppboende och 50% serviceboende. Prognosen kan även behöva kompletteras med en ytterligare uppdelning i olika målgrupper. Uppdatering av arbetssätt kring prognos för grupp- och serviceboenden pågår för att noggrannare kunna jämföra prognos och utfall innevarande år.

Värt att notera är att man kan ana en lägre nettoökning i slutet av perioden. Det är dock långt kvar till en situation med noll nettoökning, eller nettominus. Som förberedelse på att framtida prognoser kan visa på en nettominus på längre sikt, så finns redan planering för vilka boenden som kan vara lämpliga att avveckla. Där har faktorer som fysisk arbetsmiljö, boendestandard, brandskydd och tillgänglighet och även om det är en förhyrning eller ett egenägt objekt vägts in.

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

Felkällorna är bland annat utflödet som består av avslutade beslut, samt de felkällor befolkningsprognosen i sig innehåller. Därför bör den här upplagan av prognosen tolkas med viss försiktighet, och leder inte i det här skedet till stora förändringar i planer på nya gruppboenden eller serviceboenden. Se bilaga 3 för mer detaljer om prognosen.

P26, LSS 9§9

Figur 2. Prognos över nettoökningen inom LSS 9§9. Nettoökningen är totala andelen bifall minus antalet avslut. Nettoökningen är den parameter som styr behovet av nya LSS-boenden.

Daglig verksamhet enligt LSS 9§10

Rapport om KF tilläggsuppdrag gällande ändamålsenliga lokaler färdigställdes och avrapporterades i Tekniska nämnden, Individ- och familjenämnden och Kommunfullmäktige under 2023. Rapportens förslag om en större byggnad på Sofiehem 5:2 med samlokalisering av flera enheter daglig verksamhet fick finansiering redan under 2023, och projektet är uppstartat. Preliminär inflytt är under 2027. De lokaler som lämnas för att flytta in på Sofiehem 5:2 kommer var och en utredas för nya behov, däribland daglig verksamhet.

I dagsläget är det fortfarande brist på lokaler för daglig verksamhet för att kunna verkställa beslut fullt ut och även ta emot prognosticerade nya beslut. Förvaltningarna arbetar tillsammans för att lösa de behov av lokaler till daglig verksamhet som inte kommer att rymmas i den stora nya byggnaden, eller som måste lösas innan den är färdigställd.

Under 2025 levererades tillfälliga lokaler på Umebydgen till två nya dagliga verksamheter, Admina och Kulturen. När Sofiehem 5:2 står klar kommer dessa två nya enheter flyttas dit.

Utredning pågår kring ny lokal för ytterligare en ny verksamhet, med inriktning spår 1-2. Fastighetsförvaltningen har startat om sin utredning ett flertal gånger vilket medfört årlånga

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

förseningar i leverans. Beräknad leverans från Fastighetsförvaltningen är nu högst preliminärt i slutet av 2027.

Prognosen för daglig verksamhet visar på en fortsatt stor nettoökning om ca 27 st brukare per år (tabell 3).

Prognos 2023-01-27	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalt
Skolans prognos	9	8	16	14	13	12	10	10	10	10	112
Ej via skolans prognos	20	21	21	21	21	21	21	21	21	21	209
Avslut (pension + utflytt)	-5	-4	-3	-5	-7	-4	-6	-6	-6	-6	-52
Prognostiserad förändring	24	25	34	30	27	29	25	25	25	25	269

Tabell 3. Prognos över nettoökning av brukare till daglig verksamhet.

Övriga boendeformer, i urval

Sociala kontrakt

Förmedling av lägenheter till sociala kontrakt sköts av Bosocial enhet, delvis utan direkt inblandning av Fastighetsförvaltningen. Bosocial enhet söker själva in lägenheter från externa fastighetsägare, tecknar avtal och hyr ut i andrahand till brukare, och är därmed hyresvärd för den här typen av lägenheter. Fastighetsförvaltningen är bara delaktiga i de objekt de själva äger. Det finns osäkerheter i administrering av nuvarande bestånd, och även prognos och behov.

Den här typen av parallellsystem riskerar att vara ineffektivt och osäkert. Det finns en önskan från Stöd och omsorgsförvaltningen att Fastighetsförvaltningen tar över rollen som hyresvärd även för bostäder med sociala kontrakt.

Arbete pågår med att utreda hur boendemiljön på Hökvägen och Bondegatan ska förbättras och tryggas, för både de boende och grannar i området. I det arbetet undersöks bland annat om det går att koppla en insats till de boende, så att det finns en verksamhet som kan ta ett ansvar när det blir påtagliga störningar för grannar.

SoL-boende

Behov av ett SoL-boende för upp till 30 brukare, med verksamhetsklass för brand Vk5b, är inskickat till Fastighetsförvaltningen under 2024 och processen för att hitta lämplig lokal är igång. En lämplig lokal, fd äldreboende, utreddes och långtgående planer på anpassningar och

Rapport lokalförskörning IFN 2026

verksamhetsstart fanns. Processen har avstannat eftersom det råder oklarheter kring hur den lokalen ska nyttjas mest effektivt, eftersom delar av äldreomsorgens behov inte kunnat lösas i tid. Det saknas alternativa förslag på lokal för SoL-boende och det finns därför i dagsläget inget preliminärt uppstartsdatum för ett SoL-boende. Konsekvenser av denna fördröjning, och i värsta fall totala omstart, för såväl Stöd och omsorgsförvaltningen som målgruppen är redovisade för Fastighetsförvaltningen.

HVB

Utredning av förutsättningar för ett HVB-hem i egen regi pågår. Planen är att bygga om en redan befintlig lokal, och preliminärt tillträde är i slutet av 2027.

På sikt kommer ett till HVB-hem mycket troligt behövas, sett till flera aspekter:

- Förväntningar enligt nya SoL
- Demografisk utveckling
- Kostnadsökningar för köpta platser

Behovet av ännu ett HVB-hem kommer att utvecklas vidare i KF tilläggsuppdrag 2025:3 "Annan boendeform".

Riksgymnasiet elevhem

Verksamheten i Riksgymnasiets elevhem utförs av Stöd och omsorgsförvaltningen på uppdrag av Specialpedagogiska skolmyndigheten, och bedrivs i två olika lokaler. Underhållet i en av lokalerna är mycket eftersatt, samtidigt som prognosen på inflödet visar på en nedgång av kommande antal brukare. En dialog kring eventuell renovering pågår mellan inblandade parter. Dialog förs även kring möjligheten att minska fasta hyreskostnader men ändå vara beredd på ett större antal elever, dock är lägenheter och lokaler av den här typen extremt svåra att ta fram "just in time". Vill man vara beredd på större elevunderlag så kan man bli tvungen att vara beredd på att ibland stå med tomma platser.

Pers ass boenden

Stöd och omsorgsförvaltningen har 4 boenden som inte är LSS 9§9 gruppboenden, men ändå samlar funktionshindrade brukare/hyresgäster i ett gruppboendeliknande format. Brukarna har beslut om personlig assistans. En del av brukarna har fått bostaden genom LSS 9§9 "Annan särskilt anpassad bostad", och en del saknar helt beslut om boende.

Denna egenkonstruerade boendeform kommer under 2026 utredas med avseende på vilka lagliga grunder boendeformen bedrivs, kvalitet, brandsäkerhet, och långsiktighet.

Övriga lokaler, i urval

Boendestöds lokaler

Boendestöds lokaler är en pågående utmaning. Personalgrupperna är historiskt sett ofta inhysta i lägenheter som på olika sätt anpassats för att vara verksamhetslokaler, men det blir sällan en fullgod lösning gällande till exempel ventilation och omklädningsrum.

Delar av boendestödet har fått nya lokaler på Matrisen på Teg under 2025. Det är ett omfattande projekt där flera kommunala verksamheter ska samsas i en och samma fastighet. Lokalerna är i sig ändamålsenliga och rationella, men den typen av centralisering kan påverka verksamhetens kvalitet och tillgänglighet negativt. Ett effektivt boendestöd förutsätter en närhet till brukarna, och behöver därför vara placerat i direkt anslutning till sitt upptagningsområde.

Skyddat boende för våldsutsatta

I investeringsbudgeten har det under flera år funnits medel riktat till ett Skyddat boende för våldsutsatta kvinnor. Det är en kommunal angelägenhet att kommunen har tillgång till platser på skyddade boende, men det är inte säkert att det bäst förvaltas och driftsätts i kommunal regi. Den summa medel som fanns i investeringsplanen var dessutom alldeles för låg för nyproduktion av något slags boende, och det saknas underlag till en beskrivning av hur ett skyddat boende ska se ut och fungera. Det finns inte heller någon realistisk eller relevant tidsplan för när medlen skulle kunna användas. Därför utgick den ur investeringsbudgeten 2024. Frågan kan snabbt bli aktuell igen på grund av tillståndsplikten för skyddade boenden som införts. Det saknas befintliga lokaler som på ett rationellt sätt kan ställas om och anpassas till skyddat boende i egen regi. När behovet blir skarpt igen så görs ett omtag med konkreta och relevanta underlag till Tekniska nämndens budgetprocess, och då får man räkna med en leveranstid på ca 8 år.

Övrigt

Rumsfunktionsprogram

Rumsfunktionsprogram beskriver hur ett boende eller lokal ska fungera och användas, och innehåller även en del mer tekniska riktlinjer – till exempel krav på akustik, verksamhetsklass för brand, disponering av ytor, materialval, och så vidare. Rumsfunktionsprogrammen gäller inte retroaktivt, men är vägledande när äldre objekt renoveras eller revideras. Ett väl utformat rumsfunktionsprogram är ett viktigt underlag i lokalförsörjningsprocessen, och en utgångspunkt i hela produktionsförloppet av nya lokaler eller bostäder. Det hjälper Stöd och omsorgsförvaltningen att vara en tydlig och begriplig kravställare.

Sen tidigare finns ett rumsfunktionsprogram för gruppboende enligt LSS 9§9, det genomgick en större revision 2025.

Rapport lokalförskörning IFN 2026

Fler rumsfunktionsprogram är under framtagande som en del av Stöd och omsorgsförvaltningens arbete i "Program för tillgänglighet, etapp 2:

- Korttidsboende enligt LSS 9§6
- Särskilt boende för barn och unga enligt LSS 9§8
- Serviceboende enligt LSS 9§9
- Dagligverksamhet enligt LSS 9§10

Detaljplaner

I framtagandet av översiktsplaner och detaljplaner är Stöd och omsorgsförvaltningen, tillsammans med Fastighetsförvaltningen, en aktiv part. Tidigare har det främst rört sig om LSS-boenden eftersom det är där behovet har varit kritiskt, men framöver kan det bli fråga om andra typer av boenden och lokaler. I detaljplanerna önskar Stöd och omsorgsförvaltningen att, där så är möjligt, det medges att gruppboenden kan byggas som tvåplansbyggnad. Det innebär inte per automatik att det sedan byggs gruppboenden i tvåplansbyggnader, bara att möjligheten finns i detaljplanen. Det finns en tomtbank med potentiella tomter för gruppboenden, som successivt fylls på för att möta behov enligt prognos.

Tomtmark för gruppboenden inom centralorten är en mycket begränsande faktor för att kunna skapa fler gruppboenden. Det kan finnas bättre möjligheter utanför centralorten, i de olika kommundelarna, men det kan medföra andra utmaningar att etablera verksamhet där så som till exempel kompetensförskörning, logistik för brukare som ska till daglig verksamhet, och så vidare.

Utredningar kring enskilda fastigheter

Utredningar pågår kring ett antal olika fastigheter för att säkerställa att de används på bästa sätt, sett till såväl byggnadens potential och förutsättningar som verksamhetens innehåll och krav. Det kan till exempel handla om att frigöra lägenheter från andra ändamål för att i stället skapa ett nytt LSS-serviceboende, att bygga på ett våningsplan på en befintlig byggnad, eller att komplettera en tomt med en byggnad till.

Lokalfrågor i samverkansavtal med föreningar

Individ- och familjenämnden/Stöd och omsorgsförvaltningen tillhandahåller ett antal olika lokaler till civilsamhället genom olika avtal, däribland IOP. Vid förlängning eller ändring av sådana avtal bör frågan om lokal utvärderas och omprövas. En stående rekommendation från lokalstrateg är att Individ- och familjenämnden inte ska stå för lokaler till icke kommunala verksamheter, utan att det i stället till exempel ges ett årligen indexuppräknat hyresbidrag till föreningarna för lokalkostnader, och föreningen får själva stå för sina hyresavtal. Det bevarar och stärker den organisatoriska integriteten (en förening i civilsamhället är inte och ska inte behandlas som en kommunal verksamhet, även om man ingår i ett IOP). Att varje juridisk person står för sina egna hyresavtal förenklar även avsevärt ansvarsförhållandena som följer

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

av ett äkta hyresavtal, i stället för nuvarande ordning med juridiskt vaga formuleringar om upplåtelse inbakad i ett IOP.

Dessutom skulle det drastiskt minska risken att en enskild förening hamnar i kläm i de hårda prioriteringar som sker i Tekniska nämnden investerings- och förhyrningsbudget, där budgeten för förhyrningar är en starkt begränsande faktor och icke kommunal verksamhet riskerar att prioriteras bort. Individ- och familjenämnden har i dagsläget IOP med föreningar där vi av ovan nämnda skäl inte kan leverera det föreningen vill ha eller behöver sett till lokaler.

Lärcentra

Planer finns på att skapa ett Lärcentra för Stöd och omsorgsförvaltningen. Det kan vara uppdelat på flera olika lokaler med olika funktioner:

- Träna på omsorgsmoment
- Datorhantering, dokumentation
- Kurs och konferenslokaler
- Lektionssalar

Arbetet och planerna är i sin linda och inte så pass konkret att det är förmedlat till Fastighetsförvaltningen som ett behov.

Ny Socialtjänstlag och lokalförsörjning

Nya socialtjänstlagen trädde i kraft 1 juli 2025, och innebär en förskjutning mot ett mer förebyggande arbetssätt med tidiga insatser, ökad tillgänglighet och lägre trösklar. Socialtjänsten ska i högre grad vara närvarande och kunna erbjuda stöd i ett tidigt skede, även utan individuell behovsprövning, samt arbeta mer samordnat med andra aktörer. Effekterna på lokalbehov de närmsta 10 åren kopplat till den nya socialtjänstlagen kommer mycket troligt att bli:

- Behov av fler öppna mötesplatser (som nystartade Kraftverket) för att erbjuda lågtröskelverksamhet tillsammans med andra aktörer som t ex civilsamhälle och region.
- Behov av nya lokaler som ger ökad närvaro närmare medborgarna ute i stadsdelarna, för att kunna erbjuda ett närmare stöd med lägre trösklar, och som en del i att arbeta med insatser utan behovsprövning. Bör utvecklas i samarbete med regionen.
- Behov av minst ett till HVB/HBU i egen regi, för att kunna erbjuda vård som är i nära anslutning till den vårdades sociala nätverk, och dessutom mer kostnadseffektiv (förvaltningens egna uppföljningar av kostnader för externa placeringar motiverar det). Genom kravet på tidigare insatser och demografiska utvecklingen är det rimligt att redan nu anta det här behovet.
- Fortsatt och ökande behov av SoL-boenden i olika storlek och med olika inriktning, för att möta upp komplexa behov. Även kopplat till samsjuklighetsutredningen.

Rapport lokalförskörning IFN 2026

- Behov av att utveckla andra boendeformer som Bostad Först och jour-/stödboende, för att hantera såväl bostadslöshet som stödfunktioner till personer som behöver ett ordnat boende men inte vård. Även kopplat till samsjuklighetsutredningen.
- Behov av fler lokaler till boendestöd, områdesvis indelat och inte centraliserat.

Rapport lokalförskörning Individ- och familjenämnden 2026

2026-04-25

Kontaktuppgifter:

Johan Tovetjärn, lokalstrateg Stöd och omsorgsförvaltningen, Umeå Kommun

johan.tovetjarn@umea.se

Nathalie Karlsson, lokalplanerare Stöd och omsorgsförvaltningen, Umeå Kommun

nathalie.karlsson@umea.se

Rapport lokalförskörning IFN 2026

Bilaga 1, Inventering av IFN kontorspersonal och kommande öknings

Tabell 1 är en sammanställning av nuvarande antal kontorspersonal samt uppskattade ökningen inom 2 år, 5 år respektive 10 år. Även felmarginal är uppskattat. Det finns en hel del osäkerheter i 10 års perspektivet, bland annat beroende på utfall av lagändringar och samhällsutvecklingen. Sammanställningen tar inte hänsyn till eventuella svårigheter att kompetensförsörja, det är totala antalet personer och nettoökningen som redovisas, inte omsättning av personal.

Med kontorspersonal menas här t ex administrativ personal, stödfunktioner/perspektiv, handläggare, socialsekreterare, chefer osv, som har sin huvudsakliga arbetsplats i en kontorsmiljö. Boendestöd och personal på t ex gruppboenden ingår inte.

Tabell 1 ger en summering av antalet kontorspersonal för läge 2026, totala antalet och nettoökningen på 2, 5 resp 10 års sikt from 2026:

	Behov av kontorsplatser 2026	Platser som saknas redan 2026	Behov av kontorsplatser 2028	Behov av kontorsplatser 2031	Behov av kontorsplatser 2036	Intervall på formen <i>[min, max]</i> för felmarginal i uppskattningar av platser	Kommentar
Ekonomi	5	0	6	6	6	[0,3] år 10	Kan tänkas att utökning behövs i takt med att nämndens verksamhet växer ekonomiskt, men finns en osäkerhet. Kan påverkas av ändrat upplägg med upphandlingsfrågor
HR	42	0	42	42	42	[-5, 5] år 2-5 [-5, 5] år 10	Automation kan medföra att administrationen inte behöver öka i samma takt som organisationen
Mynd	265	30	285	315	365	[-15, 15] år 10	
FO	128	10	135	140	145	[-2, 2]	HSL kommer behöva utöka, likaså boendestöd och SÄBO LSS
Soc dir ledningsgrupp	8		8	8	8	[0,0]	
Stab	13	0	16	18	23	[-2, 5]	<i>Registrator och nämndsekreterare kan på sikt eventuellt sorteras in här, 3-4 personer till.</i>
Kvalitet	11	1	11	11	11	[-2, 2]	Ska med stor sannolikhet utöka enheten med en pers 2026 – har en trolig lösning på kontorsplats därav svaret 0-1

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

IFO	150	0	200	220	220	[-10, 10] år 10	Här har vi tagit hänsyn till Samsjuklighetsutredningen och digitala lösningar.
Summa	622	41	703	760	820	[-36, 42]	

Tabell 1. Summering över ökning av kontorspersonal inom Individ- och familjenämnden på 2, 5 respektive 10 års sikt, med utgångspunkt 2026.

Summeringen visar på en stor ökning av kontorspersonal. Allt annat lika, omsatt till ytor med nyckeltal 17 kvm/person, kan man se ett ökat behov av administrativa ytor enligt:

- 2028: ökning med ca 2074 kvm jämfört med 2026
- 2031: ökning med ca 3043 kvm jämfört med 2026
- 2036: ökning med ca 4063 kvm jämfört med 2026

Notera att det redan 2026 finns en upparbetad brist på kontorsytor som inte har hanterats, ca 40 platser vilket motsvarar ca 680 kvm.

Med nya arbetssätt som innefattar bland annat flexibla arbetsplatser och distansarbete, så kan det faktiska behovet av ytor påverkas. Ytbehovet behöver då inte öka linjärt med ökningen av personal. Det är för tidigt att spekulera mer i det, eftersom förvaltningen än så länge inte fastställt några generella riktlinjer kring t ex flexibla arbetssätt.

Sammanställningen ger en grov bild av en tänkt utveckling, men behöver brytas ner i hanterbara delar och problematiseras. När det gäller så här omfattande volymökningar så är framförhållningen avgörande, det är mycket svårt att lösa behov av den här digniteten på kort varsel och utan medel i budget. Önskvärt är en framförhållning på minst 5 år. Värt att notera är att perspektiven inte ökar i samma takt som kärnverksamheterna.

Rapport lokalförörjning IFN 2026

Bilaga 2, Exempel på tertialsvi sammanställning av vakanser inom LSS 9§9

Fiktivt exempel på hur resultatet av den tertialsvi sammanställningen av lägenheter inom LSS 9§9 kan se ut (figur 1). Inblandade funktioner i sammanställningen är lokalstrateg, lokalplanerare, boendekonsulenter och fastighetsförvaltare. Arbetet ger en samsyn på var behov finns och vilka objekt som är kritiska att åtgärda snabbt, eller objekt som av någon anledning inte ska stå som tillgängliga för utyrning. Dessutom åskådliggör hur det kan finns lediga lägenheter samtidigt som det finns en kö.

I förlängningen kommer sammanställningen dessutom kunna ge en signal till respektive förvaltning om att något i de interna arbetssätten behöver ses över, till exempel att matchningsprocessen behöver finslipas eller att renoveringar tar för lång tid.

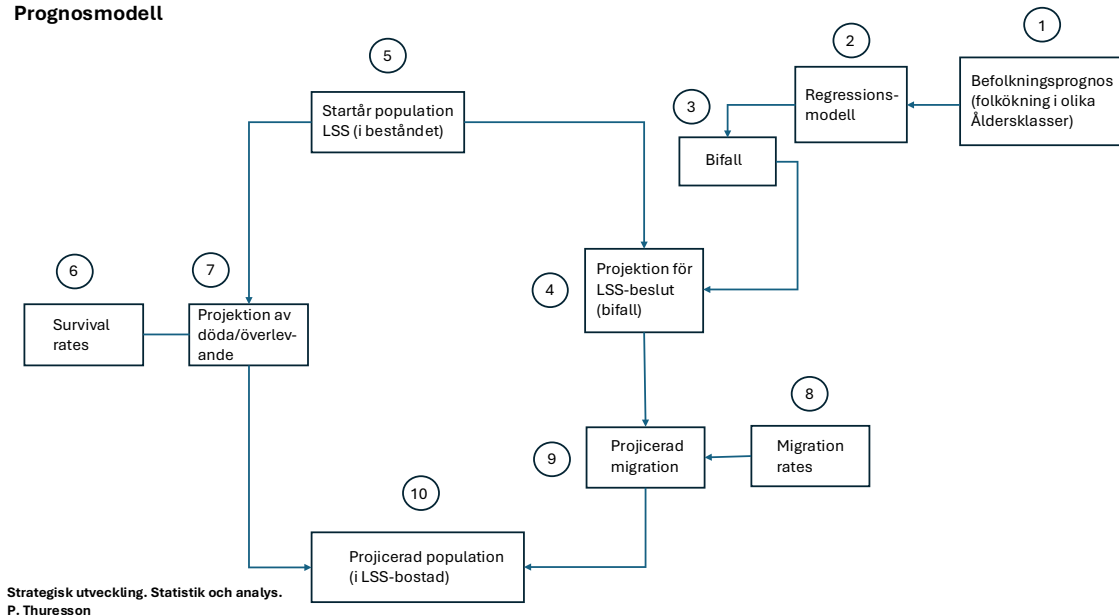
	Kö	Vakans
Målgrupp A gruppboende	10	Totalt 5 lediga. 1 ledig med ej fullvärdigt kök, 1 ledig men svårmatchad och renovering krävs, 3 lediga utan annan notering.
Målgrupp A serviceboende	25	Totalt 1 lediga. 1 ledig med planering men inväntar åtgärd.
Målgrupp B gruppboende	8	Totalt 10 lediga. 1 svårmatchad pga anpassad för PWS, 4 lediga med planering, 1 ledig med planering ska renoveras först, 2 ledig med ej fullvärdigt kök, 1 ledig ska återställas först, 1 ledig ska anpassas först.
Målgrupp B serviceboende	3	Totalt 8 lediga. 1 ledig men svårmatchad, 1 ledig och anvisad, 4 lediga utan planering eller behov av åtgärd, 2 lediga med planering.
ASAB	1	
Övrigt (t ex demens)	3	
Summa	50	24 lediga lägenheter

Figur 1. Fiktivt exempel på tertialsvi sammanställning av vakanser och kö inom LSS 9§9

Rapport lokalförsörjning IFN 2026

Bilaga 3, Prognos LSS 9§9

Prognosmodell

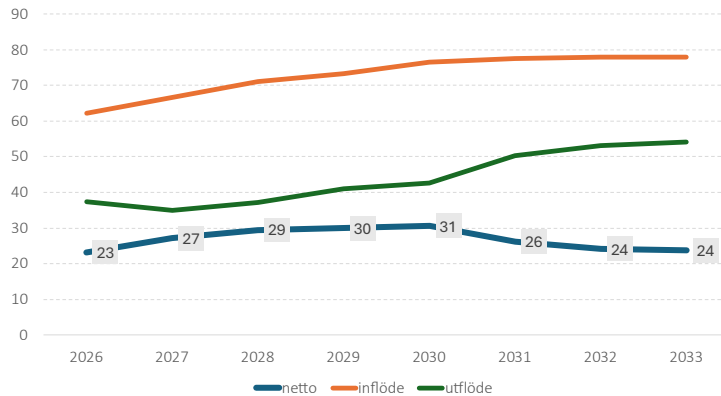

Modellens olika steg.

1. Umeå kommuns Befolkningsprognos.
2. Regressionsmodell. Utifrån åldersklasser; 19-22 och 23-35. Residualdiagnostik.
3. Modelluppskattning av antalet bifallna beslut (LSS 9§9)
4. Antal bifall. Ingångsvärde i modellen för projektion av netto-bedömning av LSS-bostäder.
5. Startår för befolkningen. Underlag från verksamhetssystem (Treserva eller motsvarande).
6. Antaganden om dödsrisker
7. Kvarvarande i beståndet efter att döda dragits bort.
8. Antaganden om utflyttningsrisker.
9. Kvarvarande i beståndet efter att utflyttade dragits bort.
10. Ny population (itereras n gånger/år).

Rapport lokalförörjning IFN 2026

P26, LSS 989

OBS! Antal avslut högre i årets modell

- Historik på utflöde (baseras på nedanstående info)

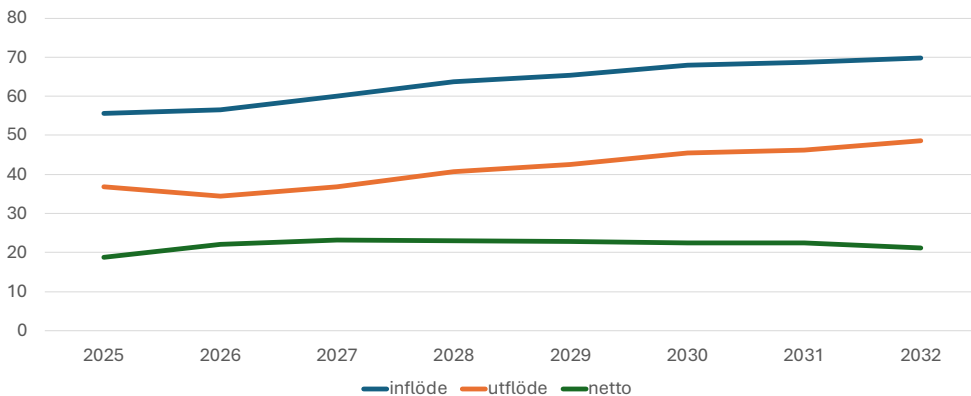
Hej Johan,

Här kommer avsluten. De fräscha data du pratar om gäller det också endast

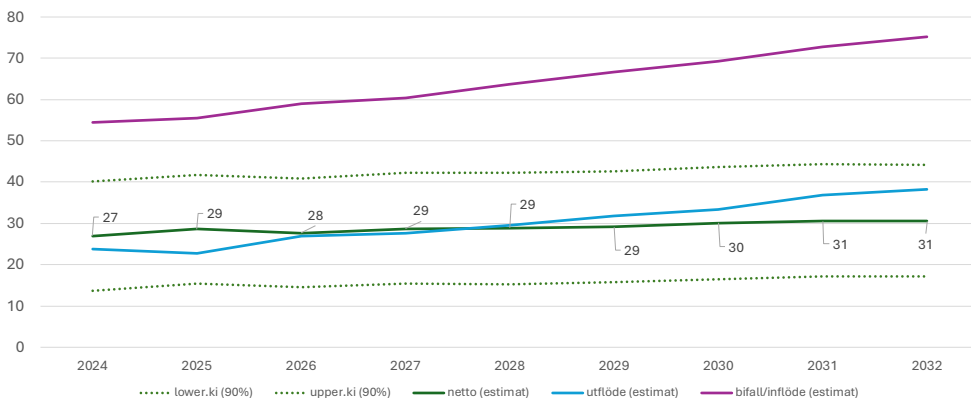
År	Antal avstut LSS 989
2019	28
2020	34
2021	35
2022	36
2023	46
2024 tom 1 okt	30
Totalsumma	209

Rapport lokalförörjning IFN 2026

Tidigare års prognos (P25)

Prognos (P25)

Rapport lokalförskning IFN 2026

Felkällor

- antaganden om dödsrisker och utflyttningsrisker kan vara annorlunda än för populationen i övrigt.
- utflyttningsriskerna ej validerade. Kan behöva kalibreras. Om dessa felskattas kan behovet se större ut än vad det faktiskt är eller vice versa. Modellen är ny.
- bifall bygger bl.a. på befolkningsprognosdata som i sig innehåller osäkerheter.
- regressionsmodellen kan innehålla fel, exempelvis heteroskedasticitet, icke-linjaritet, multikollinearitet, autokorrelation. Detta bör dock inte vara fallet eftersom det har genomförts en modelldiagnostik.
- registerdata/uppg. beståndet, kan innehålla fel

Tjänsteskrivelse

2026-05-21

Individ- och familjenämnden

Diariennr: IFN-2026/00168

Hemlöshetssituationen i Umeå 2025**Förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Från och med 2025 kommer statistik om känd hemlöshetssituation inhämtas via egna mätningar inom myndighetsutövningen för vuxna. 2025 års mätning har genomförts via insamling i aktuella ärenden inom Försörjningsstöd, Vuxenheten, Utredning FO SoL under 65 år samt Utredning LSS.

Förvaltningen redovisar resultat för 2025 års mätning och beskriver arbetet med att komplettera denna mätning genom samverkan med organisationer som möter målgruppen.

Beslutsunderlag

Bildspel - Hemlöshetssituationen i Umeå 2025

Beredningsansvariga

Kristina Larsson, processledare
Jenny Matarrelli, koordinator

Beslutet ska skickas till

Processledare Kristina Larsson
Koordinator Jenny Matarrelli

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Kristina Larsson
Processledare

Tjänsteskrivelse

2026-06-09

Individ- och familjenämnden

Diariennr: IFN-2026/00030

Statistikrapport ej verkställda beslut SoL individ- och familjenämnden kvartal 1 2026

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner statistikrapporten över ej verkställda beslut enligt SoL för kvartal 1 2026.

Individ- och familjenämnden överlämnar statistikrapporten till kommunens revisorer och till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Av kapitel 34 i socialtjänstlagen (2025:400), SoL framgår att socialnämnd eller motsvarande i en kommun kvartalsvis ska rapportera de beslut om insats som inte verkställts inom tre månader till Inspektionen för vård och omsorg, kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Rapporterings-skyldigheten gäller insats enligt 11 kap. 1 § SoL eller 12 kap. 1 § SoL.

Beslutsunderlag

Statistikrapport SoL 2026-03-31

Beredningsansvariga

Anna-Karin Sjögren Näs, koordinator
Emma Skörd, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Viviann Nilsson
Verksamhetschef

Ej verkställda beslut

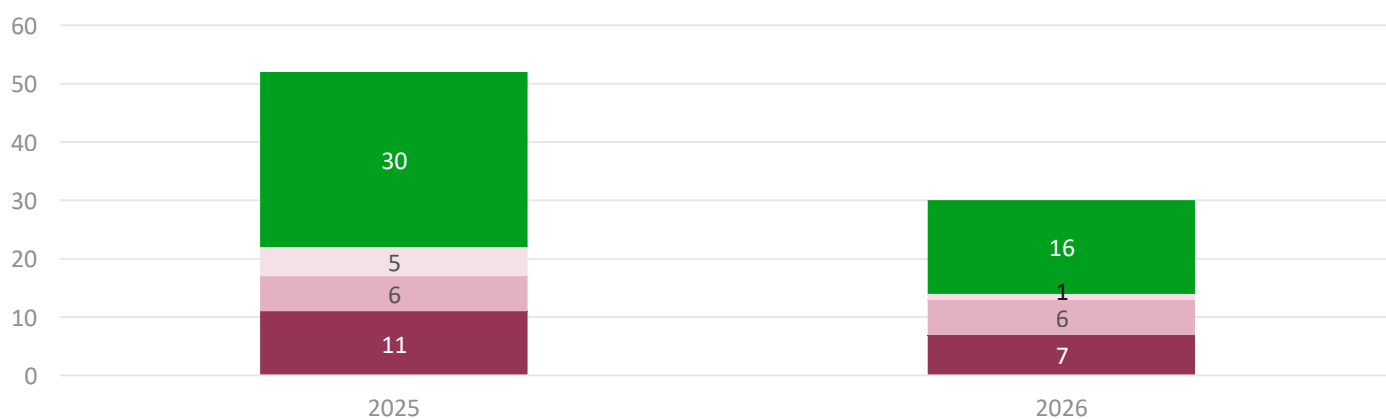
Sammanställning av rapportering
kvartal 1 2026

Individ- och familjeomsorg (SoL)

Funktionshinderomsorg (SoL)

**UMEÅ
KOMMUN**

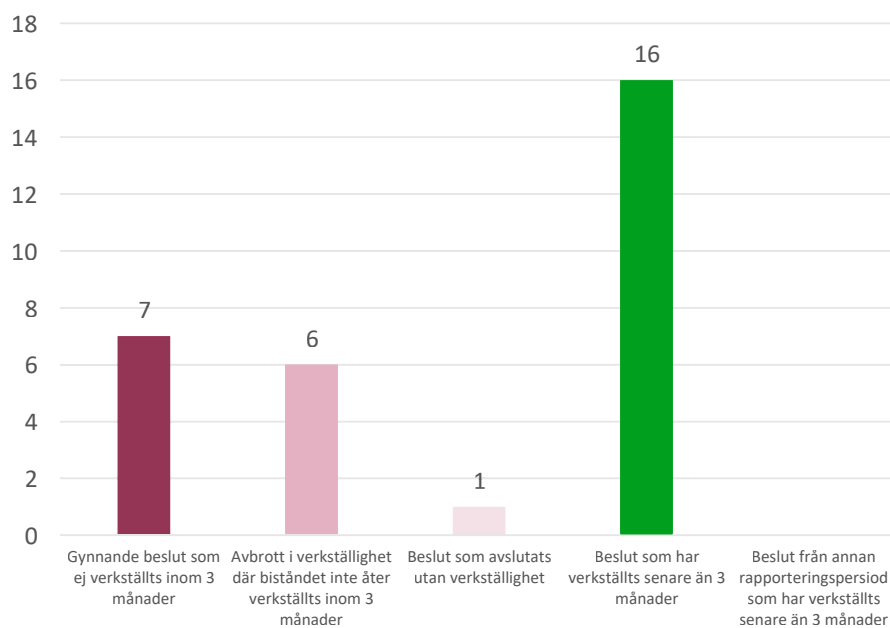
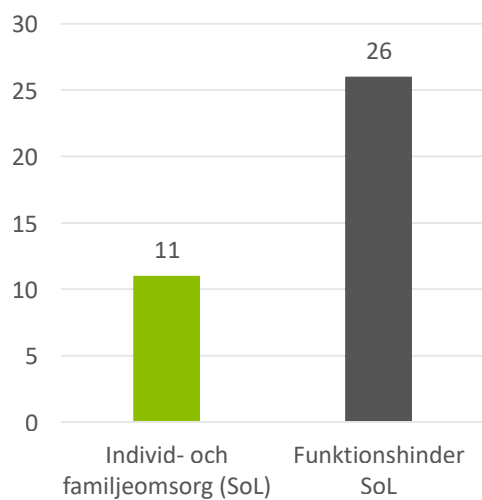
Jämförelse Q1 2025 – Q1 2026

**UMEÅ
KOMMUN**

- Gynnande beslut som ej verkställts inom 3 månader
- Avbrott i verkställighet där biståndet inte åter verkställts inom 3 månader
- Beslut som avslutats utan verkställighet
- Beslut som har verkställts senare än 3 månader
- Beslut från annan rapporteringsperiod som har verkställts senare än 3 månader

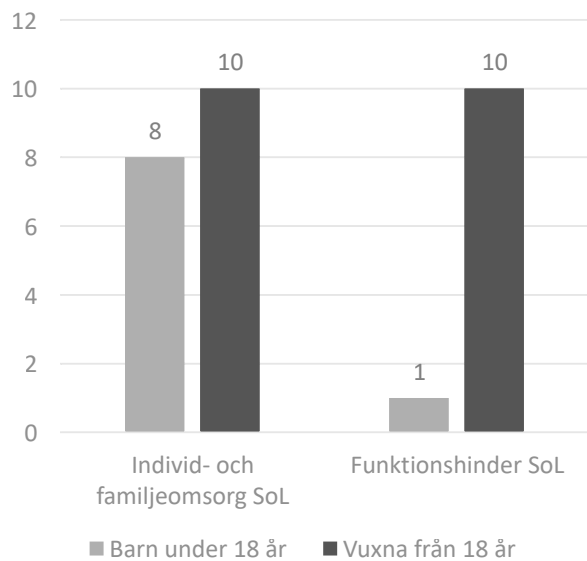
Område

Typ av rapport

UMEÅ
KOMMUN

Fördelning barn/vuxna

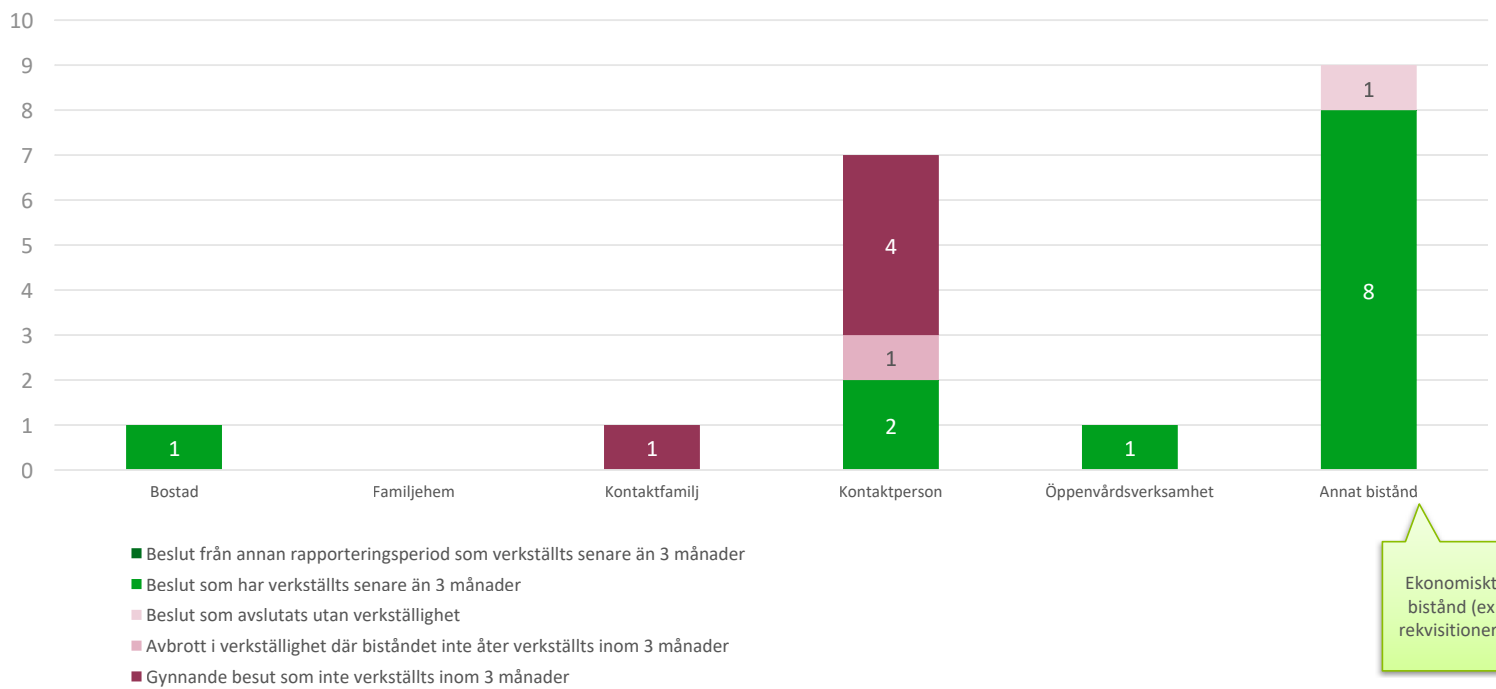
Fördelning kön

Individ- och familjeomsorg

UMEÅ
KOMMUN

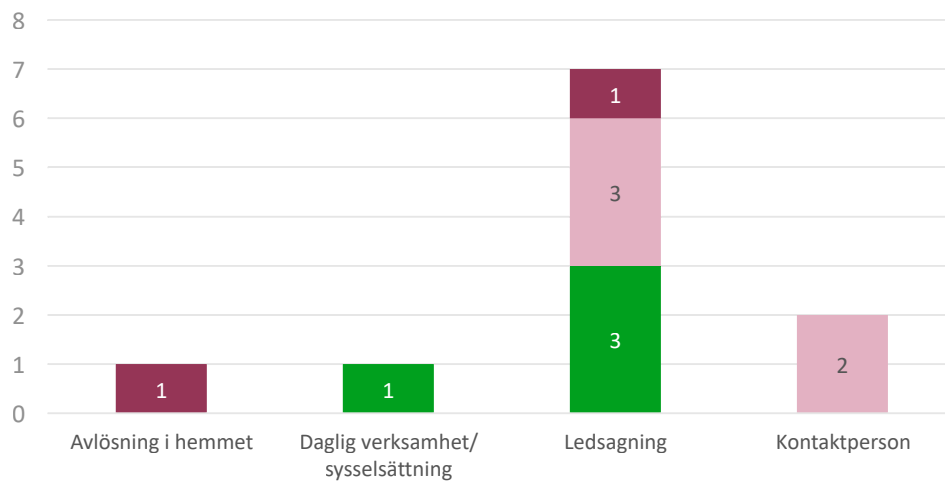
SoL

Funktionshinder SoL

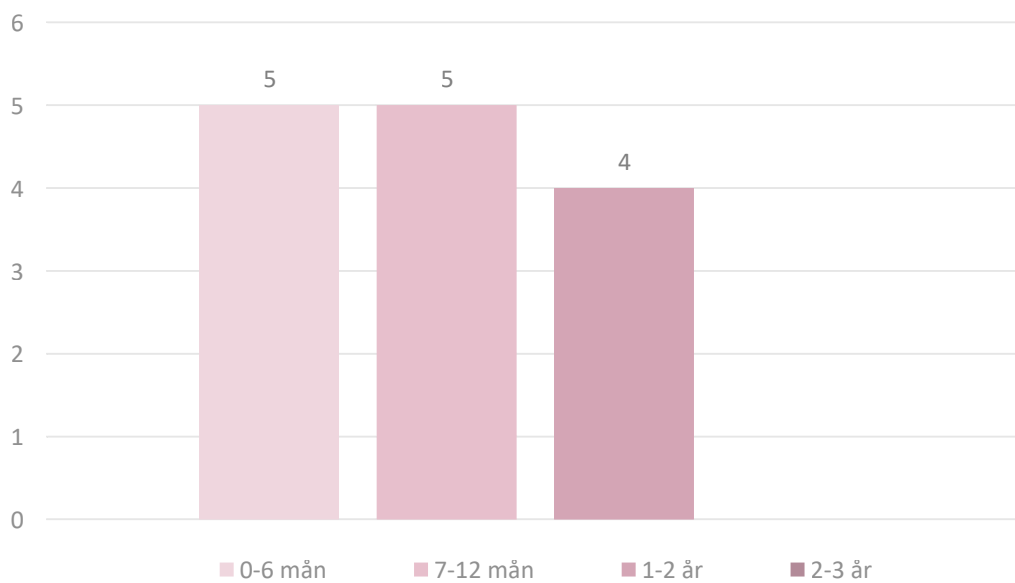
UMEÅ
KOMMUN

SoL

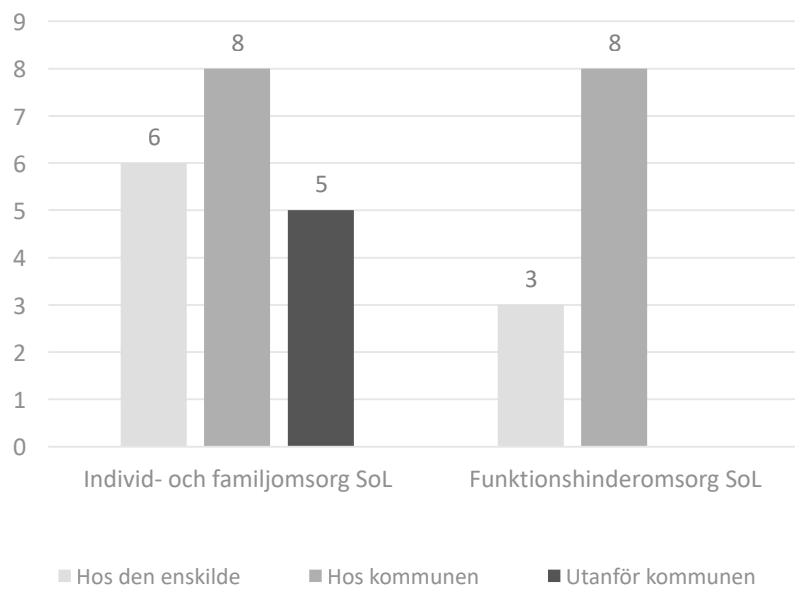

- Beslut från annan rapporteringsperiod som verkställts senare än 3 månader
- Beslut som har verkställts senare än 3 månader
- Beslut som avslutats utan verkställighet
- Avbrott i verkställighet där biståndet inte åter verkställts inom 3 månader
- Gynnande beslut som inte verkställts inom 3 månader

Väntetid ej verkställda beslut (2026-03-31)

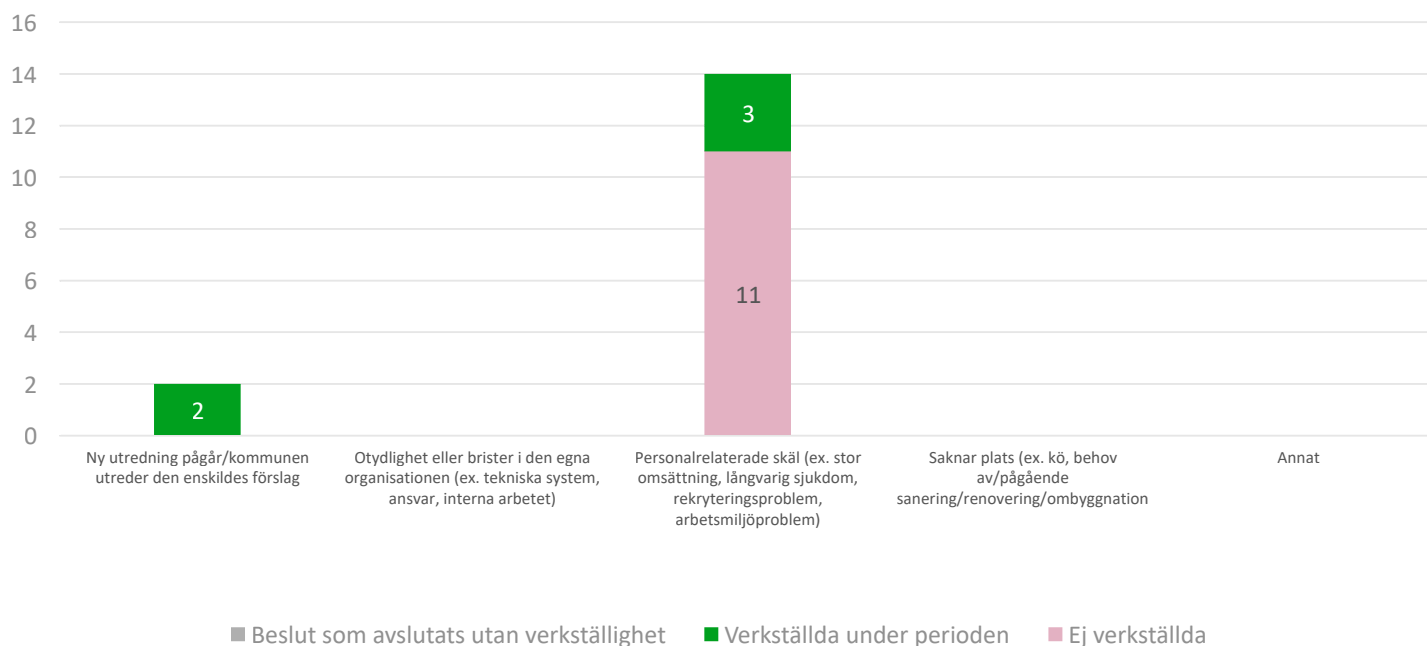
Orsaker

Orsaker hos kommunen

UMEÅ
KOMMUN

SoL

Tjänsteskrivelse

2026-06-09

Individ- och familjenämnden

Diariennr: IFN-2026/00031

**Statistikrapport ej verkställda beslut LSS individ-
och familjenämnden kvartal 1 2026****Förslag till beslut**

Individ- och familjenämnden godkänner statistikrapporten över ej verkställda beslut enligt LSS för kvartal 1 2026.

Individ- och familjenämnden överlämnar statistikrapporten till kommunens revisorer och till kommunfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Av § 28 i lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS framgår att socialnämnd eller motsvarande i en kommun kvartalsvis ska rapportera de beslut om insats som inte verkställts inom tre månader till Inspektionen för vård och omsorg, kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Rapporteringsskyldigheten gäller insats enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport LSS 2026-03-31

Beredningsansvariga

Anna-Karin Sjögren Näs, koordinator
Emma Skörd, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Kommunrevisionen
Kommunstyrelsen

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Viviann Nilsson
Verksamhetschef

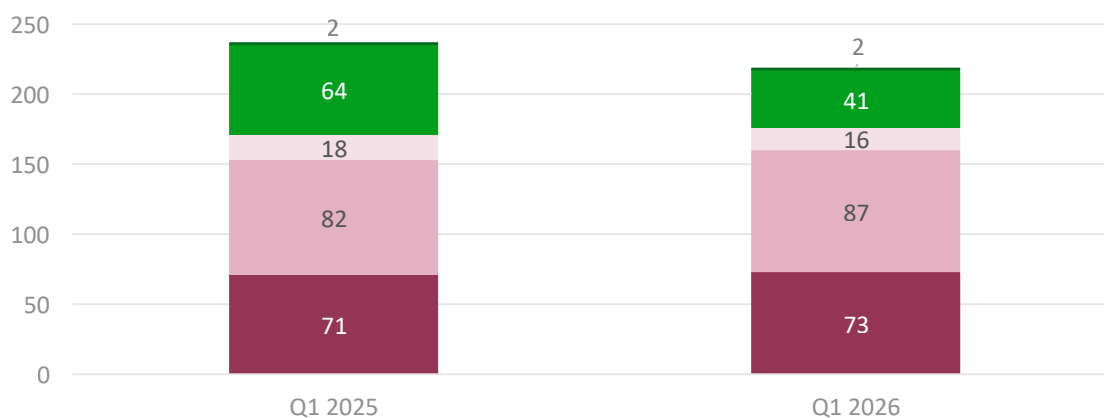
Ej verkställda beslut

Sammanställning av rapportering
kvartal 1 2026

Funktionshindersomsorg (LSS)

**UMEÅ
KOMMUN**

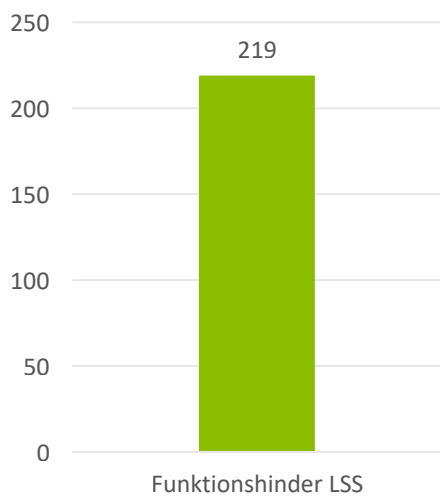
Jämförelse 2025-2026

**UMEÅ
KOMMUN**

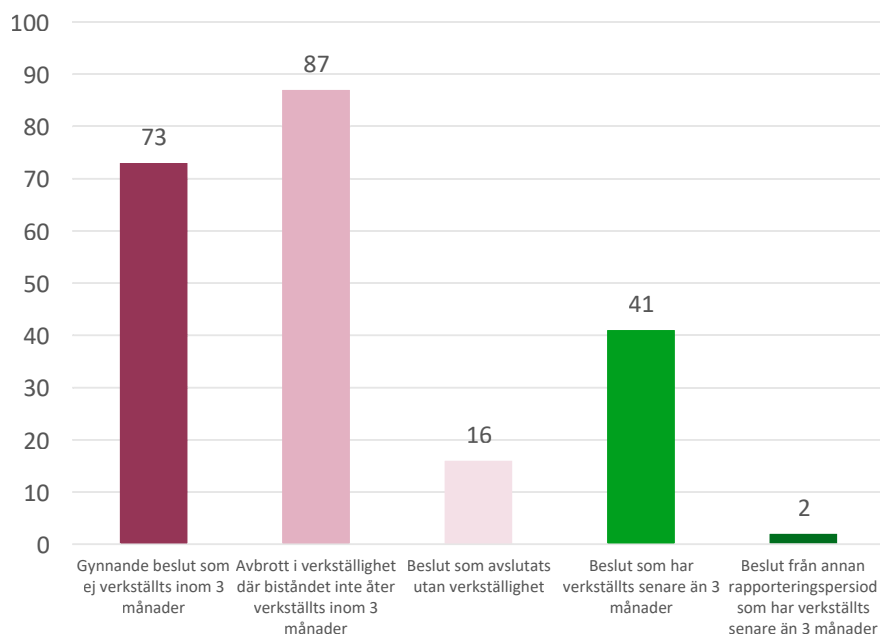
- Gynnande beslut som ej verkställts inom 3 månader
- Avbrott i verkställighet där biståndet inte åter verkställts inom 3 månader
- Beslut som avslutats utan verkställighet
- Beslut som har verkställts senare än 3 månader
- Beslut från annan rapporteringsperiod som har verkställts senare än 3 månader

Område

Typ av rapport

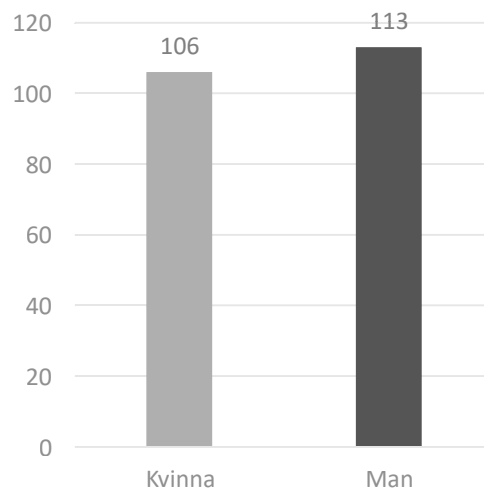
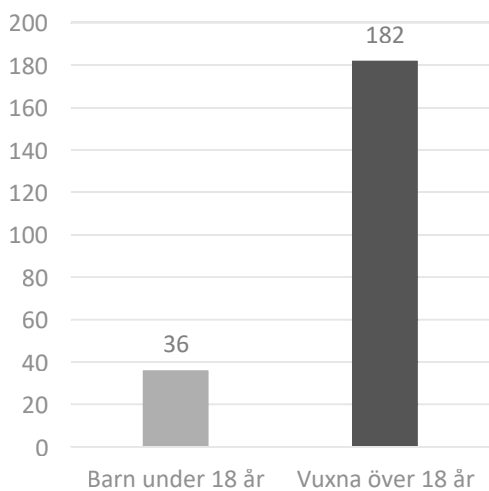
UMEÅ
KOMMUN

Funktionshinder LSS

Fördelning barn/vuxna

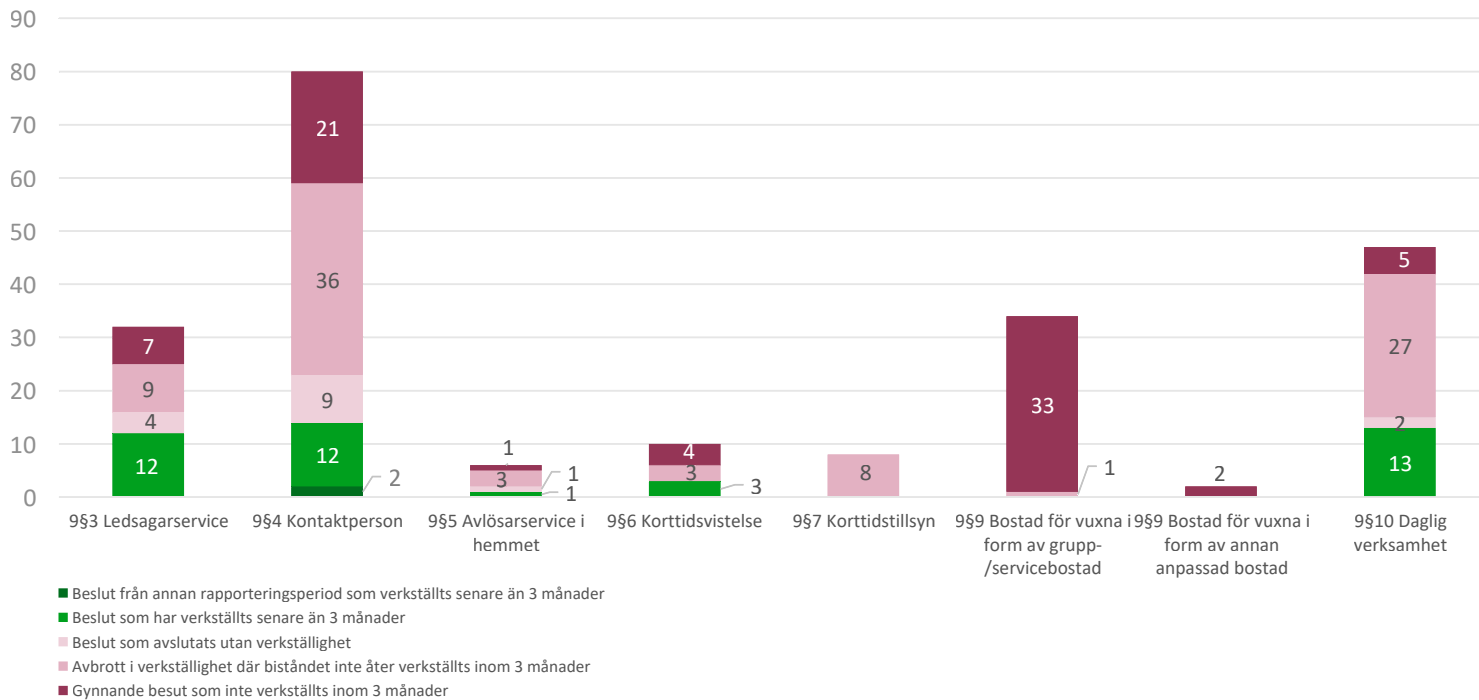
Fördelning kön

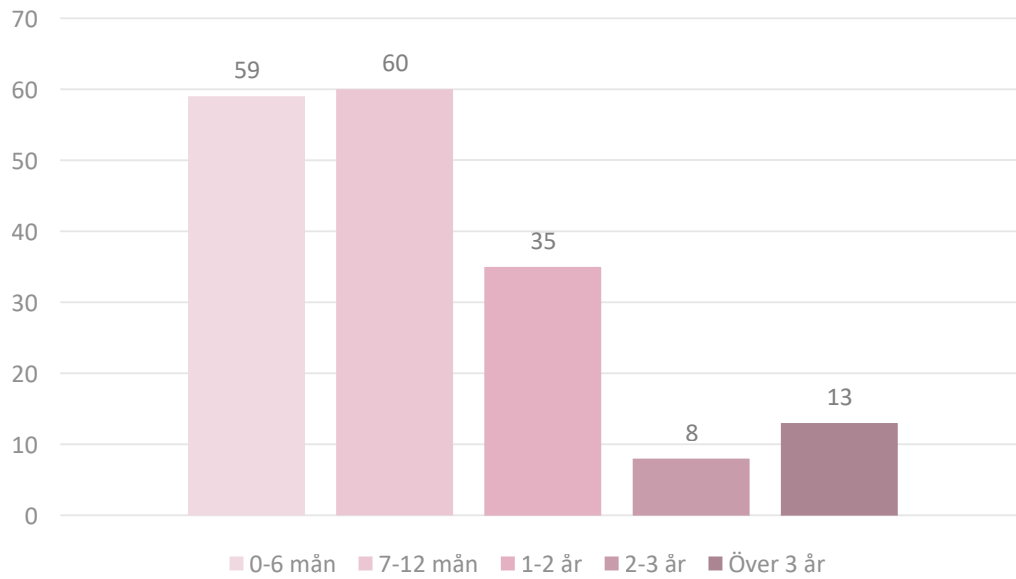
Funktionshinder LSS

UMEÅ
KOMMUN

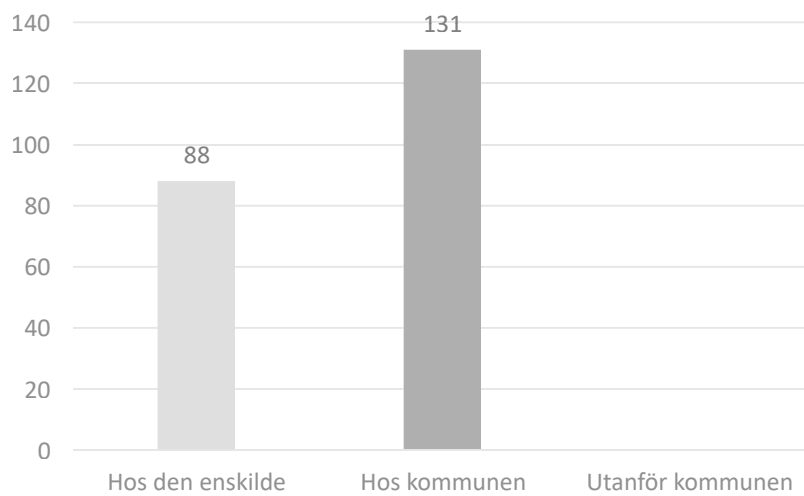
LSS

Väntetid ej verkställda beslut (2026-03-31)

LSS
**UMEÅ
KOMMUN**

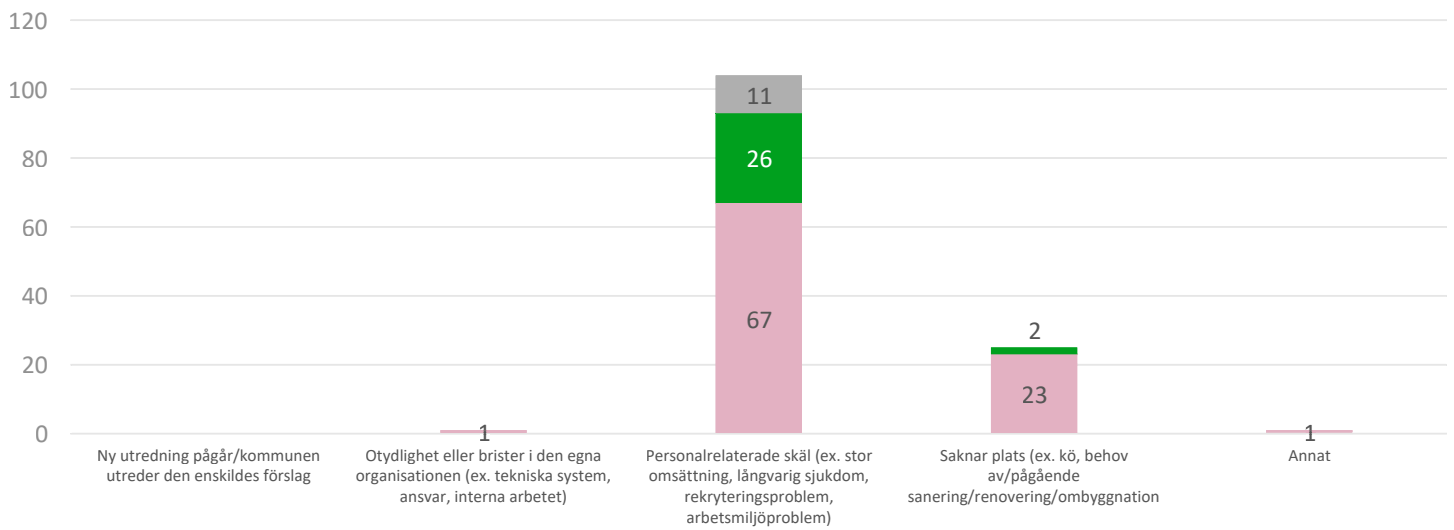
Funktionshinderomsorg LSS

Orsaker hos kommunen

UMEÅ
KOMMUN

LSS

■ Beslut som avslutats utan verkställighet ■ Verkställda under perioden ■ Ej verkställda

Diarienumr: IFN-2026/00177

Åtgärdsplan för nollvision av avhysning av barn inom Umeå kommun

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner framtagna planer för att förhindra avhysning av barnfamiljer.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

I februari 2026 fick stöd- och omsorgsförvaltningen i uppdrag av nämnden att ta fram fler åtgärder för att nå nämndens vision om att inga barn ska vräkas i Umeå. Nämnden beslutade om återrapportering i juni 2026.

Återrapportering

Försörjningsstödet har sedan länge ingått i ett nätverk för vräkningsförebyggande arbete som hålls samman av Kronofogdemyndigheten. Det är försörjningsstödet som ansvarar för att agera vid aktualisering av hyres- och elskulder i barnfamiljer samt vid avhysning av hushåll med barn. Försörjningsstödet har då också ansvarat för att redovisa antal hushåll med barn som varit inblandade i avhysning från sitt boende under året.

Det pågår ett antal aktiviteter med anknytning till det vräkningsförebyggande arbetet och som bidrar till att förhindra avhysning. Såsom inom försörjningsstödet där man vid aktualisering om hyres- och elskulder, håller ihop och minskar antalet kontakter och ger rådgivning tidigt. En viktig utveckling av barnkonsekvensanalyser som genomförts ser man ger positiva effekter vad gäller att förhindra och förebygga. På uppdrag av individ och familjenämnden har en åtgärdsplan med ytterligare aktiviteter tagits fram.

Beslutsunderlag

Åtgärdsplan och pågående aktiviteter för att förhindra avhysning av barnfamiljer

Protokollsutdrag individ- och familjenämnden 18 februari 2026 § 24

Tjänsteskrivelse

Dnr: IFN-2026/00177

Beredningsansvariga

Viviann Dannelöv Nilsson, verksamhetschef
Rebecca Andersson, enhetschef

Beslutet ska skickas till

Ulrika Gustafsson, stabschef
Viviann Dannelöv Nilsson, verksamhetschef

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Viviann Nilsson
Verksamhetschef

Åtgärdsplan för nollvision, avhysning av barnfamiljer inom Umeå kommun

Syfte

Att förebygga, agera tidigt, samverka, ge snabbt, ekonomiskt stöd och förhindra att barnfamiljer behöver avhysas. Barnets bästa är vägledande.

Pågående aktiviteter och arbetssätt

- Försörjningsstödet har sedan länge ingått i ett nätverk för vräkningsförebyggande arbete som hålls samman av Kronofogdemyndigheten.
- Försörjningsstödet har tidigare varit den enhet inom myndighetsutövningen som ansvarat för att agera vid aktualisering av hyres- och elskulder i barnfamiljer samt vid avhysning av hushåll med barn. Försörjningsstödet har då också ansvarat för att redovisa antal hushåll med barn som avhysts från sitt boende under året. I nuvarande organisering i en samordnad myndighetsutövningen, delas ansvaret mellan samtliga enheter i syfte att minska antalet kontakter för medborgarna och hålla ihop de aktuella insatser som behövs.
- Ökade samarbeten mellan gruppleddare inom myndighet skapar kunskapsutbyte vad gäller det vräkningsförebyggande arbetet.
- Den egna telefonmottagningen för försörjningsstöd ger möjligheter till direkt rådgivning till hushåll och hyresvärdar.
- Det utvecklingsarbete av barnkonsekvensanalyser har skapat förutsättningar för alla socialsekreterare att ha fokus på hur barnen påverkas av de beslut man tar.
- Ett brev skickas till de barnfamiljer inom försörjningsstödet som har barn i familjen som tar studenten. Brevet ger info om vikten av att anmäla sig på Arbetsförmedlingen i direkt anslutning till avslutade studier samt att aktivt söka arbete.

Handlingsplan – förhindra avhysning av hushåll med barn.

Kommunikation och information	En broschyr specifikt till barnfamiljer med information som hjälper familjen, tas fram av försörjningsstöd. Där finns tips om rätt till ekonomiskt stöd för exempelvis aktiviteter för barn och därmed förbättrar de ekonomiska förutsättningarna.	Pågår Ska skickas ut nu i början på sommaren. 2026
Utveckla nätverk och samverkan	<ul style="list-style-type: none"> • Dra nytta av att Umeå energi numera är med i det vräkningsförebyggande nätverk som kronofogden håller ihop. El skulder är ett tidigt tecken på ekonomiska svårigheter och en risk för avhysning. Samverkan ger möjligheter att förebygga. • Upprätta samverkan regelbundet för medarbetare inom försörjningsstöd och Kronofogden. Har funnits tidigare, men behöver återupprättas. 	Hösten 2026 Hösten 2026 omstart
Följa upp	<ul style="list-style-type: none"> • Följa upp eventuella avhysningsärenden i samverkan. Vad hade kunnat göra tidigare? Finns brister i samverkan eller underlag? 	Pågår
Inhämtning av data	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla inhämtning av data för att mäta nollvision av avhysning, som också fångar in barnfamiljer som sagts upp från ett andrahandskontrakt (exempelvis via kommunen) 	Hösten 2026
Ny lag – möjligheter?	<ul style="list-style-type: none"> • Undersöka hur den nya lagstiftningen, som träder i kraft den 1 juli 2026 och ger regeringen möjlighet att besluta om att kommuner ska bistå enskilda hushåll genom hyresgaranti, kan användas på bästa sätt för de barnfamiljer som vår nämnd möter. 	
Angränsande faktor som påverkar arbetet	<ul style="list-style-type: none"> • Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har beslutat att nyanlända enligt bosättningslagen kan ha andrahandskontrakt i maximalt tre år. Detta är ett nytt beslut som grundar sig i nationell styrning. • De berörda familjerna inkluderas inte i Kronofogdemyndighetens statistik. Trots detta är de barnfamiljer som riskerar att stå utan boende 	Aktualisera frågan – finns någon lösning på problemet?

	<p>om situationen inte har lösts innan hyresavtalet löper ut.</p> <ul style="list-style-type: none">• Många av familjerna hänvisas till att ansöka om bostad via socialtjänsten. De uppfyller dock ofta inte kriterierna för insatser enligt socialtjänstlagen eller nämndens riktlinjer för bistånd till bostad. Detta beror på att deras situation klassas som strukturell hemlöshet, snarare än att den grundar sig i särskild social utsatthet	

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag
2026-02-18

§ 24

Diariernr: IFN-2025/00002

Årsbokslut och delårsrapporter individ- och familjenämnden 2025

Beslut

Individ- och familjenämnden föreslår kommunstyrelsen att godkänna nämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden januari till december 2025.

Individ- och familjenämnden godkänner den fördjupade rapporten för perioden januari till december 2025.

Individ- och familjenämnden godkänner internkontrollrapport för 2025 och bedömer i och med det att den interna kontrollen och styrningen är tillräcklig.

Individ- och familjenämnden hemställer hos kommunstyrelsen att del av ej förbrukade investeringsanslag, enligt bilaga, för 2025 med 4,2 mnr överförs till 2026–2027.

Individ- och familjenämnden hemställer hos kommunstyrelsen att kostnader för de viten på 4,1 mkr som uppstått på grund av LSS-lokalerna inte ska belasta nämndens resultat.

Individ- och familjenämnden beslutar att förvaltningen uppdras att göra en fördjupad återredovisning i samband med första tertialen 2026 hur nämnden ligger till med att nå målet med skyddsombud som genomgått introduktion samt vilka ytterligare åtgärder som planeras för att nå uppsatt mål.

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2026-02-18

Individ- och familjenämnden beslutar att förvaltningen uppdras se över ytterligare åtgärder så att inga barn vräks i Umeå i enlighet med nämndens uttalade målsättning att det ska vara noll vräkta barn i Umeå kommun. Återrapportering senast juni 2026.

Ärendebeskrivning

Individ- och familjenämndens årsbokslut beskriver verksamhetens genomförda aktiviteter samt måluppfyllelse av kommunfullmäktiges övergripande mål och uppdrag till nämnden, aktiviteter kopplade till nämndens uppdragsplan och en ekonomisk redovisning för helåret 2025.

Rapporten finns i två upplagor:

Bilaga 1 som är nämndens rapport till kommunstyrelsen. Den är kortare i sitt utförande och följer anvisningarna från kommunstyrelsen.

Bilaga 2 som är en fördjupad rapport där nämnden får ta del av mer detaljerad information om framförallt utvecklingen i delprocesserna, händelser i verksamhet samt en uppföljning av nämndens uppdrag till förvaltningen.

Utöver detta följs även nämndens internkontrollplan upp.

Individ- och familjenämndens beslutsordning**Yrkande**

Andreas Lundgren (S) yrkar för Socialdemokraterna att:

Individ- och familjenämnden hemställer hos kommunstyrelsen att kostnader för de viten på 4,1 mkr som uppstått på grund av brist på LSS-lokaler inte ska belasta nämndens resultat.

Att förvaltningen uppdras att göra en fördjupad återredovisning i samband med första tertialen 2026 hur nämnden ligger till med att nå målet med skyddsombud som genomgått introduktion samt vilka ytterligare åtgärder som planeras för att nå uppsatt mål.

Att förvaltningen uppdras se över ytterligare åtgärder så att inga barn vräks i Umeå i enlighet med nämndens uttalade målsättning att det ska vara noll vräkta barn i Umeå kommun. Återrapportering senast juni 2026.

Andreas Sellstedt (V) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut samt Lundgrens (S) tilläggsyrkanden.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2026-02-18

Ordförande frågar om yrkandena är rätt uppfattade och finner så.

Ordförande frågar om nämnden kan bifalla tjänsteskrivelsens förslag till beslut och finner så.

Ordförande ställer bifall mot avslag avseende Andreas Lundgrens (S) tilläggsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Individ- och familjenämndens rapport till kommunstyrelsen för perioden januari till december 2025.

Bilaga 2. Individ- och familjenämndens fördjupade rapport för perioden januari till december 2025.

Bilaga 3. Internkontrollrapport 2025.

Beredningsansvariga

Simon Blomberg, ekonomichef

Ulrika Gustafsson, kvalitetschef

Erica Bålfors Birgersson, enhetschef Enheten för systematiskt kvalitetsarbete

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunrevisionen

Anette Sjödin, controller SLK

Ledningsgruppen stöd- och omsorg

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2026-02-18

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-06-04

Individ- och familjenämnden

Diariernr: IFN-2026/00012

Återkoppling kurser och konferenser

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ledamöter och ersättare i individ- och familjenämnden återkopplar från kurser och konferenser som de deltagit i.

Denna behandling '130/26 Uppdrag - Dialog med Kvinno- och tjejjouren i Umeå om projektet Under radarn' har inget tjänsteutlåtande.

Tjänsteskrivelse

2026-06-09

Individ- och familjenämnden

Diarienumr.: IFN-2026/00050

Övriga frågor 2026

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Övriga frågor som anmäls vid godkännande av dagordningen tas upp och besvaras.

Tjänsteskrivelse

2026-06-10

Individ- och familjenämnden

Diarienumr: IFN-2026/00013

Anmälan av delegerade beslut/anmälningssärenden individ- och familjenämnden 2026

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslut och anmälningssärenden.

Ärendebeskrivning

Redovisning av ärenden beslutade med stöd av nämndens fastställda delegationsordning samt redovisning av anmälningssärenden. Delegerade beslut för perioden 1 maj till och med 31 maj 2026 inom lagområdena SoL, LSS, LVU, LVM och övrig lagstiftning anmäls i enlighet med nämndens beslut 24 januari 2024.

Anmälningssärenden

Ärendetitel	Ärendenummer	Dokumentrubrik
Begäran om yttrande gällande stämning och skadestånd - Umeå tingsrätt	IFN-2026/00141	Transportfullmakt
Årsrapport Umeå Stadsmission	IFN-2026/00193	Årsrapport inkl årsredovisning 2025
Anmälan personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten ID 1149006	IFN-2026/00164	Komplettering av anmäld personuppgiftsincident till Integritetsskyddsmyndigheten ID 1149006
Post till individ- och familjenämndens förtroendevalda 2026	IFN-2026/00017	UNICEF Sveriges kommunrapport 2026 – kommuners ekonomiska investeringar i barn
Begäran om yttrande med anledning av ej verkställt beslut LSS - Inspektionen för vård och omsorg 3.3.1-32930/2024	IFN-2025/00327	Dom från Förvaltningsrätten i Umeå
Dom från förvaltningsrätten i Umeå 2026-06-08		Dom från förvaltningsrätten i Umeå 2026-06-08

Tjänsteskrivelse

Dnr: IFN-2026/00013

Beredningsansvariga

Emma Skörd, nämndsekreterare

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Emma Skörd
Nämndsekreterare

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Transportfullmakt

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

UMEÅ STADSMISSION

**Årsrapport
inkl. årsredovisning
2025**

Innehåll

Årets som gått.....	4
Vision & verksamhetidé	6
Samhällsproblem	7
Opinion & påverkan	10
Våra verksamheter	12
- Mötesplatsen	13
- Akutboendet	16
- Matmissionen	18
- Skyddat boende.....	20
- Barn & unga.....	22
- Second hand	24
Effekter	26
Andra väsentliga händelser	28
Organisation.....	29
Årsredovisning.....	30

Året som gått

Vi klev in i 2025 med en ekonomisk kris i ryggen och en pågående fastighetsaffär. Styrelsen var trött och lite skakad efter den osäkra mandatperiod som gått. Vårt IOP med kommunen var oklart och oron för att upprepa ytterligare ett år i ekonomisk kris hängde över huvudet. Samtidigt pågick all verksamhet precis som vanligt. Det var inte mycket som var vilsamt i mitt uppdrag just då.

När året nu skulle stängas försökte jag summera det vi varit med om. En lyckad fastighetsaffär, ett nytt IOP med kommunen, ökad försäljning och plusresultat på Skyddat boende för första gången på flera år, en etablerad Second hand-butik på Avion, ett nytt framgångsrikt samarbete kring familjestödande arbete, stabila mötesplatser med få incidenter men många besökare. Och så vidare. Därtill en ekonomi som gått att följa och förutse bättre än någonsin, vågar jag påstå.

Inget av det här har hängt på en enda person. Under min tid här har jag lärt mig att det vi kanske är allra, allra bäst på är att agera i kris. Ingen lägger sig ner och ger upp. Klart att vi har varit oroliga, att jag har fått många frågor från medarbetare. Men vi har inte gett upp en enda dag. Alla har bidragit med sitt. Ett otroligt engagerat ekonomitänk i planering av mat och aktiviteter, flexibilitet i det dagliga arbetet att tillfälligt byta uppgift för att verksamheterna ska rulla, ett genomgående hållbarhets- och återbrukstänk och kanske det viktigaste av allt; vi har även i kristider haft roligt på arbetet. Skratten i fikarummet har aldrig tystnat.

När vi knyter ihop allt är jag oerhört ödmjuk inför mitt uppdrag men framför allt stolt över varje medarbetare, volontär, student och arbetsträning som gemensamt skapar en ofantligt fin plats att befinna sig på. Där vi gör skillnad varje dag i det lilla och ibland det stora för människor som behöver stöd, motivation och ett sammanhang på sin väg mot ökad egenmakt. Jag ser också Umeå Stadsmission som en mer hållbar och strukturerad verksamhet med en tydlig professionell profil och ekonomisk strategi, som har bättre förutsättningar att växa klokt utifrån de behov som vi står inför.

*Sara Rosberg,
Direktor*

Vision & verksamhetsidé

Stadsmissionen ser det många blundar för och stöttar människor i tuffa livssituationer utifrån deras egna förutsättningar. Vi drivs av en övertygelse och idé om att skapa förändring på den plats vi verkar. För att nå vårt mål om ett mänskligare samhälle för alla krävs omfattande kunskaper, erfarenheter och samverkan. Under åren har det samlats stor kompetens i Sveriges olika Stadsmissioner. Allt ifrån professionella specialister till volontärer. Tack vare samverkan och bidrag från myndigheter, Svenska kyrkan, företag och privatpersoner kan vi hjälpa fler och finnas kvar för de som behöver oss.

Vision

Att bidra till ett mänskligare samhälle för alla. Ett samhälle där alla har makt att forma sina egna liv och få känna kärlek, värme och trygghet.

Värdegrund

Vår värdegrund har sitt ursprung i en kristen grundsyn, med en självklar öppenhet för olika livsåskådningar. Den bygger på en uthållig (och handlingskraftig) kärlek till människan där det främsta redskapet är det personliga mötet präglad av respekt, omtanke och professionalitet. Vår viktigaste uppgift är att stötta människor i att bygga upp en tro på sig själva, en tillit till sin egen förmåga och ge redskap för att bli delaktiga i samhället. Vi hävdar alla människors lika värde, rätt till kärlek, värme och nya livschanser. Alla människor har rätt att bli bemötta med öppenhet, nyfikenhet och lyhördhet och ska ges chans att fatta beslut och ta ansvar för sitt eget liv. Människor är lika värda oavsett förutsättningar och livssituation och har rätt att finnas i ett sammanhang.

Samhällsproblem

Stadsmissionen upplever gång på gång att välfärdssystemet brister i att se den enskilda individens behov och skapa individuella förutsättningar till förändring. Vi möter människor med komplex problembild där ekonomisk och social utsatthet hänger samman med hemlöshet, fattigdom och beroende. Deltagare på Stadsmissionen vittnar om att lösningar som samhället erbjuder, där varje myndighetsaktör ansvarar för sin del av problematiken, ofta missar helheten i varje enskild människas situation.

Den som inte passar in i de ramar och mål som myndigheterna ställt upp riskerar att "falla mellan stolarna" och därmed inte få den hjälp som personen har rätt till. När en person "faller emellan" är det inte den enskilda människan som har misslyckats, utan en samhällsstruktur som inte klarar av att säkerställa trygghet, hälsa och mänskliga rättigheter.

Stadsmissionen jobbar till största delen med socialt arbete på individnivå för att stötta enskilda personer i förändringsprocesser. Stadsmissionen vill verka för att upprätthålla ett rättssäkert rättssystem där alla blir lika behandlade, där vi värnar människors lika värde och möjliggör egenmakt.

Målen med vår verksamhet är att våra deltagare kan ta del av och bidra till samhället utifrån sin egen förmåga. Genom det sker en förflyttning mot egenmakt och minskat lidande.

De samhällsproblem som vi har identifierat och jobbat specifik med är fattigdom, hemlöshet, ofrivillig ensamhet, beroende, våld i nära relation och kriminalitet. Utifrån samhällsproblemen har Umeå Stadsmission byggt verksamheter som bidrar till förflyttningar från utanförskap till innanförskap och delaktighet.

Fattigdom

Umeå Stadsmission möter människor i ekonomisk utsatthet i flera av våra verksamheter. Definitionen av fattigdom kan göras på flera olika sätt, Umeå Stadsmission använder sig av en definition från Fattigdomsrapporten 2025 där fattigdom definieras utifrån att individen inte har råd med det mest basala vilket kartläggs genom ett antal frågor. Det handlar bland annat om att ha råd att betala för lån och räkningar, en måltid varannan dag med kött, kyckling, fisk eller vegetariskt, att kunna ersätta utslitna möbler och kläder, att ha skor efter väder, att ha råd med internetuppkoppling, ha semester utanför hemmet, ha en regelbunden fritidsaktivitet samt hålla bostaden tillräckligt varm. Om individen inte har ekonomiska möjligheter till ett visst antal av kriterierna räknas det som att personen lever i fattigdom.

I våra verksamheter möter vi varje dag människor som inte har råd med det mest basala, så som mat för dagen eller nödvändiga kläder. Ungefär 70 % av Stadsmissionens insatser nationellt handlar om matstöd vilket är en stor ökning från tidigare år. Vi ser även att andelen personer som skulle haft rätt till ersättning från välfärdssamhället men av olika skäl inte får det är stor, i Stadsmissionens kartläggning torde knappt 20 % av de som kom till våra verksamheter haft rätt till ekonomisk ersättning från någon myndighet.

Hemlöshet

Hemlöshet kan se ut på många olika sätt och orsakerna kan vara olika. Stadsmissionen definierar hemlöshet som att sakna en varaktig boendelösning. Socialstyrelsen har definierat fyra olika situationer som räknas som hemlöshet. De fyra kategorierna av hemlöshet (enligt Socialstyrelsen):

1. Akut hemlöshet: Personer som sover utomhus, i trappuppgångar, bilar, tält eller tillfälliga härbärgen/akutboenden.
2. Institutionsvistelse/stödboende: Intagna på kriminalvårdsanstalt, HVB, stödboende eller sjukhus som saknar bostad vid utskrivning (inom 3 månader).
3. Kommunalt ordnade boendelösningar: Personer i tillfälliga boenden som socialtjänsten anvisat, exempelvis träningslägenheter eller sociala kontrakt
4. Eget ordnat kortsiktigt boende: Att bo tillfälligt och utan hyreskontrakt hos vänner, släktingar eller i andra hand utan trygghet.

Orsakerna till hemlöshet beror ofta på en komplex bild där både strukturella generella svårigheter att anskaffa bostad och social utsatthet samverkar.

Ofrivillig ensamhet

Ofrivillig ensamhet är en känsla av att sakna önskad social kontakt, gemenskap eller djupa relationer. Det handlar inte om att vara ensam fysiskt, utan om upplevelsen av att vara isolerad, exkluderad eller sakna någon att dela livet med.

Umeå Stadsmission jobbar med att minska ofrivillig ensamhet genom att erbjuda olika typer av mötesplatser och gemensamhetsskapande aktiviteter.

Beroende

I våra öppna verksamheter möter vi många besökare med beroendeproblematik. Många gånger är problematiken komplex och har flera olika orsaker. I våra öppna verksamheter möter vi individer utifrån vart de är och ser varje människa som en egen individ. Vi ställer inte krav på nykterhet eller drogfrihet utan tror att det mänskliga mötet, en trygg plats och basala behov är en förutsättning för en väg ur beroende eller i vissa fall till ett mer kontrollerat beroende och en bättre livskvalitet. Vi arbetar med konsekvenserna av beroende och stöttar individer till rätt instans om de önskar hjälp och stöd för att förändra sitt beroende.

Våld i nära relation

Umeå Stadsmission erbjuder stöd och skydd för personer utsatta för våld i nära relation, hedersrelaterat våld samt prostitution och människohandel. Genom att driva skyddat boende erbjuder vi återhämtning, bearbetning och möjligheter till ett liv fritt från våld för individer utsatta för våld.

Under 2025 har vi även arbetat med destruktiva maskulinitetsnormer i samtalsgrupper för män i social och ekonomisk utsatthet för att minska risken för våldsanvändning.

Kriminalitet

Umeå Stadsmission samverkar med Kriminalvården för att möjliggöra för personer som avtjänat fängelsestraff att komma tillbaka till samhället. Vi möter konsekvenserna av att samhället har svårt att återrehabilitera människor in i sysselsättning, delaktighet och gemenskap efter avslutad insats från Kriminalvården.

Vi möter personer i kriminalitet eller som lever med konsekvenserna av kriminalitet i andra verksamheter så som Akutboendet och Mötesplatsen eller de som lider av ekonomiska konsekvenser av kriminalitet.

Opinion & påverkan

Vårt uppdrag i relation till samhället är att utmana, komplettera och engagera. Stadsmissionen upptäcker ofta förändringar i samhället innan de når det offentliga samtalet och vi agerar också röstbärare för människor i eller i risk för utsatthet.

I allt vårt påverkansarbete vill vi särskilt lyfta fram de rättigheter som människor som lever i utsatthet har och målet är att få till en förändring i samhället, så att alla människor får möjlighet att delta i och bidra till samhället efter sin egen förmåga.

Under 2025 har vi syns eller hörts i tidningar, tv och radio vid ett tiotal tillfällen och värt att nämnas är också att en av våra volontärer har deltagit i Go'kväll tillsammans med en representant från Sveriges Stadsmissioner.

På våra konton på sociala medier har vi publicerat 673 inlägg under året som fått drygt 100 000 visningar och ca 12 000 interaktioner. Vi har fått drygt 1 200 nya följare under året och har nu en bit över 4 000 följare. Utöver våra allmänna konton på LinkedIn, Facebook och Instagram har vi startat egna konton på Instagram respektive Instagram och TikTok för Matmissionen respektive Second hand.

Sveriges Stadsmissioner ger varje år ut en Fattighedsrapport och en Hemlöshetsrapport för att visa hur läget ser ut i Sverige och driva opinion och påverkan. I det arbetet är våra medarbetare högst delaktiga och i år intervjuades även en av våra arbetsträningar till Fattighedsrapporten, och han syntes också i TV4:s morgonsoffa i samband med rapportsläppet.

Stadsmissionen om barns utsatthet i sommar: "Det finns en skam"

PLUS Publicerad 27 juli 2025 - Uppdaterad 08 augusti 2025

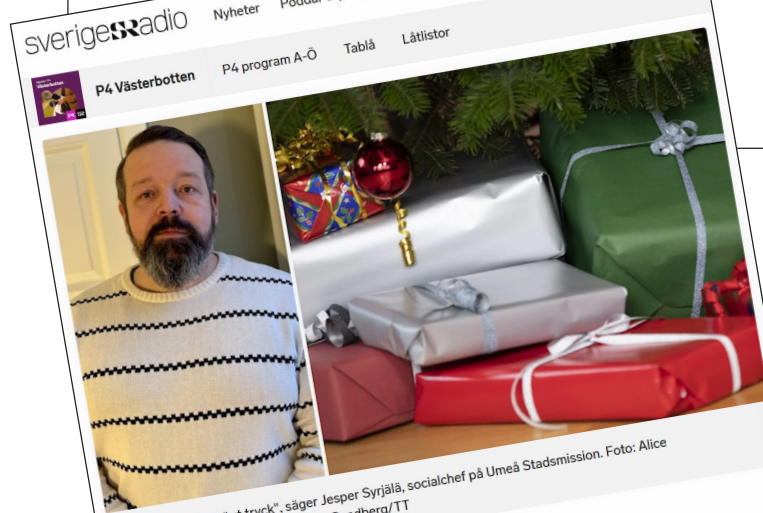
Umeå Stadsmission skär ner på personal och prioriterar insatser

PLUS Publicerad 13 februari 2025 - Uppdaterad 13 februari 2025 0 kommentarer

Hanna Eriksson
Vi försöker balansera verksamheten utifrån behovet och den kapacitet som vi har, men om vi inte får mer ekonomiskt stöd av kommunen kommer vi inte att kunna driva den verksamhet vi har i dag, säger Sara Rosberg, direktör.

Stadsmissionen har skurit ner på personal och dragit ner viss verksamhet i brist på pengar. Mycket hänger nu på om kommunen höjer ekonomiska bidrag.
Om vi inte får mer pengar kommer vi inte att kunna bedriva den verksamhet vi har i dag, säger direktör Sara Rosberg.

Stadsmissionen söker hjälp hos kommunen inför julen

PLUS Publicerad 14 april 2025

Hanna Eriksson
För att klara ett tufft ekonomiskt läge har Umeå Stadsmission sålt sin fastighet på Kungsgatan, men blir kvar som hyresgäster.

Umeå Stadsmissions fastighet på Kungsgatan, Öst på stan, har sålts till fastighetsbolaget Kajeka. Verksamheten blir kvar i huset som hyresgäster, och i och med affären blir Stadsmissionen skuldfri.

Nyinvigning av second hand-butik: "Återvinning är jättebra!"

PLUS Publicerad 08 november 2025 - Uppdaterad 09 november 2025

Åsella Axen
Johanna Vålsedt och Helena Blomhage är butiksansvariga för Umeå Stadsmissions second hand som precis flyttat till nya lokaler i Avion.
På onsdagseftermiddagen var det nyinvigning med bandklippning, bubbel, snacks och tårter när Umeå Stadsmission öppnade i sina nya lokaler på plan två i Avion.
- Det här känns jätteroligt, vi har fått ett bra läge, konstaterar butiksansvariga Helena Blomhage.

Våra verksamheter & vad vi har gjort under året

Mötesplatsen

Mötesplatsen är vår öppna dagverksamhet. Det huvudsakliga målet är att stötta våra besökare ut ur sin utsatta situation och till en ökad egenmakt. Till Mötesplatsen är alla över 18 år välkomna, oavsett om man bara vill värma sig en stund, söker social samvaro och sällskap, eller behöver hjälp med till exempel myndighetskontakter eller stödsamtal. På Mötesplatsen serveras frukost och lunch och det finns möjlighet att tvätta, duscha samt låna telefon och dator.

Under 2025 har vi verkställt den omorganisation vi planerade för 2024 för att möjliggöra mer strukturerat arbete på Mötesplatsen. Omorganisationen medförde mer personella resurser till Mötesplatsen samt förtydligande av ansvarsfördelning för personalen på Mötesplatsen. Två personer arbetar från januari 2025 som sociala ombud med ansvar för att jobba med genomförandeplaner och myndighetskontakter. Övrig personal jobbar som socialarbetare och arbetar relationsskapande med att identifiera behov, skapa gemenskap och sammanhang för besökare.

På Mötesplatsen jobbar vi med samhällsproblemen fattigdom, ofrivillig ensamhet, beroende och våld i nära relation. De aktiviteter vi genomför för att nå önskad förflyttning är: basbehovsstöd, relationsskapade samtal, strukturerade och motiverande samtal, lotsning till annan samhällsaktör, samverkan med myndigheter på individnivå samt gemensamhetsskapande aktiviteter.

De relationsskapande samtalen används i syfte att skapa förtroende för att jobba med förändringsprocess hos individen. De strukturerade och motiverande samtalen har vi inte delat upp i vår statistik utifrån innehåll, då många av dessa avser flera av våra samhällsproblem och problematiken ofta är komplex och hänger ihop.

Under 2025 har det på Mötesplatsen hållits ca 3 000 relationsskapande samtal och 640 strukturerade/motiverande samtal.

Fattigdom

För människor som inte har resurser att själva handla det mest basala erbjuder vi gratis frukost och lunch på vår Mötesplats samt annat basstöd så som dusch, tvätt, rena kläder efter säsong samt hygienprodukter.

Vi arbetar även med rådgivning och vägledning för personer i ekonomisk utsatthet för att stötta människor till egen försörjning och egenmakt.

På Mötesplatsen har vi haft öppet varje vardag under 2025. Vi har serverat i snitt 67 luncher/dag, totalt ca 17420 luncher på vår Mötesplats. Utöver det har vi serverat frukost till ca 25 personer/dag, totalt ca 6 500 frukostar. Vi har varje dag delat ut kläder, erbjudit dusch, tvätt och delat ut hygienartiklar till personer som av olika skäl inte har möjlighet att på egen hand tillförsäkra sig basala saker som mat och hygienartiklar.

Utöver det akuta stödet för att minska konsekvenserna av fattigdom har vi erbjudit stödsamtal och vägledande samtal för att möjliggöra för människor att ta sig vidare och hitta rätt försörjning. Vi har samverkan med kyrkans ekonomiska rådgivning dit vi kan hänvisa personer för mer konkret stöd gällande ekonomi. Vi har ett pågående tandvårdsprojekt tillsammans med andra civilsamhällesaktörer, kommun och region.

Ofrivillig ensamhet

Mötesplatsen är öppen för alla över 18 år och fungerar som en plats för gemenskap och sammanhang. Vi hälsar på alla som besöker oss och erbjuder olika typer av aktiviteter för att öka känslan av sammanhang. Under 2025 har vi kvällsöppet tisdag och onsdagar för olika typer av strukturerade aktiviteter, en gång i veckan har vi bingo. Vi har haft 1 360 besökare på våra aktiviteter.

På Mötesplatsen uppmärksammar vi högtider för att ge människor möjlighet att fira tillsammans. Det kan vara allt från en midsommarbuffet, en god påskefterrätt eller extra öppet kring jul.

Julen 2025 valde vi att hålla extra öppet två kvällar och en morgon för att ge de som inte har någonstans att ta vägen värme, mat och gemenskap. Vi ordnade bland annat quiz, julbingo och bjöd på god mat. Totalt kom ca 100 personer till Mötesplatsen under de extra öppna tillfällena.

Kvinnokaffe

En gång i veckan har vi bjudit in till Kvinnokaffe för att minska ofrivillig ensamhet hos kvinnor i olika åldrar samt från olika kulturer. Vi har erbjudit fika, samvaro, gemenskap och nya kontaktytor. Vi har haft 23 vuxna samt två barn som tillsammans gjort 288 besök. Vi har arbetat med deltagarstyrt innehåll och utifrån önskemål och behov. De aktiviteter som genomförts är kreativt skapande, kompetenshöjande insatser samt sociala måltider.

Beroende

Umeå Stadsmission har aktivt valt att inte ha nolltolerans gällande alkohol och droger för att ge individer en trygg plats även om de inte har förmåga att upprätthålla nykterhet och drogfrihet. Vi har mött många individer som önskar stöd och hjälp för sitt beroende där vi stöttat och väglett i kontakten med myndigheter. Flera har beviljats insatser för sitt beroende så som behandling, stödboende eller medicinsk behandling.

Våld i nära relation

Snubbar som snackar

Under 2025 har vi med projektmedel från Länsstyrelsen drivit ett projekt för att förebygga mäns våld mot kvinnor. Syftet med projektet har varit att ha samtalsgrupper med män i socioekonomisk utsatthet kring relationer, känslor och normer. Genom att erbjuda gruppverksamhet till män som vanligtvis inte tar emot stödinsatser för att öka deras förmåga och kunskap kring relationer och normer önskar vi kunna minska risken att män använder våld mot närstående.

Vi har genomfört ett projekt tillsammans med RFSU och MÄN som syftade till att erbjuda samtalsgrupper för män. Deltagarna fick prata om tankar, känslor och handlingar, öva på att uttrycka sig, lyssna och reflektera över både sig själva och andra. Detta ökade deras förståelse för hur deras beteende uppfattas och hur det påverkar andra.

Grupperna bestod främst av män i socialt eller ekonomiskt utsatta situationer, med en genomsnittlig ålder på cirka 50 år, och de flesta var födda i Sverige. Totalt deltog 12 män, de beskriver att de fått nya insikter och lärdomar och fått möjlighet att prata om ämnen de normalt inte pratar om

Akutboendet

Akutboendet drivs på uppdrag av Umeå Kommun genom ett IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap), och riktar sig i första hand till personer hemmahörande i Umeå kommun. Förutom mat, kläder, dusch och en sängplats i eget rum för natten erbjuder vi motiverande och stödjande samtal och strukturerad hjälp att lösa den akut situationen. Akutboendet erbjuder varje natt två platser för kvinnor och sex platser för män, men har även möjlighet att ta emot ickebinära och transpersoner på ett tryggt sätt.

På Akutboendet jobbar vi med samhällsproblemen fattigdom, hemlöshet och beroende. Genom att erbjuda nattlogi till personer i akut hemlöshet minskar vi konsekvenserna av att vara hemlös. Vi arbetar även med basbehovsstöd, relationsskapande samtal, strukturerade samtal, lotsning till andra myndigheter och samverkan med andra myndigheter.

Fattigdom

En del i de strukturella orsakerna till hemlöshet handlar om att den enskilde behöver ha eget kapital och en långvarigt stabil ekonomisk situation för att på egen hand lösa sin boendesituation. För personer som lever i akut hemlöshet är ofta ekonomiska orsaker en del av problematiken.

Förutom att via påverkansarbete arbeta för att förbättra de strukturella orsakerna jobbar vi med akut basbehovsstöd till personer som besöker vårt Akutboende. Vi har erbjudit frukost och middag till samtliga besökare på Akutboendet, under året.

Totalt har vi serverat middag samt frukost till 117 individer sammanlagt 1 038 gånger.

Hemlöshet

På Akutboendet har vi mött personer i akut hemlöshet som behöver någonstans att sova för natten. Vi har utvecklat våra arbetssätt och jobbar med handlingsplaner och tydligare samverkan med socialtjänsten kring de individer som inte på egen hand kan lösa sin situation. Dessa insatser sker dagtid då det är möjligt att samverka med andra aktörer, kvällstid erbjuds stöd och vägledning till besökare.

Våra sociala ombud har uppföljande samtal med alla individer som kommer till Akutboendet och stöttar i att hitta en egen lösning eller samverka med andra aktörer för att hitta vägar framåt. Vi har mätt antalet genomförandeplaner från maj–december och då har minst 30 % av besökarna haft en aktiv genomförandeplan. De besökare som har en egen lösning eller inte är hemmahörande i Umeå erbjuds inte genomförandeplan då det finns en annan lösning för dessa individer.

Under 2025 mötte vi 117 unika individer som tillsammans bodde 1 038 antal nätter, drygt 20 % av besökarna är kvinnor och resterande är män.

Matmissionen

Matmissionen är vår sociala matbutik som gör gott för både människa och miljö. På Matmissionen kan människor i ekonomisk utsatthet bli medlemmar och handla till starkt rabatterade priser. Allt som säljs i butikerna är överskott som donerats från företag i dagligvarubranschen och som annars riskerat att bli svinn.

I dagsläget hämtar vi mat från ett tiotal grossister och butiker lokalt i Umeå och vi ingår även i ett nationellt nätverk med andra Matmissioner där överskott transporteras mellan städer.

Förutom att erbjuda bra produkter till bra priser erbjuder vi personer långt ifrån arbetsmarknaden arbetsintegration.

Matmissionen har öppet varje vardag efter lunch. På förmiddagarna sker hämtning av varor samt uppackning, sortering och frontning.

På Matmissionen jobbar vi med samhällsproblemen fattigdom, ofrivillig ensamhet och kriminalitet. Genom att erbjuda personer som lever i fattigdom möjlighet att handla näringsrik mat till bättre pris minskar vi konsekvenserna av fattigdom. Vi erbjuder volontärer en meningsfull sysselsättning vilket bidrar till att minska den ofrivilla ensamheten. Vi har genom samverkan med Kriminalvården erbjudit personer med kriminell livsstil möjlighet till arbetsträning och bidragit till förflyttning till innanför skap och en icke-kriminell livsstil.

Fattigdom

Genom att erbjuda personer i fattigdom möjlighet att handla näringsrik mat till bättre pris minskar vi konsekvenserna av fattigdom.

I slutet av 2025 hade vi ca 345 medlemmar. De har under året genomfört 8 448 köp och handlat totalt 110 000 varor i butiken.

För att påverka människors situation och förmåga att komma ur fattigdom erbjuder vi arbetsträning i en trygg miljö där människor ges möjlighet att växa. Under 2025 har vi på Matmissionen haft 10 personer i arbetsträning varav en har gått vidare till anställning inom en annan del av verksamheten.

Ofrivillig ensamhet

Vi erbjuder volontärer en meningsfull sysselsättning vilket bidrar till att minska ofrivillig ensamhet. Under 2025 har vi haft 23 personer som varit aktiva volontärer på Matmissionen.

Kriminalitet

Vi deltar i ett nationellt projekt kring arbetsintegration för personer som avtjänat straff i samarbete med Kriminalvården. Projektet samordnas av Sveriges Stadsmission och handlar om att erbjuda arbetsträning för att möjliggöra en väg tillbaka till samhället. Vi har under året haft 7 individer som har genomfört arbetsträning, varav 6 personer har fullföljt insatsen.

De individer som deltagit beskriver det som en bra insats som varit meningsfull och skapat sammanhang, kunskap och en språngbräda vidare. De flesta personer från kriminalvården har haft arbetsträning på Matmissionen, några på Second hand.

Utöver arbetsträning via projekt med Kriminalvården har vi erbjudit 3 personer samhällstjänst.

Skyddat boende

Umeå Stadsmissions skyddade boende tar emot våldsutsatta kvinnor samt medföljande barn från hela landet via placeringsbeslut från socialtjänst. I det skyddade boendets uppdrag ingår bland annat att göra riskbedömningar gällande hotbild, trygghetsskapande åtgärder, stöd i myndighetskontakter samt stöd i allmänna dagliga rutiner för både vuxna och barn. Kopplat till Skyddat boende drivs även en öppenvård för att fortsätta stödjande arbete efter att placeringen avslutats. Det sker på uppdrag av socialtjänst mot en timersättning.

På Skyddat boende jobbar vi med samhällsproblemet våld i nära relationer.

Våld i nära relation

På skyddat boende arbetar vi med stöd, skydd och vägledning till kvinnor och barn utsatta för våld i nära relation. Vi ser konsekvenserna av våldet och våra insatser syftar till att minska konsekvenserna av våldet på kort och lång sikt. Det akuta skyddet är primärt men vi arbetar långsiktigt med återhämtning, bearbetning och att hitta vägar till ett liv fritt från våld.

Under 2025 har vi utvecklat arbetet med strukturerade riskbedömningar som grund för bra säkerhetsplaneringar för varje placerad individ. Säkerhetssamtal hålls alltid vid inskrivning, följs upp under hela placeringen samt vid avslut. Alla individer som varit placerade längre än 2 veckor har en skriftlig säkerhetsplanering och alla placerade har säkerhetssamtal med sin kontaktperson i samband med inskrivning.

Under 2025 har vi kommit i gång med strukturerat samtalsstöd i form av GRETA-samtal med både vuxna och barn. Det är en metod som erbjuder individen möjlighet att bearbeta våldet i strukturerad form. Vi har under 2025 genomfört samtalsserie med en vuxen och ett barn.

För att möjliggöra en långsiktig förändring gör vi genomförandeplaner där vi tar med hela individens livssituation och planerar insatsen tillsammans med den enskilde. Alla som bor längre än 1 månad har en genomförandeplan.

Totalt har vi haft 21 placeringar varv 7 barn.

Barn & unga

För barn och familjer ordnar vi träffar kvällstid där det serveras lagad mat samt erbjuds familjestärkande aktiviteter och praktisk vägledning och stöd för föräldrar. Till en början bjöds familjer som är medlemmar i Matmissionen in men successivt har inbjudan breddats. Vi har även hållit dagläger under sommaren i syfte att skapa aktiviteter och sommarminnen för barn i socioekonomisk utsatthet.

Inom Barn och unga jobbar vi med samhällsproblemet fattigdom och de aktiviteter vi erbjuder är gemensamhetsskapande aktiviteter, basbehovsstöd, relationsskapande samtal, motiverande och strukturerade samtal samt lotsning till annan samhällsorganisation

Fattigdom

Under 2025 hade vi regelbundna familjeträffar där vi serverade mat samt jobbade med familjestärkande aktiviteter samt praktisk vägledning och stöd till föräldrar. Totalt har vi haft ca 328 barn och vuxna på dessa träffar.

Under sommaren 2025 hade vi sommarkollo för barn i ekonomisk utsatthet. Vi mötte 12 barn och erbjud meningsfulla aktiviteter till barn som lever i familjer med långvarig ekonomisk utsatthet.

Inför julen delade vi ut presentkort på mat och julklappar till barnfamiljer i ekonomisk utsatthet. Totalt tog 155 familjer med tillsammans 352 barn del av det extra stödet. Att kunna ta del av vårt extra stöd inför jul var för vissa familjer avgörande i huruvida de kunde fira jul överhuvudtaget eller inte.

Utifrån att vi endast har en liten verksamhet för barn och familj har vi under hösten 2025 fattat beslut att driva det i projektform under Mötesplatsens verksamhet och har inför 2026 inte en enhet för barn och unga.

Second hand

Second hand-butiken har drivits under året med placering på Avion och öppettiderna har successivt ökat från tre till fem dagar per vecka. I butiken har vi sålt kläder och heminredning som vi fått skänkt till oss.

Inom Second hand jobbar vi med samhällsproblemen fattigdom och kriminalitet.

Fattigdom

Second Hand by Umeå Stadsmission har under året permanentat sin verksamhet och ökat öppettider. Därmed har vi mött fler kunder som har handlat våra produkter. Under 2025 har vi haft drygt 9 000 köp.

För att påverka människors situation och förmåga att komma ur fattigdom erbjuder vi arbetsträning i en trygg miljö där människor ges möjlighet att växa. Under 2025 har vi i vår Second Hand haft 5 personer i arbetsträning samt anställt två personer med stöd.

Vi har även erbjudit 3 gymnasieungdomar feriearbete i vår verksamhet, något som bidragit till att ungdomar som annars inte hade fått arbete haft möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden och få kunskap kring arbetslivet samt referenser.

Ofrivillig ensamhet

Vi erbjuder volontärer en meningsfull sysselsättning vilket bidrar till att minska ofrivillig ensamhet. Under 2025 har vi haft 7 personer som varit aktiva volontärer i butiken.

Kriminalitet

Vi har deltagit i ett nationellt projekt kring arbetsintegration för personer som avtjänat straff i samarbete med kriminalvården. De flesta personer från kriminalvården har haft arbetsträning på Matmissionen, några på Second hand. Läs mer om detta under Matmissionen.

Effekter

De effekter och utfall vi önskar nå på individnivå är: ökat välmående, ökad livskvalitet, ökad egenmakt och ökad trygghet. På samhällsnivå är önskade effekter och utfall en minskad resursanvändning för målgruppen. Genom att arbeta strukturerat och strategiskt med effektlogik och aktiviteter som följs upp och mäts kan vi analysera huruvida våra insatser ger önskat utfall.

Förutom de utfallsmått vi redovisat ovan i form av antalet stödsamtal, antalet relationella samtal, antalet genomförda aktiviteter och antalet genomförandeplaner på Akutboende har vi genomfört en brukarundersökning på Mötesplatsen. Brukarundersökningen genomfördes under november månad 2025. Där har 31 personer svarat. Enkäten har varit anonym och besökare har under en veckas tid antingen kunnat fylla enkäten själva eller med stöd från studenter. Samtliga säger att bemötandet varit gott, nästan alla att de får hjälp från Stadsmissionen och att Stadsmissionen påverkar deras liv i positiv bemärkelse.

Under året har Matmissionen genomfört en medlemsundersökning där 85 av Umeås medlemmar deltagit. Av dessa anger knappt 80 procent att de upplever mindre stress över inköp och kostnader kopplat till mat sedan de blev medlemmar på Matmissionen. Drygt hälften upplever också att medlemskapet har skapat ekonomiskt utrymme att kunna göra andra saker (exempelvis någon fritidsaktivitet).

Syftet med kombinationen av akut basbehovsstöd, gemensamhetsskapande aktiviteter och långsiktigt förändringsarbete är att stötta människors inneboende förändringsprocess. Vi har fått många berättelser från våra besökare om hur deras liv förbättrats efter att de fått insatser från Stadsmissionen. Till exempel beskriver en besökare på Mötesplatsen att hen inte hade överlevt utan det stöd som Mötesplatsen erbjuder. Vi har haft ett 30-tal individer som tidigare inte haft kontakt med/velat ha kontakt med socialtjänsten men som nu, med stöd från oss, gått vidare till insatser via socialtjänsten. Många beskriver även att den gemenskap som finns i våra öppna insatser är av stor betydelse för deras livskvalitet och att det bemötande de får bidrar till välmående och trygghet.

Under året har vi mätt antalet samtal samt antalet genomförandeplaner för att påbörja en strukturerad analys av vårt arbete. Omprioriteringen av personella

resurser från natten till dagen har möjliggjort fler kontakter med myndigheter samt fler genomförandeplaner där vi stöttar människor till mer varaktiga lösningar. De insatser vi genomfört har därmed ökat människors välmående, livskvalitet, egenmakt och trygghet.

Vi kommer under 2026 fortsätta dokumentera och analysera de resultat vi statistiskt har samlat in för att bedöma om vi prioriterar våra resurser på rätt sätt. Vi kommer även utveckla vår effektlogik och fortsätta beskriva utfall i respektive verksamhet. Vi kommer prioritera att utveckla effektarbetet kopplat till projekten Kvinnokaffe och Snubbar som snackar genom att även våra deltagare får skatta insatsens värde för dem. På så sätt blir det tydligare om vi gör rätt saker för målgrupperna.

Andra väsentliga händelser

Försäljning av fastighet

Vi gick in i 2026 med ett tufft ekonomiskt år bakom oss och valde därför att sälja vår fastighet till Kajeka AB i april. Genom försäljningen fick vi en stabilare och mer förutsägbar ekonomisk grund att stå på. Det gav oss också och en möjlighet att fokusera fullt ut på våra sociala verksamheter och låta en professionell fastighetsägare ta hand om själva fastigheten

Ekonomi

Redan hösten 2024 påbörjades en dialog med kommunen kring vårt IOP-avtal då vi upplevde att det inte längre svarade mot de behov som fanns i samhället och de kostnader våra verksamheter medförde. Efter relativt långa diskussioner landade vi i ett nytt IOP-avtal till ungefär samma ekonomiska värde som tidigare, men där inte längre platser på Skyddat boende ingår. Vårt nya avtal löper från juni 2025 till och med juni 2027.

Under 2025 har vi aktivt arbetat med säljprocessen på Skyddat boende och tecknat flera ramavtal. Vi har även fortsatt processen med IVO gällande tillstånd och har under 2025 skickat in kompletterande handlingar till exempel gällande byte av fastighetsägare. Att vi arbetat aktivt med säljarbetet har genererat fler placeringar och även nya samarbeten med kommuner vi inte tidigare arbetat med.

Vi har jobbat aktivt med vår insamling under året med ett något övervägande fokus på företag. Detta har gjorts genom kampanjer, nätverkande och så väl kalla som varma utskick. Självklart spelar även vår synlighet in här, både i sociala medier som i andra medier. Arbetet under året har gett utdelning och företagsinsamlingen likväl som vår totala summa insamlade medel har ökat.

Från februari 2025 erbjuder Göteborgs stadsmission ett tillfälligt kostnadsfritt stöd vad gäller bokföring och redovisning av ekonomi. Till vår hjälp har vi fått tid med deras ekonomichef samt en controller. Omfattningen är begränsad, men har inneburit en besparing och ett stöd i framtagandet av relevanta processer och kontroller. Under 2026 kommer vi ta fram en behovsprofil på vad vi behöver för egen ekonomisk kompetens i verksamheten för att stå på egna ben igen 2027.

Organisation

Medlemmar

Carlskyrkan	Tegs församling
Grisbackakyrkan	Umeå landsförsamling
Hedlundakyrkan	Umeå Maria församling
Holmsunds församling	Umeå pastorat
Hörnefors församling	Umeå stads församling
Sävar EFS	Vasakyrkan
Sävar-Holmön församling	Ålidhemskyrkan
Tavelsjö församling	Ersmarkskyrkan

Personal

Medeltal anställda har under 2025 varit 20 personer. Utöver det har vi haft 9 personer som gjort praktik och cirka 15 personer som arbetstränat hos oss. Utöver de som varit i våra verksamheter har 3 personer arbetstränat inom administration.

Ledning

Ledningsgrupp bestående av Sara Rosberg (direktor), Jesper, Syrjälä (socialchef), Anna Lindehell (socialchef) Frida Lindeberg (kommunikatör) och under slutet av året även Susanna Henfridsson (arbetsledare Mötesplatsen).

Styrelse

Styrelsen har under året hållit 6 protokollförda möten. Årsstämman samt konstituerande styrelsemöte genomfördes 29 april 2025.

Ordförande: Monica Wahlström

Ordinarie: Tobias Björkholm (vice ordförande), Elisabeth Lindahl, Mia Winroth (t.o.m. nov ersattes sedan av Mats Kärnstad), Urban Sandström, Johanna Sjögren, Annika Gran.

Ersättare: Mats Kärnstad, Therese Bjursell Lodesjö, Daniel Norqvist

Valberedning: Yannick Delmart, Anders Karlsson, Johanna All

Revisorer: Fredrik Wikner (FAR), Erik Bergner

Medlemmar i RSS

Umeå Stadsmission är sedan 2019 medlem i Sveriges Stadsmissioner, en ideell förening med uppdrag att bedriva nationell påverkan, insamling, metodutveckling och varumärke för Stadsmissionen runtom i Sverige. Direktör är ledamot i RSS styrelse och ordförande har rösträtt på RSS årsmöte. Utöver det är lokalföreningarna engagerade i arbetsgrupper och nätverk.

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse s. 31

Resultaträkning s. 39

Balansräkning s. 40

Noter s. 42

Umeå Stadsmission
894001-0237

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och direktor för Umeå Stadsmission avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2025-01-01 - 2025-12-31.

Allmänt om verksamheten

Umeå Stadsmission (Stadsmissionen) är en ideell förening med säte i Umeå.

Vision

Umeå Stadsmission verkar för ett medmänskligt samhälle där alla människor ges möjlighet att påverka sina liv och uppleva trygghet, gemenskap och delaktighet.

Värdegrund

Organisationens värdegrund har sin utgångspunkt i en kristen människosyn, med öppenhet för olika livsåskådningar. Arbetet utgår från respekt för människors lika värde och från övertygelsen att varje individ har resurser och förmåga till förändring.

Verksamheten präglas av personligt bemötande, professionalitet och långsiktigt stöd i syfte att stärka individers egenmakt, självständighet och delaktighet i samhället.

Samhällsutmaningar och inriktning

Stadsmissionens arbete bedrivs huvudsakligen på individnivå med målet att stödja människor i utsatta livssituationer och bidra till långsiktig förändring. Organisationen verkar för ett samhälle präglad av rättssäkerhet, likabehandling och respekt för människors värdighet.

Målet är att deltagare i verksamheterna ska kunna ta del av och bidra till samhället utifrån sin egen förmåga, vilket kan innebära ökad egenmakt och förbättrade livsvillkor.

De samhällsutmaningar som verksamheten särskilt inriktats mot under året är fattigdom, hemlöshet, ofrivillig ensamhet, beroendeproblematik, våld i nära relationer samt kriminalitet. Utifrån dessa behov har organisationen utvecklat verksamheter som syftar till att stödja människor från utanförskap till delaktighet.

Verksamheter och organisation

Stadsmissionens grundverksamheter utgörs av Mötesplatsen inklusive köksverksamhet, Matmissionen, Akutboendet, Skyddat boende samt second hand-butik.

Därutöver finns funktioner för ledning, administration och fastighetsskötsel.

Finansiering

Organisationens grundfinansiering utgörs främst av idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Umeå kommun, anslag från medlemsförsamlingar samt bidrag via Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner (RSS).

Finansieringen består även av intäkter från egna säljverksamheter, såsom försäljning av platser inom skyddat boende, livsmedelsförsäljning genom Matmissionen samt försäljning i second hand-butiken. Medlemsavgifter utgör en mindre del av finansieringen. Insamlade medel består till stor del av gåvor utan särskild ändamålsbestämning.

En betydande andel av organisationens intäkter består av tidsbegränsade projektmedel från stiftelser och myndigheter. Dessa används främst till utvecklingsarbete och riktade insatser inom socioekonomisk utsatthet.

Stadsmissionen bedriver även traditionellt insamlingsarbete, bland annat genom kampanjer i sociala medier och företagsinsamling.

Organisationens ekonomiska stabilitet är beroende av långsiktiga finansieringsavtal, professionell insamling samt affärsmässigt bedriven försäljning. Under året har arbete bedrivits för att bredda intäktsbasen i syfte att minska finansiella risker.

En del av Sveriges Stadsmissioner

Umeå Stadsmission är medlem i Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner, vars uppdrag omfattar nationell påverkan, metodutveckling, gemensam insamling och varumärkesfrågor. Direktör är styrelseledamot i riksföreningen och föreningens ordförande har rösträtt vid riksföreningens årsmöte.

Lokalföreningen deltar även i gemensamma arbetsgrupper och nätverk.

Främjande av ändamålet

Mötesplatsen

Mötesplatsen är organisationens öppna dagverksamhet för vuxna över 18 år. Syftet är att stödja besökare i utsatta livssituationer och bidra till ökad egenmakt och social inkludering.

Verksamheten erbjuder social samvaro, motiverande samtal, stöd i myndighetskontakter samt praktiska insatser såsom möjlighet till dusch, tvätt, telefon och dator.

På Mötesplatsen finns personal med kompetens att stödja i kontakter med socialtjänst, Arbetsförmedling och ekonomisk rådgivning. Frukost och lunch serveras dagligen och finansieras delvis genom livsmedelsdonationer.

Verksamheten finansieras delvis genom IOP-avtal med Umeå kommun.

Akutboendet

Akutboendet drivs på uppdrag av Umeå kommun genom IOP och riktar sig främst till personer hemmahörande i kommunen.

Förutom nattlogi i eget rum erbjuds mat, kläder, hygienmöjligheter samt stödjande och motiverande samtal. Arbetet sker i samverkan med Mötesplatsen och i dialog med socialjouren och socialtjänstens mottagningsenhet.

Boendet har kapacitet för två platser för kvinnor och sex för män per natt, samt möjlighet att ta emot personer oavsett könsidentitet på ett tryggt sätt.

Matverksamheter

Matcentralen fungerar som mottagnings- och distributionspunkt för donerade livsmedel. Dessa används i organisationens kök, i skyddat boende samt säljs i den sociala matbutiken Matmissionen, där personer i ekonomisk utsatthet kan handla till reducerade priser.

Hantering och distribution sker i samverkan mellan köksverksamheten och Matmissionen, där volontärer bidrar i insamlingsarbetet.

Matmissionen har även möjliggjort arbetsintegrerande insatser i samverkan med Arbetsförmedlingen, Umeå kommun och Kriminalvården.

Skyddat boende

Det skyddade boendet tar emot våldsutsatta kvinnor och medföljande barn från hela landet efter placeringsbeslut från socialtjänst. Uppdraget omfattar riskbedömningar, trygghetsskapande åtgärder, stöd i myndighetskontakter samt stöd i vardagliga rutiner för både vuxna och barn.

Personalen har socionomutbildning och vidareutbildning i relevanta evidensbaserade metoder såsom PATRIARK, SARA och GRETA. Varje placering sker utifrån uppdrag från socialtjänst och följs upp i dialog med ansvarig handläggare.

I anslutning till boendet bedrivs även öppenvård som stöd efter avslutad placering, på uppdrag av socialtjänst och mot timersättning.

Vid räkenskapsårets slut hade beslut ännu inte erhållits från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avseende ansökan om tillståndsplikt.

Barn & unga

Under året har verksamhet för barn och familjer genomförts i form av kvällsträffar med måltider, familjestärkande aktiviteter samt praktiskt stöd till föräldrar. Inledningsvis riktades verksamheten till familjer anslutna till Matmissionen men målgruppen har successivt breddats.

Under sommaren genomfördes även ett dagläger för barn i familjer med ekonomisk utsatthet, vilket uppskattades och efterfrågades som återkommande aktivitet.

Second hand

Second hand-butiken har under året drivits i lokaler på Avion. Öppettiderna har successivt utökats från tre till fem dagar per vecka.

Butiken har även fungerat som arena för arbetsintegrerande insatser i samverkan med Arbetsförmedlingen, Umeå kommun och Kriminalvården.

Resultat och ställning

Organisationen gick in i räkenskapsåret 2025 med en ansträngd ekonomisk situation. Under året har ett omfattande arbete genomförts för att stärka ekonomin, vilket också gett resultat.

Förbättringen har dels möjliggjorts genom försäljningen av organisationens fastighet i april, dels genom förstärkt ekonomistyrning, uppföljning och genomförande av de åtgärdsplaner som fastställdes under 2024.

Direktor och ledning har under året haft ett nära samarbete med ekonomifunktion från Göteborgs Stadsmission, vilket utgjort ett stöd efter att avtalet med extern ekonomibyrå avslutades.

Ekonomin har följts upp löpande vid ledningsmöten och arbetsplatsträffar samt rapporterats vid styrelsemöten. Två prognoser har upprättats under året (vår respektive höst) och följts upp gemensamt av direktor, ledning och controller från Göteborgs Stadsmission.

Resultatet har även påverkats positivt av ökad försäljning av platser i skyddat boende, utökad försäljningsverksamhet genom second hand samt ökade insamlingsintäkter. Under året har en mer strukturerad sälj- och processstrategi implementerats inom skyddat boende och arbete har påbörjats med marknadsstrategier för butiksverksamheterna.

Flerårsjämförelse

Beloppen visas i KSEK

	2025	2024	2023	2022	2021
Nettoomsättning	17 702	16 571	16 657	14 316	15 826
Res. efter finansiella poster	8 689	-3 173	-1 062	-2 547	113
Soliditet %	29	-39	-21	-37	-6

Definitioner av nyckeltal, se tilläggsupplysningar

Medlemmar

Umeå Stadsmission har församlingar som medlemmar. Antalet medlemmar har under året varit oförändrat och uppgår till 15 församlingar samt Umeå pastorat.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Försäljning av fastighet

Mot bakgrund av den ekonomiska situationen beslutade organisationen att sälja sin fastighet till Kajeka AB i april 2025.

Försäljningen har bidragit till en stabilare och mer förutsägbar ekonomisk situation samt möjliggjort ett ökat fokus på kärnverksamheten, samtidigt som ansvaret för fastigheten övergått till extern fastighetsägare.

Ökat säljfokus på Skyddat boende

Under året har arbete bedrivits för att utveckla säljprocesser och öka beläggningen i det skyddade boendet. Åtgärderna har gett goda resultat och verksamheten redovisar ett positivt ekonomiskt utfall för året.

Organisationen har även deltagit i flera upphandlingar och tecknat ramavtal med socialtjänster i olika delar av landet.

Second hand permanent verksamhet

Efter den pop-up-butik som drevs inför julen 2024 har second hand-verksamheten fortsatt under 2025 och successivt utvecklats. Butiken har nu öppet fem dagar per vecka och försäljningen har ökat i takt med att kännedomen om verksamheten stärkts.

Second hand-verksamheten bedöms ha god potential att bidra både till arbetsintegration och till ekonomiskt överskott för finansiering av de sociala verksamheterna.

Nytt IOP

Under hösten 2024 inleddes dialog med kommunen om att revidera IOP-avtalet, då tidigare avtal inte längre fullt ut motsvarade verksamhetens behov och kostnadsbild.

Efter förhandlingar tecknades ett nytt avtal med i huvudsak oförändrat ekonomiskt värde men med tydligare och delvis reducerade motprestationer.

Avtalet gäller från juni 2025 till och med juni 2027.

Stöld

Under våren drabbades Umeå Stadsmission av en kontantstöld av betydande storlek. Stölden upptäcktes snabbt och genom låssystemet så kunde också en misstänkt person hittas fort. En del av pengarna återfanns hos den misstänkta som sedermera även blev dömd för stölden. Pengarna som återfanns har tagits i beslag av polisen och väntas åter till Stadsmissionen under våren. Efter händelsen har ett avtal tecknats med Loomis kring kontanthantering.

Väsentliga händelser efter räkenskapsåret

Inga väsentliga händelser har inträffat efter räkenskapsårets slut.

Framtida utveckling

IOP och ramavtal

Att utveckla IOP-avtal och ramavtal med kommuner bedöms vara en viktig strategi för att säkerställa långsiktig finansiering av verksamheterna. Organisationen avser därför att fortsatt arbeta med att fördjupa sådana samarbeten.

Det finns möjligheter både i förlängning av nuvarande avtal och inom närliggande verksamhetsområden. Särskilt bedöms potential finnas inom upphandling av skyddade boenden.

En stabil grundfinansiering bidrar till ökad kontinuitet i verksamheten, förbättrad planeringshorisont och stärkt anställningstrygghet för medarbetare, vilket i sin tur skapar förutsättningar för god kvalitet i verksamheten.

Samverksansavtal med Svenska kyrkan

Under hösten 2025 inleddes diskussioner med Svenska kyrkan om att ersätta årliga bidragsansökningar med ett flerårigt samverkansavtal.

Syftet är att tydliggöra befintligt samarbete, klargöra respektive parts åtaganden samt skapa mer långsiktiga förutsättningar för gemensamt diakonalt arbete. Ett sådant avtal bedöms kunna stärka och fördjupa samarbetet.

Utvecklad effektmätning

Organisationen har under en längre tid arbetat med att utveckla metoder för effektmätning. Mot slutet av 2025 påbörjades mätning av centrala nyckeltal.

Arbetet kommer att vidareutvecklas under kommande år och följas upp löpande i syfte att förbättra analys, styrning och kommunikation av verksamhetens resultat.

Förvaltning

Umeå Stadsmission leds av en styrelse bestående av sju ordinarie ledamöter. Styrelseledamöter och ordförande erhåller inga arvoden.

Styrelsen har under året haft sex protokollförda sammanträden utöver det konstituerande mötet. Valberedningen, som utses av årsmötet, har bestått av tre personer, varav en sammankallande.

Organisationen har två revisorer, en lekmanarevisor och en auktoriserad revisor. Viss löne- och ekonomihantering är outsourcad.

Under året har organisationen haft en ledningsgrupp bestående av direktor, socialchefer och kommunikatör. Under året har även arbetsledare för Mötesplatsen inkluderats i ledningsgruppen.

Användning av finansiella instrument

Umeå Stadsmission har inte använt finansiella instrument under räkenskapsåret 2025.

Hållbarhetsupplysningar

Organisationen har under året omfattats av Fremias kollektivavtal med Vision, Kommunal och Akademikerförbunden.

I samband med fastighetsförsäljningen och driftöverlämningen övertog Kajeka AB ansvaret för brandlarmsanläggningens återkommande provningar. Fastighetsägaren har eget serviceavtal med behörig installatör. Relevanta handlingar har reviderats av extern part och ansvar hanteras av utsedd anläggningsskötare.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet har under året omfattat bland annat kompetenshöjande insatser i hjärt-lungräddning, genomförda skyddsronder samt införande av nytt introduktionsmaterial för nya medarbetare. Rutiner har setts över och uppdaterats inom respektive enhet.

Chefs- och medarbetarpolicy har reviderats och följts upp vid arbetsplatsträffar. Medarbetare har genomgått handledarutbildning via Umeå universitet i samband med mottagande av socionomstudenter inom verksamhetsförlagd utbildning.

Därutöver har andra verksamhetsrelaterade utbildningsinsatser genomförts.

Eget kapital

Beloppen visas i kr

	Ändamåls- bestämda medel	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	1 111 294	-5 219 911	-3 335 434	-7 444 051
Omföring av föregående års resultat		-3 335 434	3 335 434	
Årets resultat			8 688 576	8 688 576
Belopp vid årets utgång	1 111 294	-8 555 345	8 688 576	1 244 525

Resultaträkning

Beloppen visas i kr

	Not	2025-01-01- 2025-12-31	2024-01-01- 2024-12-31
Medlemsavgifter		15 000	15 000
Gåvor	2	1 953 587	1 719 698
Bidrag	3	10 875 305	11 766 195
Nettoomsättning		4 846 741	2 257 441
Övriga intäkter		11 050	812 473
		17 701 683	16 570 807

Rörelsens kostnader

Administrationskostnader		-2 796 741	-1 727 948
Insamlingskostnader	6	-838 596	-889 739
Ändamålskostnader		-13 489 353	-15 913 986
Rörelseresultat		576 993	-1 960 866

Resultat från finansiella poster

Resultat från andelar i koncernföretag	5	8 339 812	-
Ränteintäkter och liknande resultatposter	7	2 156	3 297
Räntekostnader och liknande resultatposter	8	-230 385	-1 215 592
Resultat efter finansiella poster		8 688 576	-3 173 161
Resultat före skatt		8 688 576	-3 173 161
Skatt på årets resultat	9	-	-162 273
Årets resultat		8 688 576	-3 335 434

Balansräkning

Beloppen visas i kr

	Not	2025-01-01- 2025-12-31	2024-01-01- 2024-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	10	-	16 463 622
Inventarier, verktyg och installationer	11	25 802	811 424
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	12	-	536 518
Summa anläggningstillgångar		25 802	17 811 564
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager m.m</i>			
Råvaror och förnödenheter		-	15 500
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		767 745	49 626
Aktuell skattefordran		327 041	145 057
Övriga fordringar		239 268	888
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	493 503	327 738
<i>Kassa och bank</i>		2 508 697	215 451
Summa omsättningstillgångar		4 336 254	754 260
Summa tillgångar		4 362 056	18 565 824

	Not	2025-01-01- 2025-12-31	2024-01-01- 2024-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Ändamålsbestämda medel		1 111 294	1 111 294
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserat resultat		-8 555 345	-5 219 911
Årets resultat		8 688 576	-3 335 434
Summa eget kapital		1 244 525	-7 444 051
Långfristiga skulder	14		
Skulder till kreditinstitut		-	5 392 808
Övriga skulder till kreditinstitut		-	14 500 000
Kortfristiga skulder	15		
Checkräkningskredit		-	1 710 396
Skulder till kreditinstitut		-	297 206
Leverantörsskulder		550 054	622 562
Övriga kortfristiga skulder		433 749	1 217 827
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	2 133 728	2 269 076
Summa skulder		3 117 531	6 117 067
Summa eget kapital och skulder		4 362 056	18 565 824

	Ändamålsbestämda medel	Ansamlad vinst
Belopp vid årets ingång	1 111 294	- 8 555 344
Årets resultat	-	8 688 576
Belopp vid årets utgång	1 111 294	133 232

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som organisationen erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas, om inget särskilt anges nedan, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisning sker.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i organisationens namn. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalning från medlemmen och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken organisationen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållt bidrag. Är det inte ett bidrag är det en gåva.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Gåvor som organisationen avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Gåvor som organisationen avser att skänka vidare redovisas inte som intäkt eller varulager per balansdagen. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgångar.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Bidrag som erhållits för att täcka kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget avser att täcka. Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Nettoomsättning

Intäkt vid försäljning av varor redovisas normalt vid försäljningstillfället. Prenumerationer redovisas normalt som intäkt linjärt över prenumerationstiden.

Övriga verksamhetsintäkter

Hysesintäkter från uthyrning av företagets lokaler redovisas linjärt över leasingperioden. Intäkt vid försäljning av varor och tjänster redovisas normalt vid försäljningstillfället. Anställningsstöd och andra bidrag rörande personal intäktsförs den period stödet avser.

Verksamhetskostnader

Verksamhetskostnader delas in i följande funktioner; ändamåls-, (medlems-), insamlings- och administrationskostnader.

Insamlingskostnader

Insamlingskostnader ska återspegla de kostnader som organisationen haft för att samla in medel. Med insamlingskostnader menas kostnader för insamlingsarbete som riktar sig mot organisationens samtliga givare, d.v.s. såväl privatpersoner som företag och organisationer. Detta omfattar både befintliga givare och arbetet med att söka nya givare genom kampanjer, utskick och underhåll av givarregister. Insamlingskostnader kan således bestå av TV-och radioreklam, annonser, informationsmaterial, insamlingsmaterial och personal som arbetar med insamlingsaktiviteter.

Administrationskostnader

Administrationskostnader är sådana kostnader som behövs för att administrera och driva organisationen. Administrationen utgör en kvalitetsgaranti för ändamålet och givaren. Exempel på sådana kostnader är styrelsemöten, revision av själva organisationen och administrativa system. Om en kostnad varken avser ändamål, medlemsvård/ -vårning eller insamling hänförs den till administrationen. I administrationen ingår även samkostnader.

Leasing

Samtliga av organisationens operationella och finansiella leasingavtal kostnadsförs löpande (linjärt) över leasingperioden (inkl. första förhöjd hyra).

Ersättningar till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utfört tjänster. Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificerats som avgiftsbestämda redovisas en pensionskostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

I årets skattekostnad ingår skatt som avser årets skattepliktiga resultat och del av tidigare års inkomstskatt som ännu inte har redovisats.

Balansräkningen

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Följande avskrivningstider tillämpas;

- Byggnadskomponenter: 5-50 år
- Inventarier, verktyg och maskiner: 5 år

Lager av handelsvaror

Handelsvaror värderas, med tillämpning av först-in först-ut-principen, till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Ändamålsbestämda medel

I posten Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel.

Not 2 Gåvor

Gåvor som redovisats i resultaträkningen

	2025	2024
Allmänheten	781 784	412 947
Företag	1 106 533	325 456
Stiftelser och fonder	-	740 756
Andra organisationer	65 270	240 539
Summa	1 953 587	1 719 698

Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen

Det är svårt att värdera vissa gåvor. Det gäller till exempel kläder som skänkts vidare, tjänster, matsvinn och ideellt arbete. För att ändå ge en förenklad bild av dessa gåvor har en uppskattning av värdet gjorts, i de fall där värdet varit osäkert har det gjorts en låg uppskattning.

Insamlade medel (uppskattat belopp) - ej bokfört

Matsvinn & livsmedel	928 650
Gåvor som skänkts vidare	130 815
Kläder & saker från privatpersoner (som skänkts vidare/sålts)	825 000
Kläder & saker från företag (som skänkts vidare/sålts)	65 000
Lokaler	599 741
Inredning	50 000
Reklam/annonsering	38 190
Tjänster/pro-bono	107 515
Summa	2 744 911

Not 3 Bidrag

Insamlade medel (privaträttsliga bidrag)

	2025	2024
Organisationer	3 682 291	4 305 397
Församlingar	1 735 000	2 081 340
Summa	5 417 291	6 386 737

Offentliga bidrag

	2025	2024
Statliga myndigheter	1 389 806	1 391 018
Kommuner	4 068 208	3 988 440
Summa	5 458 014	5 379 458
Summa bidrag	10 875 305	11 766 195

Totalt insamlade medel

	2025	2024
Totalt insamlade medel består av följande:		
Gåvor som har redovisats i resultaträkningen	1 953 587	1 719 698
Gåvor som inte har redovisats i resultaträkningen	2 744 911	1 839 569
Privaträttsliga bidrag som redovisats som intäkt	10 875 305	6 386 737
Summa insamlade medel	15 573 803	9 946 004

Not 4 Operationell leasing - leasetagare Insamlade medel (privaträttsliga bidrag)

	2025	2024
Framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal:		
Inom ett år	1 627 971	-
Mellan ett och fem år	8 527 596	-
Summa	10 155 567	-
Under året har företagets leasingavgifter uppgått till	1 514 305	550 249

Not 5 Resultat från andelar i koncernföretag

	2025	2024
Realisationsresultat vid avyttring av andelar	8 339 812	-
Summa	8 339 812	-

Under 2025 överläts fastigheten på Kungsgatan 79 till ett dotterbolag till Umeå Stadsmission. Den 8 april 2025 förvärvades dotterbolaget av Kajeka AB. Fastigheten hyrs tillbaka.

Not 6 Anställda och personalkostnader

Medeltal anställda

	2025	2024
Kvinnor	15	16
Män	5	8
Totalt	20	24

Löner, ersättningar m.m.

	2025	2024
Ledande befattningshavare:		
Löner och ersättningar	866 876	814 702
Pensionskostnader	127 353	31 456
Summa ledande befattningshavare	994 229	846 158
Övriga anställda:		
Löner och ersättningar	7 941 791	8 392 578
Pensionskostnader	495 681	597 663
Summa övriga anställda	8 437 472	8 990 241
Sociala kostnader	2 913 743	3 125 700
Summa	12 345 444	12 962 099

Summan avser löner, andra ersättningar och sociala kostnader från ändamåls-, medlems-, insamlings- och administrationskostnader.

Könsfördelning i styrelse och företagsledning

	2025	2024
Kvinnor	5	5
Män	2	2
Totalt	7	7

Not 7 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2025	2024
Räntor	2 156	3 297
Summa	2 156	3 297

Not 8 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2025	2024
Räntekostnader, övriga	-230 385	-1 215 592
Summa	-230 385	-1 215 592

Not 9 Skatt på årets resultat

	2025	2024
Aktuell skatt	-	-162 273
Resultat före skatt	8 688 576	-3 173 160
Skatt på årets resultat	1 789 847	-
Ej avdragsgilla kostnader	-	-20 971
Ej skattepliktiga intäkter	-	679
I år uppkomna underskottsavdrag	-	20 292
Förändring uppskjuten skatt	-	-162 273
Skattefri verksamhet	-1 789 847	-
Summa	-1 789 847	-162 273

Not 10 Byggnader och mark

	2025	2024
Ingående anskaffningsvärde	17 359 435	7 297 265
Inköp		1 475 308
Försäljningar/utrangeringar	-17 359 435	-3 451 325
Omklassificeringar		12 038 187
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	-	17 359 435
Ingående avskrivningar	-895 813	-2 581 940
Försäljningar/utrangeringar	1 480 670	2 062 590
Årets avskrivningar	-584 857	-376 463
Utgående ackumulerade avskrivningar	-	-895 813
Redovisat värde vid årets slut	-	16 463 622
varav byggnader	-	14 602 405
varav mark	-	1 861 217
Taxeringsvärdet för bolagets fastigheter	-	2 936 000
varav byggnader	-	2 351 000

Not 11 Inventarier, verktyg och installationer

	2025	2024
Ingående anskaffningsvärde	963 106	134 248
Försäljningar/utrangeringar	-897 270	-
Omklassificeringar	-	828 858
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	65 836	963 106
Ingående avskrivningar	-151 682	-65 508
Försäljningar/utrangeringar	143 103	-
Omklassificeringar	-	146
Årets avskrivningar	-31 455	-86 320
Utgående ackumulerade avskrivningar	-40 034	-151 682
Redovisat värde vid årets slut	25 802	811 424

Not 12 Pågående nyanläggningar och förskott materiella anläggningstillgångar

	2025	2024
Ingående anskaffningsvärde	536 518	12 574 705
Försäljningar/utrangeringar	-536 518	-
Omklassificeringar	-	-12 038 187
Utgående redovisat värde	-	536 518

Not 13 Förutbetalda och upplupna intäkter

	2025	2024
Förutbetalda hyror	285 484	23 668
Upplupna intäkter	-	195 354
Förutbetalda försäkringar	18 782	10 024
Förutbetalda kostnader	189 237	98 692
Summa	493 503	327 738

Not 14 Långfristiga skulder

	2025	2024
Amortering inom 2 till 5 år	-	843 232
Amortering efter 5 år	-	19 049 576
Summa	-	19 892 808

Not 15 Checkräkningskredit

	2025	2024
Beviljad checkräkningskredit	-	2 500 000

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2025	2024
Upplupna löner	492 658	429 284
Upplupna sociala avgifter	262 992	134 215
Förutbetalda intäkter	1 368 954	1 277 110
Upplupna kostnader	71 124	428 467
Summa	2 133 728	2 269 076

Skulder för vilka säkerhet ställts

	2025	2024
Checkräkningskredit, utnyttjat belopp	-	1 710 396
Övriga skulder till kreditinstitut		
Fastighetsinteckningar	-	8 349 800
Övriga skulder		
Fastighetsinteckningar	-	12 500 000
Summa		22 560 196

UMEÅ STADSMISSION

Kungsgatan 79, 903 30 Umeå
090-17 12 30
umeastadsmiission.se

PG 900-6628, Swish 1239006628

Vi kämpar för de som kämpar.

Komplettera tidigare anmäld personuppgiftsincident

Här lämnar du en komplettering eller ändring av en tidigare anmäld personuppgiftsincident.

Fyll i fälten som är markerade med en asterisk (*) samt de fält som ska ändras eller kompletteras.

När du är klar klicka på skicka och invänta bekräftelse på att vi mottagit kompletteringen.

Därefter kan du ladda ner en kopia av er komplettering.

Den tidigare anmälnans diarienummer

Personuppgiftsansvarig

1. Organisationens namn * ?

2. Organisationsnummer ?

3. Organisationens postadress ?

Adress

Postnummer *

Ort *

Land

4. Er organisations interna referensnummer

Lägg till ny

Kontaktuppgifter för anmälan

5. Kontaktpersonens namn *

6. Kontaktpersonens e-post *

7. Kontaktpersonens telefonnummer *

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare kontaktperson

8. Har ni ett dataskyddsombud?

8a. Dataskyddsombudets e-post

Personuppgiftsbiträden

9. Gäller incidenten en personuppgiftsbehandling som hanteras av anlitate personuppgiftsbiträden eller underbiträden?

Lägg till ny

9a. Organisationens namn och organisationsnummer

Organisationens namn

Organisationsnummer

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare biträde

Sektor och verksamhetsområde

10. Inom vilken sektor inträffade incidenten?

11. Inom vilket verksamhetsområde inträffade incidenten?

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Incidenten

12. När upptäckte ni incidenten?

Datum

Klockslag

12a. Beskriv varför ni dröjt mer än 72 timmar med att anmäla incidenten.

Ursprungsanmälan är inlämnad den 2026-04-24, från och med upptäckten pågick utredning för att fullt ut förstå och uppskatta det inträffade för att kunna planera och vidta åtgärde

13. Hur upptäckte ni incidenten?

En anställd informerade oss

Ange kommentar vid val "Övrigt"

14. När inträffade incidenten? Om ni inte vet lämnas fältet tomt.

Datum

Klockslag

2017-04-11

00:00

Eventuell kommentar

15. Pågår incidenten fortfarande?

Vet inte

16. Vad har hänt vid incidenten?

Ändring: Personuppgifter har ändrats på något sätt

17. Kort beskrivning av incidenten

Utredning av incidenten visar nu att personer/journaler hos stöd och omsorg, socialtjänsten, som gäller hemtjänst och utredningar/insatser inom individ- och familjeomsorgen har upprättats med personnummer och namn som inte är den enskildes. Handläggning och genomförande av insatser mot bakgrund av oriktigt personnummer och namn har, som det idag verkar, pågått under ca. 16 år, ärenden har under åren upprättats och avslutats. Ett par ärenden och insats är fortsatt pågående. Anledning uppges vara att den enskilde säger sig ha skyddade personuppgifter och vill inte uppges de faktiska personuppgifterna, det är inte klarlagt om den enskilde har skyddade personuppgifter eller inte. Samtidigt uppges att socialtjänsten uppmärksammar/bedömer att den enskilde har sådana behov av insatser i sin vardag som socialtjänsten inte kan avstå att ge den enskilde.

18. Varför inträffade incidenten enligt er uppfattning?

Övrigt

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Brist i organisatoriska rutiner, processer

Konsekvenser och åtgärder

19. Vilka konsekvenser kan incidenten leda till?

Markera alla alternativ som gäller.

- Den registrerade förlorar kontrollen över de egna personuppgifterna
- Begränsning av rättigheter
- Diskriminering
- Identitetsstöld eller bedrägeri
- Ekonomisk förlust
- Obehörigt hävande av pseudonymisering
- Skadat anseende
- Förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt
- Annan ekonomisk eller social nackdel
- Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

20. Hur allvarlig bedömer ni att incidenten är?

3. Betydande

21. Hur har ni agerat efter incidenten? Beskriv de åtgärder ni har vidtagit eller föreslagit för att åtgärda personuppgiftsincidenten.

Lägg till ny

Datum

Klockslag

2026-05-21

Åtgärd

Arbete med att ta fram åtgärder pågår. Utredning pågår fortsatt för att klargöra anledning till incidenten och därmed även åtgärder för att minska risk att liknande incident inträffar igen. Det genomförs kartläggning av det inträffad i samarbete med flera enheter samt annan förvaltning som även de har att hantera motsvarande incident.

Klicka på "Lägg till ny" om du vill lägga till ytterligare åtgärd

Uppgifterna och de registrerade

22. Leder personuppgiftsincidenten sannolikt till en hög risk för fysiska personers fri- och rättigheter?

Vet ännu inte

23. Har ni informerat de registrerade?

Nej

23b. Kommer ni att informera de registrerade?

Vi har inte tagit ställning än

24. Hur många registrerade har påverkats?

Exakt antal registrerade

1

Om ni inte känner till det exakta antalet kan ni uppskatta antalet genom att fylla i något av de angivna intervallen.

[Välj ett alternativ]

25. Hur många personuppgiftsposter per registrerad berörs av incidenten?

1 - 10

26. Förekommer det skyddade personuppgifter bland de registrerade?

Vet inte

27. Vilka grupper tillhör de registrerade?

Markera alla alternativ som gäller.

- Anställda hos den personuppgiftsansvarige
- Användare av den personuppgiftsansvariges tjänster
- Kunder hos den personuppgiftsansvarige
- Medlemmar, till exempel i en förening eller en kundklubb
- Militär, det vill säga anställda inom totalförsvaret
- Patienter
- Barn
- Skolelever i förskola, grundskola eller gymnasium
- Studerande i eftergymnasial utbildning
- Övriga personer som enligt er bedömning drabbas särskilt hårt om personuppgifter sprids
- Kan inte ange för närvarande
- Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Brukare/klient, socialtjänst

28. Vilken sorts personuppgifter har incidenten drabbat?

Markera alla alternativ som gäller.

- Etniskt ursprung
- Politiska åsikter
- Religiös eller filosofisk övertygelse
- Medlemskap i fackförening
- Genetiska uppgifter
- Biometriska uppgifter
- Hälsa
- Sexualliv eller sexuell läggning
- Uppgift om brott
- Personnummer
- Ekonomisk eller finansiell information
- Lokaliseringsuppgifter (till exempel GPS-position, ej adressuppgifter)
- Kommunikationsloggar, metadata etc
- Identifierande information (till exempel för- och efternamn)
- Kontaktinformation
- Okänd
- Övrigt:

Ange kommentar vid val "Övrigt"

Övrigt

29. Avser ni att komplettera er anmälan? Komplettering ska göras inom fyra veckor från det att anmälan mottagits.

30. Övrig information

unicef
för alla barn

UNICEF Sveriges kommunrapport 2026

En jämförelse av kommuners ekonomiska
investeringar i barn

Om UNICEF Sverige

UNICEF Sverige är en nationalkommitté till FN:s barnfond UNICEF. Vårt uppdrag är att – genom påverkan, kunskapsspridning och mobilisering av resurser – säkerställa att barns rättigheter blir verklighet för alla barn, och att barn och unga involveras i viktiga beslut som rör deras liv.

UNICEF i Sverige och även globalt engagerar, mobiliserar och samarbetar med regeringar, myndigheter näringsliv, civilsamhällesorganisationer samt barn och unga för att tillsammans bidra till att barns rättigheter, enligt barnkonventionen, respekteras och att våra samhällen utvecklas i en långsiktigt hållbar riktning. För barnen ger vi allt.

[Läs mer på unicef.se](https://www.unicef.se)

Innehåll

Sammanfattning.....	4
1 Likvärdiga uppväxtvillkor – en rättighet	7
FN:s Barnrättskommitté och dess rekommendationer.....	10
Styrning och ansvar i ett decentraliserat system	12
Barnrättsperspektiv i budgetprocessen	12
2 UNICEF Sveriges kommunrapport.....	15
Metod.....	15
Referensgrupper	18
Avgränsningar	19
3 Resultat kvantitativ del	21
Samlingsindex.....	22
Sektorindex Förskola.....	26
Sektorindex Grundskola	28
Sektorindex Socialtjänst.....	30
Sektorindex Kultur.....	32
Sektorindex Fritid.....	34
4 Resultat kvalitativ del	39
5 Analys och diskussion.....	43
Rekommendationer	47
6 Hur kan din kommun använda UNICEF Sveriges rapport?.....	51
7 Appendix	56
8 Referenser.....	67

Sammanfattning

Hur mycket kommuner satsar på barn spelar roll – och det ser väldigt olika ut i Sverige. I denna rapport jämför UNICEF Sverige hur landets kommuner investerar i barns rättigheter och hur det påverkar barns uppväxtvillkor. Kommunerna spelar en avgörande roll för genomförandet av barnkonventionen då de ansvarar för centrala verksamheter i barns vardag, exempelvis skola, kultur- och fritidsverksamhet.

Barns uppväxtvillkor skiljer sig åt i Sverige

Trots att barnkonventionen är lag i Sverige skiljer sig barns uppväxtvillkor kraftigt åt mellan olika kommuner. Forskning och barns egna berättelser pekar på samma sak: var du bor påverkar dina möjligheter.

Kommuners ekonomiska prioriteringar och organisatoriska förutsättningar påverkar i hög grad vilka möjligheter barn har att få sina rättigheter tillgodosedda.

Den här rapporten syftar till att synliggöra och jämföra hur kommuner investerar i barns rättigheter. Den ger en ögonblicksbild av hur resurser fördelas och bidrar därmed till en ökad förståelse för hur ekonomiska beslut påverkar barns uppväxtvillkor. Rapporten kan med fördel användas som ett underlag för kommuner som vill göra en fördjupad analys av sina egna prioriteringar.

Ett index för att kunna jämföra

Ett index har utvecklats för att jämföra och rangordna Sveriges kommuner utifrån hur de prioriterar resurser i verksamheter som är centrala för barns liv och utveckling. Indexet bygger på indikatorer inom fem områden – förskola, grundskola, socialtjänst, kultur och fritid. Genom att kombinera dessa indikatorer skapas ett samlat mått, ett samlingsindex, som gör det möjligt att jämföra kommuners ekonomiska prioriteringar ur ett barnrättsperspektiv.

Resultat i korthet

Jämförbar data saknas

En viktig begränsning i studien är bristen på tillgängliga och jämförbara data, särskilt inom socialtjänsten. Det gör att vissa delar av kommunernas arbete med barns rättigheter fortfarande är svåra att bedöma. Rapporten visar på behovet av mer systematisk datainsamling samt kompletterande analyser, framför allt av kommunernas budgetprocesser och barns egna erfarenheter, för att ge en mer heltäckande bild.

Trots det ger indexet en övergripande bild av hur kommuner prioriterar resurser i verksamheter som är avgörande för barns rättigheter och uppväxtvillkor.

Kommuntyp viktigare än invånarantal

Vi har undersökt om bakgrundsvariabler, som invånarantal och kommuntyp, påverkar indexvärdet. Resultaten visar att antalet invånare i en kommun inte har någon tydlig betydelse för indexvärdet, kommuner får varken högre eller lägre indexvärden enbart på grund av att de har fler eller färre invånare. Däremot framträder tydliga skillnader mellan olika kommuntyper, där vissa kommuntyper tenderar att ha högre indexvärden än andra. Små och glesbefolkade landsbygdskommuner placerar sig generellt högre i rankingen, medan pendlingskommuner nära storstäder och storstadskommuner ofta återfinns längre ner.

Kultur tycks viktigt för högt resultat

Skillnaderna i samlingsindex beror inte på att vissa kommuner presterar bättre inom alla sektorer, utan snarare på hur balansen och prioriteringarna mellan sektorer ser ut. Kommuner som rankas högst är ofta särskilt starka inom en eller två sektorer, medan de med mer jämna värden tenderar att hamna i mitten. Ett mönster som sticker ut är kopplingen mellan starka kulturresultat och en hög total placering, vilket tyder på att satsningar på kultur kan få bredare effekter. Samtidigt är resultaten inom socialtjänsten mer varierande, och deras påverkan på helheten framstår inte alltid som lika avgörande för kommunernas placering.

När det gäller de kommuner som har lägst resultat kännetecknas de av genomgående låga värden inom samtliga sektorer, särskilt inom förskola, grundskola och fritidsverksamhet. Dessa kommuner är ofta pendlingskommuner i närheten av större städer, vilket kan tyda på strukturella utmaningar som påverkar deras resultat.

Sveriges fem kommuner med högst värde på samlingsindex

Den kommun som får högst värde är Dorotea kommun. Dorotea är en landsbygdskommun där arbetet med barns rättigheter präglas av nära samverkan, starkt ledarskap och en gemensam medvetenhet i organisationen, där struktur, relationer och flexibilitet underlättar samarbetet kring barn och ungas behov.

1. Dorotea
2. Timrå
3. Haparanda
4. Arjeplog
5. Emmaboda

Rekommendationer

Mot bakgrund av rapportens resultat presenterar vi ett antal övergripande rekommendationer riktat till nationell och lokal nivå, för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen.

Nationella och lokala rekommendationer

Stärk kunskapen om barns rättigheter hos politiker, tjänstepersoner och barnen själva

Säkerställ kontinuerlig kunskap om barns rättigheter för både barn och vuxna, genom statligt finansierad kompetensutveckling och öronmärkta medel. Integrera samtidigt barnrättsperspektivet i introduktioner för nyvalda politiker och chefer.

Nationella rekommendationer

Etablera ett styrande ramverk för barnrättsperspektivet i kommunalt beslutsfattande

Utveckla ett nationellt ramverk där barnrättsperspektivet integreras i kommunal styrning, inklusive mål-, budget- och uppföljningsprocesser. Stärk kopplingen mellan statliga analyser och kommunala åtgärder samt följ upp genomförandet sektorsövergripande via en statlig myndighet.

Bygg ett systematiskt kunskapsunderlag om barns uppväxtvillkor

Säkerställ nationella system för jämförbar statistik om barns livsvillkor, med barns och ungas delaktighet i hela processen. Möjliggör även statlig finansiering för större kommunala undersökningar riktade till barn och unga.

Lokala rekommendationer

Säkerställ att politiska beslut grundas i kunskap, analys och fakta

Säkerställ att mål- och budget baseras på fakta och professionell kunskap om barns livsvillkor, med tidig involvering av tjänstepersoners expertis. Stärk barns delaktighet i budgetprocessen och säkerställ att ekonomiska prioriteringar inte försämrar deras rättigheter, genom kompensatoriska åtgärder vid åtstramningar.

Gör prövning av barnets bästa till en självklar del av beslutsprocessen

Inför rutiner för att pröva barnets bästa i alla politiska beslut och integrera analyserna i tjänsteskrivelser och budgetprocesser. Följ upp både tillämpningen av rutinen och beslutens långsiktiga konsekvenser för barn.

Skapa reella och fungerande forum för barn och ungas inflytande

Inrätta permanenta forum för barn och ungas inflytande och säkerställ att deltagandet når de som berörs av besluten. Återkoppla tydligt hur deras synpunkter har påverkat besluten.

Vi vill att rapporten ska fungera som ett verktyg för kommuner att utveckla ett rättighetsbaserat och långsiktigt hållbart arbete. Genom att stärka barnrättsperspektivet i styrning och ledning, och genom att ge barn verkligt inflytande i beslut- och budgetprocesser, kan kommuner skapa bättre förutsättningar att säkerställa barns rättigheter.

Likvärdiga uppväxtvillkor är en rättighet

FN:s konvention om barnets rättigheter gäller alla barn, utan åtskillnad. I Sverige har varje barn rätt att växa upp i trygghet och få rätt förutsättningar för utveckling. Trots detta skiljer sig barns uppväxtvillkor åt beroende på geografi, socioekonomiska förutsättningar och tillgång till samhälleligt stöd och service. Att växa upp i ett välfärdsland är i sig ingen garanti för en trygg och hälsosam barndom. Kommunerna spelar en avgörande roll för barns vardag och uppväxtvillkor. Genom verksamheter som exempelvis skola, kultur- och fritid möter kommunen barnet från födseln till vuxenlivet. Dessa verksamheter utgör en del av grunden för hur barns rättigheter förverkligas i praktiken. Därför är likvärdiga uppväxtvillkor en fråga om politiska prioriteringar, styrning och resursfördelning.

Barnsyn, en utgångspunkt för barns rättigheter

Synen på barnet formas av tidsanda, samhälle och kultur och påverkar hur barn bemöts, hur deras behov tolkas och hur deras röster ges utrymme att få betydelse.

Barnsynen är därmed avgörande för hur barns rättigheter omsätts i praktiken. Den påverkar både professionella beslut och vardagliga handlingar i mötet mellan barn och vuxna.

I enlighet med Barnkonventionen är varje människa under 18 år ett barn och ska samtidigt ses som en kompetent individ med egen handlingsförmåga. Barn är rättssubjekt med egna rättigheter, som yttrandefrihet, religionsfrihet, föreningsfrihet och rätt till privatliv. Barn har rätt att komma till tals i frågor som rör dem, och deras åsikter ska tillmätas betydelse utifrån ålder och mognad.¹

Samtidigt befinner sig barn i en underordnad maktposition gentemot vuxna. De saknar ofta erfarenhet, kunskap och möjlighet att själva tillvarata sina rättigheter. Därför är barn också skyddsobjekt med rätt till särskilt stöd och skydd mot våld, övergrepp, försumelse och andra former av utsatthet.

Barnkonventionen bygger således på en dubbel förståelse av barnet: som både kompetent individ och skyddsvärd person.

En samhällsekonomisk investering

Som konventionsstat har vi ett ansvar att säkerställa att barnets rättigheter respekteras och att samhället byggs på ett sätt som tryggar barnets uppväxtvillkor. Detta är inte bara en rättighet för varje barn och en skyldighet för staten utan också en samhällsekonomisk investering. Genom att ge barn en stabil uppväxt, trygghet och framtidstro lägger vi grunden för ett starkare och mer hållbart samhälle.

En fråga vi som samhälle behöver ställa oss är: har vi verkligen råd att inte investera i barns uppväxtvillkor?

För att kunna säkra barns rättigheter krävs att vår barnsyn är gemensam och att den praktiseras i enlighet med FN:s barnkonvention och barnrättskommitténs riktlinjer. Vi måste säkerställa att barnsynen genomsyrar alla beslut som rör barn, på politisk, organisatorisk och individuell nivå. Det kräver också att vi har en bred och professionell kunskap om barn, grundad inte bara i ekonomi och juridik, utan även i barns egna erfarenheter och perspektiv. Först när vi kombinerar dessa delar kan vi skapa ett samhälle som på riktigt sätter barnets bästa i centrum.

¹ FN:s konvention om barnets rättigheter

Viktiga barnrättsbegrepp

BARNS RÄTTIGHETER

FN:s konvention om barnets rättigheter ratificerad av Sverige 1990 och lag 2020. Består av 54 artiklar, varav 41 är sakartiklar som utgör själva rättigheterna.

BARNRÄTTSPERSPEKTIV

Ett barnrättsperspektiv innebär att beslut och arbete som rör barn ska utgå från barnkonventionens rättigheter samt FN:s barnrättskommittés tolkningar. Minst de fyra grundprinciperna i barnkonventionen ska beaktas, men helst även fler av rättigheterna.

BARNKONSEKVENSPANALYS / PRÖVNING AV BARNETS BÄSTA

Vid beslut som rör barn ska en prövning av barnets bästa göras. Detta kan benämnas barnkonsekvensanalys eller, i enlighet med FN:s barnrättskommittés begrepp utifrån artikel 3 i barnkonventionen, prövning av barnets bästa.

BARNRÄTTSBUDGETERING

Ett budgetarbete som inkluderar ett barnrättsperspektiv och där det tydligt framgår hur olika budgetförslag är förenliga med barnkonventionen och hur det påverkar barns livsvillkor. En barnrättsbudgetering har en tydlig barnkonsekvensanalys.

KOMMUNALA INVESTERINGAR

Ekonomiska investeringar kopplade till kommunens olika verksamhetsområden som kommunen enligt lag ansvarar för.

VERKSAMHETSOMRÅDEN – BARN

I denna rapport avser det de kommunala verksamhetsområden där barn vistas eller kan beröras. Fokus ligger på förskola, skola, socialtjänst, kultur och fritid.

FN:s barnrättskommitté och dess rekommendationer

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga lagstiftnings- åtgärder, administrativa åtgärder och andra åtgärder för att genomföra de rättigheter som erkänns i denna konvention. I fråga om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ska konventionsstaterna till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att vidta sådana åtgärder. Vid behov ska sådana åtgärder vidtas inom ramen för det internationella samarbetet.

I sina rekommendationer till Sverige lyfter FN:s barnrättskommitté (se faktaruta) ett antal områden som kan kopplas till barnkonventionens artikel 4, vilken reglerar statens ansvar att *vidta alla lämpliga åtgärder* för att till fullo utnyttja tillgängliga resurser, särskilt när det gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.²

I skyldigheten att "vidta alla lämpliga åtgärder" ingår bland annat att säkerställa att:

- det finns lagar och policyer som möjliggör mobilisering av resurser, budgetanslag och utgifter i syfte att förverkliga barns rättigheter
- relevant data och information om barns livsvillkor samlas in, analyseras och sprids som underlag för lagstiftning, policyer, program och budgetar
- tillräckliga offentliga resurser mobiliseras, fördelas och används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt
- budgetar planeras, beslutas, genomförs och följs upp på nationell och subnationell nivå på ett sätt som säkerställer att barns rättigheter förverkligas.

Mot denna bakgrund lyfter barnrättskommittén särskilt följande områden:

Övergripande styrning och strategi (artikel 4)³

Kommittén rekommenderar att den nationella strategin för barns rättigheter uppdateras och kompletteras med en handlingsplan. Handlingsplanen bör innehålla en särskild strategi för att hantera skillnader i hur kommuner och regioner genomför barnkonventionen.

Likaså bör den ha tydliga, tidsbundna och mätbara mål samt tilldelas tillräckliga mänskliga, tekniska och ekonomiska resurser.

Samverkan⁴

Kommittén betonar vikten av ett strukturerat samarbete mellan lokala myndigheter för att säkerställa tillgång till kvalitativt stöd till barn och familjer. Bristande samverkan riskerar att leda till fragmenterade insatser och ojämlig tillgång till stöd.

RESURSFÖRDELNING⁵

Med hänvisning till sin allmänna kommentar nr 19 (2016) om offentlig budgetering för barns rättigheter rekommenderar kommittén att ett barnrättsperspektiv integreras i den statliga budgetprocessen.

Detta innefattar bland annat att:

- införa system för att spåra, analysera och följa upp hur resurser till barn fördelas, används och övervakas i hela landet
- bedöma hur investeringar i olika samhällssektorer bidrar till barnets bästa.

Datainsamling⁶

Kommittén uttrycker oro över bristen på tillräckligt uppdelad data om barns situation. Avsaknad av data uppdelad efter exempelvis funktionsnedsättning, etniskt ursprung, socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund försvårar analysen av ojämlikhet och barns faktiska livsvillkor. Kommittén rekommenderar därför att staten stärker sitt system för datainsamling genom att:

- samla in både kvalitativa och kvantitativa indikatorer som omfattar alla områden av konventionen
- säkerställa att data delas upp efter ålder, kön, funktionsnedsättning, geografisk plats, etniskt och nationellt ursprung samt socioekonomisk bakgrund
- möjliggöra fördjupad analys av barns situation, särskilt för barn som lever i utsatthet.

² CRC/C/SWE/CO/6-7, A - Allmänna åtgärder för genomförande (artiklarna 4, 42 och 44.6)

³ CRC/C/SWE/CO/6-7 punkt 7

⁴ ibid punkt 8

⁵ ibid punkt 9

⁶ ibid punkt 10

Barnrättskommittén är vårt expertorgan

FN:s barnrättskommitté är en grupp bestående av 18 oberoende experter som övervakar hur barnkonventionen genomförs av de stater som har anslutit sig till den.

Alla länder som har skrivit under barnkonventionen måste regelbundet rapportera till kommittén om hur de arbetar med barns rättigheter. Kommittén granskar dessa rapporter, lyssnar på barn och civilsamhället, och ger sedan rekommendationer till varje land om vad som behöver bli bättre.

Rekommendationer och andra uttalanden från FN:s barnrättskommitté är inte juridiskt bindande, men barnkonventionen är det. Barnrättskommittén har mandat att tolka konventionen, och kommitténs rekommendationer väger tungt som vägledning och tolkning av barnkonventionen. Rekommendationerna är riktade till staten men i ett land som har decentraliserat så stor del av makten som Sverige blir rekommendationerna också vägledande för myndigheter, regioner och kommuner.

Styrning och ansvar i ett decentraliserat system

Som konventionsstat har staten det yttersta ansvaret för att barnkonventionen genomförs i Sverige. Samtidigt präglas vårt land av ett långtgående kommunalt och regionalt självstyre. Kommuner och regioner har en betydande självständighet att besluta om verksamheter, prioriteringar och resursfördelning inom ramen för den nationella lagstiftningen. Folkvalda församlingar fastställer budgetar, styrdokument och mål som i hög grad påverkar barns vardag och livsvillkor.

Det decentraliserade systemet främjar demokratisk delaktighet och möjliggör lokal anpassning där beslut fattas närmare medborgarna. Samtidigt innebär det en risk för att barns rättigheter förverkligas olika beroende på var i landet barnet bor. Staten sätter de övergripande ramarna, men det är i kommuner och regioner som barnkonventionen i stor utsträckning omsätts i praktisk handling.

Barns rättigheter aktualiseras i den kommun där de är folkbokförda. Att säkerställa och prioritera barns rättigheter är därför inte enbart en statlig angelägenhet, utan i högsta grad också en kommunal och regional uppgift.⁷

Barnrättsperspektiv i budgetprocessen

Kommunens mål och budget är dess viktigaste styrdokument och beslutas av kommunfullmäktige. Budgetprocessen är omfattande och sträcker sig över större delen av året. Den bygger på analyser av ekonomiska förutsättningar, demografisk utveckling och verksamheternas behov.

Att integrera ett barnrättsperspektiv i budgetprocessen innebär att beslut analyseras utifrån som minst barnkonventionens grundprinciper. Ett barnrättsperspektiv synliggör hur resurser påverkar olika grupper av barn och bidrar till mer träffsäkra och rättvisa prioriteringar.

Barnkonventionen kräver att barns rättigheter prioriteras i budgetar på både nationell och lokal nivå. När barns behov beaktas i alla led av budgetprocessen stärks förutsättningarna för långsiktiga samhällseffekter såsom social sammanhållning, hållbar utveckling och minskade framtida kostnader.

Mot denna bakgrund betonar barnrättskommittén att barns samtliga rättigheter ska beaktas i budgetprocesser och förvaltningssystem på såväl nationell som regional och lokal nivå. Ett systematiskt barnrättsperspektiv i budgetar är därmed en central förutsättning för att barns rättigheter ska förverkligas i praktiken.⁸

⁷ 1 kap. 5 § KL och 2 kap. 1 § KL
⁸ CRC/C/SWE/CO/6-7 punkt 9a-c

Barnkonventionens grundprinciper och artikel 4

ART 2 BARNKONVENTIONEN

Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter.
Ingen får diskrimineras.

ART 3 BARNKONVENTIONEN

Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas
vad som bedöms vara barnets bästa.

ART 4 BARNKONVENTIONEN

Varje stat ska ta ansvar för och nyttja sina
resurser till fullo för att uppfylla barns rättigheter.
Där det behövs ska stater samarbeta internationellt.

ART 6 BARNKONVENTIONEN

Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
Konventionsstaterna erkänner varje barns inneboende
rätt till livet. Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin
förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

ART 12 BARNKONVENTIONEN

Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla
frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter,
utifrån barnets ålder och mognad.

Om UNICEF Sveriges kommunrapport

Detta kapitel redogör för rapportens metod, urval och avgränsningar. Vi beskriver hur studien har genomförts och hur vi jämför kommuners ekonomiska investeringar i relation till hur barnkonventionen efterlevs, med särskilt fokus på hur kommunala budgetprioriteringar påverkar barns uppväxtvillkor.

Metod

Vår rapport består av en kvantitativ och en kvalitativ del. I den kvantitativa delen av rapporten har vi, i samarbete med studenter från Uppsala Universitet, skapat ett index som möjliggör jämförelser av Sveriges kommuners ekonomiska investeringar i barns rättigheter. Indexet är utformat för att synliggöra skillnader mellan kommunerna genom att mäta och väga samman ett antal indikatorer kopplade till kommunala investeringar och barnkonventionens artiklar.

Vi har genomfört vår jämförelse som en totalundersökning – den omfattar samtliga av Sveriges 290 kommuner. Resultatet ger en heltäckande och jämförande bild av hur kommunerna prioriterar resurser som påverkar barns uppväxtvillkor och rättigheter, och möjliggör samtidigt analyser av geografiska skillnader.

Metoden bygger på en kvantitativ indexkonstruktion där indikatorer väljs utifrån kriterierna validitet, tolkningsbarhet, träffsäkerhet, påverkansbarhet och jämförbarhet mellan kommuner. Dessa kriterier har använts för att säkerställa att indikatorerna både speglar relevanta aspekter av barns rättigheter och är möjliga att tolka och jämföra på ett rättvisande sätt.

Fem kommunala ansvarsområden

Jämförelsen utgår från fem sektorer inom det kommunala ansvarsområdet där barn tillbringar en stor del av sin vardag: *förskola, grundskola, socialtjänst, kultur samt fritid*. Inom respektive sektor har indikatorer valts ut som

speglar kommunernas ekonomiska investeringar och deras koppling till barns rättigheter enligt barnkonventionen. Totalt ingår 20 indikatorer i indexet.

Indikatorerna har sedan sammanställts och vägts ihop till ett samlat indexvärde för varje kommun. Indexet används därefter för att rangordna kommunerna utifrån nivån på deras investeringar i barns rättigheter, från högst till lägst.

Urval: kommuner och indikatorer

Undersökningen inkluderar Sveriges samtliga 290 kommuner. Projektet har inte inkluderat regioner och statliga myndigheter, utan fokuserat på den kommunala nivån där många av de beslut som direkt påverkar barns vardag fattas.

De indikatorer som ingår baseras på tillgänglig offentlig statistik från Kolada⁹ samt på empiriska samband mellan kommunala ekonomiska investeringar och barns rättigheter. Vi har genomfört en barnrättslig analys för att säkerställa kopplingen mellan indikatorerna och artiklar i barnkonventionen, bland annat i samråd med en referensgrupp bestående av barn.

Indikatorer som inte uppfyller kriterierna eller som uppvisar bristande datakvalitet har exkluderats från indexkonstruktionen. Sex kommuner har exkluderats från indexet på grund av för många saknade värden:¹⁰ Malå, Ale, Burlöv, Mark, Tierp och Övertorneå.

⁹ Databasen Kolada har skapats av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) och syftar till att ge stöd för analyser och jämförelser för kommuner och regioner, genom att presentera både offentlig och annan statistik som kommunerna frivilligt redovisat. All data på Kolada är tillgänglig för allmänheten, vilket gör det möjligt för kommuner och privatpersoner att ta del av och tolka datan som ligger till grund för indexet.

¹⁰ De kommuner som har bortfall på mer än 50 procent av värden för valda indikatorer.

Val av indikatorer inom respektive sektor

Förskola

- Kostnad förskola, kr/inskrivet barn
- Barn per barngrupp 1-3 år (småbarnsgrupp) i förskola, lägeskommun, antal
- Barn per barngrupp 4-5 år i förskola, lägeskommun, antal
- Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärarlegitimation, lägeskommun
- Andel barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)

Grundskola

- Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev
- Elev per lärare, (heltidstjänst) i grundskola åk 1-9, lägeskommun, antal
- Andel behöriga lärare, åk 1-9, lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation och behörighet i grundskola åk 1-9, lägeskommun, andel (%)
- Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, lägeskommun, andel (%)
- Kostnad elevhälsa i kommunal grundskola, åk 1-9, kr/elev
- Kostnad fritidshem, kr/inskrivet barn

Socialtjänst

- Kostnad öppna insatser barn och unga, kr/invånare
- Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde
- Andel handläggare med socionomutbildning, handläggare med socionomutbildning och minst ett års erfarenhet av barnutredningar, andel (%)

Kultur

- Kostnad kulturverksamhet, kr/invånare
- Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 invånare 0-18 år
- Öppethållande av huvudbibliotek (eller enskilda bibliotek) med längst öppettid, timmar/vecka

Fritid

- Kostnad fritidsverksamhet, kr/invånare
- Idrottshallar, antal/1000 invånare 7-20 år
- Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 7-20 år

Indikatorernas koppling till barnkonventionen

I urvalet av indikatorerna har en barnrättslig analys gjorts av hur de relaterar till barnkonventionen och hur de kan användas för att belysa kommuners arbete med att förverkliga barns rättigheter. Genom att koppla indikatorerna till relevanta artiklar i barnkonventionen blir det tydligt hur kommunala verksamheter, som förskola, skola, socialtjänst, kultur och fritid, bidrar till barns utveckling, trygghet och delaktighet. Indikatorerna fokuserar främst på hur kommuner fördelar resurser och skapar förutsättningar för barns rättigheter inom dessa områden.

Inom förskolan mäter indikatorerna bland annat kostnader per barn, barngruppers storlek, tillgång till utbildad personal samt andelen barn inskrivna i förskola. Dessa speglar kommuners investeringar i barns utveckling och lärande och relaterar särskilt till principen om barnets bästa (artikel 3), statens ansvar att använda tillgängliga resurser (artikel 4) liksom barns rätt till utveckling och utbildning (artiklarna 6, 28, 29 och 31).¹¹

För grundskolan belyser indikatorerna kommuners resurser i form av kostnader per elev, lärartäthet, andel behöriga lärare, resurser till elevhälsa och fritidshem. Dessa indikatorer speglar hur kommuner skapar förutsättningar för en likvärdig och tillgänglig utbildning och kopplas främst till artiklarna 2, 3, 4, 6 och 28 i barnkonventionen.¹²

Indikatorerna inom socialtjänsten fokuserar på resurser till öppna insatser för barn och unga, handläggningstid för utredningar samt personalens erfarenhet. Dessa mått belyser kommunens förmåga att skydda och stödja barn i utsatta situationer och relaterar särskilt till artiklarna 19 och 20 samt till barnkonventionens grundprinciper om likabehandling, barnets bästa, barns rätt till utveckling och barns rätt att komma till tals.¹³

11 Läs barnkonventionen här | unicef.se

12 ibid

13 ibid

Inom kultur mäts kommunala investeringar genom exempelvis kostnader för kultur, aktivitetstillfällen för barn och unga i bibliotek samt bibliotekens öppettider. Dessa indikatorer belyser kommuners arbete med att möjliggöra barns deltagande i kulturellt och kreativt liv, i enlighet med artikel 31 om barns rätt till lek, fritid och kultur samt artikel 4 om statens ansvar att använda resurser för att förverkliga barns rättigheter.¹⁴

Slutligen behandlar indikatorerna för fritidsverksamhet kommunala resurser för fritidsaktiviteter, idrottsanläggningar och deltagande i föreningsidrott. Dessa visar hur kommuner skapar möjligheter för barn att delta i fritidsaktiviteter oberoende av ekonomiska förutsättningar och knyter främst an till barns rätt till utveckling (artikel 6) samt rätt till lek och fritid (artikel 31).¹⁵

Bakgrundsvariabler – kommuntyp och invånarantal

De bakgrundsvariabler som används för att utvärdera sambandet mellan kommunala skillnader och indexresultaten är *antalet folkbokförda invånare i kommunen 2024 och kommuntyp*¹⁶. För att kunna jämföra kommuner har de delats in i kommuntyper utifrån geografiska egenskaper angivna av Tillväxtverket.

Definitioner av kommuntyper:

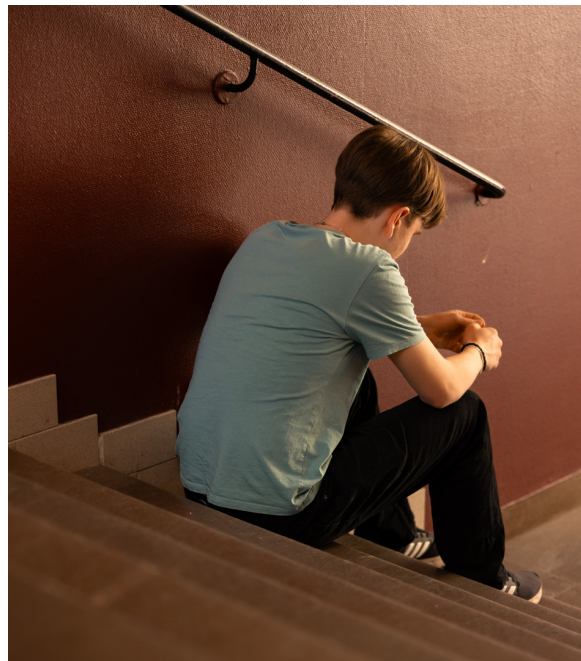
Storstadskommuner – mer än 80 procent av befolkningen bor i urbana områden och har tillsammans med angränsande kommuner en folkmängd på minst 500 000 invånare.

Täta blandade kommuner – majoriteten av kommunens befolkning har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort.

Glesa blandade kommuner – majoriteten av befolkningen har mer än 45 minuters resväg med bil till en tätort.

Tätortsnära och glesa landsbygdskommuner – mer än 50 procent av befolkningen bor i rurala, landsbygdsaktiga områden. Majoriteten av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort.

Mycket glesa landsbygdskommuner – befolkningen bor i rurala områden och mer än 90 minuters resväg med bil till en tätort.

¹⁴ ibid

¹⁵ ibid

¹⁶ Indelning i stad- och landsbygdstyper - Tillväxtverket

Referensgrupper

Barns delaktighet – tre referensgrupper

En central del i rapporten har varit att säkerställa att barns perspektiv kommer fram på ett meningsfullt och strukturerat sätt. Barn har därför aktivt involverats genom tre referensgrupper under projektets gång. Grupperna har bestått av barn från olika delar av landet, med varierande bakgrund och ålder, för att skapa en bredd i erfarenheter och perspektiv.

Varje referensgrupp har träffat projektgruppen vid två tillfällen för att lämna synpunkter på metod, indikatorer och resultat. Dialogerna har syftat till att ta del av barns egna erfarenheter och prioriteringar, samt att ge ett barnrättsperspektiv som kan motivera och förankra valet av indikatorer. Vid mötena har bland annat följande frågor diskuterats: *vad barn behöver för att må bra och hur en vanlig dag i ett barns liv ser ut.*

Barnens synpunkter har spelat en viktig roll i urvalet av indikatorer. De har fungerat som en kvalitativ komplettering till den statistiska jämförelsen och bidragit till att tolka resultaten och att sätta siffrorna i ett sammanhang.

De kommuner som valts ut för barnsamtal har identifierats utifrån ett antal bakgrundsfaktorer:

- kommunstorlek under 17 500 invånare
- att kommunen inte är kranskommun till storstadsregionerna Stockholm, Göteborg eller Malmö
- hög andel hemmaboende barn i familjer med låg inkomststandard
- värden i ojämlikhetsindex från Segregationsbarometern
- socioekonomiska förutsättningar enligt Kolada.

Referensgrupp 1 bestod av barn i femårsåldern från en förskola. Referensgrupp 2 bestod av elever i årskurs 5 och referensgrupp 3 av elever i årskurs 7–9.

Barnens egna ord om sin vardag

Även om det finns många möjliga indikatorer att använda har utgångspunkten varit att mäta sådant som är relevant och som tydligt kan kopplas till barnens vardagliga sammanhang. I UNICEF Sveriges samtal med referensgrupperna har barnen fått berätta vad som är viktigt för att de ska må bra och hur deras vardag ser ut från morgon till kväll. För att må bra lyfter barnen

bland annat kärlek, kompisar, trygghet, mat, en bostad, bra vuxna, familj och möjligheten att röra på sig. Det är saker som framstår som självklara, men som också är starkt kopplade till de rättigheter barn har.

I samtalen framkom tydligt att de arenor som barnen rör sig mellan främst är förskola, skola, fritid och familj. Det är kanske inte överraskande men viktigt att ha med sig när kommunen planerar och arbetar för att skapa goda förutsättningar och möjligheter för barn i deras vardag och koppla detta till investeringar i det som barn själva beskriver som betydelsefullt.

Skola, fritid och familj

Oavsett ålder beskriver barnen i referensgrupperna skolan och förskolan som platser för social gemenskap och kunskap. Utmaningar de berättar om är sådant som att ha långt till fritidsaktiviteter, att aktiviteterna ligger sent på kvällarna när idrottshallar är fullbokade och om behovet av vila efter skolan. Flera barn nämner också vikten av att ha något att göra efter skoldagen och att det i kommunen där de bor finns få alternativ. Många stannar kvar i skolan efter dagens slut eller sitter hemma. Det finns visserligen vissa mötesplatser men de är ofta öppna bara för äldre barn eller under få dagar i veckan. Som ett barn uttrycker det:

“Vill man typ åka och bada måste man åka till grannkommunen”.

Ett barn beskriver vardagen som en slags karusell av saker som händer:

“Dagen är som en karusell.
Det går runt runt till nästa dag”.

När vi frågar vilken tid på dagen som är viktigast för barnen svarar flera att fritidsaktiviteten betyder mest. Ett barn lyfter i stället måltiden med familjen: “Jag saknar middag med min familj. I min familj hinner vi aldrig ses”.

Ett annat barn säger att skolan spelar en central roll för framtiden och därför egentligen borde vara viktigast, men att fritiden ändå är den tid då barnet mår bäst: “Tiden efter skolan är viktigast för mig...//...egentligen så är ju tiden i skolan viktigast för där lär jag ju mig saker”.

Blir mycket fina ord om barns rättigheter men vad blir det i verkligheten om det inte kan utföras?

REFERENSKOMMUN

Referensgrupp kommuner och myndigheter

En viktig del av arbetet har varit att inhämta expertkunskap men också utveckla och kvalitetssäkra rapporten genom dialog och samverkan med kommuner och nationella aktörer. Tre referenskommuner har medverkat i arbetet och deltagit i tre digitala möten. Vid dessa tillfällen har vi fört en dialog med tjänstepersoner som har sektorsövergripande uppdrag inom ekonomi. Likaså med strategier inom hållbarhet och barn- och folkhälsofrågor på kommunövergripande nivå. Kommunerna har bidragit med expertstöd och värdefulla insikter i processer kopplade till årshjulet för mål och budget. De har delat erfarenheter av hur barnrättsperspektivet integreras i kommunal styrning, budgetarbete och uppföljning, inklusive framgångsfaktorer och utmaningar.

Arbetet har även omfattat dialog med nationella myndigheter och organisationer för att fördjupa kunskapen om data, statistik, index och analyser som rör barns uppväxtvillkor på kommunal nivå. I denna referensgrupp har Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), MR-institutet, Barnombudsmannen, BRIS samt Tillväxtverket deltagit och bidragit med kunskapsunderlag och perspektiv.

Avgränsningar

All data som ingår i jämförelsen avser år 2024 för samtliga indikatorer. Uppgifter från 2025 har inte inkluderats, då fullständig årsdata ännu inte fanns tillgänglig vid tidpunkten för rapportskrivningen. Rapporten syftar inte till att analysera kommunernas investeringar över tid, utan ger en ögonblicksbild av nuläget.

Inom utbildningsområdet baseras jämförelsen på data endast från grundskolan. Denna avgränsning grundar sig i att skolplikten i Sverige omfattar förskoleklass till och med årskurs 9, medan gymnasieskolan inte är obligatorisk.

Eftersom bara ett begränsat antal indikatorer ingår inom respektive sektor påverkar detta såväl datamaterialets omfattning som jämförelsens precision.

Det finns dessutom ingen entydig definition av vad som kan betraktas som ett optimalt värde för de enskilda indikatorerna. Rapporten analyserar inte orsakerna bakom de skillnader som framträder i det statistiska underlaget. Resultaten ska därför främst tolkas som ett underlag för att synliggöra variationer mellan kommuner och underlag för vidare analys.

3

Resultat kvantitativ del

De metodval som beskrivits i rapporten har lett fram till ett sammanfattande index som bygger på fem verksamhetsområden: förskola, grundskola, socialtjänst, kultur samt fritid. I detta kapitel redovisas resultaten från vår kvantitativa undersökning av hur kommuner investerar i barns rättigheter inom dessa områden.

En jämförelse mellan kommuner

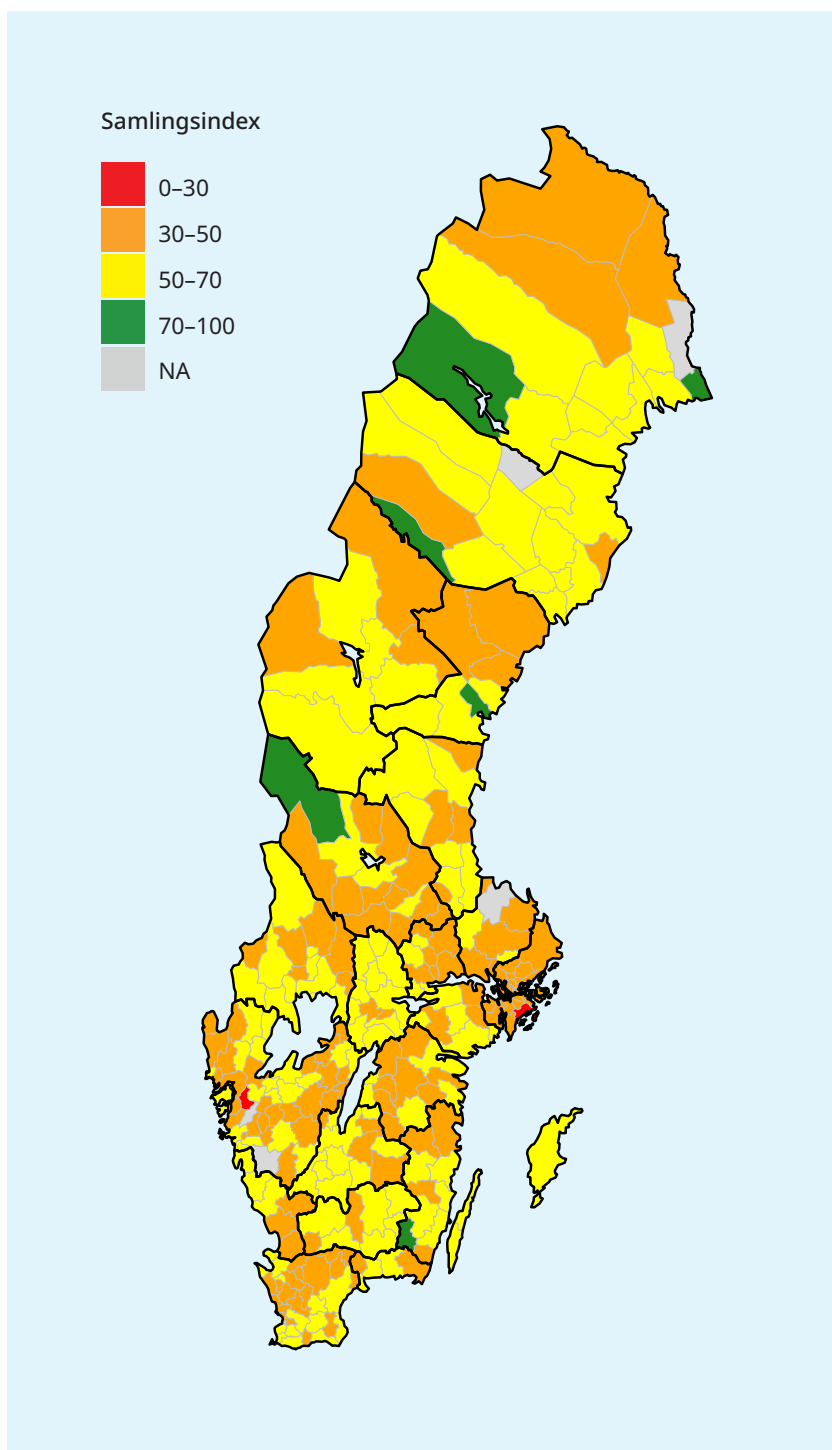
Resultaten presenteras dels i ett samlat index som ger en övergripande bild av kommunernas samlade prestation, dels i separata index (sektorindex) för varje område. Indexen bygger på ett urval av indikatorer. Vissa indikatorer mäter kommunernas faktiska kostnader och investeringar, medan andra ger en bild av kvaliteten i de tjänster som erbjuds barn. För att en kommun ska ingå i jämförelserna krävs att minst 50 procent av indikatorerna inom respektive område finns tillgängliga.

Det är viktigt att understryka att indexet i denna rapport inte utgår från fastställda nivåer för vad som ska betraktas som "bra" eller "dåligt". Indexets värden är relativa och speglar kommunernas resultat i förhållande till varandra, från den kommun som uppvisar högst värden till den som uppvisar lägst. Resultaten ska därför tolkas som jämförelser mellan kommuner, snarare än som absoluta mått på kvalitet eller måluppfyllelse. Resultatet ger en ögonblicksbild av hur situationen ser ut i landet utifrån den statistik som presenteras i rapporten. Det handlar om statistik som på olika sätt kan belysa hur barns rättigheter tillgodoses och därmed ge en bild av barns möjlighet till jämlika uppväxtvillkor i Sverige.

Samlingsindex – samlade indikatorer

I detta avsnitt presenteras de fem högsta respektive fem lägsta värdena, tillsammans med en redogörelse för indexvärdernas geografiska spridning över landet.

Samlingsindexet ger ett övergripande mått på hur kommunerna tillgodoser barns rättigheter, baserat på lika viktning av fem underkategorier. Totalt 284 kommuner har tillräckligt datamaterial för att ingå i indexet. Resultaten visar på betydande variation mellan kommunerna, med poängvärden från 26,59 till 96,08 och ett medelvärde på 49,96.

Tabell 1

Samlingsindex – de fem högsta och lägsta värdena

Ranking	Kommun	Samlingsindex
1	Dorotea	96.08
2	Timrå	76.92
3	Haparanda	76.04
4	Arjeplog	71.68
5	Emmaboda	71.51
280	Lekeberg	32.59
281	Upplands Väsby	32.40
282	Österåker	32.07
283	Lilla Edet	28.37
284	Haninge	26.59

När det gäller samlingsindexet tilldelas Dorotea det högsta värdet med 96,08 poäng. Efter ett markant språng följer sedan Timrå, Haparanda, Arjeplog och Emmaboda.

Det lägsta värdet i samlingsindexet återfinns i Haninge kommun med 26,59 poäng, med Lilla Edet, Österåker, Upplands Väsby och Lekeberg därovan.

För en fullständig rangordning av samlingsindexet, se appendix.

FIGUR 1: Karta över samtliga kommuners samlingsindex.¹⁷ Grå linjer visar kommungränserna, svarta visar länsindelning. På kartan är varje kommun färgmarkerad utifrån sin totala poäng 0-100, indelat i fyra färger – röd, orange, gul och grön. Kommuner med högre än 70 poäng är markerade i grönt, högre än 50 gult, högre än 30 orange och lägre än 30 rött. Kommuner markerade i grått ingår inte i den totala rankingen på grund av bristande data.¹⁸

¹⁷ Hagman, E., & Melkersson Dalén, M. (2026).

¹⁸ Malå kommun, Ale kommun, Burlöv kommun, Mark kommun, Tierp kommun och Övertorneå kommun

Inga tydliga väggar i mindre kommuner.

INTERVJU MED JEANETTE THEG

Socialsekreterare och ansvarig samordnare
för kommunens barnrättsarbete i Dorotea.

Dorotea – med dedikerat ledarskap för barnrätten

Dorotea är en landsbygdskommun som gränsar till Vilhelmina och Åsele kommuner i Västerbottens län, Sollefteå kommun i Västernorrlands län samt Strömsunds kommun i Jämtlands län.

Till ytan är kommunen lika stor som landskapet Blekinge, cirka 15 mil lång och har en areal på 2 949 km².¹⁹ I hela kommunen bor 2 294 invånare (2024), varav 16 procent är barn. Ungefär hälften av invånarna bor i tätorten.

Kommunen genomför regelbundet LUPP-enkäten²⁰ samt ANDTS-enkäten (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel). Resultaten används som underlag för att följa upp och analysera barn och ungas levnadsvillkor. Dorotea har inget omfattande strategidokument som specifikt beskriver implementeringen av barnkonventionen. I varje tjänsteskrivelse som lämnas till politiken ska dock en barnkonsekvensanalys genomföras utifrån en framtagen mall. Barnkonsekvensanalyser görs även i de delar av budgeten som berör barn och unga, tydligast inom förskole- och grundskoleverksamheterna. Även inom kultur- och fritidsverksamheten är barn- och ungdomsperspektivet ständigt aktuellt.

För att stärka barn och ungas inflytande finns flera forum i kommunen där unga ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och föra dialog med beslutsfattare. Dessa inkluderar elevråd och ett ungdomsråd samt årliga Hackathon

där elever i årskurs 8 möter representanter från kommun, region och civilsamhälle för att tillsammans arbeta med aktuella frågor som rör unga. Kommunen arrangerar så kallade pizzapolitikerkvällar, informella möten där ungdomar och politiker kan samtala om olika samhällsfrågor. Arbetet stöds också av en ungdomskonulent på heltid som deltar aktivt i flera av dessa forum.

Från och med 2026 planerar kommunen att involvera ungdomsrådet som ett bollplank i budgetprocessen inför beslutet om budget 2027.

Jeanette arbetar som socialsekreterare inom Individ- och familjeomsorg och beskriver sig själv som en typisk "glesbygdssocionom", där rollen innebär att hon gör lite av allt inom sitt uppdrag. I hennes tjänst ingår ett särskilt ansvar att påminna om och driva frågor kopplade till barnrätten. Barnrättsperspektivet är därmed integrerat i hennes ordinarie arbete snarare än organiserat som ett separat uppdrag.

”Det finns en medvetenhet”

Hon beskriver att samverkan kring barnrättsfrågor fungerar relativt naturligt i en mindre kommun, där organisatoriska gränser inte upplevs som särskilt tydliga. De korta avstånden mellan verksamheter och personer möjliggör snabba lösningar. Som exempel lyfter hon att

¹⁹ <https://www.dorotea.se/kommun-och-politik/kommunfakta/>

²⁰ Lokal uppföljning av ungdomspolitik, www.mucl.se/lupp

om en barnfamilj behöver stöd för att bli mer fysiskt aktiv kan hon snabbt ta kontakt med ansvarig person inom fritidsförvaltningen för att hitta en lösning. Den här typen av direkta kontakter illustrerar hur arbetet ofta bygger på relationer och tillit. Relationsskapandet mellan individer och kommunen beskrivs som en viktig faktor som underlättar samtycke och samarbete med familjer.

Jeanette arbetar även i det brottsförebyggande rådet, där barnrättsperspektivet ses som en självklar del av arbetet. Hon beskriver barnrätten som en hjärtefråga i kommunen och upplever att det finns en bred medvetenhet kring frågorna. Dorotea beskrivs som en utflyttningskommun men samtidigt finns en stark lokal medvetenhet och framtidstro. Många ungdomar uttrycker en vilja att lämna orten för studier eller arbete i större städer men ser samtidigt Dorotea som en plats att återvända till när de ska bilda familj. Kommunen upplevs som en miljö där det går att leva, verka och bo långsiktigt.

Barnrättsarbetet betraktas inte enbart som en politisk fråga utan något som genomsyrar samtliga förvaltningar och enligt Jeanette blir arbetet betydligt enklare när det finns en gemensam vilja i organisationen.

När det gäller att nå ut med barnrättsperspektivet i olika förvaltningar upplever hon få hinder. Hon lyfter särskilt fram betydelsen av ledarskap och menar att kommundirektören har en stark förankring i barnrätten, vilket skapar goda organisatoriska förutsättningar. Samhällsplaneringen hör exempelvis av sig till henne när de vill ha stöd i att integrera ett barnrättsperspektiv i sitt arbete. Jeanette beskriver sin funktion som tydligt tvärssektoriell; hon uppfattas inte som tillhörande en specifik förvaltning utan som en resurs för hela kommunen. Uppdraget är beslutat på central nivå och syftar just till att arbeta över organisatoriska gränser, vilket minskar revirtänkande och stärker samverkan.

Så arbetar Dorotea kommun med barnkonventionen

- Alla verksamheter ska beakta barnkonventionen och barns bästa i sitt arbete.
 - Beslut ska fattas med stöd av barnkonventionen.
 - Anställda och politiker ska ha grundläggande kunskaper om barnkonventionen.
 - Barn och unga ska ha möjlighet att utöva sina rättigheter och uttrycka sina åsikter.

KÄLLA: DOROTEA KOMMUN

Sektorindex

Skala (1-5), där 1 är lägsta och 5 högsta värdet.

Medelvärde för respektive sektorsområde:

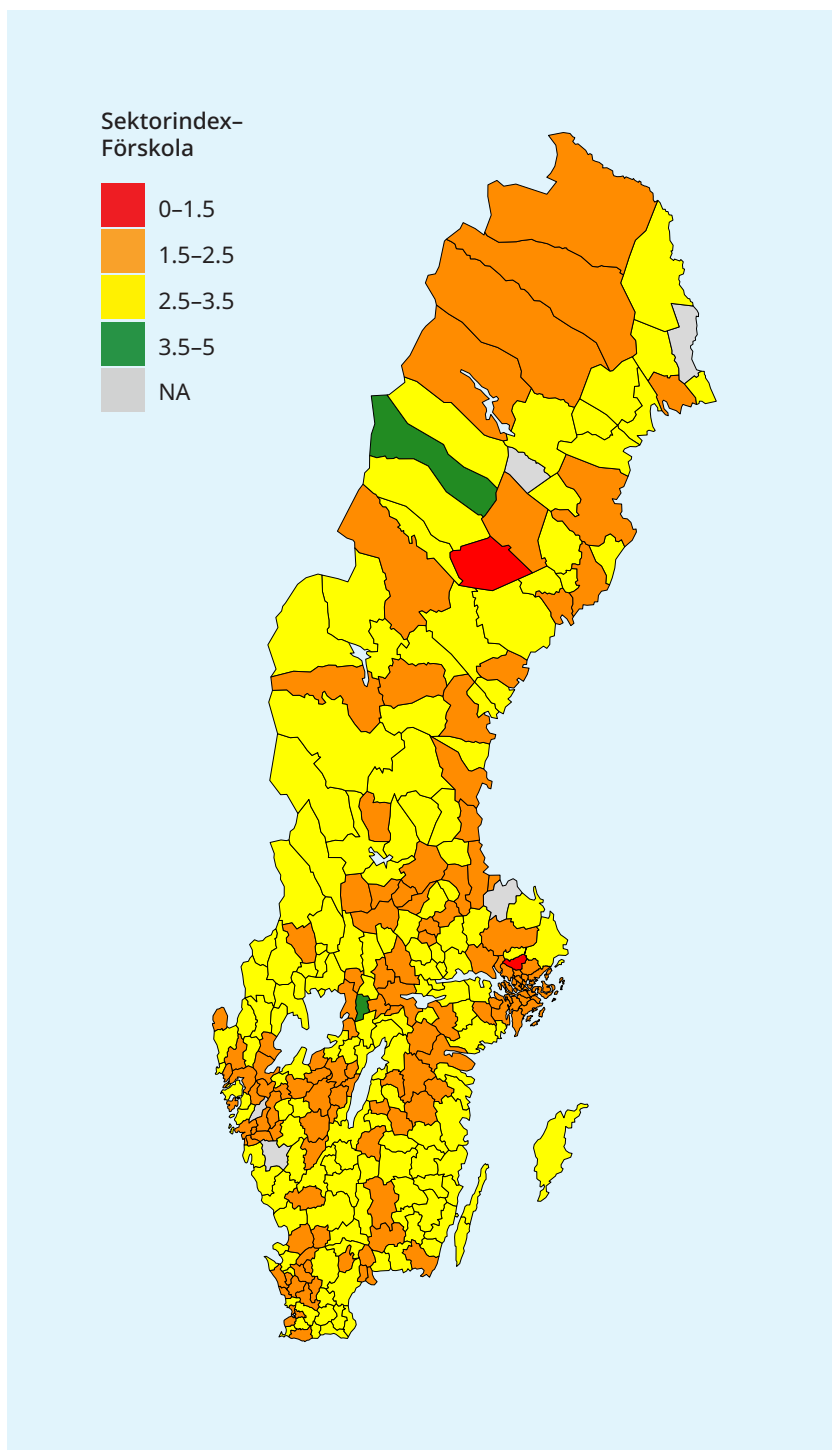
Förskola	2,50
Grundskola.....	2,50
Socialtjänst.....	2,50
Kultur.....	2,50
Fritid.....	2,49

Medelvärdena ligger mycket nära varandra och runt värdet 2,5 vilket visar att kommunernas genomsnittliga resultat är relativt jämnt fördelade mellan sektorerna.²¹

Konventionsstaterna ska respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i övrigt.

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.

21 All data finns på öppna jämförelser på www.kolada.se

Tabell 3

Sektorindex Förskola –
de fem högsta och
lägsta värdena

Ranking	Kommun	Sektorindex
1	Storuman	3.61
2	Degerfors	3.54
3	Vadstena	3.41
4	Haparanda	3.33
5	Svedala	3.29
280	Upplands Väsby	1.65
281	Täby	1.64
282	Haninge	1.54
283	Sigtuna	1.40
284	Åsele	1.29

**Högt index hos mindre
kommuntyper, men det kostar**

Kommuner placerade högst på index i förskolesektorn domineras av mindre kommuntyper, framför allt landsbygdskommuner och pendlingskommuner nära mindre tätorter eller större städer. Kommunerna är geografiskt spridda över flera län, vilket tyder på att starka resultat inte är koncentrerade till en viss region, utan snarare hänger samman med kommuntyp och strukturella förutsättningar.

FIGUR 2: Karta över sektorindex för samtliga kommuner inom området förskola.²²

22 Hagman, E., & Melkersson Dalén, M. (2026).

Andel inskrivna barn och barngruppers storlek

När indikatorerna bryts ned framträder flera tydliga mönster. Den genomsnittliga andelen barn inskrivna i förskola är 86,8 procent i landet. När det gäller barngruppers storlek ligger medelvärdet på 12 barn per grupp, vilket motsvarar Skolverkets riktlinjer. De högsta resultaten återfinns framför allt i mindre kommuner, särskilt landsbygdskommuner och pendlingskommuner nära mindre tätorter, där det ofta är lättare att hålla nere gruppstorlekarna.

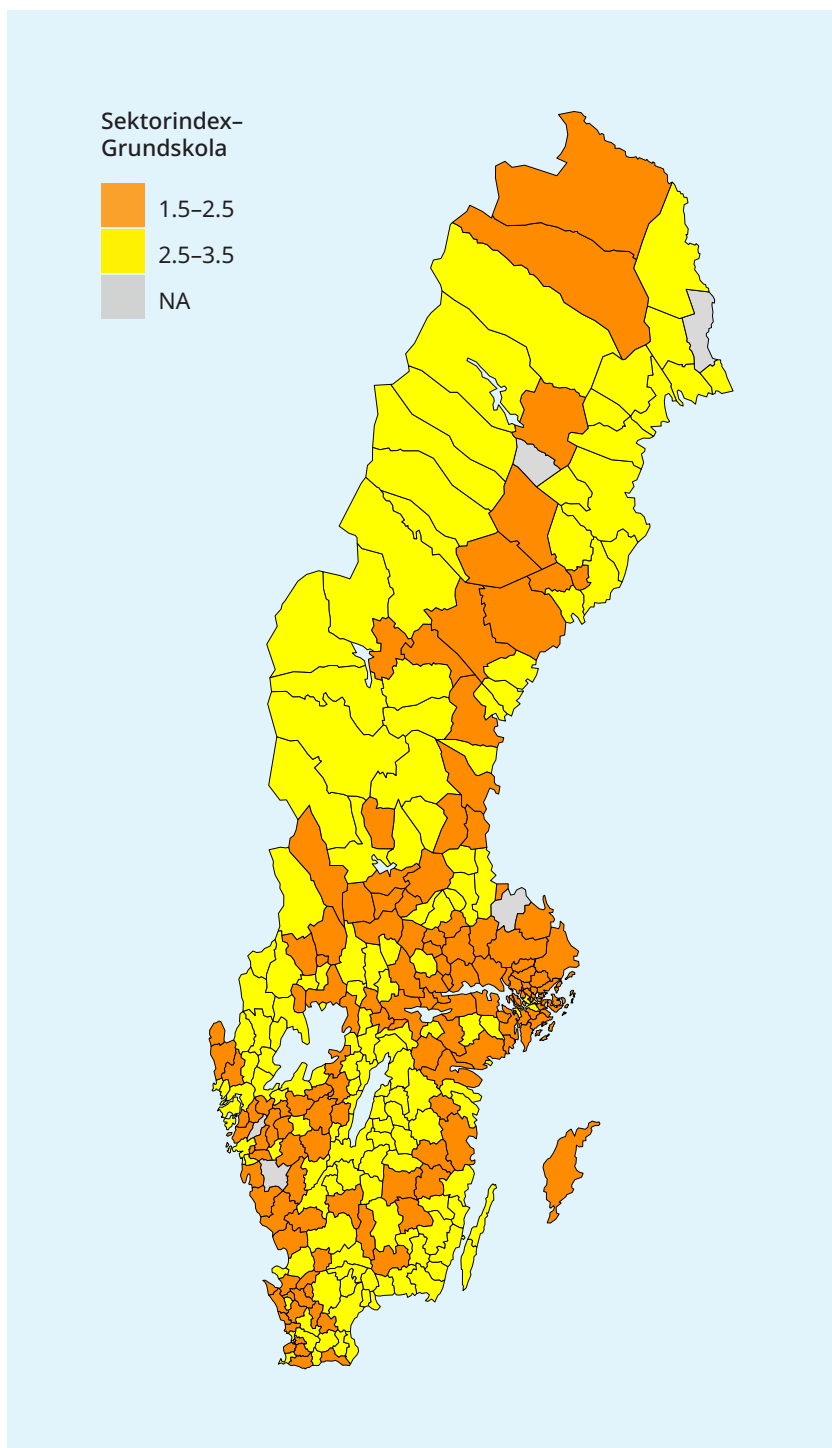
Förskollärartäthet

Förskollärartätheten uppgår i genomsnitt till 11,5 barn per legitimerad förskollärare. I kommunerna med högst index ligger nivån betydligt lägre, omkring 6–8 barn per lärare. Här dominerar pendlingskommuner, både nära mindre tätorter och nära större städer, vilket kan tyda på bättre möjligheter att rekrytera och behålla legitimerad personal.

Kostnad förskola

Den genomsnittliga kostnaden per barn i förskolan uppgår till 194 445 kronor. Även här återfinns de högsta värdena i landsbygdskommuner och pendlingskommuner. Sorsele toppar sektorn med en kostnad på 250 670 kronor per barn. En trolig förklaring är det låga barnantalet i kombination med geografiska avstånd, vilket leder till högre kostnader per barn.

Sammantaget visar resultaten att mindre kommuner ofta har bättre strukturella förutsättningar när det gäller gruppstorlek och resurser per barn, men att detta samtidigt hänger samman med högre kostnader.

Figur 4: Karta över sektorindex för samtliga kommuner inom området grundskola.²³

Tabell 4

Sektorindex Grundskola – de fem högsta och lägsta värdena

Ranking	Kommun	Sektorindex
1	Gullspång	3.38
2	Färgelanda	3.33
3	Emmaboda	3.30
4	Degerfors	3.29
5	Bräcke	3.26
280	Katrineholm	1.80
281	Sundbyberg	1.78
282	Lidingö	1.74
283	Vallentuna	1.68
284	Haninge	1.68

Mindre kommuner – högre lärartäthet men färre legitimerade

Kommuner placerade högst på index i grundskolesektorn domineras av mindre kommuntyper, framför allt pendlingskommuner nära mindre tätorter, men även lågpendlingskommuner och landsbygdskommuner. De är geografiskt spridda, med flera i Västra Götaland och Kalmar län, men också representation från Jämtland, Norrbotten och Västerbottens län. Mönstret tyder på att goda resultat i sektorn främst återfinns i mindre och medelstora kommuner, snarare än i storstadsområden.

23 Hagman, E., & Melkersson Dalén, M. (2026).

Elever per lärare

Antalet elever per lärare ligger i genomsnitt på 11 elever. Bland kommunerna placerade högst i index är antalet elever lägre, omkring 7–8 elever per lärare, vilket framför allt gäller landsbygdskommuner.

Kostnad för elevhälsa

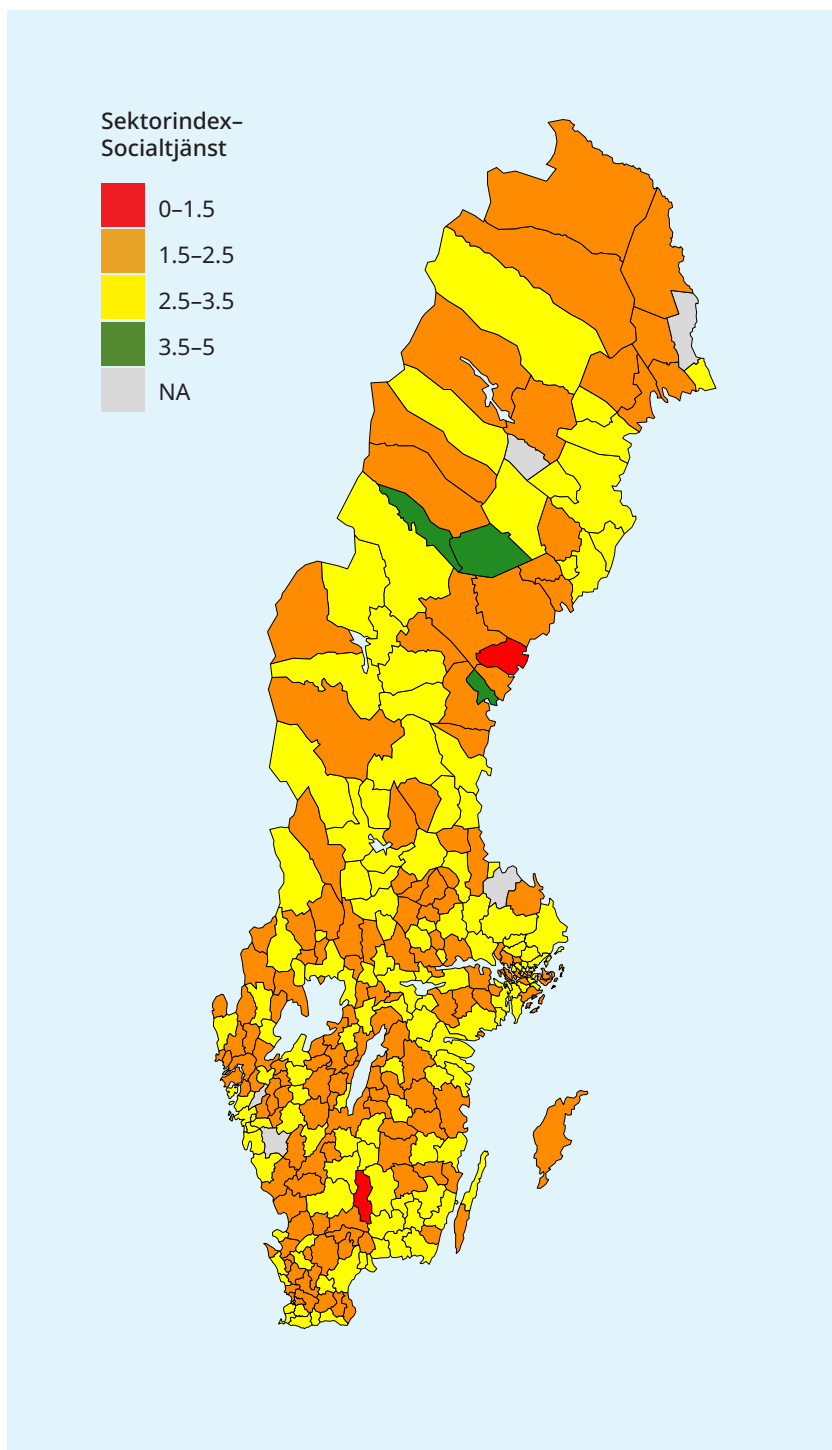
Kostnaden för elevhälsa i kommunal grundskola (årskurs 1–9) uppgår till i genomsnitt 5 461 kronor per elev. Här är variationen större mellan kommuntyper, och kommunerna med hög ranking på index är geografiskt spridda över landet.

Kostnad fritidshem

För fritidshem uppgår den genomsnittliga kostnaden till 81 397 kronor per barn. Även här är variationen stor mellan olika kommuntyper placerade högst i index, där både större städer, mindre tätorter och olika typer av pendlingskommuner återfinns.

Kostnad grundskola

Den genomsnittliga kostnaden för grundskolan är 143 492 kronor per elev. Dorotea har den högsta kostnaden med 209 219 kronor per elev, följt av Bergs kommun med 205 504 kronor.

Tabell 5

Sektorindex Socialtjänst
– de fem högsta och
lägsta värdena

Ranking	Kommun	Samlingsindex
1	Åsele	3.76
2	Dorotea	3.76
3	Timrå	3.64
4	Munkfors	3.33
5	Botkyrka	3.30
280	Simrishamn	1.69
281	Hjo	1.67
282	Sunne	1.61
283	Kramfors	1.28
284	Alvesta	1.23

Handläggningstid varierar mellan 22 och 152 dagar

Kommuner placerade högst i index i socialtjänstsektorn består av en blandning av kommuntyper, med viss övervikt för mindre kommuner, som landsbygdskommuner och lågpendlingskommuner. Samtidigt återfinns även pendlingskommuner nära större städer och storstäder samt en större stad bland de högst placerade. Den geografiska spridningen är stor, vilket tyder på att starka resultat i sektorn inte är knutna till en viss region eller kommuntyp.

Figur 5: Karta över sektorindex för samtliga kommuner inom området socialtjänst.²⁴

24 Hagman, E., & Melkersson Dalén, M. (2026).

Andel handläggare med socionomutbildning

Andelen handläggare med socionomutbildning och minst ett års erfarenhet av barnutredningar ligger i genomsnitt på 82 procent. Bland kommuner som placerar sig högt på index finns en stor geografisk spridning, och många kommuner når upp till 100 procent. Dessa utgörs i huvudsak av landsbygdskommuner, landsbygdskommuner med besöksnäring, pendlingskommuner och lågpendlingskommuner nära större städer. Bland kommuner som placerar sig lägst sticker Norberg ut med endast 25 procent, följt av Lysekil med 29 procent.

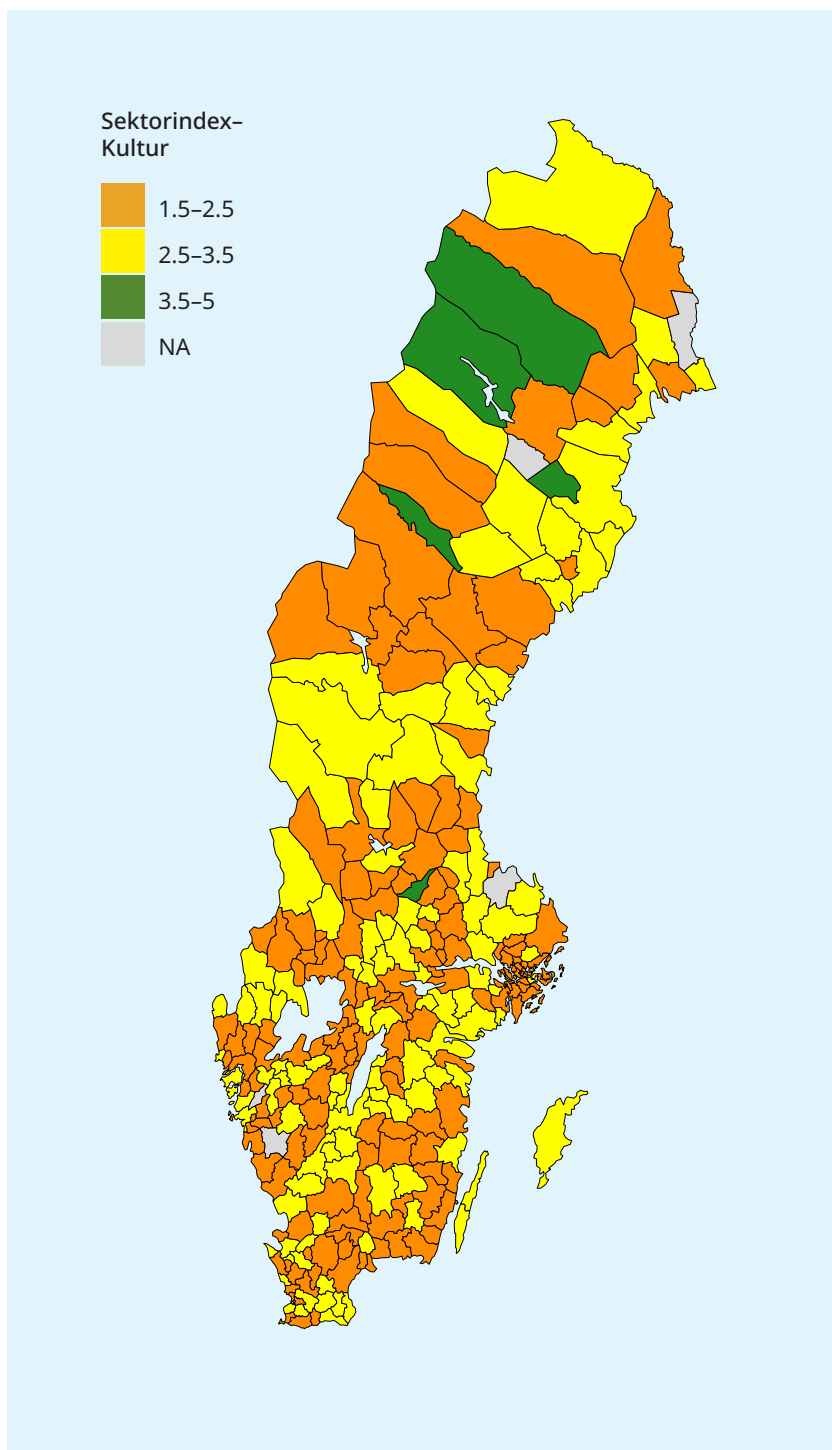
Kostnad för öppna insatser

Kostnaden för öppna insatser till barn och unga ligger i genomsnitt på 747 kronor per invånare. Kommuner som placerar sig högst på index utgörs av en blandning av kommuntyper, från landsbygdskommuner till pendlingskommuner nära storstäder, och är geografiskt spridda över landet. Det är särskilt intressant för kommuner att analysera låga kostnader i relation till lokala förutsättningar, som andel barn med psykisk ohälsa, andel barn i familjer med låg inkomst, socioekonomiska utmaningar, utbildningsnivå i befolkningen samt andel vuxna med ekonomiskt bistånd.

Utredningstid

När det gäller utredningstid inom barn- och ungdomsvården (0–20 år) ligger medelvärdet på 99 dagar. Knivsta avviker med en genomsnittlig utredningstid på endast 22 dagar, följt av Askersund med 58 dagar.

Sammantaget visar resultaten att socialtjänstsektorn präglas av stor variation mellan kommuner, både när det gäller erfarenhet, kostnader och handläggningstider. Samtidigt pekar resultatet på behovet av bättre och mer enhetlig statistik för att möjliggöra mer rättvisande jämförelser och uppföljning.

Tabell 6

Sektorindex Kultur
– de fem högsta och
lägsta värdena

Ranking	Kommun	Samlingsindex
1	Arjeplog	4.95
2	Dorotea	4.47
3	Säter	4.45
4	Norsjö	3.84
5	Jokkmokk	3.75
280	Knivsta	1.85
281	Bollebygd	1.84
282	Hofors	1.82
283	Salem	1.77
284	Gullspång	1.68

**Mindre kommuntyper,
ofta med besöksnäring**

Kommuner som placerar sig högst i index i kultursektorn domineras av mindre kommuntyper, framför allt landsbygdskommuner och pendlingskommuner. Flera av dessa återfinns i Norrbottens och Västerbottens län, men även kommuner i Dalarnas och Kalmar län finns representerade. Mönstret tyder på att höga resultat i sektorn ofta förekommer i mindre kommuner, särskilt sådana med besöksnäring, där kulturverksamhet kan vara en viktig del av kommunens turismnäring och varumärke utåt.

Figur 6: Karta över sektorindex för samtliga kommuner inom området kultur.²⁵

25 Hagman, E., & Melkersson Dalén, M. (2026).

Aktivitetstillfällen i bibliotek

Antalet aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek uppgår i genomsnitt till 72 tillfällen per 1 000 invånare i åldern 0–18 år. Bland kommunerna som placerar sig högst på index återfinns både pendlingskommuner nära mindre tätorter och landsbygdskommuner.

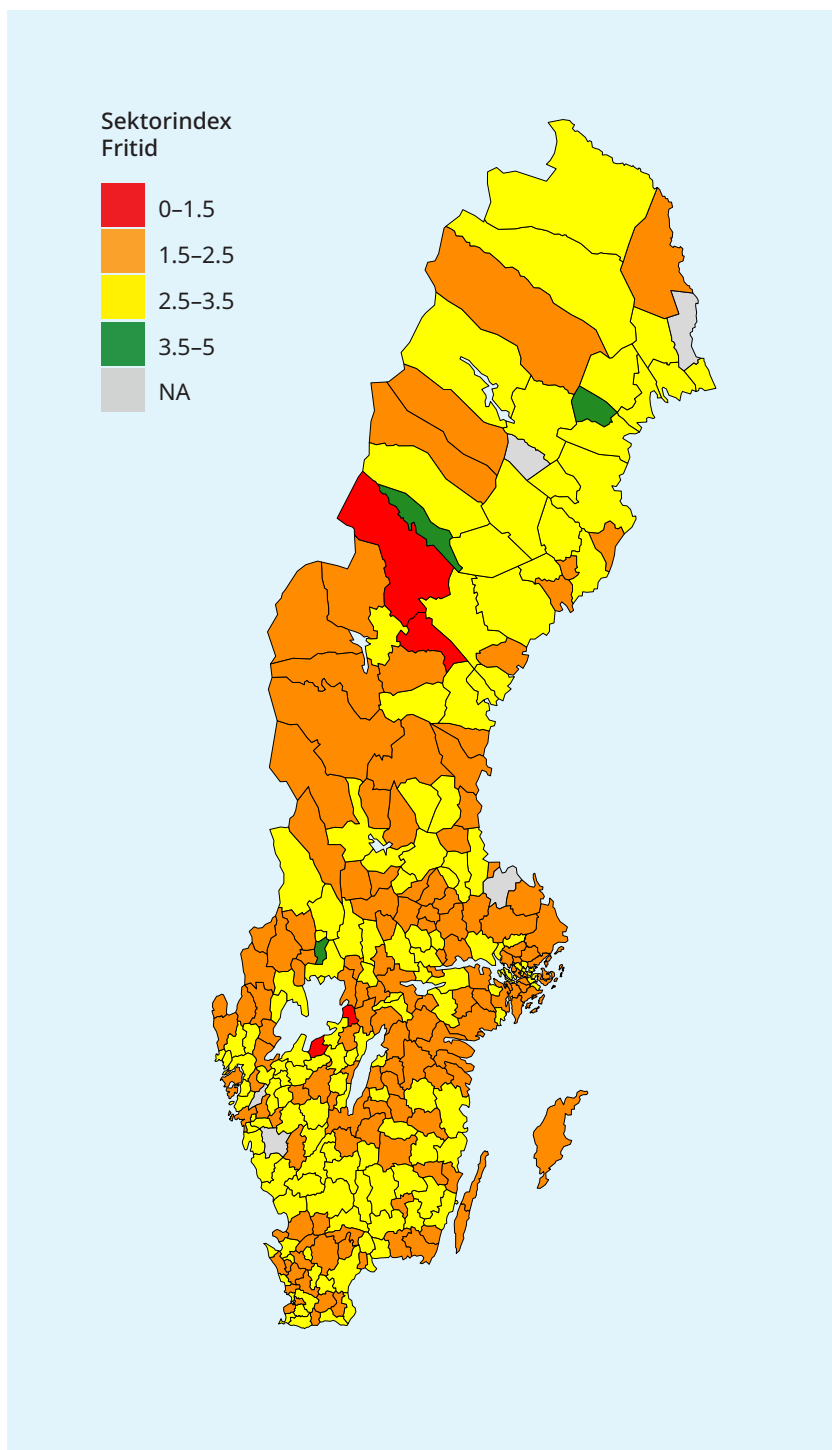
Kostnad för kulturverksamhet

Den genomsnittliga kostnaden för kulturverksamhet uppgår till 1 530 kronor per invånare. Det är en blandning av kommuntyper som placerar sig högst på index men landsbygdskommuner med besöksnäring är särskilt framträdande. Även större städer, mindre tätorter och storstäder återfinns bland kommunerna med högst kostnader, vilket tyder på att kulturutgifter påverkas både av strukturella förutsättningar och politiska prioriteringar.

Öppettider bibliotek

När det gäller bibliotekens öppettider ligger medelvärdet på 61 timmar per vecka. Bland kommunerna som placerar sig högst på index återfinns främst landsbygdskommuner men även mindre städer och pendlingskommuner. Här finns dock en viktig tolkningsaspekt: vissa kommuner rapporterar enbart bemannade öppettider medan andra inkluderar mer öppna tider. Ett exempel är Sorsele som ligger lågt i statistiken över öppettider men samtidigt erbjuder mer öppet mellan klockan 05.00 och 22.00.

Sammantaget visar resultaten att kultursektorn präglas av stora variationer mellan kommuner, både vad gäller kostnader och tillgänglighet. Samtidigt visar jämförelsen att resultaten i hög grad påverkas av hur indikatorerna definieras och rapporteras, vilket gör det viktigt för varje kommun att tolka sina resultat i relation till den lokala organiseringen av kulturverksamheten.

Tabell 7

Sektorindex Fritid
– de fem högsta och
lägsta värdena

Ranking	Kommun	Samlingsindex
1	Forshaga	3.93
2	Älvsbyn	3.71
3	Dorotea	3.69
4	Arvidsjaur	3.46
5	Kalix	3.37
280	Storfors	1.52
281	Gullspång	1.45
282	Götene	1.45
283	Strömsund	1.37
284	Ragunda	1.16

Strukturella fördelar ger mer faktisk aktivitet

Kommunerna som placerar sig högst på index i fritidssektorn domineras av mindre kommuntyper, framför allt landsbygdskommuner och lågpendlingskommuner, med en tydlig tyngdpunkt i norra Sverige. Samtidigt finns även mindre städer och pendlingskommuner nära större städer representerade, vilket visar att goda resultat förekommer i flera olika kommuntyper.

Figur 7: Karta över sektorindex för samtliga kommuner inom områden fritid.²⁶

26 Hagman, E., & Melkersson Dalén, M. (2026).

Deltagartillfällen idrottsföreningar

När indikatorerna bryts ned framträder ett varierat mönster. Antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar för barn och unga 7–20 år ligger i genomsnitt på 28 tillfällen per invånare och år. Kommuner som hamnar högt på rankingen här domineras tydligt av kommuner i storstadsnära lägen, framför allt pendlingskommuner nära storstäder, där många Stockholmskommuner återfinns. En möjlig förklaring är att dessa kommuner har ett stort och diversifierat föreningsutbud med korta avstånd mellan aktiviteter, vilket gör det lättare att fånga upp många barn och unga i organiserad fritid.

Bland kommunerna som placerar sig lägst på index under denna indikator återfinns kommuner med mellan 7 och 13 deltagartillfällen per barn/år. Dessa utgörs av en blandning av pendlingskommuner nära mindre tätorter, lågpendlingskommuner och landsbygdskommuner.

Antal idrottshallar

När det gäller antalet idrottshallar per 1 000 invånare i åldern 7–20 år ligger medelvärdet på 1,75 hallar. I små kommuner med färre än 1 000 barn kan denna indikator dock bli missvisande och inte fullt ut spegla den faktiska tillgången.

I kommuner med stor geografisk yta och få invånare, som exempelvis Dorotea, Ragunda och Strömsund, kan avstånden mellan anläggningar vara stora även om nyckeltalet ser relativt högt ut.

Kostnad för fritidsverksamhet

Den genomsnittliga kostnaden för fritidsverksamhet uppgår till 2 316 kronor per invånare. Bland kommunerna som placerar sig högst på index dominerar landsbygdskommuner och lågpendlingskommuner, men även vissa pendlingskommuner nära större städer återfinns här. Det tyder på att mindre kommuner ofta har högre kostnader per invånare, vilket kan hänga samman med geografiska avstånd och ett mindre befolkningsunderlag.

Sammantaget visar fritidssektorn ett delvis delat mönster: mindre och glesare kommuner hamnar ofta högt på sektorindexet som helhet, medan storstadsnära kommuner dominerar när det gäller faktisk föreningsaktivitet. Resultaten tyder på att både strukturella förutsättningar och kommunala prioriteringar påverkar ungas tillgång till en aktiv fritid.

Samband mellan indexen

De sektorsvisa indexvärdena uppvisade variationer både vad gäller spridning och vilka kommuner som placerar sig högt respektive lågt i rangordningarna. Samtidigt kan vissa tydliga samband urskiljas. Dorotea, som tilldelades det högsta värdet i samlingsindexet, återfinns även bland de fem kommuner med högst indexvärden inom sektorerna socialtjänst, kultur och fritid.

De övriga kommunerna som placerar sig bland de fem högsta i samlingsindexet återfinns även bland dem fem högsta i rangordningen inom en sektor vardera.

Haninge kommun, som uppvisar det lägsta värdet i samlingsindexet, har även det lägsta indexvärdet inom grundskolesektorn samt det tredje lägsta värdet inom förskolesektorn. Kultursektorn uppvisar den största spridningen i indexvärden, med flera kommuner i den övre delen av fördelningen som når värden över 4. Övriga sektorer är i högre grad koncentrerade kring medelvärdet 2,5. Vidare skiljer sig spridningsmönstret mellan kultur- och fritidssektorerna, där kultursektorn domineras av lägre indexvärden medan fritidssektorn endast uppvisar ett begränsat antal låga värden.

Jämförelse av indexresultat mot bakgrundsvariabler

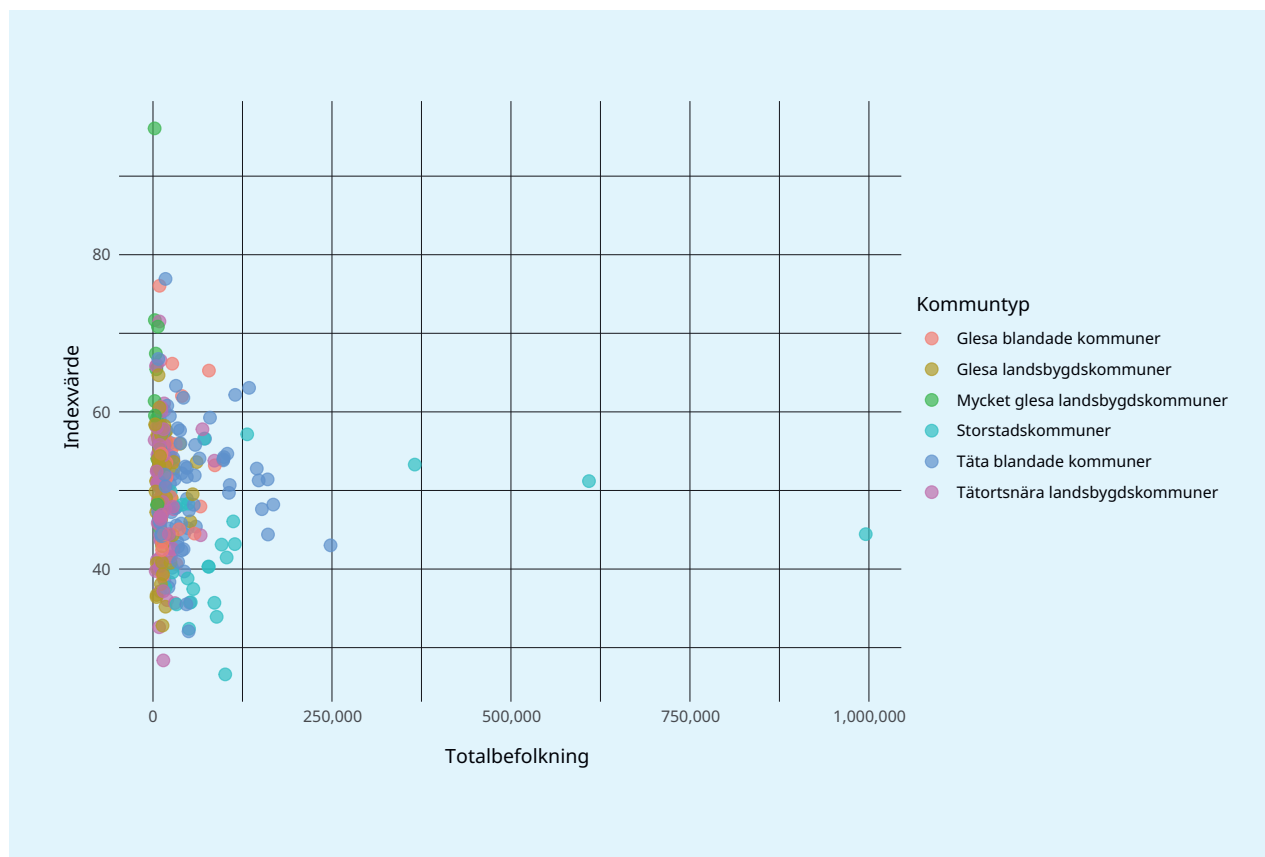
För att utvärdera indexet jämfördes kommunernas indexvärden mot bakgrundsvariablerna *antal invånare i kommunen* och *kommuntyp*. Vi ville se om dessa bakgrundvariabler kan påverka kommunernas förutsättningar att investera i barns rättigheter. Särskilt intressant är att analysera om det finns systematiska skillnader mellan olika typer av kommuner (se tabell 3–4 i metodbilaga).

Analysen visar att antalet invånare i en kommun inte har någon tydlig betydelse för indexvärdet. Med andra ord får kommuner inte högre eller lägre indexvärden enbart på grund av att de har fler eller färre invånare. Däremot framträder tydliga skillnader mellan olika kommuntyper. Mycket glesa landsbygdskommuner har genomgående de högsta genomsnittliga indexvärdena, medan storstadskommuner har de lägsta.

Figur 8 illustrerar sambandet mellan kommunernas indexvärden, kommuntyp och antalet invånare. Kommuner med färre invånare uppvisar större variation i indexvärden. Bland dessa återfinns de mycket glesa landsbygdskommunerna, markerade i grönt, med indexvärden som sträcker sig från omkring genomsnittet runt 50 upp till det högsta värdet på cirka 96.

Tätortsnära landsbygdskommuner, markerade i lila, har också ofta ett lågt invånarantal men uppvisar en något mindre spridning, från strax under 30 till strax över 70. Kommuner med större befolkning uppvisar däremot mer samlade indexvärden, som i högre grad ligger nära genomsnittet.

Indexvärde vs totalbefolkning per kommuntyp

Figur 8: Samband mellan indexvärde och antal invånare i kommunen, färgkodat efter kommuntyp.

Resultat kvalitativ del

Den kommunala referensgruppen diskuterade hur kommuners budgetarbete organiseras och i vilken utsträckning olika perspektiv som barns rättigheter inkluderas i ekonomisk styrning och prioriteringar.

Kommunala referensgruppens erfarenheter av budgetarbete och barnrättsperspektiv

Budgetprocesserna i kommunerna skiljer sig åt, men flera likheter framkom. Arbetet med budget startar ofta långt före själva budgetbeslutet och involverar både politisk ledning, förvaltningsledning och verksamheter. I flera kommuner sätts preliminära budgetramar året innan beslutet fattas, varefter verksamheter ges möjlighet att lämna synpunkter på prioriteringar, behov av investeringar och eventuella neddragningar. I vissa fall används strukturerade forum eller nätverk där olika förvaltningar och bolag samverkar kring budgetunderlaget. Flera kommuner beskriver också omfattande analysarbete inför budgetbeslutet, där omvärldsbevakning, hållbarhetsanalyser och dialoger med verksamheter ingår.

Några kommuner använder modeller för kostnadsanalys, exempelvis så kallad prislappsbudgetering, för att få en bild av kostnadsnivåer inom olika verksamheter. Samtidigt uttrycks en viss kritik mot sådana modeller, eftersom de ibland riskerar att uppfattas som normerande snarare än vägledande. Flera betonar att ekonomiska analyser också behöver kompletteras med kvalitativa bedömningar och hänsyn till lokala förutsättningar.

Ekonomiska utmaningar påverkar budgetarbetet

Kommunerna beskriver olika ekonomiska utmaningar som påverkar budgetarbetet, exempelvis ökade kostnader inom socialtjänst och skola, höga investeringskostnader och ett generellt ekonomiskt tryck. I vissa fall upplevs det som en utmaning att budgeten inte fullt ut speglar de lokala behov och sociala utmaningar som finns, exempelvis kopplade till hälsa, utbildningsnivå eller demografiska förändringar.

När det gäller hållbarhetsperspektiv i budgetarbetet uppger flera kommuner att de arbetar utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna – social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet – men att det kan vara svårt att integrera dessa perspektiv systematiskt i ekonomiska beslut. I vissa fall finns särskilda hållbarhetsprogram eller krav på hållbarhetsanalyser i samband med större investeringar. Andra kommuner arbetar mer med dialogbaserad uppföljning eller övergripande analyser av utvecklingen i kommunen.

Att man ställer frågan: om vi sätter en särskild budget, vad innebär det för barn?

REFERENSKOMMUN

Barns rättigheter hanteras på olika sätt

Barns rättigheter och barnrättsperspektivet hanteras på olika sätt i kommunerna. Vissa kommuner försöker integrera barnrättsperspektivet i bredare analyser och beslutsunderlag snarare än att arbeta med särskilda barnbudgetar eller separata processer. Andra har utvecklat former för delaktighet, exempelvis genom dialoger med barn och unga eller ungdomsråd. Samtidigt framkommer att barnkonsekvensanalyser inte alltid genomförs i praktiken, även om det finns strategier

eller riktlinjer som anger att de ska göras. I flera fall upplevs arbetet med barnrättsperspektivet vara beroende av enskilda personers engagemang och tillgänglig tid.

Flera deltagare lyfter vikten av att integrera olika perspektiv i analys- och beslutsprocesser, snarare än att behandla dem separat. Samtidigt finns en risk att många perspektiv endast behandlas ytligt om det saknas tydliga metoder eller vägledning för hur de ska vägas samman i beslutsunderlag.

“Vi behöver väga samman flera perspektiv, integrerat, inte bara jobba med ett åt gången. Men det är svårt, lite som att trampa i kvicksand.”

En central faktor är kunskap om barnkonventionen

För att barns rättigheter ska få ett reellt genomslag i budgetprioriteringar lyfter gruppen flera faktorer som viktiga. En central faktor är kunskap om barnkonventionen och om hur barnkonsekvensanalyser kan genomföras i praktiken. Det gäller både politiker och tjänstepersoner. En annan viktig faktor är att det finns strukturer och rutiner som säkerställer att perspektivet beaktas genom hela budgetprocessen, exempelvis genom krav på analyser, dokumentation och uppföljning. Flera deltagare betonar också behovet av resurser och tydligt ansvar genom samordnande funktioner eller personer som kan driva arbetet framåt.

Diskussionen berörde även behovet av långsiktighet i styrningen. Eftersom politiska prioriteringar kan förändras mellan mandatperioder anses det viktigt att vissa mål och strukturer sträcker sig över längre tid för att skapa kontinuitet i arbetet med barns rättigheter.

Tre avgörande områden: resurser, kunskap och struktur

När gruppen diskuterade vilka förändringar som skulle kunna stärka barns rättigheter i kommuners styrning och budgetarbete återkom tre huvudsakliga områden.

För det första betonades behovet av *tillräckliga resurser*, både ekonomiska och personella. Deltagarna menade att arbetet med barnrättsperspektivet ofta sker inom begränsade delar av tjänster och därför främst handlar

om att upprätthålla befintliga uppgifter snarare än att utveckla arbetet. Flera framhöll vikten av samordnande funktioner och tydligt ansvar för att driva arbetet framåt i organisationen.

För det andra lyftes behovet av *ökad kunskap och kompetens*. Även om många har en grundläggande utbildning i barnkonventionen efterfrågades mer praktiskt inriktad kunskap om hur barnrättsperspektivet kan implementeras i styrning och beslutsprocesser, särskilt när det gäller att genomföra barnkonsekvensanalyser.

För det tredje framhölls behovet av *tydligare strukturer, krav och uppföljning*. Deltagarna pekade på att konsekvensanalyser görs i varierande grad och kvalitet och att det därför kan behövas tydligare krav, som att barnkonsekvensanalyser ska genomföras och motiveras i beslutsunderlag. Det lyftes även önskemål om öronmärkta resurser, tydligare nationell vägledning samt bättre uppföljning och granskning av hur kommuner arbetar med barns rättigheter.

Referensgruppen identifierade även flera hinder för ett mer systematiskt arbete. De mest framträdande handlar om ekonomisk press och behovet av kortsiktiga prioriteringar, brist på tid och resurser, samt att många olika perspektiv ska vägas in i beslutsunderlag. Det lyftes också en efterfrågan på mer nationell vägledning, fler goda exempel och tydligare former för uppföljning och granskning av hur kommuner arbetar med barns rättigheter i beslutsprocesser.

Analys och diskussion

Rapporten visar tydliga strukturella mönster i samlingsindexet. Små och glesa landsbygdskommuner dominerar högst upp i rankingen, medan flera snabbväxande pendlingskommuner och storstadsnära kommuner återfinns längst ner. En särskilt tydlig iakttagelse är att kultur framstår som den enskilt viktigaste förklarande sektorn bakom höga värden i samlingsindexet. Kommuner som uppvisar höga värden inom sektorsområde kultur, tenderar att prestera väl totalt sett. Indikatorerna inom sektorsområde socialtjänst uppvisar däremot större variation och slår inte alltid igenom fullt ut i samlingsindexet.

Betydelsen av sektorbalans

Medelvärdena för samtliga sektorindex ligger mycket nära varandra, omkring 2,5. Det innebär att skillnaderna i samlingsindex inte beror på att vissa kommuner generellt presterar högt eller lågt inom alla sektorer. I stället är det kombinationer, prioriteringar och obalanser mellan sektorer som avgör utfallet. Kommuner som presterar jämnt inom alla sektorer tenderar att hamna stabilt i mitten av rankingen (figur 8). De kommuner som placerar sig högst är ofta starka inom en eller två sektorer, i synnerhet kultur, även om de inte får höga värden på allt.

Mot denna bakgrund behöver kommuner fördjupa sin analys inom varje enskild sektor och tydligt följa upp hur investeringar omsätts i faktiska resultat. Det är också viktigt att analysera om resultaten är jämnt fördelade inom kommunens geografiska område och hur förutsättningarna för jämlika uppväxtvillkor ser ut för alla barn i kommunen.

Skillnader mellan kommungrupper

Genomsnittet av samlingsindexet varierar tydligt mellan olika kommuntyper. Högst genomsnitt återfinns hos glesa landsbygdskommuner med besöksnäring, följt av glesa landsbygdskommuner samt mindre städer och tätorter. Lägst genomsnitt återfinns hos pendlingskommuner nära storstad och hos storstadskommuner.

En möjlig tolkning är att små och medelstora kommuner gynnas av närhet mellan förvaltningar, kortare beslutsvägar och lägre belastning på kommunala system, något som även lyfts fram som en framgång av kommunerna i vår referensgrupp. Pendlings- och storstadskommuner har i sin tur större svårigheter att upprätthålla en jämn kvalitet över alla sektorer, vilket påverkar deras samlade indexresultat negativt.

Tillgång till data är av stor vikt för bra beslut

En avgörande begränsning i arbetet är bristen på tillgänglig rikstäckande data för flera typer av kommunala satsningar som rör barns rättigheter. Exempelvis hade uppgifter om tillgång och närhet till friluftsområden, antal lekplatser per barn samt storleken på förskole- och skolgårdar kunnat bidra till en mer heltäckande bild av kommunernas investeringar. Denna data inom samhällsplaneringssektorn har därmed inte kunnat användas alls. I dialogen med barn lyfts dessa områden som viktiga för barnen i deras vardag. Avsaknaden av sådan information innebär att alla relevanta aspekter inte finns med i indexet, vilket påverkar dess förmåga att fullt ut spegla det kommunövergripande arbetet med barns rättigheter. Denna begränsning speglar ett mer generellt problem: det saknas tillräcklig och jämförbar nationell statistik som är nedbrytbar på kommunal nivå inom området. För studien innebär detta att vissa delar av kommunernas arbete inte kan jämföras, eftersom investeringarna inte går att mäta på ett tillförlitligt sätt.

Det har krävts avvägningar mellan att å ena sidan inkludera indikatorer som är viktiga ur ett barnrättsperspektiv och å andra sidan säkerställa att den data som används håller tillräcklig kvalitet. Indikatorer med bristande datatäckning riskerar att göra indexet mindre tillförlitligt och svårare att jämföra mellan kommuner. Av den anledningen har flera teoretiskt relevanta variabler uteslutits, då de endast kunnat tillämpas på ett begränsat antal kommuner eller riskerat att snedvrider resultaten.

Bristen på data har varit särskilt tydlig inom socialtjänstområdet. Jämfört med övriga sektorer saknas både heltäckande data och relevanta indikatorer för samtliga kommuner. Detta har lett till att flera variabler kopplade till socialtjänsten exkluderats. Samtidigt innebär detta att indexet i mindre utsträckning fångar skillnader i kommunernas prioriteringar inom socialtjänsten, vilket är en viktig begränsning att beakta vid tolkningen av resultaten.

Kostnader speglar prioriteringar

För att belysa hur kommunerna satsar på barns rättigheter har vissa kostnadsbaserade indikatorer tagits med i indexet. De visar hur mycket resurser som används, men ger bara en indirekt bild av de faktiska investeringarna i barns rättigheter. En viktig fråga är om högre kostnader verkligen betyder att en kommun har ett starkare barnrättsperspektiv.

Kostnadsnivåer påverkas av många faktorer som inte alltid har med barnrättsarbetet att göra. Det kan till exempel handla om geografiska avstånd, lokalkostnader, befolkningsstruktur eller hur verksamheter är organiserade. I kommuner med få barn kan kostnaden per barn bli hög eftersom vissa verksamheter måste finnas oavsett hur många barn som bor där. Barns behov kan också förändras över tid, vilket gör att kostnaderna kan variera mellan olika år. I glesa landsbygdskommuner kan långa avstånd till skola, fritidsverksamhet och socialtjänst bidra till högre kostnader, särskilt när barn har stora behov.

Samtidigt speglar kostnaderna vilka prioriteringar som görs. Det handlar om vad kommunen väljer att lägga sina pengar på, det vill säga vilka insatser och verksamheter man väljer att investera i. För att barn ska få jämlika uppväxtvillkor kan det vara nödvändigt att vissa insatser kostar mer, särskilt när behoven är stora.

Det är viktigt att komma ihåg att höga kostnader inte automatiskt betyder god kvalitet. Det avgörande är vilka resultat insatserna leder till, vilka prioriteringar man gör och hur barnen själva upplever stödet de får. Indexresultaten ska därför inte ses som färdiga svar, utan som ett underlag för vidare analys. Varje kommun behöver tolka sina resultat och sätta kostnaderna i relation till barns behov och rättigheter. På så sätt kan kostnadsindikatorerna bidra till en mer medveten resursfördelning och ett starkare och långsiktigt hållbart barnrättsperspektiv i budgetarbetet.

Geografiska förutsättningar för kommuner

Kommuner skiljer sig åt i geografiska och strukturella förutsättningar, vilket påverkar både hur investeringar i barns rättigheter genomförs och hur de kan mätas. Det finns tydliga skillnader i genomsnittliga indexvärden mellan olika kommuntyper, vilket delvis kan förklaras av sådana strukturella skillnader. Indikatorer som relaterar till antalet barn och unga i kommunen kan påverkas av befolkningsstorleken. I kommuner med få barn kan enskilda verksamheter få stort genomslag i indexet, vilket gör att relativt små satsningar framstår som mer omfattande.

I större kommuner kan motsatsen gälla, där även stora investeringar riskerar att ge ett lägre indexvärde eftersom de fördelas på fler invånare. Även resursutnyttjande kan påverka resultaten.

Exempelvis kan större kommuner dra nytta av stordriftsfördelar inom skolan, vilket kan leda till lägre kostnad per elev. Mindre kommuner med få elever får ofta högre kostnader per barn, vilket i indexet tolkas som en större investering i barns rättigheter.

Vissa indikatorer mäter barns tillgång till kultur- och fritidsresurser, som antalet idrottshallar per 1 000 invånare i åldern 7–20 år. Ett högt värde indikerar då en större investering. Samtidigt säger detta mått inget om barns faktiska möjligheter att ta del av verksamheten. I kommuner med stora geografiska avstånd kan tillgången i praktiken vara begränsad, trots ett högt antal anläggningar per invånare.

Detta kan ses som en svaghet i indexet. Samtidigt har syftet varit att jämföra kommunernas investeringar, inte att analysera hur resurserna används eller hur tillgängliga de är i praktiken. En sådan analys skulle kunna utgöra ett värdefullt komplement i framtida studier.

Behov av kompletterande analyser

UNICEF Sveriges arbete med att utveckla ett index som möjliggör jämförelser mellan kommuners investeringar i barns rättigheter kan ses som ett svar på flera av barnrättskommitténs rekommendationer. Särskilt tydlig är kopplingen till kraven på system för att spåra, analysera och följa upp hur resurser till barn fördelas och används, samt till behovet av relevant och tillförlitlig data om barns uppväxtvillkor. Genom att synliggöra hur ekonomiska resurser fördelas mellan olika verksamhetsområden där barn berörs kan indexet fungera som en ögonöppnare för kommuner och bidra till ökad transparens och jämförbarhet.

Addera barns egna röster

Indexet är begränsat till ett mindre antal indikatorer, vilket innebär att det endast fångar delar av kommunernas arbete för barns rättigheter. Det belyser främst de ekonomiska satsningarna och inte hur dessa investeringar faktiskt upplevs av barn i praktiken. Detta innebär att viktiga delar av barnrättskommitténs rekommendationer, särskilt de som rör barns faktiska uppväxtvillkor och ojämlikheter mellan grupper, endast fångas indirekt. Det finns därför ett behov av vidare forskning som undersöker sambandet mellan kommunernas ekonomiska satsningar och barns egna erfarenheter av dem.

Fördjupad analys av budget

För att ytterligare fördjupa förståelsen av kommunernas investeringar i barns rättigheter skulle det vara värdefullt att komplettera indexanalyser med studier av kommunernas budgetprocesser. En sådan analys skulle kunna synliggöra hur politiska prioriteringar, styrning och resursfördelning påverkar indexvärdena. Det skulle också kunna ge svar på om kommuner med höga indexvärden aktivt prioriterar barnrättsfrågor i sin budgetering, eller om resultaten i högre grad påverkas av strukturella eller demografiska faktorer.

Ta hänsyn till geografiska förutsättningar

Vidare skulle framtida studier även kunna addera data från regionen och ta större hänsyn till geografiska förutsättningar inom kommunerna, exempelvis genomsnittligt avstånd till skola, lokalisering av idrottsanläggningar och tillgänglighet till kollektivtrafik. Sådana faktorer kan ha stor betydelse för barns möjligheter att ta del av kommunala satsningar, och därmed för hur investeringar i barns rättigheter omsätts i praktiken.

Förbättra systematisk och heltäckande datainsamling

En annan viktig aspekt rör datainsamling, vilket också är ett område som barnrättskommittén särskilt lyfter. I rapporten framkom betydande bortfall, särskilt inom socialtjänstsektorn, vilket både begränsade urvalet av variabler och krävde omfattande hantering av saknade värden. Detta understryker behovet av mer systematisk och heltäckande datainsamling i linje med kommitténs rekommendationer på nationell nivå och med möjlighet att bryta ner till lokal nivå.

För framtida studier vore det därför relevant att närmare analysera förekomsten av saknade värden och orsakerna bakom dessa, exempelvis om bortfallen sker slumpmässigt eller följer ett systematiskt mönster. Det skulle också vara av intresse att undersöka om kommunernas rangordning förändras när indexet baseras på mer fullständig och högkvalitativ data. På så sätt kan indexet utvecklas till ett mer träffsäkert verktyg för uppföljning, styrning och ansvarsutkrävande i arbetet med att förverkliga barns rättigheter.

Rekommendationer

Mot bakgrund av rapportens resultat, analys samt våra referensgruppers erfarenheter lämnas följande rekommendationer på både nationell och lokal nivå för att stärka genomförandet av barns rättigheter i Sverige.

Nationella och lokala rekommendationer

Stärk kunskapen om barns rättigheter hos politiker, tjänstepersoner och barnen själva

Kunskapslyftet inför att barnkonventionen blev lag 2020 var omfattande, men kunskap behöver kontinuerligt upprätthållas och utvecklas. Politiska mandatperioder, personalomsättning och organisatoriska förändringar gör att kompetens snabbt riskerar att försvagas. Och då blir barnrättsarbetet beroende av enskilda eldsjälarna snarare än hållbara strukturer.

För att säkerställa ett hållbart genomförande måste barnrättsperspektivet vara integrerat i det systematiska, kommunövergripande arbetet, exempelvis genom fortbildning och kompetensutveckling för politiker, medarbetare och chefer. Det får inte reduceras till ett tidsbegränsat projekt eller en tillfällig satsning utan behöver vara en självklar och permanent del av styrning, ledning och uppföljning.

Rekommendationer

- Säkerställ kontinuerliga kunskapshöjande insatser om barns rättigheter, för både barn och vuxna.
- Avsätt statliga, öronmärkta medel för kompetensutveckling för politiker och tjänstepersoner.
- Integrera barnrättskompetens i introduktion av nyvalda politiker och chefer.

Nationella rekommendationer

Etablera ett styrande ramverk för barnrättsperspektivet i kommunalt beslutsfattande

Kommuner beskriver återkommande en perspektivträngsel, där barnrättsperspektivet förväntas samordnas med andra tvärgående perspektiv, ofta inom ramen för social hållbarhet som jämställdhet, jämlikhet, folkhälsa

och funktionsrätt. Problemet är inte att flera perspektiv existerar. Tvärtom är de nödvändiga i ett modernt välfärdssystem. Det bygger resilienta samhällen. Utmaningen är att det saknas ett sammanhållet styrningsramverk som tydliggör hur perspektiven ska integreras i praktiken och vägas samman.

När barnrättsperspektivet inte är inbyggt i den ordinarie styrningen riskerar det att hanteras som ett separat utvecklingsprojekt snarare än som en del av kärnverksamheten. Detta står i strid med barnkonventionens artikel 4, som kräver att staten organiserar sina system så att barns rättigheter genomförs genom lagstiftning, styrning och resursfördelning.

De kommuner som lyckas bäst behandlar inte barnrättsarbetet som ett tillägg, utan som en del av det systematiska kommunövergripande arbetet med analys, målformulering, budget och uppföljning. Utan tydlig nationell styrning och uppföljning riskerar barns rättigheter att bli beroende av lokal ambitionsnivå.

Det bidrar till de geografiska skillnader i uppväxtvillkor som rapporten synliggör och försvagar samhällets långsiktiga resiliens.

Lika rättigheter kräver likvärdiga strukturella förutsättningar. Skillnader i kommuners ekonomiska förutsättningar påverkar barns uppväxtvillkor. Ett barnrättsperspektiv behöver därför genomsyra även statens resursfördelning mellan kommuner. Idag saknas en tydlig och systematisk koppling mellan barns faktiska behov och konstruktionen av det kommunala utjämningsystemet. För att minska ojämlika uppväxtvillkor krävs en starkare koppling mellan statlig analys av barns behov och kommunala åtgärder.

Rekommendationer

- Utveckla ett nationellt styrande ramverk där barnrättsperspektivet utgör grund för kommunal styrning och integreras i ordinarie mål-, budget- och uppföljningsprocesser.
- Inför statliga barnrättsliga behovsanalyser kopplade till det kommunala utjämningsystemet och stärk sambandet mellan statlig analys och kommunala åtgärder.
- Uppdra till en statlig myndighet, exempelvis Statskontoret eller Riksrevisionen, att följa upp hur barnrättsperspektivet implementeras sektorsövergripande i kommunal styrning.

Bygg ett systematiskt kunskapsunderlag om barns uppväxtvillkor

Trots att det finns mycket statistik om barn i Sverige finns det i dag inget samlat och långsiktigt system för att följa upp hur barns uppväxtvillkor lever upp till barnkonventionen. Datainsamlingen är ofta frivillig, bristfälligt samordnad och varierar mellan aktörer, vilket försvårar nationell uppföljning över tid och mellan olika grupper av barn.

FN:s barnrättskommitté har särskilt uppmärksammat bristen på uppdelade och jämförbara data som ett centralt hinder för att identifiera ojämlikhet och bedöma om barns rättigheter tillgodoses likvärdigt. Utan ett samlat kunskapsunderlag blir det svårt att styra, prioritera och systematiskt följa upp barnrättspolitiken.

Ett nationellt system för insamling, samordning och analys av data om barns uppväxtvillkor bör därför etableras, med tydlig koppling till barnkonventionens rättigheter och kvalitetssäkrade indikatorer. I samspel med UNICEFs globala databas skulle ett sådant system stärka möjligheterna att fatta kunskapsbaserade beslut, upptäcka skillnader mellan grupper av barn och bidra till ett mer effektivt genomförande av barnets rättigheter globalt, nationellt och lokalt.

Rekommendationer

- Skapa och säkerställ nationella system för riks-täckande jämförbar statistik om barns uppväxtvillkor. Involvera och gör barn och unga delaktiga genom hela processen.
- Möjliggör statlig finansiering för större kommunala undersökningar bland barn och unga.

Lokala rekommendationer

Säkerställ att politiska beslut grundas i kunskap, analys och fakta

Ett återkommande systemfel som framträder i dialoger med kommuner är diskrepansen mellan politiska beslut och befintlig kunskap om barns uppväxtvillkor. Budgetramar och politiska mål fastställs ibland innan professionell analys eller barnrättslig bedömning genomförts.

När barnrättsliga analyser görs först efter att ekonomiska ramar beslutats finns en risk att de förbises. Situationen kan jämföras med statliga myndigheters uppdrag där det som inte anges i regleringsbrev riskerar att nedprioriteras. På samma sätt får barnrätten begränsad effekt om den inte finns med redan i politiska direktiv. Beslut som inte utgår från kunskap, analys och fakta riskerar att motverka barns rättigheter, trots goda intentioner.

Nuvarande budgetmodeller bygger ofta på historiska schabloner snarare än analyser av barns uppväxtvillkor och behov. Eftersom budgeten är kommunens viktigaste styrinstrument innebär barnrättsbudgetering att ekonomiska prioriteringar analyseras utifrån barns rättigheter. Tillämpningen av barns rättigheter ska aldrig villkoras av att en kommun har sämre ekonomi. Budgeten är den plats där barnrätten blir verklig eller uteblir.

Rekommendationer

- Säkerställ att mål- och budgetramar tas fram med stöd av fakta, analys och professionell kunskap om barns uppväxtvillkor. Involvera tjänstepersoners expertis tidigt i beslutsprocesserna.
- Utveckla och säkerställ barns delaktighet och inflytande i budgetprocessen.
- Säkerställ att ekonomiska prioriteringar inte försämrar barns möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda, och inför kompensatoriska budgetåtgärder vid ekonomiska åtstramningar.

Gör prövning av barnets bästa till en självklar del av beslutsprocessen

Rapportens resultat visar att investeringar i barn, vilket påverkar barns uppväxtvillkor, varierar kraftigt mellan kommuner. Många kommunala beslut påverkar barn direkt eller indirekt utan att konsekvenserna analyseras. Barnkonsekvensanalyser, så kallad prövning av barnets bästa, genomförs ofta oregelbundet eller för sent i processen. När resurser fördelas lika i stället för efter behov riskerar barn med sämre förutsättningar att få svårare att få sina rättigheter tillgodosedda.

Barnets bästa måste därför flyttas från princip till systematik. Barnets bästa är inte valbart eller en formulering i efterhand. Det är ett beslutsvillkor som berör samtliga kommunala verksamheter. Likvärdighet uppnås inte genom lika insatser utan genom behovsanpassade investeringar.

Rekommendationer

- Inför rutin och metod för prövning av barnets bästa i alla politiska beslut.
- Integrera analyserna i ordinarie tjänstemannaskrivelser och budgetprocesser.
- Följ upp rutinen - prövning av barnets bästa - och beslutens faktiska konsekvenser för barn över tid.

Skapa reella och fungerande forum för barn och ungas inflytande

Barns rätt att komma till tals är en av barnkonventionens grundprinciper men många kommunala inflytandestrukturer är fortfarande projektbaserade eller symboliska. Det saknas rikstäckande statistik om forum för barns inflytande. Och när barns perspektiv inte finns med riskerar beslutsfattare att missa viktiga insikter och erfarenheter av exempelvis skolmiljö, fritid och trygghet. Inflytande blir verkligt först när barn kan se att deras deltagande leder till förändring.

Reella och långsiktiga former för inflytande bidrar inte bara till att stärka barns rättigheter, utan också till bättre och mer träffsäkra beslut. När barn och unga ges möjlighet att kontinuerligt dela sina erfarenheter ökar kvaliteten i beslutsunderlag, samtidigt som legitimiteten för politiska beslut stärks. Det skapar även tillit till samhället och kan på sikt bidra till ökad delaktighet, ansvarstagande och aktiva medborgare.

Rekommendationer

- Inrätta permanenta forum för barn och ungas inflytande.
- Säkerställ att deltagandet når de barn som faktiskt berörs av besluten.
- Säkerställ återkoppling till barnen om hur deras synpunkter påverkat besluten.

Hur kan din kommun använda UNICEF Sveriges rapport?

Den här rapporten är tänkt att underlätta och vara ett praktiskt verktyg för kommuner att följa upp och förbättra barns uppväxtvillkor. Den ger en ögonblicksbild av hur kommuner investerar i barn i kommunen och kan användas som underlag för analys, prioriteringar och beslut. Regelbunden uppföljning är avgörande och det är viktigt att mäta sådant som är relevant, påverkansbart och möjligt att analysera ur ett barnrättsperspektiv.

Rapporten ger varje kommun ett sammanvägt värde, vilket gör det möjligt att jämföra resultat mellan framför allt kommuntyper. En hög placering i rankingen innebär dock inte automatiskt att kommunen uppfyller barnkonventionens krav på likvärdiga uppväxtvillkor för alla barn. Resultatet ska snarare ses som en indikation på hur situationen ser ut i kommunen och det bör därför alltid följas av fördjupade analyser som synliggör vad siffrorna faktiskt betyder i den lokala kontexten.

Olika metoder och verktyg

I arbetet med att omsätta kunskap till beslut är olika metoder och verktyg centrala. En viktig metod är att göra *prövning av barnets bästa*. Det innebär att kommunen på ett strukturerat och systematiskt sätt samlar in fakta och beslutsunderlag samt analyserar hur olika beslut påverkar barn och vilka konsekvenser de kan få. Lika viktigt är barns delaktighet. Barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och påverka frågor som rör dem, exempelvis genom dialoger, enkäter, råd eller andra former av deltagande.

Ett område där barnets bästa särskilt behöver beaktas är i budgetprocessen. Enligt barnkonventionen ska barnets bästa vägas in i alla beslut som rör barn, och det gäller inte minst ekonomiska beslut. Det innebär att kommunen behöver analysera hur budgetprioriteringar påverkar barn och unga, beskriva hur barnets bästa har bedömts och redovisa vilken vikt det har fått i beslutet. För att detta ska fungera i praktiken behöver barnrättsperspektivet integreras i kommunens styrdokument

och budgetprocesser. Kunskap om barns uppväxtvillkor ska alltid ingå i beslutsunderlagen, och större budgetbeslut ska innehålla en tydlig analys av konsekvenserna för barn. Arbetet behöver dessutom följas upp regelbundet, så att kommunen kan se hur besluten påverkar barn över tid och vid behov justera sina prioriteringar.

Öppna upp för vidare analys

Ett första steg är att utgå från kommunens resultat och ställa frågor som hjälper till att förstå situationen bakom statistiken. Hur skiljer sig resultaten mellan olika stadsdelar, orter eller skolor? Vilka barn bor i kommunen och hur ser deras uppväxtvillkor ut? Hur rör sig barn i kommunen och vilka miljöer använder de? Vilka idéer och erfarenheter lyfter barnen själva fram? Genom att fördjupa analysen blir det lättare att rikta insatser dit behoven är som störst.

Fyra perspektiv att ha med i analysen

Arbetet kan med fördel struktureras utifrån fyra perspektiv: *ekonomi, juridik, kunskap och upplevelser*. Det ekonomiska perspektivet handlar om hur resurser fördelas och vilka faktiska kostnader som finns för verksamheter som berör barn. Det juridiska perspektivet rör lagar, riktlinjer och styrdokument, och om dessa är i linje med barnkonventionen. Kunskap handlar om vilken information kommunen har om barns uppväxtvillkor och vilka kunskapsluckor som finns. Upplevelser fokuserar på barns delaktighet och hur de själva upplever de verksamheter och miljöer de möter.

Arbetet kan struktureras utifrån fyra perspektiv:

EKONOMI

Faktiska kostnader och resursfördelning.

Hur mycket resurser går till verksamheter som berör barn?
Hur fördelas resurser mellan olika grupper av barn?
Speglar resursfördelningen barnens behov?

JURIDIK

Lagar, riktlinjer och styrdokument.

Vad säger lagar och förordningar om barns rättigheter inom området?
Följer våra styrdokument barnkonventionen?
Behöver något förändras eller förtydligas?

KUNSKAP

Tillgång till data och kompetens.

Vilken kunskap har vi om barnkonventionen och uppväxtvillkor?
Vilka grupper saknar vi information om?
Behöver vi fler undersökningar eller analyser?

UPPLEVELSER

Barns delaktighet och erfarenheter.

Vad tycker barn om verksamheterna som de använder?
Vilka barn deltar och vilka saknas?

[Datainsamling över tid](#)

För att kunna följa utvecklingen över tid behövs regelbunden datainsamling. Det gör det möjligt att se förändringar och bedöma effekter av olika insatser och investeringar. Kommuner kan använda egna undersökningar, till exempel LUPP – Lokal uppföljning av ungdomspolitikerna – som ger kunskap om ungas fritid, skola, familj, hälsa, trygghet, demokrati, arbete och framtid. En annat exempel på en återkommande enkät är Liv och hälsa ung, som genomförs regionalt i samverkan mellan flera aktörer. Därutöver finns nationella datakällor som Statistiska centralbyrån, Kolada, Folkhälsomyndigheten med flera.

Slutord

UNICEF Sveriges rapport kan fungera som ett stöd för kommuner i arbetet med att stärka barns rättigheter och förbättra deras uppväxtvillkor. Resultaten ger en övergripande bild av kommunens investeringar i barn, men bör framför allt ses som ett underlag för vidare analys. För att få verklig betydelse behöver resultaten kompletteras med lokala analyser, barns egna perspektiv och regelbunden uppföljning över tid.

Rapporten visar att barns uppväxtvillkor bör betraktas som en central samhällsfråga. Att erkänna barns uppväxtvillkor som ett riksintresse och det viktigaste kapitalet innebär att barns rättigheter och långsiktiga behov vägs in i beslut inom flera politikområden. På så sätt kan rapporten bidra till mer kunskapsbaserade prioriteringar och ett långsiktigt arbete för att stärka barns rättigheter och uppväxtvillkor.

Appendix för samlingsindex

Ranking	Kommun	Samlingsindex (värde)	Invånare totalt, antal 2024 31/12	Kommuntyp	Län
1	Dorotea	96.08	2294	Landsbygdskommun	Västerbottens län
2	Timrå	76.92	17521	Pendlingskommun nära större stad	Västernorrlands län
3	Haparanda	76.04	9151	Landsbygdskommun	Norrbottnens län
4	Arjeplog	71.68	2599	Landsbygdskommun med besöksnäring	Norrbottnens län
5	Emmaboda	71.51	9006	Pendlingskommun nära mindre tätort	Kalmar län
6	Älvdalen	70.85	6882	Landsbygdskommun med besöksnäring	Dalarnas län
7	Norsjö	67.42	3968	Landsbygdskommun	Västerbottens län
8	Vadstena	66.74	7490	Pendlingskommun nära mindre tätort	Östergötlands län
9	Borgholm	66.55	10666	Landsbygdskommun med besöksnäring	Kalmar län
10	Oskarshamn	66.13	26923	Mindre stad/tätort	Kalmar län
11	Grästorps	65.97	5555	Pendlingskommun nära större stad	Västra Götaland län
12	Skinnskatteberg	65.85	4256	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västmanlands län
13	Jokkmokk	65.42	4701	Landsbygdskommun med besöksnäring	Norrbottnens län
14	Skellefteå	65.26	78150	Mindre stad/tätort	Västerbottens län
15	Älvsbyn	64.67	7774	Lågpendlingskommun nära större stad	Norrbottnens län
16	Ystad	63.32	32106	Mindre stad/tätort	Skåne län
17	Umeå	63.06	134249	Större stad	Västerbottens län
18	Borås	62.17	114872	Större stad	Västra Götaland län
19	Lidköping	62.02	40425	Mindre stad/tätort	Västra Götaland län
20	Piteå	61.79	42447	Mindre stad/tätort	Norrbottnens län
21	Sorsele	61.38	2357	Landsbygdskommun med besöksnäring	Västerbottens län
22	Hörby	61.08	15562	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
23	Nybro	60.79	19951	Lågpendlingskommun nära större stad	Kalmar län
24	Säter	60.63	11223	Pendlingskommun nära större stad	Dalarnas län
25	Ånge	60.55	9044	Landsbygdskommun	Västernorrlands län
26	Båstad	60.17	16026	Landsbygdskommun med besöksnäring	Skåne län
27	Tranemo	60.08	11839	Lågpendlingskommun nära större stad	Västra Götaland län
28	Åsele	59.53	2694	Landsbygdskommun	Västerbottens län
29	Svedala	59.46	23581	Pendlingskommun nära storstad	Skåne län
30	Luleå	59.26	79645	Större stad	Norrbottnens län
31	Storuman	59.19	5577	Landsbygdskommun med besöksnäring	Västerbottens län
32	Degerfors	59.16	9278	Pendlingskommun nära mindre tätort	Örebro län
33	Överkalix	58.43	3201	Landsbygdskommun	Norrbottnens län
34	Munkfors	58.25	3625	Lågpendlingskommun nära större stad	Värmlands län
35	Tjärn	58.23	16092	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
36	Torsby	58.18	11321	Landsbygdskommun	Värmlands län
37	Forshaga	58.14	11520	Pendlingskommun nära större stad	Värmlands län
38	Vindeln	58.01	5417	Lågpendlingskommun nära större stad	Västerbottens län
39	Värnamo	57.92	34542	Mindre stad/tätort	Jönköpings län
40	Trosa	57.79	14927	Pendlingskommun nära större stad	Södermanlands län
41	Varberg	57.79	69070	Mindre stad/tätort	Hallands län
42	Vellinge	57.64	37816	Pendlingskommun nära storstad	Skåne län
43	Simrishamn	57.62	18890	Landsbygdskommun med besöksnäring	Skåne län
44	Habo	57.51	13456	Pendlingskommun nära större stad	Jönköpings län
45	Säffle	57.40	14899	Landsbygdskommun	Värmlands län
46	Bengtstors	57.38	9076	Landsbygdskommun	Västra Götaland län
47	Hammarö	57.38	16992	Pendlingskommun nära större stad	Värmlands län
48	Lund	57.14	131590	Större stad	Skåne län
49	Hällefors	57.11	6321	Landsbygdskommun	Örebro län
50	Kalix	57.07	15391	Landsbygdskommun	Norrbottnens län

Ranking	Kommun	Samlingsindex (värde)	Invånare totalt, antal 2024 31/12	Kommuntyp	Län
51	Sävsjö	57.06	11563	Pendlingskommun nära mindre tätort	Jönköpings län
52	Lessebo	56.68	8289	Pendlingskommun nära större stad	Kronobergs län
53	Kalmar	56.59	72704	Större stad	Kalmar län
54	Mölndal	56.59	71420	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
55	Berg	56.55	7108	Lågpendlingskommun nära större stad	Jämtlands län
56	Hultsfred	56.49	13673	Pendlingskommun nära mindre tätort	Kalmar län
57	Bjurholm	56.41	2359	Pendlingskommun nära större stad	Västerbottens län
58	Mora	56.19	20540	Landsbygdskommun med besöksnäring	Dalarnas län
59	Ljusdal	56.11	18445	Landsbygdskommun	Gävleborgs län
60	Härnösand	56.05	24515	Mindre stad/tätort	Västernorrlands län
61	Leksand	56.02	16137	Landsbygdskommun med besöksnäring	Dalarnas län
62	Sandviken	56.01	38360	Lågpendlingskommun nära större stad	Gävleborgs län
63	Hudiksvall	55.93	37528	Mindre stad/tätort	Gävleborgs län
64	Karlshamn	55.90	31751	Mindre stad/tätort	Blekinge län
65	Mörbylånga	55.85	16224	Pendlingskommun nära större stad	Kalmar län
66	Uppvidinge	55.80	9061	Lågpendlingskommun nära större stad	Kronobergs län
67	Trollhättan	55.80	59003	Större stad	Västra Götaland län
68	Askersund	55.35	11477	Lågpendlingskommun nära större stad	Örebro län
69	Sotenäs	55.26	9104	Landsbygdskommun med besöksnäring	Västra Götaland län
70	Nora	55.20	10639	Pendlingskommun nära större stad	Örebro län
71	Grums	55.19	9004	Pendlingskommun nära större stad	Värmlands län
72	Arvika	55.12	25547	Landsbygdskommun	Värmlands län
73	Kinda	54.81	9957	Pendlingskommun nära större stad	Östergötlands län
74	Åmål	54.69	11906	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
75	Gävle	54.68	103838	Större stad	Gävleborgs län
76	Hallsberg	54.66	16120	Pendlingskommun nära större stad	Örebro län
77	Färgelanda	54.59	6376	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
78	Vaggeryd	54.48	14825	Pendlingskommun nära större stad	Jönköpings län
79	Årjäng	54.39	9825	Landsbygdskommun med besöksnäring	Värmlands län
80	Lindesberg	54.39	23141	Lågpendlingskommun nära större stad	Örebro län
81	Sundsvall	54.24	99048	Större stad	Västernorrlands län
82	Ljungby	54.16	28280	Mindre stad/tätort	Kronobergs län
83	Östersund	54.08	64979	Större stad	Jämtlands län
84	Arvidsjaur	54.04	6089	Landsbygdskommun	Norrbottnens län
85	Växjö	53.98	98334	Större stad	Kronobergs län
86	Karlsborg	53.97	7023	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
87	Höganäs	53.84	28430	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
88	Karlstad	53.83	98084	Större stad	Värmlands län
89	Gnosjö	53.83	9131	Pendlingskommun nära mindre tätort	Jönköpings län
90	Kungsbacka	53.79	85792	Pendlingskommun nära storstad	Hallands län
91	Knivsta	53.74	21193	Pendlingskommun nära större stad	Uppsala län
92	Ronneby	53.62	28741	Pendlingskommun nära mindre tätort	Blekinge län
93	Arboga	53.61	13980	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västmanlands län
94	Gotland	53.61	60971	Mindre stad/tätort	Gotlands län
95	Skara	53.56	18707	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
96	Malmö	53.29	365644	Storstäder	Skåne län
97	Orust	53.29	15352	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
98	Vingåker	53.21	8750	Pendlingskommun nära mindre tätort	Södermanlands län
99	Kristianstad	53.20	86379	Större stad	Skåne län
100	Sölvesborg	53.11	17430	Pendlingskommun nära större stad	Blekinge län
101	Ängelholm	53.05	45110	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
102	Falkenberg	52.86	47337	Mindre stad/tätort	Hallands län
103	Oxelösund	52.84	12031	Pendlingskommun nära mindre tätort	Södermanlands län
104	Töreboda	52.84	9043	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
105	Norrköping	52.79	144980	Större stad	Östergötlands län
106	Gislaved	52.77	28936	Landsbygdskommun	Jönköpings län
107	Bräcke	52.66	6035	Lågpendlingskommun nära större stad	Jämtlands län
108	Essunga	52.53	5560	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
109	Lycksele	52.52	12118	Landsbygdskommun	Västerbottens län
110	Ovanåker	52.42	11341	Landsbygdskommun	Gävleborgs län
111	Ödeshög	52.41	5237	Pendlingskommun nära mindre tätort	Östergötlands län
112	Härryda	52.18	40003	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län

Ranking	Kommun	Samlingsindex (värde)	Invånare totalt, antal 2024 31/12	Kommuntyp	Län
113	Boden	52.06	28049	Lågpendlingskommun nära större stad	Norrbottnens län
114	Åstorp	52.02	16449	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
115	Mönsterås	51.94	13069	Pendlingskommun nära mindre tätort	Kalmar län
116	Nyköping	51.92	58344	Mindre stad/tätort	Södermanlands län
117	Mellerud	51.84	9052	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
118	Sjöbo	51.79	19337	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
119	Trelleborg	51.73	47269	Pendlingskommun nära storstad	Skåne län
120	Tranås	51.61	18604	Landsbygdskommun	Jönköpings län
121	Karlskoga	51.42	30180	Mindre stad/tätort	Örebro län
122	Örebro	51.41	160140	Större stad	Örebro län
123	Heby	51.38	14345	Pendlingskommun nära större stad	Uppsala län
124	Fagersta	51.37	13072	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västmanlands län
125	Laxå	51.32	5423	Lågpendlingskommun nära större stad	Örebro län
126	Jönköping	51.27	147654	Större stad	Jönköpings län
127	Göteborg	51.19	608993	Storstäder	Västra Götaland län
128	Ljusnarsberg	51.19	4369	Pendlingskommun nära mindre tätort	Örebro län
129	Vännäs	51.09	9132	Pendlingskommun nära större stad	Västerbottens län
130	Nordmaling	51.01	6942	Pendlingskommun nära större stad	Västerbottens län
131	Ockelbo	50.95	5715	Pendlingskommun nära större stad	Gävleborgs län
132	Flen	50.94	15362	Pendlingskommun nära mindre tätort	Södermanlands län
133	Tingsryd	50.87	11966	Lågpendlingskommun nära större stad	Kronobergs län
134	Kristinehamn	50.84	23756	Lågpendlingskommun nära större stad	Värmlands län
135	Eskilstuna	50.69	107203	Större stad	Södermanlands län
136	Valdemarsvik	50.58	7525	Pendlingskommun nära större stad	Östergötlands län
137	Älmhult	50.52	17653	Pendlingskommun nära mindre tätort	Kronobergs län
138	Vara	50.50	16088	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
139	Härjedalen	50.47	10175	Landsbygdskommun med besöksnäring	Jämtlands län
140	Eksjö	50.44	17792	Pendlingskommun nära mindre tätort	Jönköpings län
141	Kungsör	50.32	8694	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västmanlands län
142	Krokom	50.06	15680	Pendlingskommun nära större stad	Jämtlands län
143	Hallstahammar	49.99	16653	Pendlingskommun nära större stad	Västmanlands län
144	Kiruna	49.87	22426	Mindre stad/tätort	Norrbottnens län
145	Ydre	49.86	3626	Pendlingskommun nära mindre tätort	Östergötlands län
146	Lomma	49.86	24715	Pendlingskommun nära storstad	Skåne län
147	Bromölla	49.70	12470	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
148	Halmstad	49.70	106084	Större stad	Hallands län
149	Olofström	49.66	13000	Pendlingskommun nära mindre tätort	Blekinge län
150	Örnsköldsvik	49.52	55443	Mindre stad/tätort	Västernorrlands län
151	Mariestad	49.17	24583	Mindre stad/tätort	Västra Götaland län
152	Rättvik	49.14	10998	Landsbygdskommun med besöksnäring	Dalarnas län
153	Gällivare	49.09	17233	Landsbygdskommun med besöksnäring	Norrbottnens län
154	Sollefteå	49.06	18396	Landsbygdskommun	Västernorrlands län
155	Kil	48.99	12061	Pendlingskommun nära större stad	Värmlands län
156	Bollnäs	48.97	26243	Landsbygdskommun	Gävleborgs län
157	Landskrona	48.93	47309	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
158	Aneby	48.86	6797	Pendlingskommun nära större stad	Jönköpings län
159	Tomelilla	48.52	13639	Pendlingskommun nära mindre tätort	Skåne län
160	Filipstad	48.47	9776	Landsbygdskommun	Värmlands län
161	Vansbro	48.46	6752	Landsbygdskommun	Dalarnas län
162	Tyresö	48.32	49179	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
163	Vilhelmina	48.21	6229	Landsbygdskommun	Västerbottens län
164	Linköping	48.20	168035	Större stad	Östergötlands län
165	Partille	48.18	41060	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
166	Uddevalla	48.18	57010	Lågpendlingskommun nära större stad	Västra Götaland län
167	Pajala	48.12	5857	Landsbygdskommun	Norrbottnens län
168	Torsås	48.05	6984	Pendlingskommun nära större stad	Kalmar län
169	Karlskrona	47.96	66301	Mindre stad/tätort	Blekinge län
170	Stenungsund	47.93	27851	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
171	Danderyd	47.86	32425	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
172	Osby	47.82	12947	Pendlingskommun nära mindre tätort	Skåne län
173	Nässjö	47.76	31587	Lågpendlingskommun nära större stad	Jönköpings län
174	Skurup	47.71	17099	Pendlingskommun nära storstad	Skåne län

Ranking	Kommun	Samlingsindex (värde)	Invånare totalt, antal 2024 31/12	Kommuntyp	Län
175	Orsa	47.70	6851	Landsbygdskommun med besöksnäring	Dalarnas län
176	Mjölby	47.62	28695	Pendlingskommun nära större stad	Östergötlands län
177	Helsingborg	47.62	152091	Större stad	Skåne län
178	Hofors	47.58	9281	Pendlingskommun nära mindre tätort	Gävleborgs län
179	Kungälv	47.47	50313	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
180	Hedemora	47.41	15281	Pendlingskommun nära mindre tätort	Dalarnas län
181	Perstorp	47.29	7235	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
182	Köping	47.24	25729	Lågpendlingskommun nära större stad	Västmanlands län
183	Dals-Ed	47.24	4606	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
184	Vårgårda	46.91	12474	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
185	Tibro	46.82	11338	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
186	Älvkarleby	46.65	9552	Pendlingskommun nära större stad	Uppsala län
187	Herrljunga	46.56	9497	Pendlingskommun nära större stad	Västra Götaland län
188	Örkelljunga	46.37	10277	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
189	Hagfors	46.32	11418	Landsbygdskommun	Värmlands län
190	Smedjebacken	46.17	10823	Pendlingskommun nära mindre tätort	Dalarnas län
191	Mullsjö	46.07	7594	Pendlingskommun nära större stad	Jönköpings län
192	Nacka	46.06	112112	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
193	Hässleholm	46.06	52114	Lågpendlingskommun nära större stad	Skåne län
194	Surahammar	45.95	9845	Pendlingskommun nära större stad	Västmanlands län
195	Robertsfors	45.82	6690	Pendlingskommun nära större stad	Västerbottens län
196	Eda	45.80	8412	Landsbygdskommun med besöksnäring	Värmlands län
197	Strängnäs	45.79	39313	Pendlingskommun nära större stad	Södermanlands län
198	Markaryd	45.57	9938	Pendlingskommun nära mindre tätort	Kronobergs län
199	Kävlinge	45.54	32477	Pendlingskommun nära storstad	Skåne län
200	Falun	45.40	59945	Mindre stad/tätort	Dalarnas län
201	Enköping	45.19	48591	Pendlingskommun nära större stad	Uppsala län
202	Sala	45.15	22843	Pendlingskommun nära större stad	Västmanlands län
203	Malung-Sälen	45.14	10254	Landsbygdskommun med besöksnäring	Dalarnas län
204	Västervik	45.05	36447	Mindre stad/tätort	Kalmar län
205	Skövde	44.51	57995	Mindre stad/tätort	Västra Götaland län
206	Motala	44.45	43505	Lågpendlingskommun nära större stad	Östergötlands län
207	Åtvidaberg	44.45	11467	Pendlingskommun nära större stad	Östergötlands län
208	Östhammar	44.44	22138	Lågpendlingskommun nära större stad	Uppsala län
209	Stockholm	44.44	995574	Storstäder	Stockholms län
210	Vimmerby	44.41	15384	Landsbygdskommun	Kalmar län
211	Västerås	44.40	160634	Större stad	Västmanlands län
212	Höör	44.34	17518	Pendlingskommun nära mindre tätort	Skåne län
213	Hylte	44.32	10196	Lågpendlingskommun nära större stad	Hallands län
214	Vetlanda	44.32	27528	Landsbygdskommun	Jönköpings län
215	Norrtälje	44.30	66585	Mindre stad/tätort	Stockholms län
216	Vaxholm	44.19	11822	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
217	Kumla	44.02	22681	Pendlingskommun nära större stad	Örebro län
218	Söderköping	43.88	14789	Pendlingskommun nära större stad	Östergötlands län
219	Klippan	43.66	17714	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
220	Munkedal	43.66	10354	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
221	Lysekil	43.62	13907	Landsbygdskommun	Västra Götaland län
222	Gnesta	43.52	11458	Pendlingskommun nära större stad	Södermanlands län
223	Katrineholm	43.43	34154	Mindre stad/tätort	Södermanlands län
224	Tidaholm	43.40	12805	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
225	Huddinge	43.17	114304	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
226	Botkyrka	43.11	95905	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
227	Uppsala	43.02	248016	Större stad	Uppsala län
228	Tanum	42.91	12773	Landsbygdskommun med besöksnäring	Västra Götaland län
229	Eslöv	42.84	34922	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
230	Laholm	42.63	26595	Pendlingskommun nära större stad	Hallands län
231	Alingsås	42.52	42722	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
232	Öckerö	42.40	12771	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
233	Ekerö	42.40	28910	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
234	Vänersborg	42.37	40041	Pendlingskommun nära större stad	Västra Götaland län
235	Ulricehamn	41.59	24985	Lågpendlingskommun nära större stad	Västra Götaland län
236	Gagnef	41.50	10384	Pendlingskommun nära större stad	Dalarnas län

Ranking	Kommun	Samlingsindex (värde)	Invånare totalt, antal 2024 31/12	Kommuntyp	Län
237	Avesta	41.49	22417	Mindre stad/tätort	Dalarnas län
238	Södertälje	41.47	102911	Större stad	Stockholms län
239	Boxholm	41.13	5517	Pendlingskommun nära mindre tätort	Östergötlands län
240	Vallentuna	40.91	35119	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
241	Åre	40.85	12693	Landsbygdskommun med besöksnäring	Jämtlands län
242	Söderhamn	40.81	24545	Landsbygdskommun	Gävleborgs län
243	Högsby	40.75	5321	Pendlingskommun nära mindre tätort	Kalmar län
244	Falköping	40.63	32806	Mindre stad/tätort	Västra Götaland län
245	Svenljunga	40.42	10747	Pendlingskommun nära större stad	Västra Götaland län
246	Sollentuna	40.32	77624	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
247	Täby	40.29	77744	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
248	Nordanstig	40.27	9262	Pendlingskommun nära mindre tätort	Gävleborgs län
249	Ludvika	40.15	26634	Mindre stad/tätort	Dalarnas län
250	Norberg	40.00	5452	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västmanlands län
251	Götene	40.00	13286	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
252	Hjo	39.98	9350	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
253	Nykvarn	39.76	12342	Pendlingskommun nära större stad	Stockholms län
254	Storfors	39.75	3788	Pendlingskommun nära mindre tätort	Värmlands län
255	Lerum	39.69	43570	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
256	Staffanstorps	39.58	27303	Pendlingskommun nära storstad	Skåne län
257	Östra Göinge	39.36	13978	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
258	Strömstad	39.11	13482	Landsbygdskommun med besöksnäring	Västra Götaland län
259	Lidingö	38.80	48377	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
260	Bjuv	38.61	15985	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
261	Håbo	38.36	22973	Pendlingskommun nära storstad	Uppsala län
262	Strömsund	38.08	11023	Landsbygdskommun	Jämtlands län
263	Finspång	37.67	21623	Lågpendlingskommun nära större stad	Östergötlands län
264	Salem	37.62	17507	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
265	Sundbyberg	37.45	56274	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
266	Svalöv	37.18	14543	Pendlingskommun nära större stad	Skåne län
267	Bollebygd	37.16	9802	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
268	Ragunda	36.70	5146	Landsbygdskommun	Jämtlands län
269	Gullspång	36.43	5031	Pendlingskommun nära mindre tätort	Västra Götaland län
270	Alvesta	36.05	19830	Pendlingskommun nära större stad	Kronobergs län
271	Sigtuna	35.77	52767	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
272	Borlänge	35.72	51425	Större stad	Dalarnas län
273	Solna	35.70	85789	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
274	Nynäshamn	35.67	30579	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
275	Värmdö	35.51	46635	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
276	Upplands-Bro	35.51	32868	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
277	Kramfors	35.20	17491	Landsbygdskommun	Västernorrlands län
278	Järfälla	33.92	88950	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
279	Sunne	32.81	13356	Landsbygdskommun	Värmlands län
280	Lekeberg	32.59	8606	Pendlingskommun nära större stad	Örebro län
281	Upplands väsby	32.40	50323	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
282	Österåker	32.07	49787	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län
283	Lilla Edet	28.37	14442	Pendlingskommun nära storstad	Västra Götaland län
284	Haninge	26.59	100895	Pendlingskommun nära storstad	Stockholms län

Appendix för Samlingsindex och sektorindex

Förskola, skola, socialtjänst, fritid och kultur.

Ranking	Kommun	Samlingsindex	Index Förskola	Index Fritid	Index Grundskola	Index Kultur	Index Socialtjänst
1	Dorotea	96.08	2,75	3,69	3,21	4,47	3,76
2	Timrå	76.92	3,22	2,94	2,85	2,99	3,64
3	Haparanda	76.04	3,33	3,34	2,84	3,02	3,01
4	Arjeplog	71.68	2,36	2,86	2,74	4,96	2,12
5	Emmaboda	71.51	2,81	2,54	3,30	3,50	2,86
6	Älvdalen	70.85	3,11	2,49	3,12	3,48	2,73
7	Norsjö	67.42	2,54	2,74	2,67	3,84	2,74
8	Vadstena	66.74	3,41	2,78	3,02	2,90	2,34
9	Borgholm	66.55	3,02	2,18	2,74	3,45	3,04
10	Oskarshamn	66.13	2,64	3,02	2,92	2,82	2,98
11	Grästorps	65.97	2,59	3,28	3,19	2,90	2,41
12	Skinnskatteberg	65.85	2,74	2,64	2,85	3,35	2,76
13	Jokkmokk	65.42	2,37	2,05	3,25	3,75	2,88
14	Skellefteå	65.26	2,23	3,11	2,62	3,19	3,12
15	Älvsbyn	64.67	2,75	3,71	2,62	2,19	2,94
16	Ystad	63.32	2,69	3,34	2,39	3,04	2,59
17	Umeå	63.06	2,45	3,11	2,71	3,13	2,63
18	Borås	62.17	2,64	2,85	2,34	3,17	2,92
19	Lidköping	62.02	2,81	2,64	2,84	2,47	3,15
20	Piteå	61.79	2,74	2,67	2,94	2,86	2,67
21	Sorsele	61.38	2,92	2,27	2,97	3,10	2,57
22	Hörby	61.08	2,96	2,91	2,50	2,90	2,52
23	Nybro	60.79	2,98	2,83	2,76	2,40	2,80
24	Säter	60.63	2,36	2,24	2,51	4,45	2,19
25	Ånge	60.55	2,73	2,61	2,84	2,93	2,62
26	Båstad	60.17	2,87	2,47	2,89	2,49	2,96
27	Tranemo	60.08	2,36	2,71	2,89	2,46	3,27
28	Åsele	59.53	1,29	2,73	2,46	3,37	3,76
29	Svedala	59.46	3,29	2,76	2,17	2,68	2,70
30	Luleå	59.26	2,56	3,30	2,89	2,85	1,97
31	Storuman	59.19	3,61	2,44	2,95	2,28	2,30
32	Degerfors	59.16	3,54	2,48	3,29	2,16	2,10
33	Överkalix	58.43	3,03	2,80	2,69	2,56	2,40
34	Munkfors	58.25	2,58	3,22	2,28	2,06	3,33
35	Tjörn	58.23	2,16	2,45	2,69	3,13	3,04
36	Torsby	58.18	2,89	2,80	2,53	2,61	2,62
37	Forshaga	58.14	2,99	3,93	2,58	2,05	1,91
38	Vindeln	58.01	2,81	2,69	2,66	3,01	2,27
39	Värnamo	57.92	2,72	2,82	2,43	2,62	2,83
40	Trosa	57.79	2,63	2,79	2,49	2,73	2,77
41	Varberg	57.79	2,71	2,82	2,46	2,37	3,04
42	Vellinge	57.64	2,66	3,13	2,57	2,43	2,61
43	Simrishamn	57.62	2,83	3,12	2,66	3,08	1,69
44	Habo	57.51	2,67	2,54	2,80	2,56	2,81
45	Säffle	57.40	2,70	2,75	2,96	2,57	2,38
46	Bengtsfors	57.38	2,95	2,17	2,89	2,73	2,62
47	Hammarö	57.38	3,25	3,27	2,59	1,89	2,36
48	Lund	57.14	2,96	2,64	2,63	2,73	2,37
49	Hällefors	57.11	2,79	2,76	2,77	2,61	2,41
50	Kalix	57.07	2,28	3,36	2,80	2,43	2,45

Ranking	Kommun	Samlingsindex	Index Förskola	Index Fritid	Index Grundskola	Index Kultur	Index Socialtjänst
51	Sävsjö	57.06	2,56	3,00	2,51	2,29	2,97
52	Lessebo	56.68	2,84	2,14	2,61	2,43	3,26
53	Kalmar	56.59	2,53	2,95	2,64	2,42	2,74
54	Mölnadal	56.59	2,17	2,79	2,60	2,50	3,22
55	Berg	56.55	2,32	2,10	2,66	3,36	2,83
56	Hultsfred	56.49	2,85	2,73	2,26	2,48	2,94
57	Bjurholm	56.41	2,59	2,56	2,44	3,40	2,26
58	Mora	56.19	2,94	2,70	2,60	2,16	2,83
59	Ljusdal	56.11	2,98	2,15	2,66	2,74	2,69
60	Härnösand	56.05	2,69	2,50	2,63	2,90	2,48
61	Leksand	56.02	2,54	2,73	1,93	2,88	3,12
62	Sandviken	56.01	2,20	3,02	2,67	2,71	2,61
63	Hudiksvall	55.93	2,39	2,45	2,32	3,36	2,68
64	Karlshamn	55.90	2,86	2,71	2,73	2,39	2,51
65	Mörbylånga	55.85	2,76	2,46	2,88	2,75	2,33
66	Uppvidinge	55.80	2,62	2,76	2,37	2,99	2,44
67	Trollhättan	55.80	2,38	2,80	2,48	2,88	2,63
68	Askersund	55.35	2,65	2,06	2,87	3,30	2,25
69	Sotenäs	55.26	2,96	2,76	2,88	2,59	1,93
70	Nora	55.20	2,47	2,02	2,67	3,16	2,78
71	Grums	55.19	2,72	2,23	2,48	2,49	3,18
72	Arvika	55.12	3,08	2,18	2,61	2,37	2,86
73	Kinda	54.81	2,37	2,57	2,63	3,09	2,40
74	Åmål	54.69	2,66	2,64	2,73	2,71	2,31
75	Gävle	54.68	2,13	2,76	2,55	3,10	2,50
76	Hallsberg	54.66	2,72	2,98	2,51	2,00	2,83
77	Färgelanda	54.59	3,05	2,75	3,33	2,12	1,79
78	Vaggeryd	54.48	2,60	2,28	2,76	2,54	2,84
79	Årjäng	54.39	2,79	2,26	2,98	2,87	2,12
80	Lindesberg	54.39	2,43	2,99	2,45	2,95	2,20
81	Sundsvall	54.24	2,40	3,07	2,48	2,69	2,35
82	Ljungby	54.16	2,72	2,72	2,59	2,35	2,61
83	Östersund	54.08	2,53	2,91	2,27	2,41	2,85
84	Arvidsjaur	54.04	2,53	3,46	2,23	2,46	2,29
85	Växjö	53.98	2,48	2,52	2,69	2,51	2,77
86	Karlsborg	53.97	2,72	2,70	2,79	2,49	2,26
87	Höganäs	53.84	2,58	3,06	2,32	2,54	2,44
88	Karlstad	53.83	2,78	2,95	2,45	2,21	2,55
89	Gnosjö	53.83	2,89	2,57	2,59	2,54	2,36
90	Kungsbacka	53.79	2,93	2,74	2,36	2,25	2,66
91	Knivsta	53.74	2,88	2,73	2,32	1,85	3,15
92	Ronneby	53.62	2,65	2,17	2,92	2,29	2,88
93	Arboga	53.61	3,21	2,55	2,11	2,54	2,52
94	Gotland	53.61	2,79	2,17	2,44	3,03	2,49
95	Skara	53.56	2,37	2,96	2,31	2,80	2,48
96	Malmö	53.29	2,00	2,34	2,38	3,06	3,10
97	Orust	53.29	2,64	1,85	2,84	3,29	2,26
98	Vingåker	53.21	2,80	1,94	2,60	2,68	2,85
99	Kristianstad	53.20	2,76	2,72	2,71	2,16	2,53
100	Sölvesborg	53.11	1,98	2,87	3,08	2,13	2,80
101	Ängelholm	53.05	2,86	2,98	2,40	2,56	2,05
102	Falkenberg	52.86	3,11	2,79	2,34	2,25	2,35
103	Oxelösund	52.84	2,95	2,09	2,78	3,03	1,97
104	Töreboda	52.84	2,66	2,23	2,60	2,08	3,26
105	Norrköping	52.79	2,45	2,17	2,34	2,93	2,93
106	Gislaved	52.77	2,55	2,62	2,52	2,74	2,40
107	Bräcke	52.66	2,49	1,55	3,26	2,42	3,09
108	Essunga	52.53	2,38	2,64	2,39	3,01	2,38
109	Lycksele	52.52	2,26	2,71	2,24	2,98	2,60
110	Ovanåker	52.42	2,58	2,77	2,76	2,19	2,49
111	Ödeshög	52.41	2,61	2,43	2,52	2,80	2,41
112	Härryda	52.18	2,46	2,60	2,44	2,37	2,89

Ranking	Kommun	Samlingsindex	Index Förskola	Index Fritid	Index Grundskola	Index Kultur	Index Socialtjänst
113	Boden	52.06	2,65	3,09	2,54	2,37	2,10
114	Åstorp	52.02	2,82	2,70	2,41	2,76	2,05
115	Mönsterås	51.94	2,97	2,39	2,57	2,47	2,33
116	Nyköping	51.92	2,56	2,34	2,29	2,86	2,68
117	Mellerud	51.84	2,43	2,45	2,63	2,42	2,79
118	Sjöbo	51.79	2,50	2,45	2,54	2,80	2,42
119	Trelleborg	51.73	2,30	2,99	2,33	2,44	2,63
120	Tranås	51.61	2,36	2,67	2,64	2,81	2,21
121	Karlskoga	51.42	2,51	2,63	2,46	2,53	2,54
122	Örebro	51.41	2,32	2,44	2,21	2,42	3,28
123	Heby	51.38	2,81	2,09	2,23	2,66	2,87
124	Fagersta	51.37	2,45	2,46	2,29	2,40	3,07
125	Laxå	51.32	2,85	1,83	2,54	2,69	2,74
126	Jönköping	51.27	2,65	2,39	2,64	2,65	2,31
127	Göteborg	51.19	2,00	2,26	2,74	2,66	2,99
128	Ljusnarsberg	51.19	2,67	1,71	2,77	2,80	2,69
129	Vännäs	51.09	2,59	2,48	2,40	2,16	3,00
130	Nordmaling	51.01	2,35	2,17	2,98	2,86	2,26
131	Ockelbo	50.95	3,00	2,45	2,58	2,33	2,25
132	Flen	50.94	2,65	2,28	2,55	2,72	2,41
133	Tingsryd	50.87	2,38	3,15	2,35	2,08	2,65
134	Kristinehamn	50.84	2,38	2,32	2,40	2,37	3,14
135	Eskilstuna	50.69	2,70	2,51	2,05	2,28	3,05
136	Valdemarsvik	50.58	2,86	1,61	2,84	2,69	2,56
137	Älmhult	50.52	2,63	2,97	2,55	2,19	2,22
138	Vara	50.50	2,05	2,72	2,42	2,70	2,67
139	Härjedalen	50.47	2,86	2,16	2,71	2,87	1,96
140	Eksjö	50.44	2,73	2,88	2,71	2,33	1,91
141	Kungsör	50.32	2,91	2,41	2,25	2,48	2,49
142	Krokom	50.06	2,82	1,73	2,76	2,12	3,07
143	Hallstahammar	49.99	2,93	2,32	2,50	1,90	2,85
144	Kiruna	49.87	1,86	3,16	2,37	2,83	2,27
145	Ydre	49.86	2,43	1,63	2,59	3,02	2,82
146	Lomma	49.86	2,48	2,94	2,56	2,08	2,42
147	Bromölla	49.70	2,05	2,37	2,70	2,16	3,19
148	Halmstad	49.70	2,64	2,52	2,46	2,73	2,12
149	Olofström	49.66	2,27	2,56	2,71	2,53	2,39
150	Örnsköldsvik	49.52	2,54	3,10	2,42	2,36	2,01
151	Mariestad	49.17	2,72	2,67	2,45	2,08	2,48
152	Rättvik	49.14	3,08	2,39	2,77	2,21	1,95
153	Gällivare	49.09	2,05	3,15	2,44	2,35	2,40
154	Sollefteå	49.06	2,51	3,04	2,29	2,07	2,48
155	Kil	48.99	2,82	2,35	2,66	2,16	2,39
156	Bollnäs	48.97	2,62	2,54	2,34	2,29	2,58
157	Landskrona	48.93	2,16	2,85	1,94	2,69	2,73
158	Aneby	48.86	2,86	2,09	2,54	2,73	2,14
159	Tomelilla	48.52	2,61	2,12	2,83	2,85	1,92
160	Filipstad	48.47	2,55	2,71	2,66	2,34	2,06
161	Vansbro	48.46	2,31	2,17	2,20	2,49	3,16
162	Tyresö	48.32	1,99	2,91	2,28	2,07	3,05
163	Vilhelmina	48.21	2,60	2,88	2,82	2,13	1,86
164	Linköping	48.20	2,15	2,34	2,59	2,76	2,46
165	Partille	48.18	2,02	2,68	2,41	2,18	3,00
166	Uddevalla	48.18	2,31	2,83	2,52	2,25	2,38
167	Pajala	48.12	2,66	2,00	3,07	2,35	2,20
168	Torsås	48.05	2,74	2,09	3,17	2,42	1,85
169	Karlskrona	47.96	2,50	2,37	2,52	2,01	2,86
170	Stenungsund	47.93	2,60	2,88	2,40	2,08	2,31
171	Danderyd	47.86	2,23	2,91	2,14	2,20	2,78
172	Osby	47.82	2,55	2,49	2,59	2,40	2,22
173	Nässjö	47.76	2,44	2,19	2,59	2,47	2,55
174	Skurup	47.71	2,54	2,15	2,58	1,98	2,98

Ranking	Kommun	Samlingsindex	Index Förskola	Index Fritid	Index Grundskola	Index Kultur	Index Socialtjänst
175	Orsa	47.70	2,24	2,17	2,40	2,71	2,71
176	Mjölby	47.62	2,32	2,47	2,55	2,11	2,77
177	Helsingborg	47.62	2,41	2,47	2,12	2,46	2,75
178	Hofors	47.58	2,68	2,75	2,56	1,82	2,42
179	Kungälv	47.47	2,51	2,53	2,08	2,54	2,54
180	Hedemora	47.41	2,80	2,16	2,67	2,24	2,33
181	Perstorp	47.29	2,42	2,57	2,46	2,45	2,29
182	Köping	47.24	2,57	2,56	2,46	2,30	2,28
183	Dals-Ed	47.24	2,66	1,74	2,67	2,94	2,16
184	Vårgårda	46.91	2,75	2,65	2,24	2,10	2,40
185	Tibro	46.82	2,34	2,81	2,81	2,11	2,06
186	Älvkarleby	46.65	2,48	2,20	2,27	2,05	3,10
187	Herrljunga	46.56	2,56	1,95	2,85	1,98	2,76
188	Örkelljunga	46.37	2,09	2,31	2,39	2,68	2,61
189	Hagfors	46.32	2,59	2,50	2,12	2,59	2,26
190	Smedjebacken	46.17	2,68	2,32	2,10	2,65	2,30
191	Mullsjö	46.07	2,06	2,23	2,63	2,70	2,43
192	Nacka	46.06	2,07	2,78	1,80	2,50	2,88
193	Hässleholm	46.06	2,50	2,48	2,89	2,12	2,04
194	Surahammar	45.95	2,71	2,58	2,33	2,03	2,37
195	Robertsfors	45.82	2,52	1,65	2,63	2,63	2,59
196	Eda	45.80	2,78	2,19	2,75	2,14	2,14
197	Strängnäs	45.79	2,61	2,47	2,02	2,51	2,40
198	Markaryd	45.57	2,42	2,23	2,45	2,74	2,15
199	Kävlinge	45.54	2,90	2,30	2,20	2,40	2,18
200	Falun	45.40	1,92	2,91	2,07	2,37	2,69
201	Enköping	45.19	2,18	2,62	2,04	2,59	2,51
202	Sala	45.15	2,50	2,30	2,16	2,05	2,92
203	Malung-Sälen	45.14	2,92	2,39	2,32	2,13	2,18
204	Västervik	45.05	2,61	2,69	2,43	2,10	2,09
205	Skövde	44.51	1,97	2,97	2,19	2,29	2,45
206	Motala	44.45	2,73	2,21	2,65	2,13	2,13
207	Åtvidaberg	44.45	2,24	1,85	2,50	2,76	2,51
208	Östhammar	44.44	2,51	2,24	2,11	3,29	1,70
209	Stockholm	44.44	2,39	2,28	2,56	2,47	2,15
210	Vimmerby	44.41	2,60	2,41	2,35	2,22	2,26
211	Västerås	44.40	2,59	2,47	2,10	2,34	2,34
212	Höör	44.34	2,49	2,52	2,44	2,49	1,90
213	Hylte	44.32	1,74	2,58	2,45	2,73	2,34
214	Vetlanda	44.32	2,54	2,41	2,46	1,96	2,47
215	Norrtälje	44.30	2,55	2,14	2,05	2,29	2,81
216	Vaxholm	44.19	2,41	2,56	2,20	2,12	2,53
217	Kumla	44.02	2,41	2,71	2,27	2,48	1,94
218	Söderköping	43.88	2,67	1,72	2,66	2,07	2,67
219	Klippan	43.66	1,95	2,35	2,39	2,53	2,55
220	Munkedal	43.66	2,43	2,60	2,50	2,05	2,18
221	Lysekil	43.62	2,18	2,86	2,53	1,94	2,24
222	Gnesta	43.52	1,92	2,42	2,55	2,40	2,46
223	Katrineholm	43.43	1,99	3,06	1,79	2,87	2,02
224	Tidaholm	43.40	2,29	2,62	2,29	2,61	1,92
225	Huddinge	43.17	2,10	2,37	2,16	1,93	3,13
226	Botkyrka	43.11	1,68	2,27	1,96	2,48	3,30
227	Uppsala	43.02	2,06	2,45	1,98	2,55	2,64
228	Tanum	42.91	2,56	1,66	2,45	2,32	2,68
229	Eslöv	42.84	2,14	2,34	2,81	2,27	2,12
230	Laholm	42.63	2,40	2,16	2,61	2,13	2,34
231	Alingsås	42.52	2,12	2,51	2,10	2,51	2,39
232	Öckerö	42.40	2,52	2,28	2,79	1,96	2,06
233	Ekerö	42.40	2,23	2,85	2,11	2,05	2,38
234	Vänernborg	42.37	2,42	2,38	2,69	2,31	1,81
235	Ulricehamn	41.59	2,32	2,60	2,47	2,04	2,10
236	Gagnef	41.50	2,39	1,74	2,09	2,24	3,05

Ranking	Kommun	Samlingsindex	Index Förskola	Index Fritid	Index Grundskola	Index Kultur	Index Socialtjänst
237	Avesta	41.49	2,46	2,35	2,12	2,47	2,11
238	Södertälje	41.47	1,93	2,27	2,14	2,17	2,99
239	Boxholm	41.13	2,64	1,79	2,59	2,27	2,17
240	Vallentuna	40.91	1,91	2,37	1,68	2,83	2,65
241	Åre	40.85	2,59	2,14	2,60	1,98	2,12
242	Söderhamn	40.81	2,08	2,43	1,96	2,33	2,62
243	Högsby	40.75	2,74	1,90	2,86	2,19	1,74
244	Falköping	40.63	2,24	2,33	2,43	2,38	2,02
245	Svenljunga	40.42	2,77	1,91	2,27	2,30	2,13
246	Sollentuna	40.32	1,92	2,63	2,09	2,16	2,57
247	Täby	40.29	1,64	2,98	1,83	2,33	2,58
248	Nordanstig	40.27	2,57	1,52	2,65	2,20	2,42
249	Ludvika	40.15	2,37	2,20	1,84	2,22	2,73
250	Norberg	40.00	1,89	2,35	2,32	2,81	1,96
251	Götene	40.00	2,42	1,45	2,92	2,09	2,45
252	Hjo	39.98	2,26	2,15	3,16	2,09	1,67
253	Nykvarn	39.76	2,42	2,50	1,84	2,58	1,95
254	Storfors	39.75	2,11	1,52	3,01	2,56	2,10
255	Lerum	39.69	2,26	2,29	2,28	2,05	2,42
256	Staffanstorpe	39.58	2,29	2,40	2,47	2,19	1,95
257	Östra Göinge	39.36	2,30	2,15	2,67	2,33	1,80
258	Strömstad	39.11	2,07	2,28	1,92	2,84	2,11
259	Lidingö	38.80	2,08	2,65	1,74	2,23	2,50
260	Bjuv	38.61	2,25	1,89	2,77	2,48	1,78
261	Håbo	38.36	2,24	2,51	2,13	1,99	2,27
262	Strömsund	38.08	2,20	1,37	2,70	2,08	2,75
263	Finspång	37.67	2,02	1,94	2,33	2,03	2,75
264	Salem	37.62	1,79	2,05	2,56	1,77	2,88
265	Sundbyberg	37.45	2,09	2,23	1,78	2,32	2,62
266	Svalöv	37.18	2,26	2,17	2,44	1,90	2,23
267	Bollebygd	37.16	2,29	1,80	2,67	1,84	2,41
268	Ragunda	36.70	3,15	1,16	2,28	2,07	2,28
269	Gullspång	36.43	2,39	1,45	3,38	1,68	2,02
270	Alvesta	36.05	2,51	2,61	2,35	2,16	1,23
271	Sigtuna	35.77	1,40	2,34	2,15	2,16	2,79
272	Borlänge	35.72	1,90	2,52	2,07	2,00	2,34
273	Solna	35.70	1,85	2,61	1,89	1,94	2,54
274	Nynäshamn	35.67	1,77	2,26	1,91	2,05	2,84
275	Värmdö	35.51	2,10	2,40	1,96	2,15	2,19
276	Upplands-Bro	35.51	2,19	2,07	1,96	2,28	2,32
277	Kramfors	35.20	2,23	2,18	2,88	2,20	1,28
278	Järfälla	33.92	1,78	2,04	2,03	2,05	2,73
279	Sunne	32.81	2,32	2,01	2,31	2,25	1,61
280	Lekeberg	32.59	2,32	1,59	2,18	1,98	2,41
281	Upplands väsby	32.40	1,65	2,47	2,21	2,08	2,04
282	Österåker	32.07	1,71	2,29	1,82	1,93	2,66
283	Lilla Edet	28.37	2,14	1,95	1,84	2,17	1,87
284	Haninge	26.59	1,54	2,25	1,68	2,08	2,22

Referenser

Barnkonventionen
<https://unicef.se/barnkonventionen>

Barnrättskommittén allmänna kommentar nr 19,
<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/barnkonventionen/allmanna-kommentarer/allman-kommentar-nr-19.pdf>

CRC/C/SWE/CO/6-7:
Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerade sjätte och sjunde periodiska rapport, 7 mars 2023, https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/barnets-rattigheter/crc_c_swe_co_6-7_51663_svensk-version-final.pdf

Fakta om Dorotea kommun,
<https://www.dorotea.se/media/vzlfj5a/informationsbro-schyrdorotea.pdf>

Kolada (2025). Kolada – fri sökning.
Hämtad: 2025-11-10. <https://www.kolada.se/verktyg/frisokning/>

Kommunallag (2017:725)1 kap. 5 §, 2 kap. 1 §

Indexering och kartor:
Hagman, E., & Melkersson Dalén, M. (2026). Kommuners investeringar i barns rättigheter (Dissertation). Hämtad från <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-577548>

Tillväxtverket (2025). Indelning i stad- och landsbygdstyper. Hämtad: 2025-12-15. <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/statistikochanalys/statistikomregionalutveckling/regionalaindelningar/staderochlandsbygder.1844.html>

KUNSKAPSCENTER

En del av UNICEF Sverige

UNICEF Sverige | Box 8161 | 104 20 Stockholm | Telefon 08-420 02 500 | unicef@unicef.se

Denna fil är sekretess skyddad

Titel : Dom från Förvaltningsrätten i Umeå

Skyddskod : Allmän handling - skyddad enligt sekretess

Paragraf : Sekretess

Tjänsteskrivelse

2026-05-19

Individ- och familjenämnden

Diariennr: IFN-2022/00076

Riskbedömning och handlingsplan myndighetsutövning

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Vid individ- och familjenämndens sammanträde den 22 juni 2022 antogs en handlingsplan inklusive bilagor gällande nämndens arbetsmiljöarbete. Vid sammanträdet beslutades även att planen ska följas upp vid samtliga kommande sammanträden med arbetsutskottet samt var sjätte månad i nämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga 6. Stöd vid uppföljning

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Emma Skörd
Nämndsekreterare

Stöd vid uppföljning av kompletterande arbetsformer Individ och familjenämnden

Stödet är baserat på den handlingsplan och kompletterande arbetsordning som nämnden och förvaltningsledningen gemensamt tagit fram. Syftet med uppföljningen är att möjliggöra en öppen dialog som leder till ett tryggt, samspelt och lärande arbetssätt i nämnden och mellan nämnd och förvaltningsledning.

Rättssäkerhet

1. Vi hanterar enskilda ärenden i fastslagna forum. Detta för att säkerställa en rättssäker handläggning och att sekretessregler följs.
2. Vi som ledamöter i nämnden är trygga med klagomålsrutinen och föreslaget förfaringsätt vid kontakter gällande enskilda individer och familjer. Detta för att kunna åtgärda brister, minimera risk för otillbörlig påverkan och öka rättssäkerheten.
3. Ordförande och förvaltningschef upprätthåller den rollfördelning som beslutats mellan tjänstepersoner och politik. Vi hjälps alla åt för att möjliggöra detta.
4. Ordförande håller ihop möten och säkerställer att möten utgår från ett rättssäkert arbetssätt. Vi hjälps alla åt för att möjliggöra detta.

Arbetsmiljö

1. Vi ger chefer förutsättningar att fullgöra sina delegerade uppgifter i arbetsmiljöarbetet
2. Vi hanterar personal- och arbetsmiljöärenden i enlighet med delegationsordning
3. Vi som ledamöter i nämnden upprätthåller vårt arbetsgivaransvar i relation till media

Tillit

1. Vi agerar i enlighet med Umeå kommuns värdegrund MÖTS
2. Vi pratar med varandra och frågar om råd när det blir svårt och kring gråskalorna
3. När vi får kritik eller något skapar rubriker visar vi varandra tillit genom att skapa förutsättningar för delegat att lösa situationen. Vi håller oss till fastslagen arbetsordning
4. Vi hjälps åt att ge en saklig bild av socialtjänstens myndighetsutövning i media till gagn för de vi är till för och våra medarbetare

Umeå kommun

Protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens arbetsutskott 2026-06-03

§ 62

Diarienum: IFN-2022/00076

Riskbedömning och handlingsplan myndighetsutövning

Beslut

Individ- och familjenämndens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Vid individ- och familjenämndens sammanträde den 22 juni 2022 antogs en handlingsplan inklusive bilagor gällande nämndens arbetsmiljöarbete. Vid sammanträdet beslutades även att planen ska följas upp vid samtliga kommande sammanträden med arbetsutskottet samt var sjätte månad i nämnden.

Beslutsunderlag

Bilaga 6. Stöd vid uppföljning

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Tjänsteskrivelse

2026-06-05

Individ- och familjenämnden

Diariernr: IFN-2026/00014

Socialdirektören informerar 2026

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Karolina Lundqvist, socialdirektör informerar om aktuella frågor inom stöd- och omsorgsförvaltningen.

Tjänsteskrivelse

2026-06-05

Individ- och familjenämnden

Diariennr: IFN-2026/00189

Information - Omställning till nya socialtjänstlagen

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Malin Viklund, samordnare för omställningen till ny socialtjänstlag informerar om Umeå kommuns omställningsarbete till nya socialtjänstlagen.

Den 1 juli 2025 började den nya socialtjänstlagen att gälla. Den nya lagen innebär nya syn- och arbetsätt för samtliga delar av kommunens verksamheter.

Denna behandling '136/26 Anmälan av ordförandebeslut' har inget tjänsteutlåtande.